

VÉLEMÉNYLAP AZ ELŐTERJESZTÉSEKHEZ

ELŐTERJESZTÉS CÍME, TÉMÁJA, IKTATÓSZÁMA: 90-2/2021.

Mátészalka Város Településfejlesztési Konceptió 2021.
valamint Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021. elfogadásáról

Előterjesztés készítéséért felelős: Tárkányi Ákos beruházási ügyintéző

Előterjesztést véleményezi még:

NÉV:

Potosné
Dr. Kovács Zsuzsanna
aljegyző *le.*

VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS:

*Az előterjesztés és a hatáskörrel-lepervezés
a jogszabályokait megfelelnek.
Z M*

NÉV:

VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS:

NÉV:

VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS:

NÉV:

VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS:

NÉV:

VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS:

NÉV:

VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS:

Előterjesztést ellenőrizte:

Ellenőrzés időpontja:

2021.06.02

Előterjesztést jóváhagyta:

Jóváhagyás időpontja:

2021.06.02

Veszélyhelyzeti indokolás

A határozat tárgya nem tartozik a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes jogszabályok módosításáról szóló 2011.évi CXXVIII. törvény 46.§ (4) bekezdésében meghatározott azon esetek közé, melyeknél a Katasztrófavédelmi törvény a polgármester feladat-és hatáskörének a gyakorlását veszélyhelyzetben korlátozná.

46.§ (4) „ **Veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja. Ennek keretében nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.**”

A hamarosan kiírásra kerülő hazai és EU-s pályázatok benyújtásához szükséges, hogy a tervezett fejlesztési irányok és a konkrét projektek a fejlesztési dokumentumainkban jóváhagyásra kerüljenek. A döntés elmaradása veszélyezteti a város további fejlesztési lehetőségeit.

Mindezek alapján a határozatban való polgármesteri döntés az Möt. 9.§-ában meghatározott jóhiszemű és megfelelő joggyakorlás elvével összhangban áll, a veszélyhelyzethez mérten is szükséges és arányos, nem haladja meg a veszélyhelyzetre való indokolt reagálóképesség feltételét biztosító mértéket.

Mátészalka, 2021. június 1.

Dr. Hanusi Péter sk.
polgármester

MÁTÉSZALKA VÁROS
Önkormányzat
Polgármesterétől
Mátészalka, Hősök tere 9.
tel.: 44/501-358; fax.: 501-360
e-mail: polgarmester@mateszalka.hu

Száma: 90-2/2021.

ELŐTERJESZTÉS
- a képviselő testülethez -

**Mátészalka Város Településfejlesztési Konceptió 2021.,
valamint Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021. elfogadásáról**

Tisztelt Képviselő Testület!

Mátészalka Város Önkormányzata 2020-ban – az új évtizedre, az új európai uniós programozási periódusra készülve – elindította a gondolkodást a következő évek városfejlesztési irányairól, ennek keretében új településfejlesztési koncepció (a továbbiakban:TFK), új integrált településfejlesztési stratégia (a továbbiakban:ITS) és új településrendezési terv kidolgozását kezdte meg. A TFK hosszú távra, 10-15 évre szóló fejlesztési terv, míg az ITS a következő 5-7 évre elerendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások, projektek körét és a megvalósítás eszközeit jelöli ki. A TFK elkészítésére az új Településrendezési Terv készítésének keretében az Art-Vital Kft kapott megbízást, míg az ITS-t a MEGAKOM Tanácsadó Iroda készítette a városfejlesztési csoport kollegáinak közreműködésével.

A TFK és az ITS elfogadásának szabályait 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: rendelet) szabályozza. A rendelet előírásai szerint megalapozó vizsgálatként elkészültek a helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészek. A rendelet 37.§ (2) bekezdésében foglaltak szerint az előzetes tájékoztató az eljárásban érdekelt partnereknek és szakhatóságok részére megküldésre került. Az érintettek ez alapján ismertették a fejlesztési dokumentumokkal kapcsolatos elvárásaikat, szakhatósági követelményeket. Ezzel egyidejűleg Önkormányzatunk elindította az eljárás partnerségi egyeztetési, vélemény nyilvánítási szakaszát, melyet "A veszélyhelyzet ideje alatt egyes településfejlesztési, településrendezési, településképi, építésügyi és örökségvédelmi, valamint közigazgatási hatósági eljárási szabályok eltérő alkalmazásáról" szóló 143/2020. (IV. 22.) Korm. rendelet 3.§ értelmében a személyes megjelenést előíró szabályoktól eltérően elektronikus úton folytatta le. Ennek keretében az előzetes tájékoztató, valamint a munkaközi dokumentáció mind a TFK, mind az ITS esetében kifüggesztésre került a Polgármesteri Hivatal hirdető táblájára, valamint megjelenítésre került az önkormányzat honlapján. A veszélyhelyzet ideje alatt, lakossági fórumok megtartására nem volt lehetőség, ezért a partnerségi szemléletet követve a közösségi platformokon kérdőívek kitöltésén keresztül kértük a lakosság, a partnereink városfejlesztésekkel kapcsolatos véleményét. A beérkezett vélemények kiértékelését követően, a javaslatok a fejlesztési dokumentumokban beépítésre kerültek. A vélemények kiértékelését a 2. számú melléklet tartalmazza.

Az egyeztetési eljárásban beérkezett államigazgatási szervek, a szomszédos önkormányzatok és partnereink véleményének összefoglalója az előterjesztés 3. számú mellékletében található.

Az eljárás végső szakaszában a keletkezett dokumentumok az Állami főépítési hatáskörben eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Állami Főépítési Irodájának végső véleményezésre megküldésre kerültek.

Az Állami Főépítész a végső szakmai véleményében a fejlesztési dokumentumokkal szemben érdemi kifogással nem élt, a helyzetfeltáró dokumentáció esetében hívta fel a figyelmet a fejezetcímekkel, azok számozásával kapcsolatos pontatlanságokra, melyek a végső dokumentumban javítása kerültek.

A fejlesztési dokumentumokat az alábbi sorrendben szükséges tárgyalni:

1. Mátészalka Város Településfejlesztési Konceptió 2021.
2. Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021.

A koncepció elfogadása nélkül a stratégia nem fogadható el!

Mátészalka, 2021. június 1.

Dr. Hanusi Péter
polgármester

Mátészalka Város Településrendezési Tervének készítéséhez

Településfejlesztési
Koncepció

Kérdőív kiértékelés

Tervező :

**Art Vital Tervező ,
Építész és
Kereskedelmi Kft.**

2020.

Online kérd íves felmérés. 2020.
készült Mátészalka Város Önkormányzata megbízásából
2020.

TARTALOMJEGYZÉK

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ 2030	10
Részvételi (közösségi) tervezés megvalósítása.....	10
Kérd íves felmérés.....	11
A KÉRD ÍVES FELMÉRÉS DEMOGRÁFIÁJA	14
1-3. Képviselet szervezetek.....	14
„MÁTÉSZALKA A FÉNY VÁROSA, HOLLYWOOD BÖLCSEJE”	16
4. Elfogadott-e a város szlogenje? „Mátészalka a fény városa, Hollywood bölcs je”.....	16
5. Miért nem tartja a válaszadók egy része megfelelőnek a város szlogenjét?	17
BÜSZKESÉGEINK	18
6. Büszkeség	18
7. Amire a legbüszkébbek a mátészalkaiak	19
8. Akad, amire nem lehetünk büszkék	21
9. Amire legkevésbé büszkék a mátészalkaiak.....	21
MÁTÉSZALKA VÁROS STRATÉGIAI DOKUMENTUMAI	23
10. Mátészalka Város meghatározó stratégiai dokumentumainak ismertsége.....	23
11. A stratégiai dokumentumok megfelelősége.....	23
STRATÉGIA ALKOTÁS A JÖVŐRE NÉZVE	25

---

12. Célcsoportok bevonásának szükségessége a stratégiaalkotási folyamatban	25
13. További fontos célcsoport(ok)	29
A KORÁBBI FEJLESZTÉSI CIKLUS.....	30
14. Pozitív változások Mátészalkán az elmúlt 3-5 évben	30
15. Konkrét pozitív változások.....	30
16. Negatív változások Mátészalkán az elmúlt 3-5 évben	32
17. Konkrét negatív változások	32
MÁTÉSZALKA KÖZLEKEDÉSE	33
18. Mátészalka közlekedési problémái.....	33
AZ ELMÚLT IDŐ SZAK FONTOSABB FEJLESZTÉSEI	34
19. Az Önkormányzat által végrehajtott fontosabb fejlesztések megítélése.....	34
MÁTÉSZALKA KITÖRÉSI PONTJAI, FEJLESZTENDŐ TERÜLETEK	18
20. Egyes tématerületek és beavatkozásai.....	42
21. „A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka”, mint fejlesztendő terület fontosságának megítélése	44
22. „A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka”, mint fejlesztendő terület fontosságának megítélése.....	46
23. „A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka”, mint fejlesztendő terület fontosságának megítélése	48
24. „Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka”, mint fejlesztendő terület fontosságának megítélése.....	49
VÁLASZADÓI ÉSZREVÉTELEK	51
25. Válaszadók önkéntes észrevételei, megosztott gondolatok.....	51
MELLÉKLET – KÉRDŐÍV KÉRDÉSEI.....	53

---

1 Településfejlesztési Konceptió 2030

Mátészalka Város Önkormányzata Képvisel - testülete törvényi kötelezettségének eleget téve - „A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökr l, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekr l” szóló 314/2012 (XI.8.) Kormányrendelet alapján új településrendezési eszközöket készített. A településrendezési eszközök részeként TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ is készül. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ mintegy 10 ÉV ID TÁVLATRA a település fejlesztési elképzeléseit fogja tartalmazni. A stratégiailag a Város fejl dését alapvet en meghatározó dokumentum készítésekor Mátészalka Város Önkormányzata a lehet legszélesebb partnerségi bevonásra törekszik, ennek érdekében a „részvételi (közösségi) tervezés” módszertana szerint alkotja meg a Településfejlesztési Konceptiót.

1.1.1 Részvételi (közösségi) tervezés megvalósítása

A Miniszterelnökség Területrendezési és Településügyi F osztályának megbízásából 2018. évben készült „Részvételi tervezés a településfejlesztésben és településrendezésben” módszertani útmutató ajánlásai alapján a részvételi (közösségi) tervezés alábbi elemei kerülnek tervezetten megvalósításra a Konceptió el készítése és társadalmasítása során:

- Tematikus csoportok kialakítása, mely csoportokat a tervezési partnerek képvisel i alkotják. Tervezett (1) gazdasági fókuszcsoport és (2) humán fókuszcsoport létrehozása.
  - Tematikus csoportok tagjainak online kérd íves megkérdezése
  - Tematikus fókuszcsoportok mértékadó tagjaival fókuszcsoportos interjú készítése
-

A részvételi tervezés használata hozzájárul ahhoz, hogy a fejlesztési tevékenység során egymást megismer , egymással kapcsolatba kerül helyi szereplők konstruktív együttműködéseket alakítanak ki, ezzel is hozzájárulva az elköltött fejlesztési források és a befektetett egyéb energiák minél jobb hasznosulásához. Tervezési partnerek a tervezésbe különböző , az aktív részvételt biztosító eszközökkel sikeresen bevont érintettek. (A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet megfogalmazásában partnerek a lakosság, az érdekképviselői, civil és gazdálkodó szervezetek, a vallási közösségek.) Kell en nyitott tervezési folyamatban valamennyi érintett lehetőséget kap arra, hogy partnerré váljon. A részvételi tervezés nem elkészült tervek véleményezését jelenti, hanem közös tervezést, vagyis a helyi érintettek a tervezési folyamat legelejétől részt vesznek a munkában, azaz már a kiinduló helyzet értékelésében, az értékrendi döntések kialakításában is.

A részvételi tervezéssel az Önkormányzat stratégiaalkotással kapcsolatos céljai, hogy

- **Helyspecifikusabb helyzetfeltárás, helyzetelemzés** készüljön *(pontosabb problémaelemzés: a problémák ok-okozati összefüggéseinek mélyebb megértése, gyökérokok felismerése valamint gazdagabb, szenzitívebb erőforrástérkép)*
- **Relevánsabb célstruktúra** *(a helyi szereplők értékválasztását tükröző specifikusabb jövő kép, amellyel a térség aktív szereplői jobban azonosulnak)*

1.1.2 Kérdőív felmérés

A kérdőív felmérésre online módon, a fentiek szerint meghatározott tervezési partnerek számára került kiküldésre. A kérdőív felmérés az alábbi időszakban történt: 2020. május - június.

A felmérés módszerei

- A kérdőív típusa: önkitöltés.
  - A válaszadók kiválasztása: irányított (tervezési partnerek képviselői).
  - A kérdőívek kitöltése önkéntes volt.
-

A végleges kérdőív 25 kérdésből állt. Ezek többsége a kiértékelhetőség miatt zárt kérdés. Nyitott kérdést akkor alkalmaztunk, amikor egyes zárt kérdésre épülően további önálló megfogalmazást vártunk. A kérdőív az alábbi tematikus részekből állt.

Tematikus részek:

- Demográfia
- „Mátészalka a fény városa, Hollywood bölcsője” – a város szlogenjének megítélése
- Büszkeségeink
- Mátészalka Város stratégiai dokumentumai
- Stratégia alkotás a jövőre nézve
- A korábbi fejlesztési ciklus
- Mátészalka közlekedése
- Az elmúlt időszak fontosabb fejlesztései
- Mátészalka kitörési pontjai, fejlesztendő területek

Alkalmazott kérdéstípusok:

- Szabad szöveges kérdések:

Alapvetően a demográfiai kérdésblokkoknál (kitöltő neve, képviselt szervezet, titulusa) továbbá egyes zárt kérdésre adott válasz szöveges kifejtési lehetőségének (például amennyiben van olyan, amire büszke a válaszadó Mátészalkán, a büszkeség tárgyának szabad szöveges kifejtési lehetősége) biztosítása érdekében került a kérdőívben alkalmazásra.

- Likert-skála kérdések:

A Likert-skála két szélső érték közötti mérési skála, amely az attitűd mérésére szolgál. Jelen kérdőívben például az elmúlt időszak konkrét fejlesztéseinek megítélésének megismerésére irányuló kérdéseknél használtuk.

- Eldöntendő / feleletválasztós kérdések:

Egyes kérdéseknél a válaszadókat konkrét válaszadásra köteleztük, de minden kérdésnél lehetőség volt a „Nem tudom megítélni / nem kívánok válaszolni” „tartózkodásra”.

A kérd ív eredményeinek helyes értelmezéséhez elengedhetetlen, hogy az alábbi lehetséges torzító hatású szempontokat figyelembe vegyük:

- **A megfelelés igénye:** A válaszadó nem a saját attit djeinek megfelel választ adja meg, hanem amit szerinte jónak/megfelel nek gondol a kérdez , jelen esetben a kérdez Önkormányzat. A „megfelelés igénye”, mint a válaszadói attit döt befolyásoló tényez Mátészalka Város által lebonyolított kérd ív esetében alapvet en kisebb mértékben kalkulálendő, hiszen a tervezési partnerek megfelel en tájékoztatva voltak arról, hogy az Önkormányzat törekszik beépíteni véleményüket a készül stratégiai dokumentumokba. Mátészalkán a nyitott és demokratikus helyi kormányzás révén aktív és permanens a kapcsolat az Önkormányzat és a helyi partnerek között.
  - **Felületesség:** F leg a több kérdésb l álló skálák esetében jelent kockázatot. Kérdéscsoport esetén el fordulhat, hogy a válaszadó átgondolás nélkül, csak az ugyanazon sorban lév válaszlehet séget adja meg, pl. mindennel egyetért, semmivel sem ért egyet. A válaszok összesítése és elemzése során nem került kisz résre ilyen típusú felületesség, elhanyagolható ennek a szempontnak a figyelembevétele.
  - **Kitöltési hiba:** Az online kérd ív válaszhiány esetén nem engedi tovább a kitöltést, így a kitöltési hiba nem releváns.
-

2 A kérd íves felmérés demográfiája

2.1.1 1-3. Képviseelt szervezetek

A kérd ív az Önkormányzat partnerségi rendelete alapján azoknak a tervezési partnereknek került kiküldésre, amelyek adott területükön Mátészalka Város meghatározó szereplői, akiknek véleménye, javaslatai mértékadóak. A válaszadók által képviselt szervezetet reprezentálják Mátészalka Város társadalmi és gazdasági szereplői; alábbiak szerint:

Helyi önkormányzat(ok):

- Mátészalka Város Önkormányzata képviselőtestületi tag
- Polgármesteri Hivatal munkatársai
- Német Nemzetiségi Önkormányzat képviselője

Helyi gazdasági szereplők:

- ELEKTRIX Rendszerház Kft.
- Flabeg kft.
- GROVI Kft.
- Hoya Zrt.
- Kraszna-Coop Zrt
- LimakerKft, Atlasz-Trade Kft
- Medivox Bt
- METOPA-ART Építésziroda Kft.
- MOM ZRT

- "ÖCSI HÚS" ZRT
- Sandhal Kft
- Szatmár Optikai Kft.
- Vikuv Hydrokomplex Kft, Hydrotermárk Kft.

Helyi civil szervezetek, helyi egyházak:

- Mátészalkai Vörösmarty Kör
- Mátészalka Kertvárosi Református Egyházközség
- Nyíregyházi Egyházmegye

Humán infrastruktúra és egyéb közfeladatokat ellátó szervezetek:

- Képes Géza Városi Könyvtár
  - Közterület - Felügyelet
  - MÁTÉSZALKAI KULTURÁLIS NONPROFIT KFT
  - Művészeti Iskola
-

- Négy Évszak Óvoda
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház
- Szalkatávh Kft.
- Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények
- Szatmári Múzeum
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei "Harmónia" Egyesített Szociális Intézmény
- Széchenyi Katolikus Óvoda

A kérd ívet összesen 41 f töltötte ki, mely a megkeresettek több, mint 75%-a; a válaszadói hajlandóság magasnak mondható. A válaszadók az általuk képviselt szervezeteknek legmagasabb szint vezet i/döntéshozói, akik az általuk reprezentált tématerületek valós és legfontosabb problémáit, fejlesztési szükségleteit mélyrehatóan ismerik. Az általuk adott nyitott szabadszöveges válaszok érzékeltetik, hogy lényegre látóan és megalapozottan azonosítják be a válaszadóink a jelen hiányait, és a jövő kihívásait.

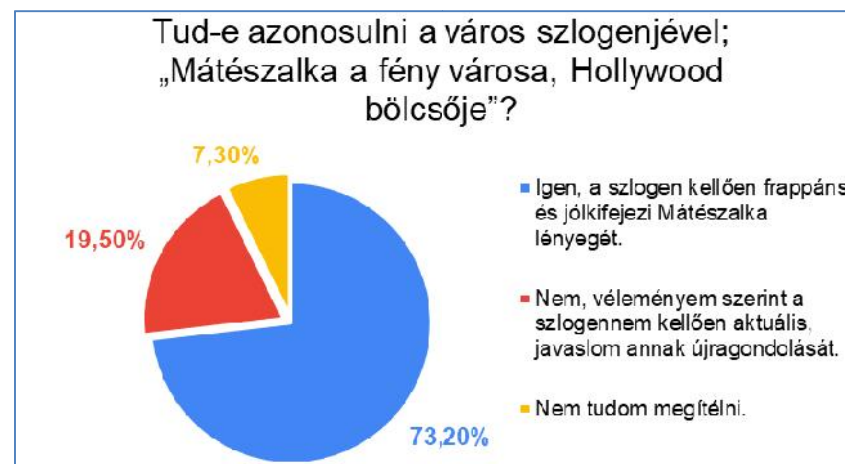
---

3 „Mátészalka a fény városa, Hollywood bölcs je”

Mátészalka szlogenje egyrészt emlékezik hazánk első villamosított lakóházára, másrészt arra, hogy több, Hollywood h skorát meghatározó alkotó is mátészalkai gyökerekkel bír. A szlogen valóban ambiciózus, mert bár a múlt érdemeit, Mátészalka közeli történelmi múltjának jelentős eredményeit tartalmazza, de allegorikusan és gyakorlatilag definitív elvárást fogalmaz meg a jelenre és a jövőre vonatkozóan is. A „Fény városa” elem – amennyiben eltávolodunk az első villamosított lakóháztól – tagadhatatlanul egy kiemelkedő és erős város képét hordozza.

3.1.1 4. Elfogadott-e a város szlogenje? „Mátészalka a fény városa, Hollywood bölcs je”

A válaszadók közel háromnegyede tud azonosulni a szlogennel, azonban ötödük javasolná annak újragondolását. A szlogennel azonosulni nem tudók arányához a válaszadást elkerültek („Nem tudom megítélni.” választ adók csoportja) is hozzárendelhetjük, feltételezve azt, hogy jelen kérdés attitűd mérésére szolgál, és minden bizonnyal annak megválaszolásához speciális ismeretek, szaktudás nem szükséges. A kérdésben kiemelkedően ez az a kérdés, amelynél jó eséllyel a legnagyobb erővel hathat a „megfelelés igénye”, így jelen kérdéves felmérés eredményeként rögzíthetjük, hogy a szlogen esetleges újragondolása javasolható.

3.1.2 5. Miért nem tartja a válaszadók egy része megfelel nek a város szlogenjét?

A 4. kérdéshez kapcsolódó nyitott, szabad szöveges válaszadás lehet sége azok számára volt elérhet , akik nem tartják megfelel nek, nem tudnak azonosulni a város szlogenjével (a válaszadók 19,5%-a). A szabad válaszok között túlnyomó többségében a szlogen Hollywoodra vonatkozó elemére vonatkozó kritikus észrevételek találhatók; az álomgyárra való utalást túlzónak tartják. A válaszok nem utalnak arra, hogy a Hollywood szerepeltetése ne lenne megalapozott (magyarul vélhet en ismerik Zukor Adolf Schwartz Bernát / Tony Curtis életm vét és annak mátészalkai vonatkozásait).

---

4 Büszkeségeink

Egy település társadalmának belső kohézióját a lakosság identitása, lokálpatriotizmusa biztosítja. A városban élők számára is az elsődleges szociális tér a saját szociális közegek (családjuk, barátaik, munkatársak alkotta szociális háló, az azokban meglévő kapcsolatok), de identitásukat meghatározó elem a lakóhelyük, és a lakóhelyükkel kapcsolatos viszonyuk.

A lokálpatrióta nem csupán büszkeségre vágyik, hanem a régi értékek megőrzését, az újabbak teremtését is igyekszik előmozdítani. Mátészalka Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiája is rögzíti, hogy „Mátészalka dinamikusan fejlődő, kulturális hagyományait, helyi értékeit tisztelő, közösségben gondolkodó és befogadó város. A stratégia alapja a helyi közösségek együttműködésén alapszik, a közös felelősségvállaláson és a közös megvalósításon.” A közös cselekvéshez motivációt a közös identitás ad, és az identitást azok az elemek erősítik, amely a város tekintetében büszkeséggel töltik el az itt élőket.

4.1.1 6. Büszkeség

A válaszadók több, mint 95%-a büszke a városára, és a szabadválaszos mezőben több büszkeségre okot adó elemet felsoroltak.

4.1.2 7. Amire a legbüszkébbek a mátészalkaiak

A 6. kérdéshez kapcsolódó nyitott, szabad szöveges válaszadás lehetősége azok számára volt elérhető, akik büszkék valamire Mátészalkán (a válaszadók 95,1%-a). A válaszok tematizálása után az alábbiak szerint csoportosíthatók azok:

- **Mátészalkára, mint élhető kisvárosra fókuszáló válaszok:**

A válaszadók kiemelik azt, hogy kisvárosi léptéke miatt Mátészalkán erősebbek az emberi ismeretségek, kapcsolatok, a város lakói egymásnak segítenek, a városért összefogó emberekként jellemzik. Egyik konkrét válasz az alábbi: *„Mátészalka egy élhető kisváros, lakosai ismerik egymást, ez teszi otthonossá.”*

- **A helyi kultúrára, a város történelmére és hagyományaira fókuszáló válaszok:**

A történelmi elemek, hagyományok, a jelenlegi pezsgő kulturális élet kerül ezekben a válaszokban kiemelésre, valamint egyes városi elemeket, objektumokat (Mécsestartó fiú életre keltése, Mátészalka dala, Fényes felvonulás, stb.) jelölnék meg. Továbbra is eleven része a mátészalkai identitásnak a Túró Rudi, mely számos válaszban konkrétan megemlítésre kerül.

- **Az elmúlt időszak fejlesztésire, beruházásaira, vagyis a fejlődés Mátészalkára fókuszáló válaszok:**

A válaszok jelentős része kiemeli az elmúlt időszak fontosabb projektjeit, egyik konkrét válasz az alábbi: *„Az elmúlt évek látványos fejlődése a korábbi időszakhoz képest.”*

- **A helyi erőforrások iparra fókuszáló válaszok:**

Kiemelten az optikai cégek stabil jelenlétét említik, mint jelentős számú munkaerőt foglalkoztató vállalkozásokat.

A város nehezebb régmúltja és azokban a korokban a városra ragadt negatív megítélés érezhetően beárnyékolja Mátészalka XIX. századi megítélését, de a válaszok között csak az embert próbáló rosszabb időszak emlékeit említi fel, illetve az egyik konkrét válaszban büszkeséggel kerül rögzítésre az alábbi: *„a megszűnt elítélésre, ami jellemezte Mátészalkát (fekete vonat)”*.

4.1.3 8. Akad, amire nem lehetünk büszkék

A kérdés feltevésének célja egyrészt az el z kérdés ellenpontozása volt, másrészt amikre nem vagyunk büszkék, azt problémaként, feladatként definiálja a településfejlesztés. A válaszadók több, mint 40%-a jelezte, hogy van olyan, amire legkevésbé büszke Mátészalkán.

4.1.4 9. Amire legkevésbé büszkék a mátészalkaiak

A 8. kérdéshez kapcsolódó nyitott, szabad szöveges válaszadás lehet sége azok számára volt elérhet , akik számára van valami, ami nem ad okok büszkeségre Mátészalkán (a válaszadók 41,5%-a). A válaszok tematizálása után az alábbiak szerint csoportosíthatók azok:

- **Települési környezetre általában fókuszáló válaszok:**

A válaszadók olyan tématerületeket jelöltek meg, amely a település általános épített környezetével kapcsolatos észrevételek, hiányosságok (közterületek tisztasága, Parkerd állapota, az utak állapota, épített örökség nem megfelel szint állagmeg rzése)

- **Településközpont / városközpontra fókuszáló válaszok:**

A válaszok között markánsan megjelent az városközponti terek nem megfelel kialakítása (gyakorlatilag a városvezetés fejlesztési elképzeléseiben is szerepl , funkcionálisan jól m köd és a város rangjához méltó f tér kialakításának terve).

- **Köz – és egyéb szolgáltatások alacsony min ségére, esetenkénti hiányára és a fiatalokra fókuszáló válaszok:**

Az egyik konkrét válasz: „A fiataloknak nincs megfelelő közösségi tér és olyan vendéglátó helyek, amelyek az őket szolgálják.”

---

5 Mátészalka Város stratégiai dokumentumai

5.1.1 10. Mátészalka Város meghatározó stratégiai dokumentumainak ismertsége

Mátészalka Városa több fontos stratégiai dokumentummal rendelkezik, például a 2015. évben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégia; a 2017. évben elfogadott Településképi Arculati Kézikönyv; a 2018. évben elfogadott Helyi Közösségi Stratégia; a 2018. évben elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program. Ezeket a dokumentumokat a megalkotás fázisában lévő Településfejlesztési Stratégia elzménytervekként kezeli, azok főbb célkitzéseiket, célrendszereiket integrálja. A tervezésbe bevont partnerek számára is hasznos ezen dokumentumok ismerete.

A válaszadók 58,5%-a ismeri ezeket a dokumentumokat.

5.1.2 11. A stratégiai dokumentumok megfelelősége

A 10. kérdéshez kapcsolódó zárt válaszadás lehetősége azok számára volt elérhető, akik ismerik a stratégiai dokumentumokat (a válaszadók 58,5%-a). A válaszadók 95,8%-a megfelelnek tartja a korábban készült stratégiákat.

---

6 Stratégia alkotás a jövőre nézve

6.1.1 12. Célcsoportok bevonásának szükségessége a stratégiaalkotási folyamatban

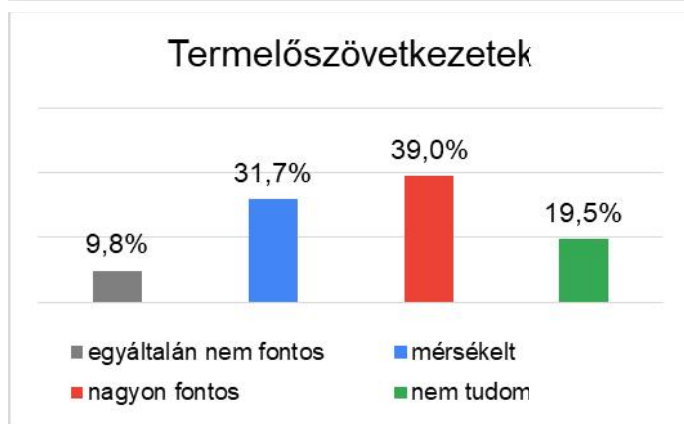
A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ mintegy 10 ÉV ID TÁVLATRA a település fejlesztési elképzeléseit fogja tartalmazni. A stratégiaiilag a Város fejlődését alapvetően meghatározó dokumentum készítésekor Mátészalka Város Önkormányzata a lehető legszélesebb partnerségi bevonásra törekszik, ennek érdekében a „résztvételi (közösségi) tervezés” módszertana szerint alkotja meg a Településfejlesztési Konceptiót. A bevonandó célcsoportokra vonatkozó kérdéssorban arra kértük a válaszadókat, hogy ítélik meg, mennyire tartja fontosnak az adott csoport bevonását a jelenlegi tervezési munkába, stratégiaalkotási folyamatba?

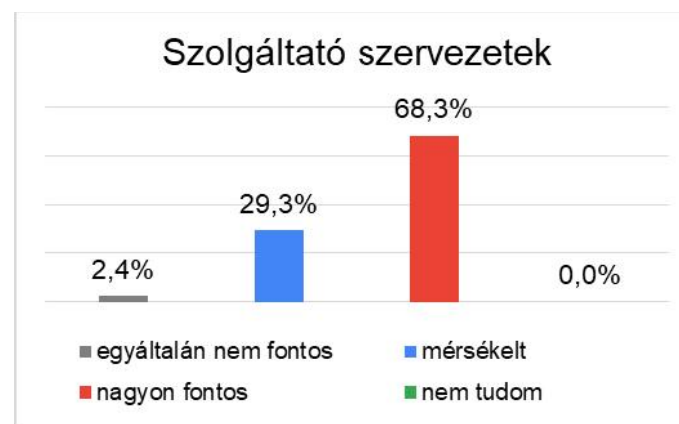
A lakosság bevonását a válaszadók közel háromnegyede nagyon fontosnak ítéli meg. Továbbá olyan válasz, mely a lakosság bevonását nem javasolná („egyáltalán nem fontos”) nem érkezett.

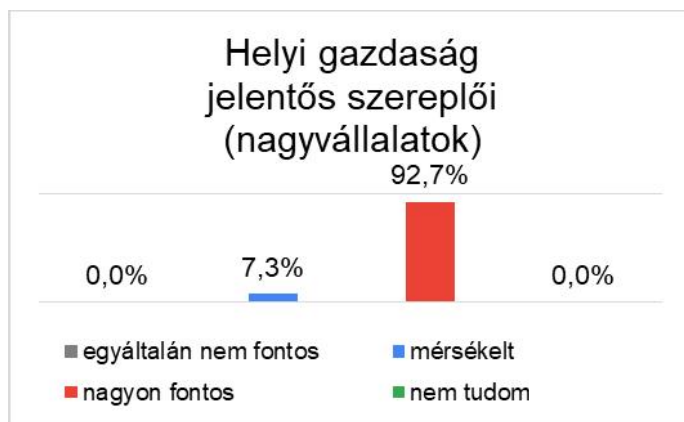
A helyi kis- és közép vállalkozások bevonását a válaszadók több, mint 90%-a nagyon fontosnak ítéli meg. Továbbá olyan válasz, mely a lakosság bevonását nem javasolná („egyáltalán nem fontos”) nem érkezett.

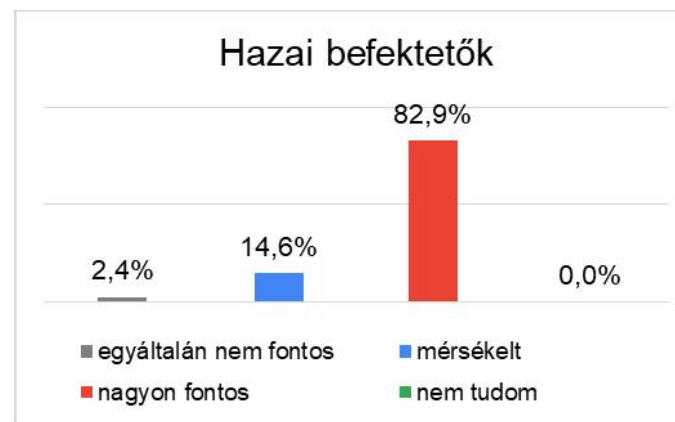
A termel. szövetkezetek bevonását a stratégia-alkotásba nem ítélik meg fontosnak a válaszadók, illetve a közel 20%-os „Nem tudom” válasz arra enged következtetni, hogy nem kell en ismert gazdálkodási forma a termel. szövetkezet a válaszadók körében.

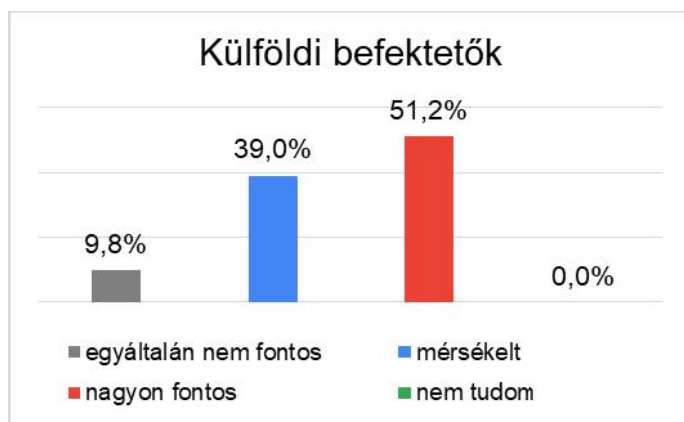
A szolgáltató szervezetek bevonását fontosnak ítélik meg.

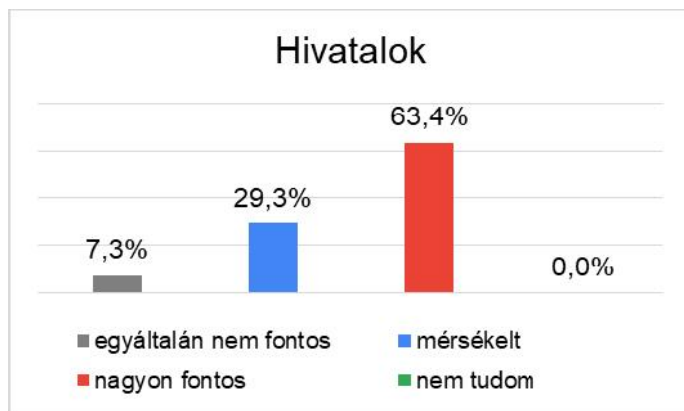
Kiemelkedően fontosnak ítélik meg a helyi gazdaság jelentős szereplőivel történő egyeztetés fontosságát a válaszadók.

Szintén kiemelkedően fontosnak ítélik meg a helyi gazdaság jelentős szereplőivel történő egyeztetés fontosságát a válaszadók.

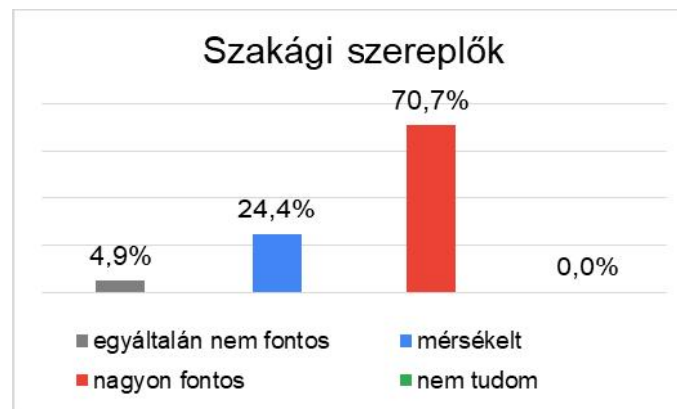
A külföldi befektetők bevonását mérsékelttel tartják fontosnak a válaszadók. Valószínűleg erre a kérdésre érkezett válaszok azt a tényt tükrözik, hogy egy potenciális befektető nem érdekelt a helyi stratégia-alkotásban, egy potenciális külföldi befektetővel történő egyeztetésen a stratégiaalkotás eredményeiként megszülető lehetőségek (ipari terület megléte, helyi adókedvezmény megléte) merülnek fel.

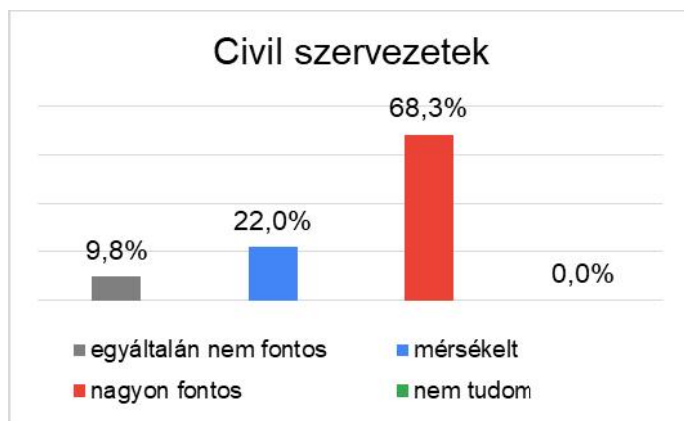
A hivatalok bevonását mérsékeltén fontosnak ítélik meg.

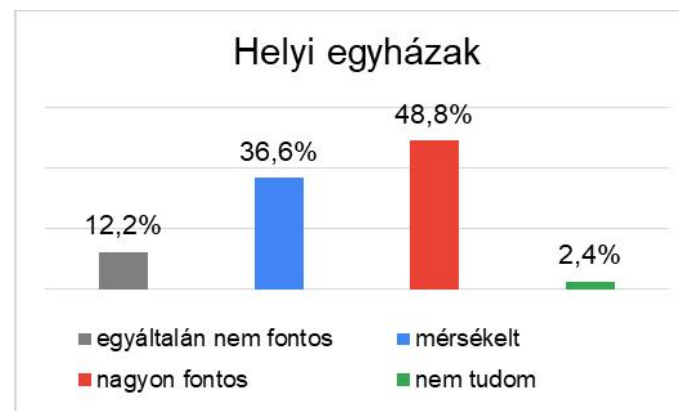
A turisztika szervezetek bevonását kiemelkedően fontosnak ítélik meg. Mátészalka jelenleg nem megfelelően kiaknázza a turisztikai iparágban rejlő potenciált. Turisztikai szervezetek, szolgáltatók organizálása, ösztönzése fontos feladat a jövőben.

A szakági szereplők bevonását alapvetően fontosnak ítélik meg.

A civil szervezetek bevonásának fontosságának megítélése relatíve szórt válaszokat ad, markánsan megjelenik az „egyáltalán nem fontos” válasz is.

A civil szervezetek bevonásának fontosságának megítélése relatíve szórt válaszokat ad, markánsan megjelenik az „egyáltalán nem fontos” válasz is.

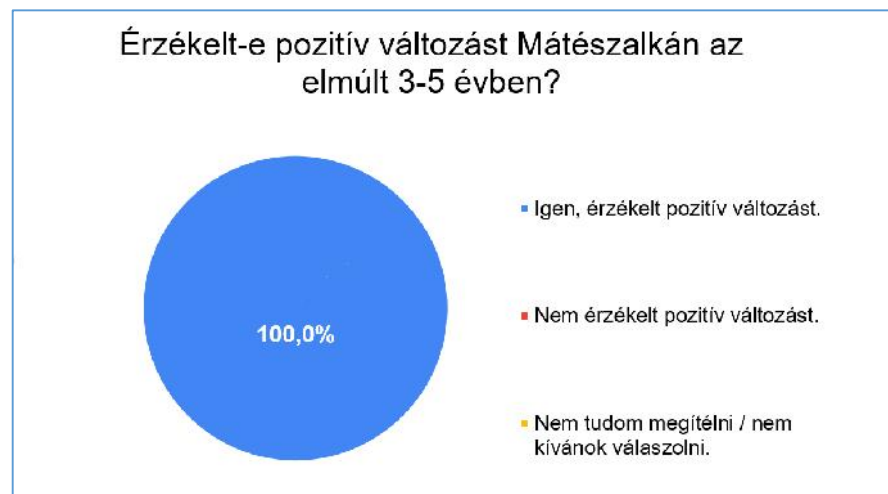
6.1.2 13. További fontos célcsoport(ok)

A válaszadók nem jelölték meg olyan célcsoportot, amely az előző kérdésben nem lett volna szerepeltetve. A konkrét válaszokban beazonosítható „kisebbség(ek)” és „diákok, fiatalok” a „lakosság” célcsoportához tartoznak. Valószínűleg a kedvezőtlen demográfiai folyamatokra tekintettel érkezett az alábbi válasz, a válaszadó szerint fontosnak ítélt célcsoport: „Azon fiatalokat akik jövőjüket hosszú távon a városban képzelik el, itt kívánnak letelepedni, családot alapítani.”

7 A korábbi fejlesztési ciklus

7.1.1 14. Pozitív változások Mátészalkán az elmúlt 3-5 évben

Jelen kérdés irányult az elmúlt fejlesztési ciklus beavatkozásaira. Megjegyzend , hogy a „Büszkeségeink” kérdésblokkban adott válaszok egy része ehhez a kérdéshez is releváns. A kérdés megítélése egyhangú, minden válaszadó érzékelt pozitív változást az elmúlt id szakban.

7.1.2 15. Konkrét pozitív változások

A 14. kérdéshez kapcsolódó nyitott, szabad szöveges válaszadás lehet sége azok számára volt elérhet , akik érzékeltek pozitív változást Mátészalkán (a válaszadók 100%-a). A válaszok tematizálása után az alábbiak szerint csoportosíthatók azok:

- **Önkormányzati vezet ség nyitottságára fókuszáló válaszok:**

A válaszok jelent s része kiemeli, hogy a városvezetés nyitottabb, a demokratikus kormányzás helyi szinten er södik, egyre aktívabb a városvezetés és a helyi gazdasági szerepl k kapcsolata. Konkrét válaszok példa jelleggel:

- „A vállalkozókkal való szoros és segít kapcsolat kiépítése, a hivatali ügyintézés gyorsítása, sok új beruházás, közvetlenebb kapcsolat a vezet k részér l.”

- „Az információ áramlása és fogadása a lakosság felé nagyon jó.”
- „A város vezetés szakmai hozzáértése”
- „A kis és közép vállalkozók el térbe való helyezése”

▪ **Az elmúlt id szak fejlesztésire, beruházásaira, vagyis a fejlőd Mátészalkára fókuszáló válaszok:**

A válaszok jelent s része kiemeli az elmúlt id szak fontosabb projektjeit.

7.1.3 16. Negatív változások Mátészalkán az elmúlt 3-5 évben

Jelen kérdés irányult az elmúlt fejlesztési ciklus beavatkozásaira. Megjegyzend , hogy a „Büszkeségeink” kérdésblokkban adott válaszok egy része ehhez a kérdéshez is releváns. A válaszadók közel 20%-a érzékelt negatív változást az elmúlt 3-5 évben.

7.1.4 17. Konkrét negatív változások

A 16. kérdéshez kapcsolódó nyitott, szabad szöveges válaszadás lehet sége azok számára volt elérhet , akik érzékelték pozitív változást Mátészalkán (a válaszadók 19,5%-a). A válaszok tematizálása után az alábbiak szerint csoportosíthatók azok. A válaszadók három tématerületre vonatkozóan rögzítettek általuk negatívnak megítélt változásokat:

- **Közúthálózat állagromlására fókuszáló válaszok**
- **Oktatási rendszer min ségére fókuszáló válaszok**
- **Egészségügyi ellátás (kórház) színvonalára fókuszáló válaszok**

8 Mátészalka közlekedése

8.1.1 18. Mátészalka közlekedési problémái

A szabad szöveges válaszok tematizálása után az alábbi válasz-csoportok jelölhetők ki:

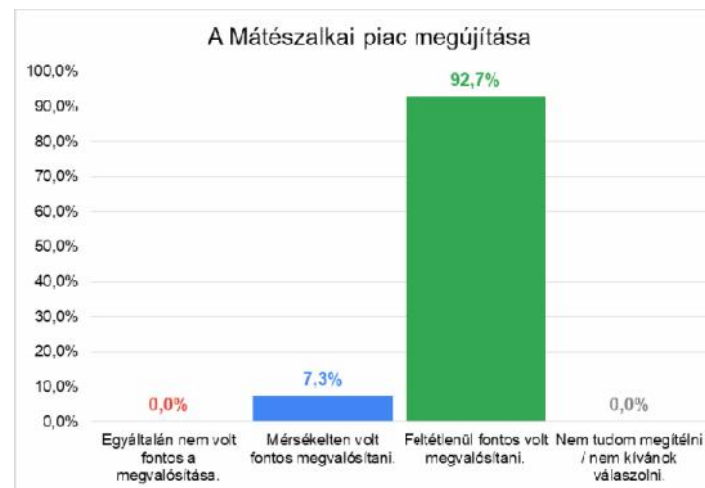
- **A várost átszelő 49. számú fő út személy- és teherforgalma nagy, zavaró.**
  - **Körforgalmi csomópontok hiánya (például a Jármű út- Ipari út kereszteződésében, Zöldfa utca 471-es csomópontnál, Csaholyi úton)**
  - **Vonalas infrastruktúra rossz állapota**
  - **Hivatásforgalmi kerékpárút hálózat nem teljes körű kiépítettsége**
-

9 Az elmúlt id szak fontosabb fejlesztései

9.1.1 19. Az Önkormányzat által végrehajtott fontosabb fejlesztések megítélése

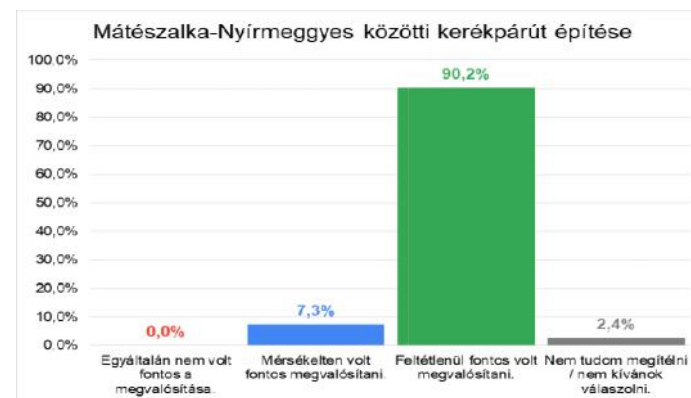
"A Mátészalkai piac megújítása" (TOP-1.1.3-15-SB1-2016-00025)
Mátészalka Város Önkormányzatának ezen projektje a Meggyesi úton található ún. „Nagypiac” területe egy részének felújítását tartalmazza, melynek keretében új vásárcsarnok épül h t ház kapacitással, így csökkentve a piac szezonálisát. A tervezett projekt keretében továbbá kialakításra kerül állatvásárok tartására alkalmas terület is

A válaszadók kiemelten fontosnak tartották a fejlesztés megvalósítását. (Feltétlenül fontos volt a megvalósítása a válaszadók 92,7%-a szerint.)

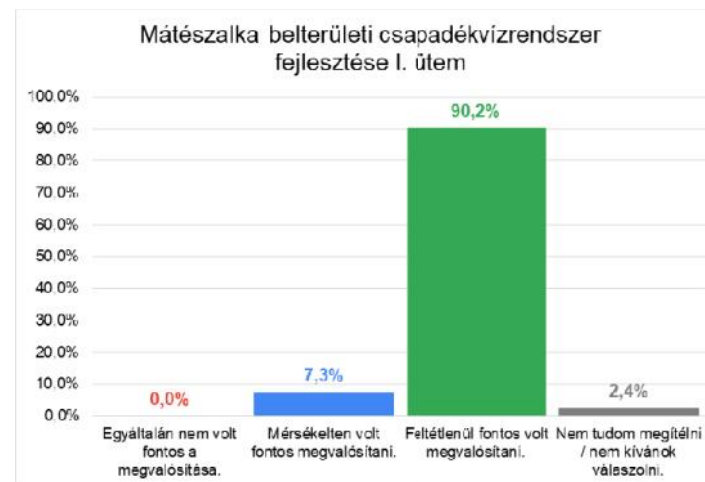
"Mátészalka-Nyírmeggyes közötti kerékpárút építése" (TOP-3.1.1-15-SB1-2016-00023) cím projektben a fejlesztéssel érintett útszakasz: a Mátészalka – Nyírmeggyes települések közötti kerékpárút megépítését tartalmazza.

A válaszadók kiemelten fontosnak tartották a fejlesztés megvalósítását. (Feltétlenül fontos volt a megvalósítása a válaszadók 92,7%-a szerint.)

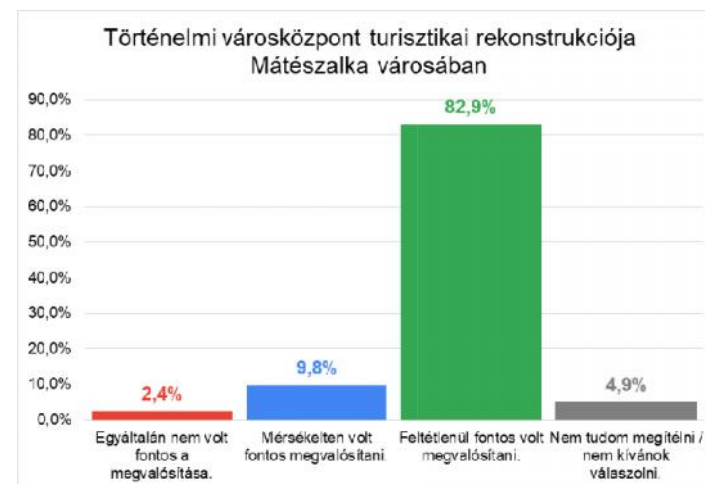
"Mátészalka belterületi csapadékvízrendszer fejlesztése I. ütem" (TOP-2.1.3-15-SB1-2016-00035) A fejlesztés célja a belterületre hullott csapadékvizek és felszín alól el tör fakadó vizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése, a belterületen áthúzódó vízfolyások és belvízcsatornák, belvíz elvezet rendszerek rendezése és a települések belterületének védelme a külterületeken keletkezett vizek káros hatásaitól.A projekt megvalósítási helyszínei: (Széchenyi utca, Pet fi Sándor tér, Pet fi Sándor utca, Jókai utca, Kórház utca, Nádor tér).

A válaszadók kiemelten fontosnak tartották a fejlesztés megvalósítását. (Feltétlenül fontos volt a megvalósítása a válaszadók 92,7%-a szerint.)

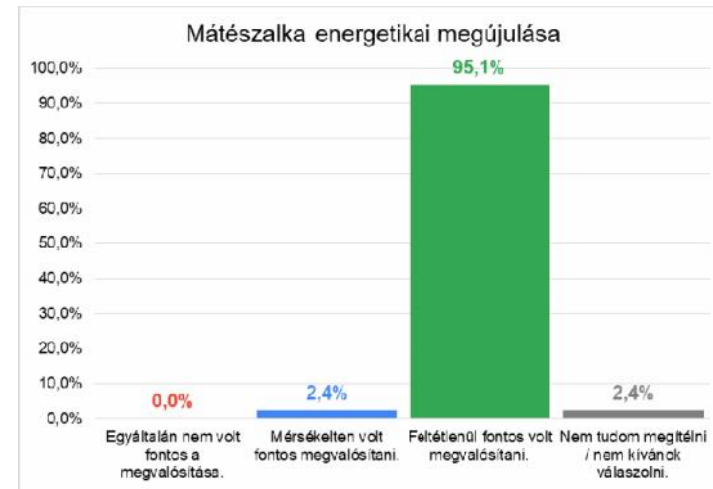
"Történelmi városközpont turisztikai rekonstrukciója Mátészalka városában" (TOP-1.2.1-15-SB1-2016-00013) A projekt célja, hogy versenyképes turisztikai attrakcióvá fejlesszük Mátészalkán a „Fény utcáját” – a Kossuth utcát, a térség gazdaságának diverzifikációja, a helyi gazdaság élénkítése, és a foglalkoztatás növelése érdekében.

A válaszadók mérsékelten tartották fontosnak a fejlesztés megvalósítását. Elenyész részük az „egyáltalán nem volt fontos” választ adta.

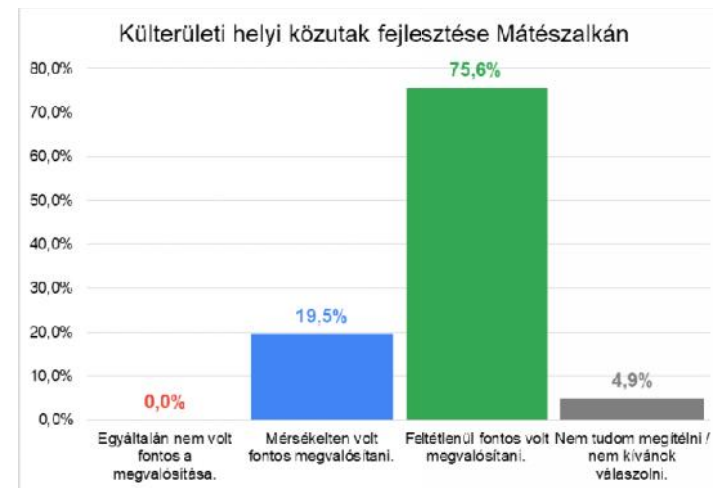
Mátészalka energetikai megújulása" (TOP-3.2.1-15-SB1-2016-00071) A projekt az alábbi megvalósítási helyszíneken történő fejlesztéseket tartalmazza: (a) „Négy Évszak Óvoda Kertvárosi Tagóvoda” (4700 Mátészalka, Móricz Zs. út 75.); (b) „Hősök Emlékiskola” (4700 Mátészalka, Kölcsey tér 3.); (c) „Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye” (4700 Mátészalka, Kölcsey tér 1.)

A válaszadók kiemelten fontosnak tartották a fejlesztés megvalósítását. (Feltétlenül fontos volt a megvalósítása a válaszadók 95,1%-a szerint.)

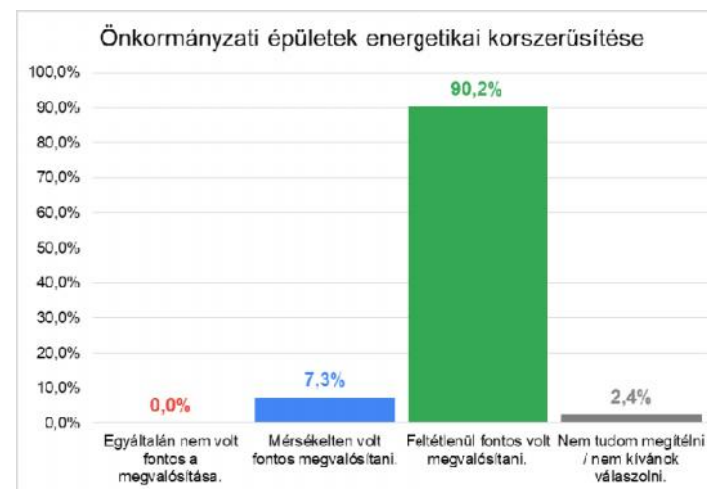
„Külterületi helyi közutak fejlesztése Mátészalkán” (VP6-7.2.1-7.4.1.2-16) A projekt célja, az önkormányzati tulajdonú vagy önkormányzati vagyonkezelésben lévő, külterületi, már meglévő földutak stabilizálása. A projekt az alábbi utak fejlesztésére irányult: (a) Hodászi út: 072. hrsz.; (b) Vágóház tanya: 0100 hrsz.; (c) Budai Nagy Antal utca: 0197 és 0210/1 hrsz.

A válaszadók mérsékeltlen tartották fontosnak a fejlesztés megvalósítását.

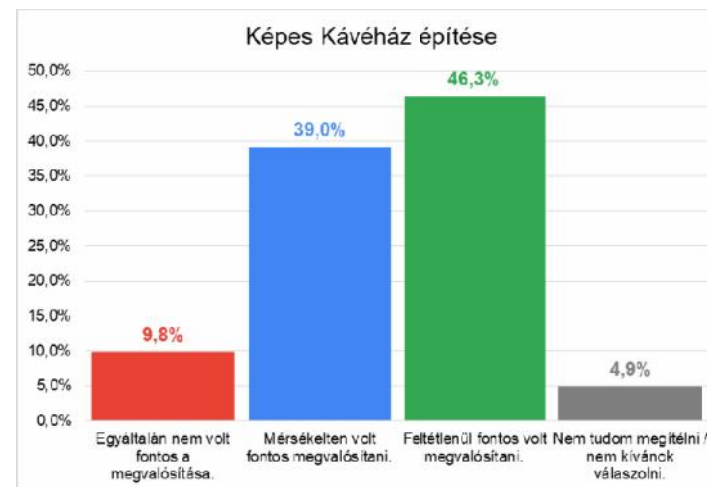
„Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése - Fenntartható energetikai - és klímacelekvési programok kidolgozása Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében” A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat adta be pályázóként a kérelmet, amelyben Mátészalka Város Önkormányzata konzorciumi partner. A pályázat célja egy Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) készítése.

A válaszadók kiemelten fontosnak tartották a fejlesztés megvalósítását. (Feltétlenül fontos volt a megvalósítása a válaszadók 92,7%-a szerint.)

„Képes Kávéház építése” A 1748/2017 (X. 25.) Kormányhatározat a Makovecz Imre életművének gondozásáról szóló 2022/2015. (XII. 29.) Korm. határozat végrehajtásával összefügg egyes intézkedésekről 1. sz. melléklete szerint támogatásban részesítette a Makovecz Imre által tervezett Képes Kávéház építését a 4700 Mátészalka Kölcsey Ferenc u. 35. szám alatt.

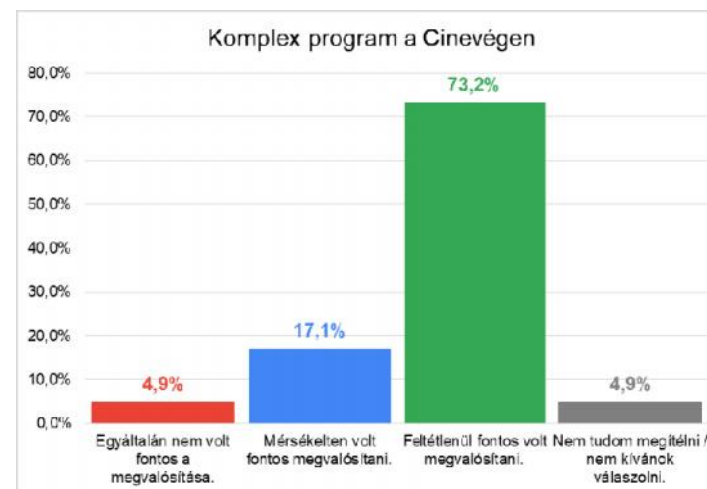
A válaszadók mérsékeltlen tartották fontosnak a fejlesztés megvalósítását.

„Komplex program a Cinevégen” (TOP-5.2.1-15-SB1-2016-00009)

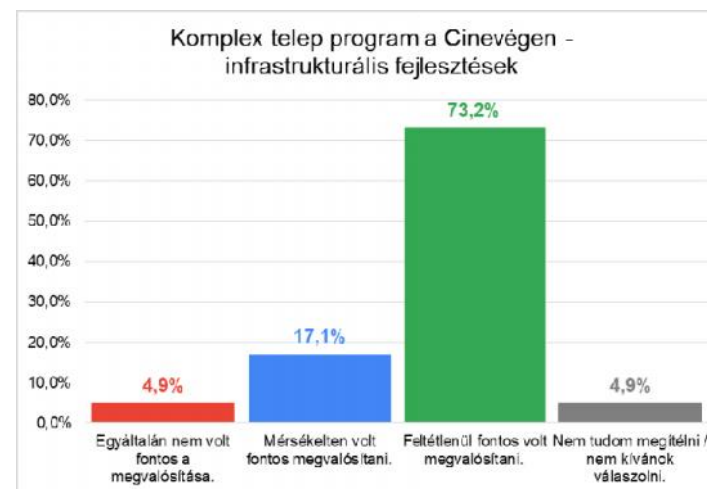
A projekt a szociális munkára és egyéni fejlesztési tervekre épül komplex programot tartalmaz. Mivel a projekt els sorban szociális munkára épül és ez kötelező eleme a megvalósításnak, ezért konzorciumi partnerként a „Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények”, mint szociális munkatapasztalattal rendelkező intézmény került bevonásra.

A válaszadók mérsékelten tartották fontosnak a fejlesztés megvalósítását.

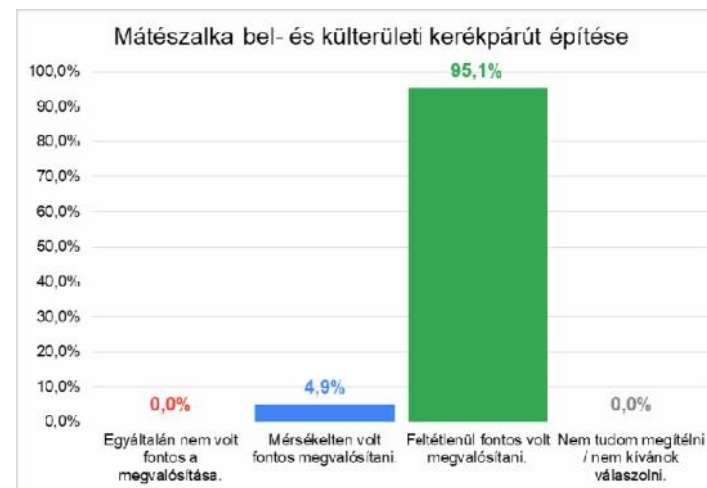
„Komplex telep program a Cinevégen - infrastrukturális fejlesztések” (TOP-4.3.1-15-SB1-2016-00004) Ezen projekt, a „Komplex program a Cinevégen” című TOP-5.2.1-15-SB1-2016-00009 azonosító számú, soft jellegű, els sorban a szociális munkára és egyéni fejlesztési tervekre épülő komplex programok megvalósítására irányuló projekt kapcsolódó infrastrukturális elemeit tartalmazza.

A válaszadók mérsékelten tartották fontosnak a fejlesztés megvalósítását.

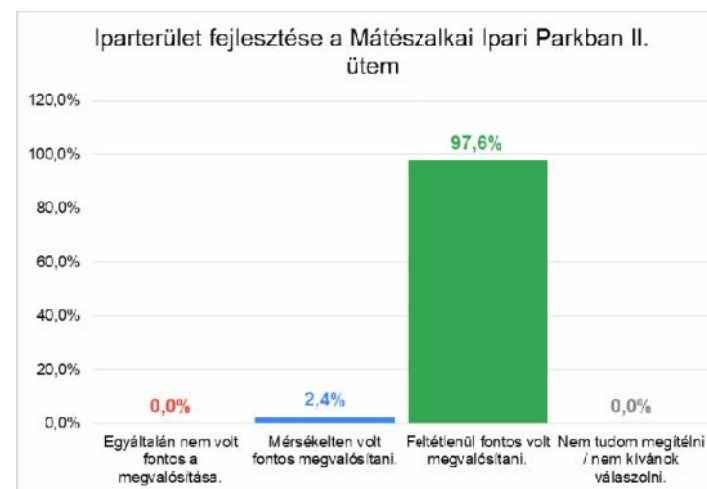
„Mátészalka bel- és külterületi kerékpárút építése” (TOP-3.1.1-15-SB1-2016-00022). A jelen pályázatban érintett útszakasz: Mátészalka, Dózsa György u. – Mátészalka Jármű u. (a 49. sz. f út mentén, meglévő kerékpárutak összekötésével).

A válaszadók kiemelten fontosnak tartották a fejlesztés megvalósítását. (Feltétlenül fontos volt a megvalósítása a válaszadók 92,7%-a szerint.)

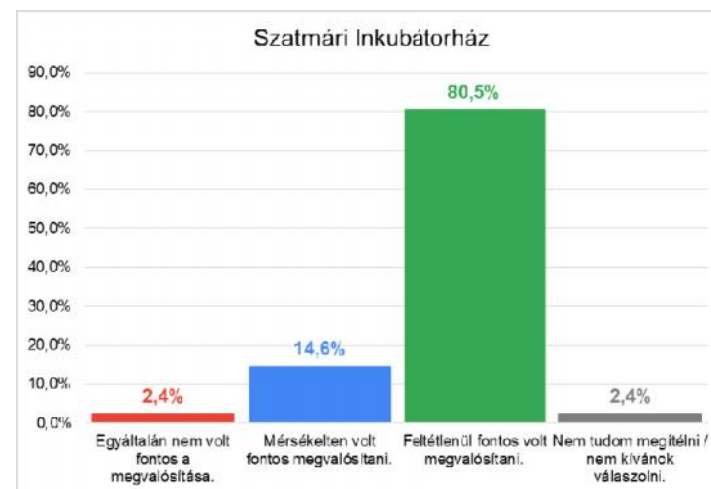
„Iparterület fejlesztése a Mátészalkai Ipari Parkban II. ütem” (TOP-1.1.1-16-SB1-2017-00003) Mátészalka Város Önkormányzata a fejlesztés keretében az Oberkochen utca és a Park utca közmelegítését, feltárását tervezi megvalósítani.

A válaszadók kiemelten fontosnak tartották a fejlesztés megvalósítását. (Feltétlenül fontos volt a megvalósítása a válaszadók 97,6%-a szerint.)

„Szatmári Inkubátorház” (TOP-1.1.2-16-SB1-2017-0003) A projekt eredményeként egy 1347,14 m2 alapterület inkubátorház kerül kialakításra, amely alkalmas lehet arra, hogy nagyobb helyigény befektetők is meglévő infrastruktúrára építsenek, míg az emeleti részén kezdő vállalkozásokat segítő tanácsadási tevékenységek lesznek elérhetőek.

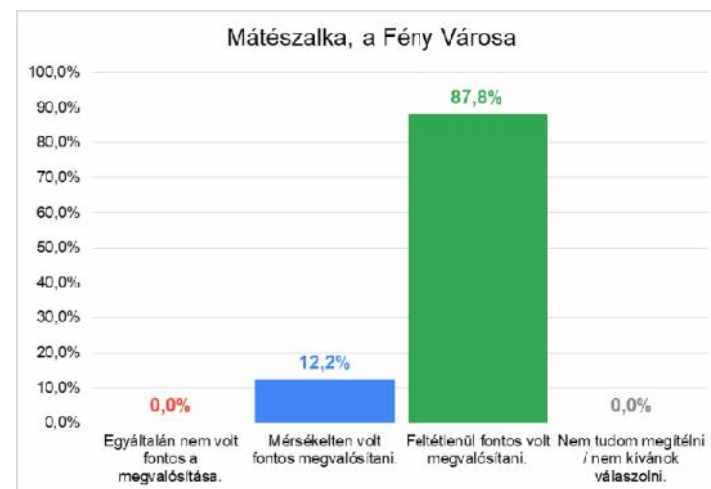
A fejlesztést a válaszadók alapvetően fontosnak tartották.

„Mátészalka, a Fény Városa” (TOP-2.1.2-15-SB1-2017-00029)

A projekt egyik alapvető célja, hogy a beavatkozások területe alkalmas legyen a családok és a fiatalok számára szabadidejük hasznos eltöltéséhez, mindeközben a fejlesztések a környezeti fenntarthatóság követelményeit szolgálják, a városi zöld környezet megteremtéséhez, ezek gazdaságos fenntartásához járuljanak hozzá.

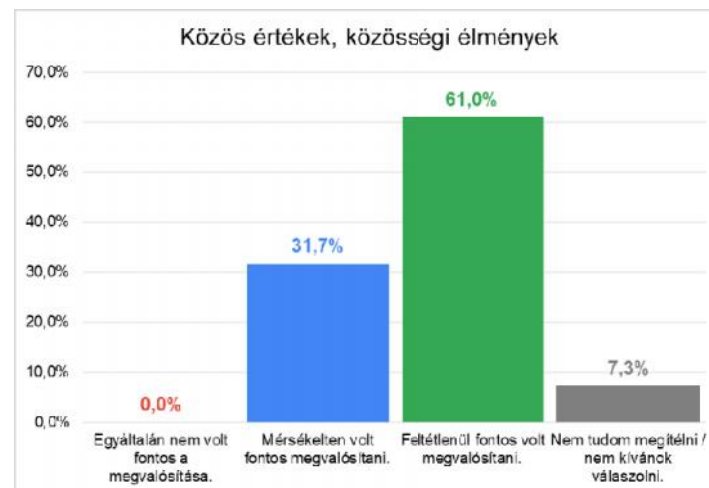
A fejlesztést a válaszadók alapvetően fontosnak tartották.

„Közös értékek, közösségi élmények” (TOP-5.3.1-16-SB1-2017-00002) Mátészalka Város Önkormányzata és Nyírcsaholy Község Önkormányzata közösen nyújtott be kérelmet a két település közös közösségfejlesztési folyamatainak elindítására. Ennek megfelelően a közösségfejlesztés segítségével tervezi a projekt, hogy a helyi identitás erősítésére irányuló programsorozatot valósít meg.

A válaszadók mérsékelten tartották fontosnak a fejlesztés megvalósítását.

10 Mátészalka kitörési pontjai, fejlesztendő területek

10.1.1 20. Egyes tématerületek és beavatkozásai

A jelenlegi tervezési munka során törekszünk arra, hogy Mátészalka fejlesztendő területeit a teljesség igényével térképezzük fel. Az egyes fejlesztési területek értelemszerűen nem rangsorolhatók, hiszen egyaránt fontos például a helyi gazdaság megerősítése is, de a helyi társadalom kohéziójának erősítése is – és ezek közötti preferencia-rangsor nem értelmezhető. Emiatt az egyes átfogó tématerületeken belül beazonosítható részterületek, beavatkozási lehetőségek sorrendjének felállítása a feladat.

Mátészalka ideális jövőképeinek elérése az alábbi tématerületek (átfogó célok) mentén történhet:

1. A helyi gazdaság erősítése, vállalkozásbarát Mátészalka

Az önkormányzati gazdaságfejlesztés szűkebb értelemben nem más, mint (a) a gazdasági növekedés segítése, (b) a gazdaság átstrukturálódásának segítése és (c) a munkaerőpiaci problémák megoldása, munkahelyteremtés segítése. Tágabb értelemben azonban a település egészének kiegyensúlyozott fejlődése érdekében magában foglalja (a) a helyi önkormányzat összehangoló, partneri szerepét és (b) az önkormányzati döntéshozatalban folyamatos gazdasági szempontú értékelés, visszacsatolás, az önkormányzat közvetett (megrendelési, közhatalmi) eszközeinek megkövetését. Mátészalka kereskedelmi és gazdasági központ jellegének erősítése szükséges.

---

2. A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka

Mátészalka város (köz)szolgáltatásaival térségi szolgáltató, központi szerepének megerősítése a Szatmári térségben a közigazgatás, a nevelés-oktatás, az egészségügy és gyermekjóléti – szociális ellátás területeinek minőségi fejlesztésével érhető el. Az Önkormányzatnak törekszik arra, hogy demokratikus helyi kormányzást valósítson meg. A demokratikus helyi kormányzás a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatalt, a döntés előkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közönség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti. Szükséges a szolgáltatáshiányos területek felszámolása.

3. A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka

Mátészalka, mint európai középváros, törekszik a természeti és a városi környezet harmóniájának megteremtésére, a természet védelmére, klímabudatos város. Mátészalka komfortossá tételéhez, a minőségi élettér fejlesztése során számos műszaki infrastrukturális feltétel (energiahatékonyság, hulladékgazdálkodás kiterjesztése, ivóvízhálózat korszerűsítés, közlekedési hálózat, közmezők, vonalas infrastruktúrák állapota, kapcsolata, hálózata) megteremtése, a táji környezet védelme, fejlesztése szükséges. Megújuló energiák aránya növelendő, a település zöldfelületi rendszere kiegészítendő, erősítendő. Fenntartható építések megvalósítása.

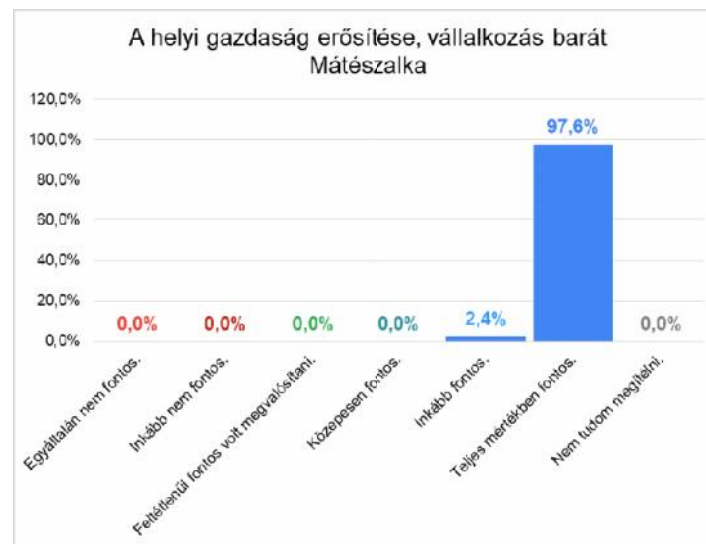
4. Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka

A népesség megtartása és a társadalmi különbségek csökkentése érdekében vonzó és szolidáris európai kisváros Mátészalka. A helyi identitás és összetartozás érzésének mindennapos megéléséhez a különböző identitáselemek, mint például a közösségi terek rendezése, fejlesztése szükséges. A leszakadástól veszélyeztetettek felkarolása elengedhetetlen. Mátészalka a térség kulturális, szellemi központja is, a helyi társadalom belső kohéziója erősítendő. A városi rendezvények, közösségi programok színesítése. A Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház, a Képes Géza Városi Könyvtár és a Szatmári Múzeum tartalomfejlesztése.

10.1.2 21. „A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka”, mint fejlesztendő terület fontosságának megítélése

A gazdasággal foglalkozó, a helyi gazdaság erősítését célzó prioritást a válaszadók kiemelten fontosnak ítélik meg.

A szabad szöveges válaszokban hangsúlyosan megjelenik, hogy erősítendő az Önkormányzat és a helyi gazdasági szereplők közötti kapcsolat, megfelelő kompetens szakemberek által akár a KKV-szektor számára nyújtott önkormányzati szolgáltatások biztosításának igénye. Térségi központként Mátészalka nemcsak a járás, hanem nemzetközi vetülettel is felelős a gazdasági folyamatok erősítéséért, vélik a válaszadók. Egyik konkrét válasz: „Logisztikai központ létrehozása, amely szolgálhatná a munkaerőpiac bővítését a határon túli magyarok régió felé (Kárpátalja, Partium-Erdély) és az anyaországi régiók között.”

Emellett a befogadó ipari területek infrastrukturális és tartalom – fejlesztése is fontos elemként jelenik meg a válaszokban, egyik konkrét válasz: „A technológiai tudományos park projektben megfogalmazottak megvalósításához, a megfelelő adatbázisok kialakításához szakmai háttér kialakításával lehet hozzákezdeni (Ipari parki menedzsment).”

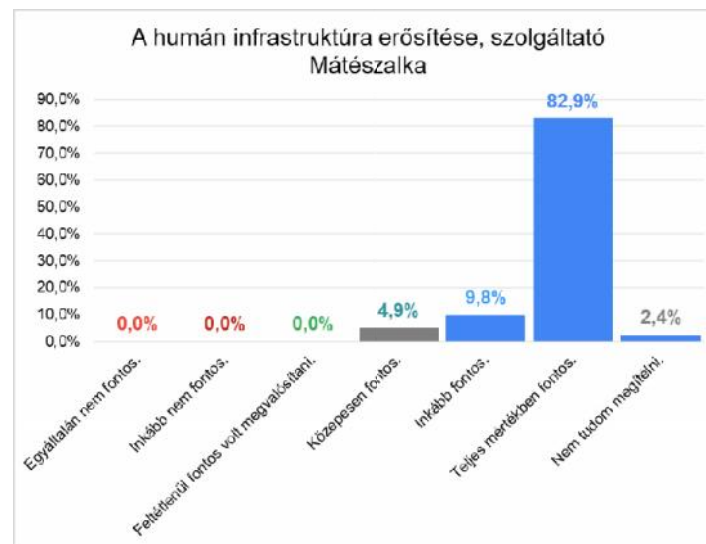
Több válaszban megjelenik a foglalkoztatási paktum(ok) szükségessége, de nem egyértelmű utalással a „Mátészalka és térsége helyi foglalkoztatási paktuma” című, TOP-5.1.2-15-SB1-2016-00004 számú projektre.

Továbbá a kereskedelmi szálláshelyek és munkásszállók hiányát említik a válaszadók.

10.1.3 22. „A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka”, mint fejlesztendő terület fontosságának megítélése

A humán infrastruktúra fejlesztését célzó prioritást szintén fontosnak ítélik meg a válaszadók.

A szabadszöveges válaszok tematizálása után karakteresen az alábbi tématerületek azonosíthatók:

- **közösségi terek és turisztikai attrakciók, rekreációs helyszínek fejlesztési igényére fókuszáló válaszok:**

Bár módszertanilag nem jelen átfogó cél tématerületeihez tartozóak, de a válaszadók ehhez a prioritáshoz rendelten fejtették ki véleményüket, mely szerint Mátészalka közösségi/rekreációs területeit (mely inkább a lakosság komfortérzetét növeli) szükséges fejleszteni („A parkerd családi programok rendezésére alkalmassá tétele”), valamint turisztikai / rekreációs szolgáltatások fejlesztése („A strandfürdő és azzal kapcsolatos szolgáltatások kiterjesztése. Camping újjáélesztése. Gyógyfürdő -komplexum kialakítása”) is szükséges.

▪ **kisebbség leszakadástól való veszélyeztetettségére fókuszáló válaszok:**

Az Önkormányzat által megvalósított felzárkóztató programokat fontosnak ítélik meg, de egyesek nem kellően hatékonyak ítélik meg azokat. Egy konkrét válasz: *„A roma fiatalok felzárkóztatása nélkül pedig Mátészalkán humán infrastruktúra fejlesztésről beszélni nem lehet. Figyelemmel arra, hogy a 60.000-es lélekszámú térség fiataljainak már több mint a fele roma származású.”*

▪ **oktatási rendszer fejlesztésére fókuszáló válaszok:**

Bár az Önkormányzatnak áttételesen van ráhatása az oktatási rendszerre, mégis fontos feladata a jövőre nézve a mátészalkai oktatás fejlesztésének és profilbővítésének segítése, generálása. Egy konkrét válasz: *„A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parkra épülő felső oktatási képzések beindítása (pl. optika területén), a már meglévő intézményi megállapodások (Nyíregyházi Egyetem) továbbfejlesztésével, illetve szükség szerint újak kialakításával, valamint a meglévő városi szakképzés munkaadói igényeknek megfelelő folyamatos orientálása.”*

10.1.4 23. „A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka”, mint fejlesztendő terület fontosságának megítélése

A táji és épített környezet fejlesztését célzó prioritást szintén fontosnak ítélik meg a válaszadók.

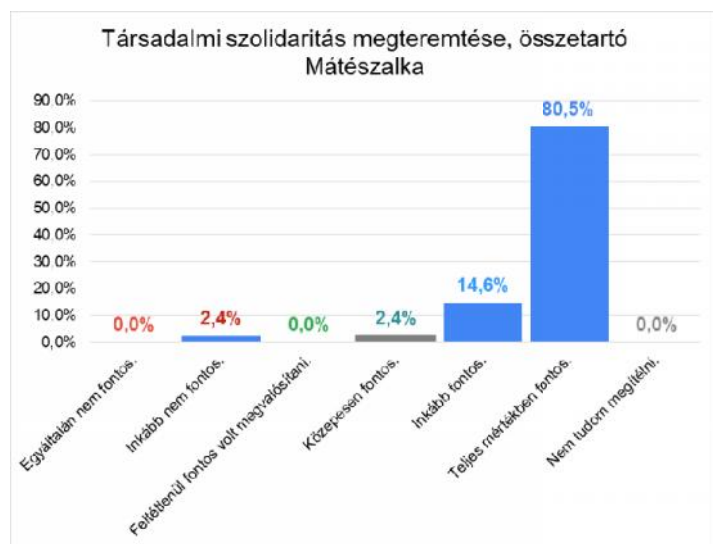
Sok válaszban jelenik meg a termálvíz kiaknázásának lehetősége, a strand és vonatkozó fejlesztési lehetőségek. Egy konkrét válasz: „Mátészalka nem a vizek városa, ezért is lehetnek ékszerai a fürdő és a mellette lévő tó, melyeknek közvetett hatásait is érdemes mérlegelni kell a jövőben.”

A válaszadók felhívták a figyelmet a vizuális konfliktusként minősíthető víztorony problémájára („a szürke betonmonstrum eltüntetése, lefestése”), régi épületek elhanyagoltságára („Görög katolikus templom felújítása”).

24. „Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka”, mint fejlesztendő terület fontosságának megítélése

A megjelölt négy fejlesztendő tématerület, prioritás közül a társadalmi fejlesztéseket célzót ítélték meg a legkevésbé fontosnak a válaszadók.

A lakosság számára minél több tartalmas programlehetőség (kulturális, szórakoztató, sport, stb.) igénye jelenik meg a válaszokban. Ezekhez kapcsolódóan a már meglévő közösségi színterek (Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház épülete, parkerdő területe, strand és környezet) fejlesztési igénye azonosítható be. Egyik konkrét válasz: *„Kossuth utca, mint kulturális negyed gazdagabb programkínálata, a folyamatban lévő beruházások elkészülte után.”*

A közösségi / rekreációs terek hiánya, azok iránti igény nagyobb ív elképzelésekként is élnek a lakosságban is; az egyik konkrét válasz: *„A szabadidő minőségi eltöltését és a rekreációt szolgáló városrész kialakítása egy multifunkciós városi sportcsarnok megépítésével, kapcsolódva a megvalósítás alatt lévő projektekhez (jóléti tó és futópálya építése)”*

Egy válaszadó a roma népességgel kapcsolatban az alábbi fogalmazta meg: *„Hodászón él Rézm ves Melinda, aki Budapestről költözött vissza. Írta az első, második cigány nyelvkönyveket, illetve szerkesztette a magyar-cigány szótárt. [...] Már felajánlotta, hogy segít a megfelelő roma program kialakításában. Egyetért azzal, hogy az eddigi programok nagyjából hatástalanok voltak. Véleménye szerint ezekkel a programokkal csak annyi a baj, hogy "csak a cigány értelmiséget nem kérdezik meg". Javasolom, hogy kérdezzük meg őket.”*

---

11 Válaszadói észrevételek

11.1.1 25. Válaszadók önkéntes észrevételei, megosztott gondolatok

A kérdőív utolsó kérdése egy szabad szöveges mező volt, amelyben a válaszadók észrevételeket tehettek. A válaszadók megköszönték, hogy az Önkormányzat megkereste őket jelen kérdőívvel, ez mindenképp alátámasztja azt, hogy fontos és hasznos, hogy Mátészalka Város Önkormányzata a lehető legszélesebb körben igyekszik kapcsolatait a lakossággal és helyi szereplőkkel fenntartani, erősíteni.

A kérdőív kiértékelését végző tervezési team két konkrét választ rögzített jelen kiértékelés zárszavaként. Az első kellően reális módon összegzi Mátészalka aktuális státuszát:

„A képviselőnek kötelező volt a Közzolgálati Egyetem által összeállított képzési anyag meghallgatása. A képzési anyagnak van egy értékes része, amely a Modern város kialakításáról, felépítéséről szól. Az előadó hangsúlyozza, hogy egy városban elengedhetetlen az ott élők értelmiség bevonása a szakmai döntések előkészítésében. Így teremtődik meg az a kollektív tudás és ismeret, amely egyfajta szinergiával a legjobb megoldásokat eredményezi és hasznosul a városban meglévő tudás. Ezért helyes jelen kérdőív kitöltése is (és vettük komolyan ennek a kitöltését szintén válaszolva a kérdésekre és belső munkaanyagnak tekintve a kérdőívet). A döntéshozataloknál mindig törekedni kell az itt élők szakmai ismereteinek a felhasználására. Messze vagyunk még attól, hogy Mátészalkát modern városnak tekinthessük. Mátészalka viszonylag kis település, azonban elég nagy ahhoz, hogy a lakosok minőségi szolgáltatásokat várjanak el, de még kicsi ahhoz, hogy ezeket a szolgáltatásokat megfelelő színvonalon ki tudja elégíteni. Hiányoznak az ehhez szükséges bevételek, pénzforrások. Ezért lenne kiemelt cél a város decentrum szerepének ismételt elérése, a lélekszám növelése vagy a környező településekkel történő szervezettebb összekapcsolódás. Nincs tudomásom olyan folyamatosan aktualizált dokumentumról, amely azokat az adatokat tartalmazza megfelelő feldolgozásban, mely egy befektető számára érdekes lehet és amelynek alapján dönteni tud arról, hogy Mátészalkán kíván-e beruházni, üzleti vállalkozást folytatni, vagy esetleg Nyírbátor, Nyíregyháza jobb feltételeket kínál. Ennek az anyagnak az összeállítása rendkívüli fontosságú és elengedhetetlen.”

A második válasz pedig frappáns záró mondata lehet jelen kiértékelésnek:

„Szív! I kívánom, hogy sikerüljön egy olyan Mátészalkát megvalósítani, ami ha nem is mindenkinek, mert ez lehetetlen, de a nagytöbbség számára élhet és fenntartható Mátészalka legyen!”

---

12 Melléklet – Kérdőív kérdései

1. Kérjük adja meg nevét! Az Ön neve:
2. Kérjük adja meg az Ön által képviselt szervezetet! Az Ön által képviselt szervezet:
3. Kérjük adja meg az Ön beosztását az Ön által képviselt szervezetnél! Beosztása a képviselt szervezetnél:
4. Tud-e azonosulni a város szlogenjével; „Mátészalka a fény városa, Hollywood bölcs je”?
5. Kérjük indokolja meg, miért nem tartja megfelelőnek a város szlogenjét („Mátészalka a fény városa, Hollywood bölcs je”)?
6. Van-e amire Ön a legbüszkébb Mátészalkán?
7. Kérjük, fejtse ki mire a legbüszkébb!
8. Van-e amire a legkevésbé büszke Mátészalkán?
9. Kérjük, fejtse ki mire a legkevésbé büszke!
10. Ismeri-e Ön Mátészalka Város meghatározó stratégiai dokumentumait? (például a 2015. évben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégia; a 2017. évben elfogadott Településképi Arculati Kézikönyv; a 2018. évben elfogadott Helyi Közösségi Stratégia; a 2018. évben elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program)
11. Személy szerint Ön milyennek ítéli meg ezeket a stratégiai dokumentumokat? Kielégítőnek és megfelelőnek tartja azokat a város fejlesztési irányainak pontos kijelöléséhez?
12. Mátészalka Város Önkormányzata - a partnerségi egyeztetés szabályairól önkormányzati rendelet és a 314/2012 (XI.8.) Kormányrendelet ajánlásait maximálisan figyelembe véve - törekszik a következő fejlesztési időszak tervezése során a lehető legszélesebb partnerséget kialakítani. Kérjük ossza meg velünk véleményét arra vonatkozóan, hogy az Ön megítélése szerint mennyi fontos az alábbi csoportok bevonása az aktuális tervezési munkába, stratégia alkotási folyamatba!
Véleményét hármasskálán tudja jelezni, ahol:
- az 1-es érték azt jelenti, hogy Ön szerint az adott csoport bevonása a stratégia alkotási folyamatban egyáltalán nem fontos, nincs rá szükség,

- a 2-as érték azt jelzi, hogy az adott csoport bevonása a stratégia alkotási folyamatban mérsékelten fontos,
- míg a 3-as érték azt jelenti, hogy az adott csoport bevonása a stratégia alkotási folyamatban Ön szerint nagyon fontos, feltétlenül szükség lenne rá.

[Lakosság] [Helyi kis- és középvállalkozások] [Termel szövetkezetek] [Szolgáltató szervezetek] [Helyi gazdaság jelentős szereplői (nagyvállalatok)] [Hazai befektetők] [Külföldi befektetők] [Hivatalok] [Turisztikai intézmények, szervezetek] [Szakági szereplők (nevelés-oktatás; egészségügy és szociális szféra képviselői)] [Civil szervezetek] [Helyi egyházak]

13. Tud Ön olyan csoportot, amely a fenti felsorolásból hiányzik, de Ön fontosnak tartaná bevonásukat a jelenlegi tervezési munkába, stratégia alkotási folyamatba? Kérjük nevezze meg!
14. Érzékelt-e pozitív változást Mátészalkán az elmúlt 3-5 évben?
15. Kérjük, röviden fejtse ki az Ön által érzékelt pozitív változásokat!
16. Érzékelt-e negatív változást Mátészalkán az elmúlt 3-5 évben?
17. Kérjük, röviden fejtse ki az Ön által érzékelt negatív változásokat!
18. Kérjük, röviden fejtse ki, hogy Ön szerint jelenleg mi Mátészalka legfontosabb közlekedési problémája?
19. Az elmúlt időszak fontosabb fejlesztései. Az Ön szíves értékítéletére vagyunk kíváncsiak! Kérjük ossza meg velünk véleményét arra vonatkozóan, hogy mennyi tartotta fontosnak, szükségesnek a lentebb felsorolt beruházásokat, beavatkozásokat a város fejlődése szempontjából!

["A Mátészalkai piac megújítása"] ["Mátészalka-Nyírmeggyes közötti kerékpárút építése"] ["Mátészalka belterületi csapadékvízrendszer fejlesztése I. ütem"] ["Történelmi városközpont turisztikai rekonstrukciója Mátészalka városában"] ["Mátészalka energetikai megújulása"] ["Külterületi helyi közutak fejlesztése Mátészalkán"] ["Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése - Fenntartható energetikai - és klímacselekvési programok kidolgozása Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében"] ["Képes Kávéház építése"] ["Komplex program a Cinevégen"] ["Komplex telep program a Cinevégen - infrastrukturális fejlesztések"] ["Mátészalka bel- és külterületi kerékpárút építése"] ["Iparterület fejlesztése a Mátészalkai Ipari Parkban II. ütem"] ["Mátészalka, a Fény Városa"] ["Közös értékek, közösségi élmények"]

20. Kérjük ossza meg velünk véleményét arra vonatkozóan, hogy mennyi tartja fontosnak az egyes tématerületek szerinti beavatkozások megvalósítását a jövőre nézve!

[A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka] [A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka] [A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka] [Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka]

21. Az Ön véleményére vagyunk kíváncsiak! Kérjük konkrétan nevezzen meg olyan fejlesztendő területet, akár konkrét beruházási javaslatot, ötletet, amely "A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka" megnevezés célkitűzés megvalósításához nagyon fontosnak ítél meg!
  22. Az Ön véleményére vagyunk kíváncsiak! Kérjük konkrétan nevezzen meg olyan fejlesztendő területet, akár konkrét beruházási javaslatot, ötletet, amely "A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka" megnevezés célkitűzés megvalósításához nagyon fontosnak ítél meg!
  23. Az Ön véleményére vagyunk kíváncsiak! Kérjük konkrétan nevezzen meg olyan fejlesztendő területet, akár konkrét beruházási javaslatot, ötletet, amely "A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka" megnevezés célkitűzés megvalósításához nagyon fontosnak ítél meg!
  24. Az Ön véleményére vagyunk kíváncsiak! Kérjük konkrétan nevezzen meg olyan fejlesztendő területet, akár konkrét beruházási javaslatot, ötletet, amely a "Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka" megnevezés célkitűzés megvalósításához nagyon fontosnak ítél meg!
  25. Kérjük ossza meg velünk további észrevételeit, gondolatait a lenti szöveges mező kitöltésével! (nem kötelező)
-

Az el terjesztés 2. számú melléklete

MÁTÉSZALKA ITS 2020

VÁROSFEJLESZTÉSI KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS EREDMÉNYEI

Készítette:
MEGAKOM Tanácsadó Iroda

Megbízó:
Mátészalka Város Önkormányzata

Dátum: 2020. november

www.megakom.hu

Tartalom

BEVEZETÉS.....	59
I. A VÁROS FEJLŐDÉSÉVEL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK	60
1. Ön mit szeret leginkább Mátészalkán?	60
2. Az Ön véleménye szerint mi volt a város jövője szempontjából a 3 legjelentősebb fejlesztés az elmúlt 5 évben?	61
3. Az Ön véleménye szerint mi lenne a 3 legfontosabb, legmeghatározóbb fejlesztés Mátészalkán a következő 5 évben?.....	62
4. Véleménye szerint a közlekedés terén milyen a helyzet jelenleg Mátészalkán?.....	64
5. Véleménye szerint a környezet állapota terén milyen a helyzet jelenleg Mátészalkán?	65
6. Véleménye szerint a szolgáltatások terén milyen a helyzet jelenleg Mátészalkán?.....	66
7. Véleménye szerint a gazdaság, vállalkozások terén milyen a helyzet jelenleg Mátészalkán? 67	
8. Az Ön véleménye szerint milyen tényezők erősíthetik a város arculatát, külső megítélését, ismertségét?	67
9. Az Ön véleménye szerint milyen tényezők segíthetnék az elvándorlás csökkentését?	68
II. A VÁLASZADÓK DEMOGRÁFIAI ADATAI	70
10. A válaszadók nemek szerinti megoszlása	70
11. A válaszadók legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása	70
12. A válaszadók korcsoportok szerinti megoszlása	70
13. A válaszadók foglalkozási kör szerinti megoszlása.....	71
14. A válaszadók lakhely szerinti megoszlása.....	72

---

13 Bevezetés

Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) elkészítése során fontos cél volt a város lakosságának aktív bevonása. Ennek érdekében 2020. októberben online **kérd íves felmérés** valósult meg, melynek célja a partnerségi egyeztetés, bevonás, a lakosság városfejlesztéssel kapcsolatos véleményének, igényeinek alaposabb megismerése volt. A minél szélesebb kör elérés érdekében az online kérd ív a városi platformokon – a város honlapján és a város közösségi oldalán is – elérhető volt.

A kérd ív 14 kérdést tartalmazott, melyből 9 komplex kérdés a város jelenlegi helyzetével, valamivel fejlődési irányjaival volt kapcsolatos, míg 5 kérdés a válaszadók demográfiai jellemzőit mérte fel. A felmérés során összesen 96 válasz érkezett.

Jelen dokumentum összefoglalóan mutatja be a városfejlesztési kérd íves felmérés eredményeit.

14 I. A város fejlődésével kapcsolatos kérdések

14.1 1. Ön mit szeret leginkább Mátészalkán?

A beérkezett válaszok 7 f. kategóriába sorolhatóak.

A Mátészalkán élők számára fontos a településen **elérhető szolgáltatások széles köre** (kulturális központ, kórház, iskolák), illetve a hozzá párosuló kiépült **városi infrastruktúra** (24 válasz). A válaszadók számára pozitív, hogy a lakosság igényeit kielégíti, könnyen elérhető szolgáltatások működnek helyi szinten, azokért nem szükséges a Nyíregyházára való ingázás.

A válaszadók többsége számára fontos értéket képvisel Mátészalka városának mérete és ehhez kapcsolódóan **családias, kisvárosias légkör**e (19 válasz), amely szerethető, élhető otthont teremt az itt lakók számára.

A város lakossága erős helyi identitással rendelkezik. A **lokálpatriotizmus**hoz sorolható válaszok (17 válasz) szerint a válaszadók fontosnak tartják a családot, a barátok közelségét, a helyi közösséget és a szülővárosukhoz, lakóhelyükhöz való kapcsolódást.

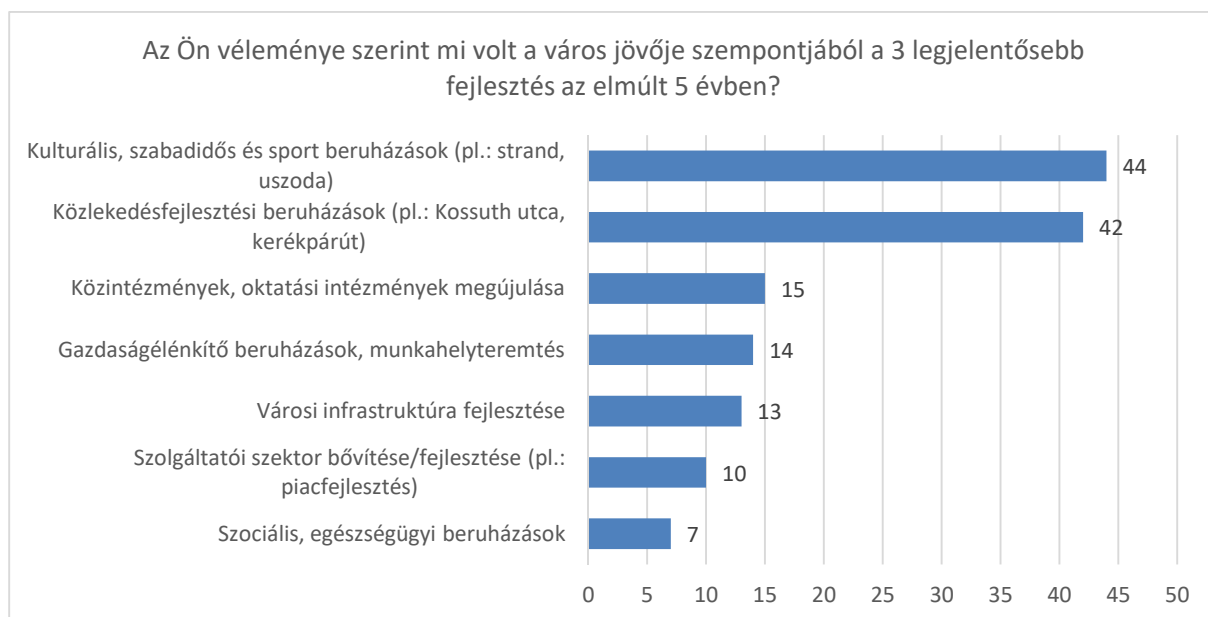
A kérdőív kitöltőik szerint (15 válasz) szerethetővé teszi a várost Mátészalka **pezsgő kulturális élete, a szabadidős tevékenységek kínálata** (pl. strand, uszoda, mozi, kondipark, helyi rendezvények stb.).

A város **zöldterületei, közösségi terei** (14 válasz) vonzó tényezőt jelentenek a helyiek és a Mátészalkára látogatók számára is, a város épített környezetével és történelmi emlékeivel együtt.

Emellett fontos szempont a város **megújulási potenciálja, a folyamatos fejlődés** (9 válasz) és a széleskörű fejlesztések, amelyek emelik Mátészalka szerethetőségét, a helyiek életminőségét.

A válaszadók ezen felül még **egyéb** erősségeket is megneveztek (15 válasz): fontosnak tartják a helyi közintézmények működésének minőségét, a helyi rendezvényeket, az oktatás színvonalát, illetve a munkahelyüket.

14.2 2. Az Ön véleménye szerint mi volt a város jövője szempontjából a 3 legjelentősebb fejlesztés az elmúlt 5 évben?

A válaszadók által legfontosabbnak ítélt megvalósult fejlesztések 7 csoportba sorolhatóak, a fejlesztések típusa szerint. A kérdőívet kitöltők számára az elmúlt 5 évben megvalósult, a város jövője szempontjából legjelentősebb beruházások a **kulturális, szabadidős és sportolási lehetőségek elérhetősége** és minősége terén valósult meg (44 válasz). A leggyakrabban említett fejlesztések a következők voltak:

- Strand, városi uszoda fejlesztése;
- Kulturális központ és színház, és környéke fejlesztése;
- Játsszóterek építése, felújítása;
- Mozi felújítása;
- Zöldterületek, parkok kialakítása és felújítása.

A kulturális és szabadidős tevékenységek fejlesztése mellett legalább olyan fontos szerepet játszott a válaszadók szerint a **közlekedési infrastruktúra fejlesztése** (42 válasz). Az ebben a kategóriában leggyakrabban említett beruházások köre a következők:

- Kossuth utca megújítása;
- Kerékpárúthálózat bővítése;
- Közutak, járdák felújítása;
- M3-as autópálya megépítése a város vonzáskörzetében.

A válaszadók fontosnak tartották a **közintézmények, iskolák megújulását és felújítását**, valamint az **óvoda és bölcsőde fejlesztést** (15 válasz).

Emellett fontos beruházások valósultak meg **gazdaságélénkítés és munkahelyteremtés** céljából is (14 válasz). A válaszadók többségének az Ipari Park fejlesztése és bővítése jelentette az elmúlt 5 év egyik legjelentősebb fejlesztését.

A **városi infrastruktúra fejlesztése** (13 válasz) kapcsán az alábbi megvalósult legfontosabb intézkedéseket emelték ki a válaszadók:

- Városgondnok kijelölése;
- Csapadékvízvezetés fejlesztése;
- Közvilágítás megújítása;
- Szelektív hulladékgyűjtés kiosztása;

- Táví és fejlesztése.

A válaszadók jelentős hányada tartotta az elmúlt 5 év meghatározó beruházásának a **szolgáltatói szektoron** belül megvalósuló piacfelvezést (10 válasz), illetve említésre méltó kategóriát képez a **szociális, illetve egészségügyi intézményeket érintő fejlesztések** köre (7 válasz), amelynek keretében többek között felújításra került a Mátészalkai Kórház.

14.3 3. Az Ön véleménye szerint mi lenne a 3 legfontosabb, legmeghatározóbb fejlesztés Mátészalkán a következő 5 évben?

A következő 5 év legfontosabb és legmeghatározóbb fejlesztései 7 témakör szerint kerültek csoportosításra. A válaszadók kiemelkedő mértékben a **közlekedésfejlesztés, a közlekedési infrastruktúra megújítására** helyezték a hangsúlyt (80 válasz). Az ebben a kategóriában említett javasolt beavatkozások a következők voltak:

- Utak és járdák minőségének javítása;
- Körforgalmak kialakítása;
- Kerékpárúthálózat bővítése;
- Forgalomcsökkentés;
- M49-es út megépítése;
- Vasúti közlekedés javítása (Mátészalka-Debrecen), az állomás felújítása;
- Parkolóhelyek kialakítása;
- Helyi autóbusz közlekedés bővítése.

A második legnépszerűbb beavatkozási terület a **szabadidős és sport tevékenységek, illetve kulturális programok fejlesztésére** vonatkozik (33 válasz). A válaszadók a következő beavatkozásokat javasolták:

- Sportolásra alkalmas infrastruktúra bővítése;
- Szórakozási lehetőségek növelése;
- Strand bővítése, fejlesztése;
- Több játszótér létrehozása;
- Mozi átadása.

A válaszadók körében a harmadik legfontosabb beavatkozási kérdéskör a (helyi) **gazdaság élénkítésére és a munkahelyteremtésre** vonatkozott (22 válasz). Javaslatok születtek az Ipari Park további bővítésére, és munkahelyteremtést célzó beruházások megvalósítására, multinacionális cégek számára kedvező környezet kialakítására is.

A **kereskedelmi szolgáltatások fejlesztése** kapcsán számos javaslat érkezett (13 válasz), ezek közül a legfontosabbak:

- Kispiac fejlesztése;
- Nagy bevásárlóközpontok építése (Stop Shop, Lidl, Aldi, pláza).

A szolgáltatási szektorral azonos jelentőségnek bizonyult a **város zöldülését célzó jövőbeli beruházások** köre (13 válasz). Ez alapján a javaslatok a következők voltak:

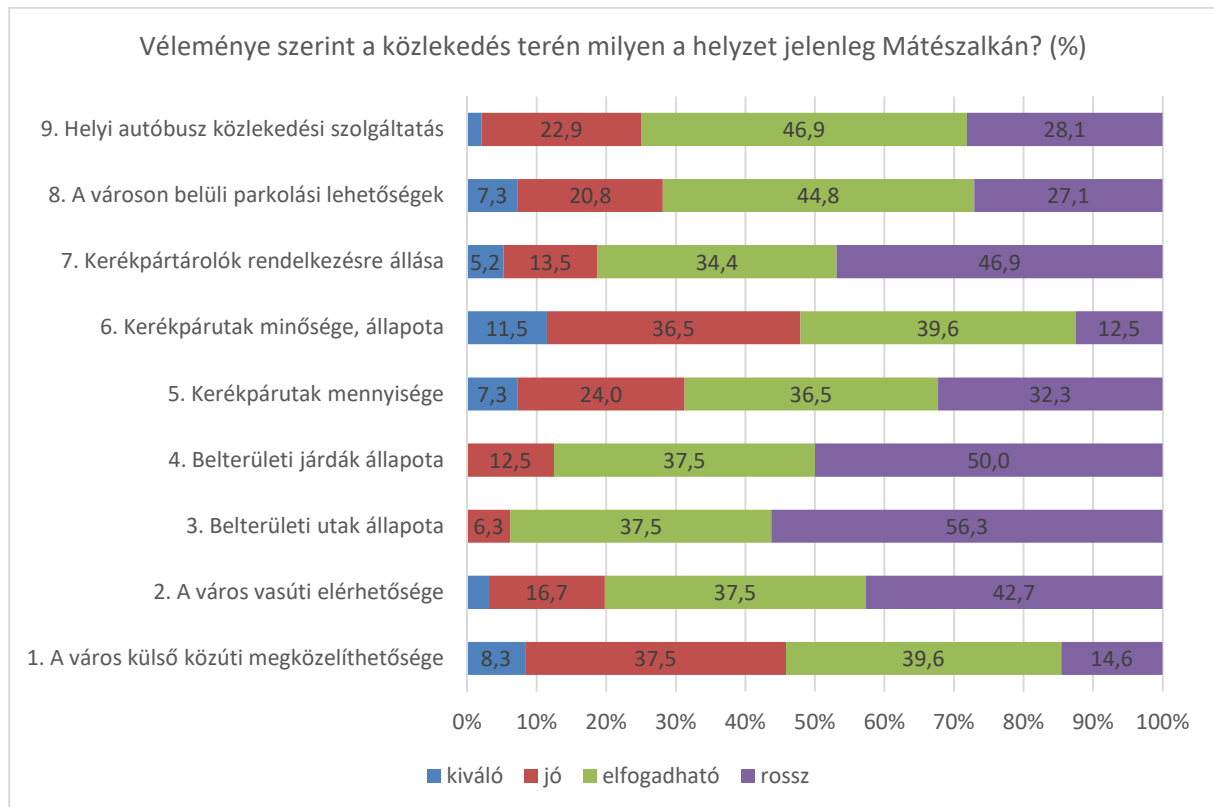
- Több zöldterület és park kialakítása;
- Meglévő zöldterületek színvonalának emelése;
- Parkerdő átalakítása;
- Sétálóutca kialakítása;
- Lakótelepi zöldterületek kialakítása.

Önálló kategóriát jelentenek az **egészségügyi és oktatási intézmények minőségének, elérhetőségének** biztosítására és javítására vonatkozó javaslatok (11 válasz). Az ebben a kategóriában javasolt intézkedések köre:

- Gyermekorvosi rendelő építése;
- Mátészalkai Kórház bővítése;
- Bölcsődei helyek fejlesztése;
- Középiskolai oktatás minőségének javítása
- Egyetemi képzés beindítása.

A fentiek mellett születtek **egyéb javaslatok**, amelyek a polgármesteri hivatal lebontására, új városháza kialakítására, a város tisztaságának, biztonságosságának fejlesztésére és a város épített környezetének javítására vonatkoznak (15 válasz).

14.4 4. Véleménye szerint a közlekedés terén milyen a helyzet jelenleg Mátészalkán?

A város közlekedési helyzetével kapcsolatos tényezők az alábbi módon értékelték a válaszadók.

A város **külső közúti megközelíthetősége** a válaszadók többsége szerint jó (37,5%) vagy elfogadható (39,6%). A **vasúti elérhetőség** a többség szerint rossz (42,7%) vagy elfogadható (37,5%).

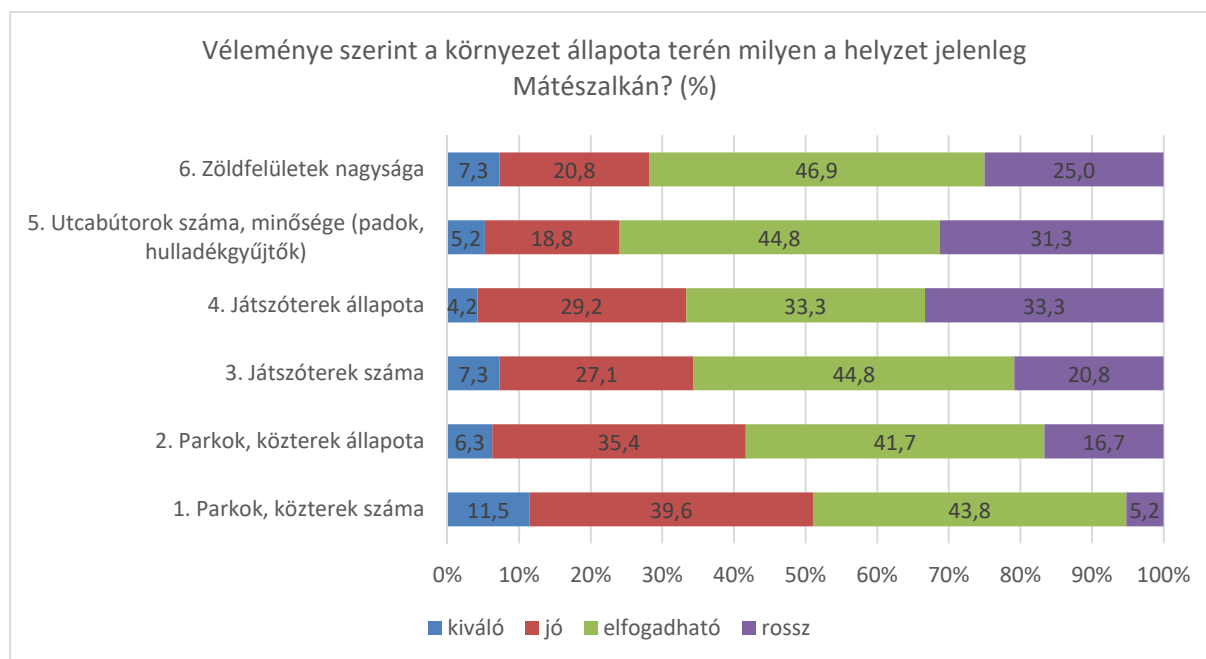
A **belterületi utak, illetve járdák állapotát** a kérdőív kitöltőik fejlesztendőknek ítélik, túlnyomó többségük szerint állapotuk rossz (utak esetében 56,3%, járdák esetében 50,0%) vagy elfogadható (az utak és járdák esetében is 37,5-37,5%). Kiválóan senki sem értékelte ezek állapotát.

A **kerékpárutak mennyisége** a válaszadók 36,5%-a szerint elfogadható, 32,3%-uk szerint rossz, 24,0%-uk szerint jó, 7,3%-uk szerint kiváló. A **kerékpárutak minőségét, állapotát** jobbnak értékelik a városlakók: 39,6%-uk szerint elfogadható, 36,5%-uk szerint jó, 12,5%-uk szerint rossz, 11,5%-uk szerint kiváló. A **kerékpártárolók rendelkezésre állását** a kérdőív kitöltőik többsége nem tartja elegendőnek, a válaszadók 46,9%-a szerint rossz, 34,4%-a szerint elfogadható a mennyiségük, jónak vagy kiválóan 18,7%-uk értékelte.

A városon belüli **parkolási lehetőségek** és a **helyi autóbusz közlekedési szolgáltatás** fejlesztésre szorulnak, a felmérésben résztvevők többsége szerint ezek elfogadhatóak (46,9% és 44,8%), illetve rosszak (27,1% és 28,1%).

14.5 5. Véleménye szerint a környezet állapota terén milyen a helyzet jelenleg Mátészalkán?

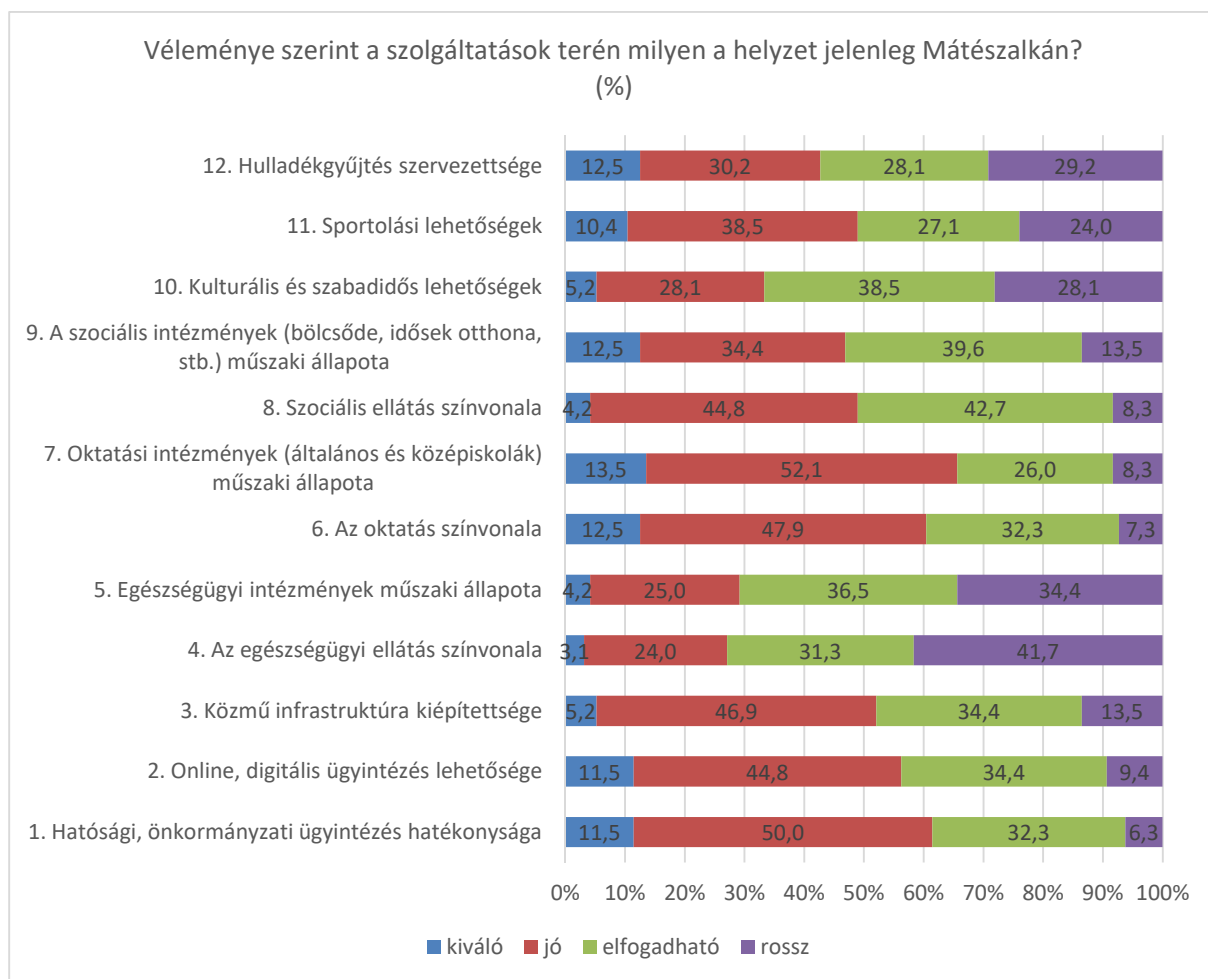
A városi környezet állapotára vonatkozó kérdések során a **parkok, közterek számát** a kérdőív kitöltők több mint fele kiválónak vagy jónak (11,5% és 39,6%), 43,8%-uk elfogadhatónak értékelte. A **parkok, közterek állapota** kissé gyengébb értékelést kapott, a válaszadók 41,7%-a szerint elfogadható, 35,4%-a szerint jó az állapotuk.

A **játsszóterek száma és állapota** a kérdőív eredményei szerint fejlesztésre szorul, a válaszadók kétharmada szerint mind a számuk, mind az állapotuk elfogadható vagy rossz kategóriába sorolható, egyharmaduk szerint jó vagy kiváló. A játsszóterek állapotát a kitöltők egyharmada egyértelműen rossznak értékeli.

Az **utcabútorok (padok, hulladékgyűjtők) száma és minősége** terén érkezett a legkevesebb elégedett válasz, csupán a válaszadók kevesebb mint egynegyede értékeli kiválónak vagy jónak ezek mennyiségét és állapotát, 44,8%-uk szerint elfogadható, 31,3%-uk szerint rossz a helyzet.

A **zöldfelületek nagysága** a kérdőív eredményei szerint fejlesztendő, a válaszadók 46,9%-a szerint elfogadható, 25,0%-a szerint rossz, 20,8%-a szerint jó és csupán 7,3%-a szerint kiváló.

14.6 6. Véleménye szerint a szolgáltatások terén milyen a helyzet jelenleg Mátészalkán?

A városban elérhet szolgáltatások közül számos szolgáltatással elégedettek a városlakók – a legmagasabb értékeléseket az oktatás és az ügyintézés kapta.

A **hatósági, önkormányzati ügyintézés hatékonyságát** a válaszadók fele jónak, 11,5%-a kiválónak értékeli, 32,3-uk szerint elfogadható, és csupán 6,3%-uk szerint rossz. Hasonlóan kedvez az **online, digitális ügyintézés hatékonyságának** megítélése is.

A **közmű infrastruktúra kiépítettsége** a válaszadók többsége szerint jó vagy kiváló (46,9% és 5,2%), 34,4%-uk szerint elfogadható, 13,5%-uk szerint rossz.

A szolgáltatások terén az **egészségügyi ellátás színvonalával** és az **egészségügyi intézmények műszaki állapotával** kevésbé elégedettek a kérdőív kitöltői, az ellátás színvonalát 41,7%-uk rossznak, 31,3%-uk elfogadhatónak ítéli, csak 27,3%-uk szerint jó vagy kiváló. Az egészségügyi intézmények állapotát a válaszadók 36,5%-uk elfogadhatónak, 34,5%-uk rossznak ítéli, csupán 29,2%-uk szerint jó vagy kiváló.

Az **oktatás színvonalával** és az **oktatási intézmények – általános és középiskolák – műszaki állapotával** a válaszadók többsége elégedett, több mint 60%-uk jónak vagy kiválónak értékeli ezeket.

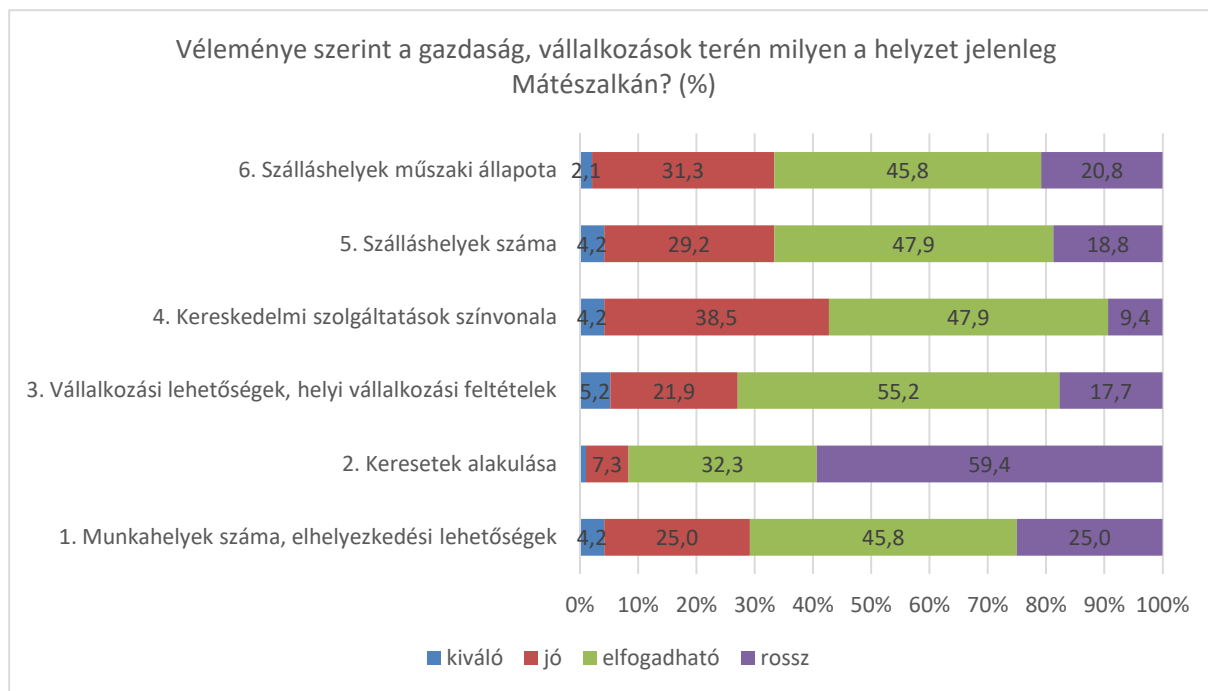
A **szociális ellátás színvonalát** a városlakók közel fele (49%) jónak vagy kiválónak értékeli, míg 42,7%-uk elfogadhatónak. A **szociális intézmények műszaki állapotát** illetően megoszlik a kérdőív kitöltőinek véleménye: 39,6%-uk szerint elfogadható, 34,4%-uk szerint jó, de kiváló (12,5%) vagy rossz (13,5%) értékelések is érkeztek.

A mátészalkai **kulturális és szabadidős lehetőségek** esetében a kérdőív eredményei alapján indokolt azok fejlesztése: a válaszok kétharmada ezeket elfogadhatónak vagy rossznak, egyharmada jónak vagy kiválónak értékeli. A **sportolási lehetőségek** értékelésében megoszlik a válaszadók véleménye:

legtöbben jónak vagy elfogadhatónak ítélik (38,5% és 27,1%), egytizedük szerint kiválóak, egynegyedük szerint rosszak a lehet ségek.

A **hulladékgy jtés szervezettsége** terén is megoszlának a vélemények: szinte ugyanannyian (30-30%) értékelik jónak, elfogadhatónak vagy rossznak a szolgáltatást, a kiváló értékelések aránya 12,5%.

14.7 7. Véleménye szerint a gazdaság, vállalkozások terén milyen a helyzet jelenleg Mátészalkán?

A Mátészalka gazdasági, vállalkozási helyzetét értékel válaszok alapján fejlesztend ek a város ezirányú adottságai, a legtöbb válaszadó csupán elfogadhatónak értékeli a jelenlegi helyzetet.

A **munkahelyek számát, az elhelyezkedési lehet ségeket** a kérd ívet kitölt k 45,8%-a elfogadhatónak, egynegyedük jónak, egynegyedük rossznak ítéli, csupán 4,2%-uk szerint kiváló a helyzet e téren.

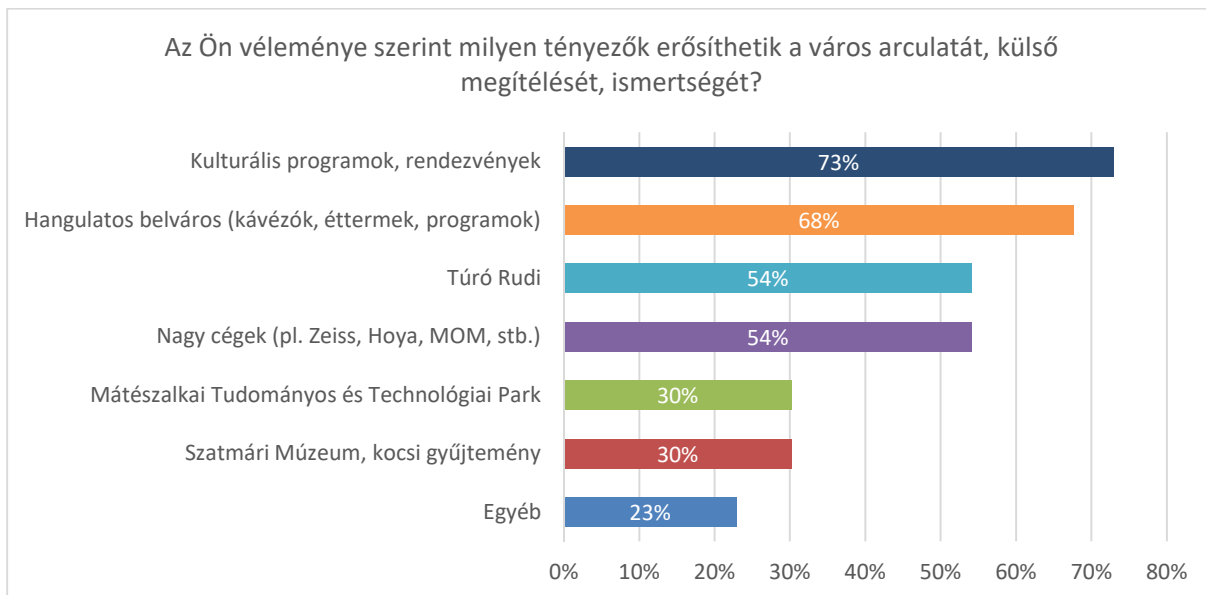
A **keresetek alakulása** kapta a legkedvez tlenebb értékelést az összes kérdés közül – a válaszadók közel 60%-a szerint egyértelm en rossz, 32,3%-uk szerint is csupán elfogadható (megjegyzend ugyanakkor, hogy az alacsony keresetek nem csupán a városra, hanem az egész térségre, megyére jellemz ek).

A **vállalkozási lehet ségek, a helyi vállalkozási feltételek** is fejlesztend ek az válaszok alapján, a válaszadók több mint fele (55,2%) szerint ezek elfogadhatóak, 21,9%-uk szerint jók, 17,7%-uk szerint rosszak.

A **kereskedelmi szolgáltatások színvonalát** a kitölt k 47,9%-a elfogadhatónak, míg 38,5%-a jónak ítéli. A **szálláshelyek számát** és a **szálláshelyek m szaki állapotát** közel hasonlóan értékelik: a válaszadók közel fele szerint elfogadhatóak, háromtizedük szerint jók, egyötödük szerint rosszak a városi jellemz k a szálláshelyeket illet en.

14.8 8. Az Ön véleménye szerint milyen tényez k er síthetik a város arculatát, küls megítélését, ismertségét?

A válaszadók több választ is megjelölhettek arra a kérdésre, hogy milyen tényez k er síthetik a város arculatát, küls megítélését, ismertségét.

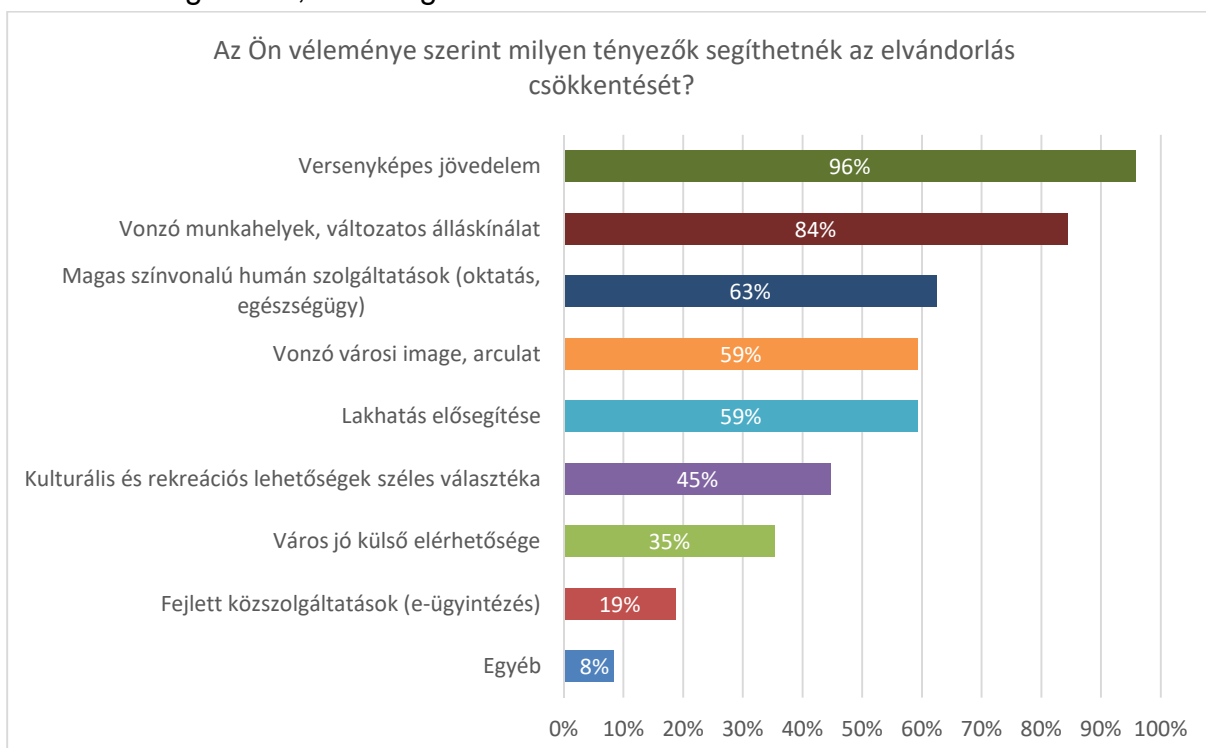

A város arculatát, külső megítélését erősítő tényezők közül a legtöbb válaszadó megjelölte a kulturális programokat, rendezvényeket (73%), a hangulatos belvárost (kávézók, éttermek, programok) (68%), a Túró Rudit és a nagy cégeket (54-54%). Fontosnak ítélik a város külső megítélésében a Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park szerepét, és a Szatmári Múzeumot is.

A kérdőívet kitöltők egyéb tényezőket is megjelöltek, amelyek erősíthetik a város arculatát, külső megítélését, ismertségét: többek között az uszodát és strandot, a rendezvényeket, programokat, a sok zöldterületet, helyi kulturális és egyéb közösségeket, javaslatként pedig az állomás felújítását, a turizmus fellendítését, a tehetséges fiatalok támogatását.

14.9 9. Az Ön véleménye szerint milyen tényezők segíthetnék az elvándorlás csökkentését?

A válaszadók több választ is megjelölhettek arra a kérdésre, hogy milyen tényezők segíthetnék az elvándorlás megállítását, a tehetséges fiatalok városban tartását.

Az elvándorlás csökkentését el segítő tényezők között a válaszadók szinte mindegyike megjelölte a versenyképes jövedelmet (96%), a vonzó munkahelyeket, változatos állás kínálatot (84%). Sokan tartják fontosnak a magas színvonalú humán szolgáltatások (oktatás, egészségügy) rendelkezésre állását (63%), a vonzó városi arculatot, illetve a lakhatás el segítését (59-59%), valamint a kulturális és rekreációs lehet ségek széles választékának elérhet ségét (45%). Fontos szempont a város megfelelő küls elérhet sége és a fejlett közszolgáltatások rendelkezésre állása is.

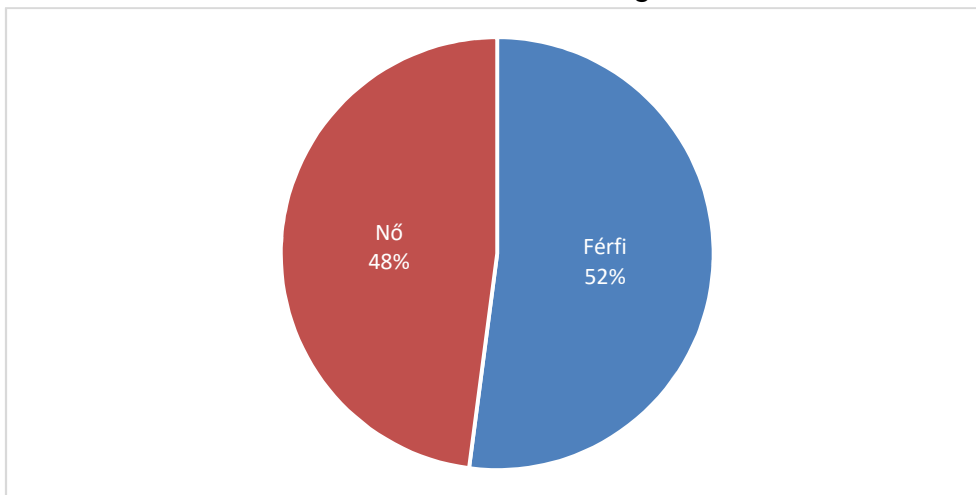
Az egyéb válaszok között javaslatként megjelent a fiatalokat megcélzó letelepedési program, valamint az er s helyi közösségek megtartó szerepe.

15 II. A válaszadók demográfiai adatai

15.1 10. A válaszadók nemek szerinti megoszlása

A válaszadók nemek szerinti megoszlása megközelít legkiegyenlített, a kitöltők 48%-a nő (46 f.), 52%-a férfi (50 f.).

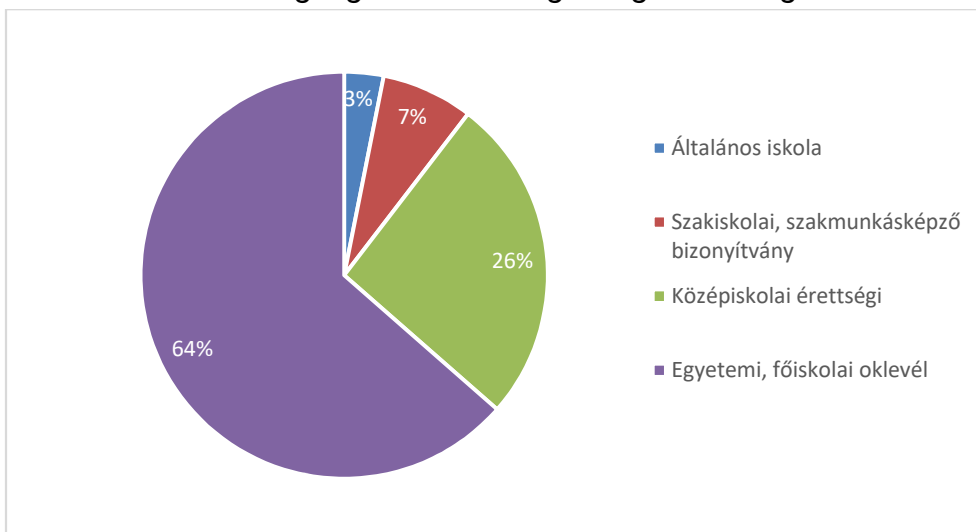
A válaszadók nemek szerinti megoszlása

15.2 11. A válaszadók legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása

A válaszadók többsége (64%-a) felsőfokú végzettséggel, 26%-a középiskolai érettséggel rendelkezik. Szakiskolai, szakmunkás végzettség a kérdőívet kitöltők 7%-a, míg legfeljebb általános iskolai végzettséggel 3%-uk rendelkezik.

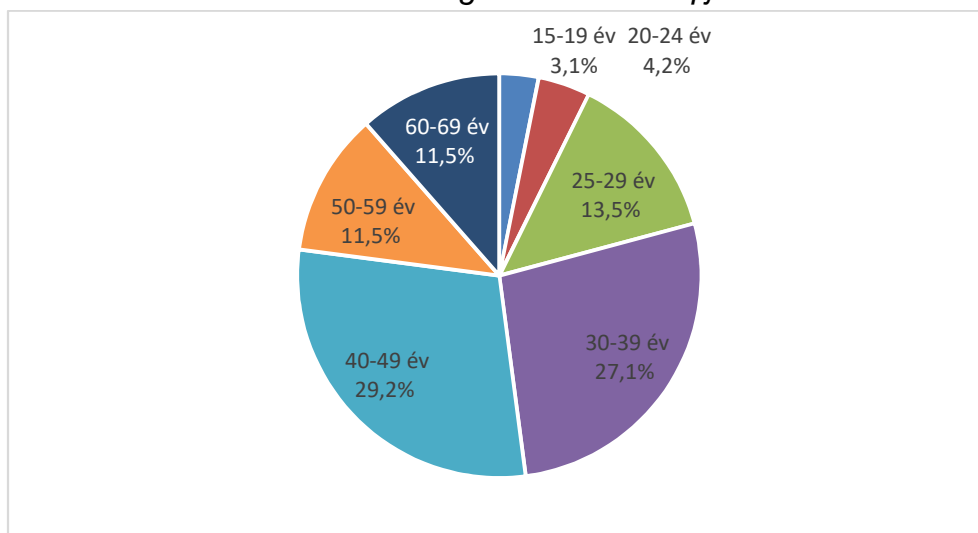
A válaszadók legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása

15.3 12. A válaszadók korcsoportok szerinti megoszlása

A válaszadók több mint fele a 30 és 49 év közötti korosztályhoz tartozik (40-49 éves 29%, 30-39 éves 27%). A kérdőívet kitöltők 14%-a 25-29 éves, 12%-a 50-59 éves, 12%-a 60-69 éves, míg a 24 év alattiak aránya 7%.

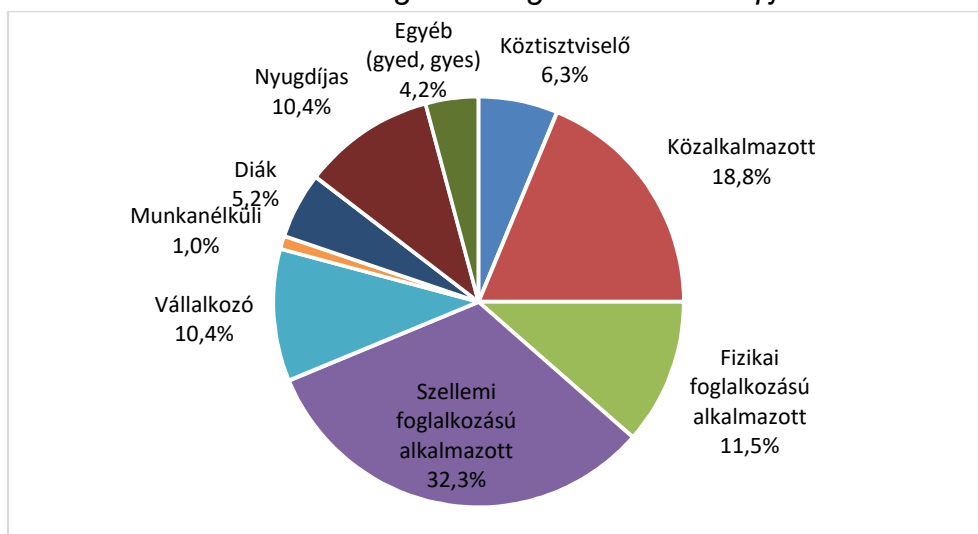
A válaszadók megoszlása életkor alapján

15.4 13. A válaszadók foglalkozási kör szerinti megoszlása

A foglalkozási körüket tekintve a válaszadók 32%-a szellemi foglalkozású alkalmazott, 19%-a közalkalmazott, 12%-a fizikai foglalkozású alkalmazott. A kérdőívet kitöltők 10%-a vállalkozó, 10%-a nyugdíjas. A válaszadók között voltak köztisztviselők (6%), diákok (5%), gyed-en, gyes-en lévő anyukák (4%) és munkanélküliek (1%) is.

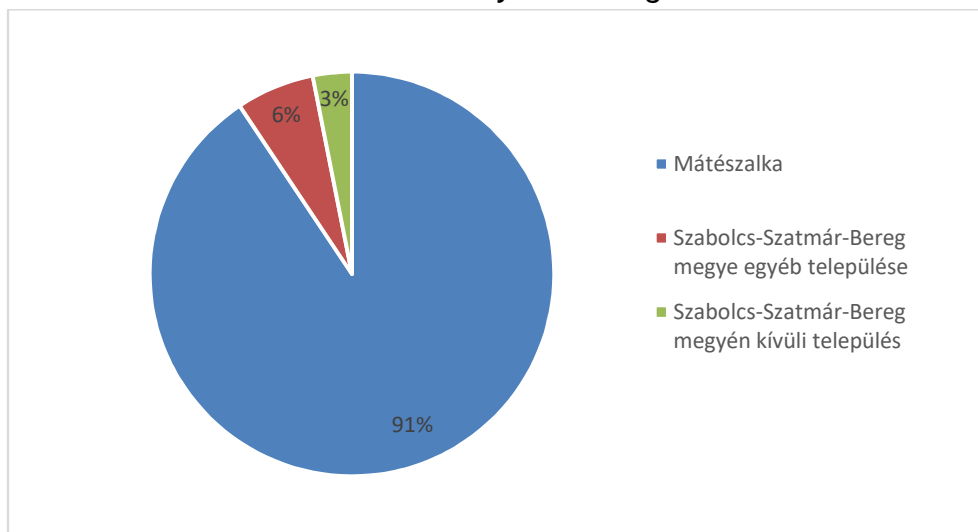
A válaszadók megoszlása foglalkozási körük alapján

15.5 14. A válaszadók lakhely szerinti megoszlása

A válaszadók 91%-a Mátészalkán él, emellett a kérdőívet kitöltötték Szabolcs-Szatmár-Bereg megye más településén élők (6%), illetve megyén kívüli településen élők (3%) is.

A válaszadók lakóhely szerinti megoszlása

Mátészalka Város Településfejlesztési Koncepció

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközök, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 30. § szerinti véleményezés összegzése, kiértékelése

sorszám	A rendelet 9. számú mellékletében elírt államigazgatási, illetve a véleményezési eljárásba bevont érdekelt önkormányzati szervek partnerek	Válasz határidőn		Nem válaszolt	Beérkezett vélemény	Képviselő Testületi döntést igénylő észrevétel
		belüli	túli			
1.	Sz-Sz-B Megyei Kormányhivatal Állami F építész SZ/4ÁF/00019-2/2020	+			A mellékelt véleményében részletesen ismertette a koncepció elkészítésével kapcsolatos jogszabályi elírásokat, szakmai elvárásokat	nincs
2.	Sz-Sz-B Megyei Kormányhivatal Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi F osztály 721-1/2020	+			A mellékelt véleménye szerint a készülő koncepcióval szemben a hatályos jogszabályokban foglaltakon túlmenő elvárása nincs, azonban törekedni kell az eltérő területfelhasználások esetén az egymást zavaró-korlátozó hatások elkerülésére.	nincs
3.	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 268-3/2020	+			A mellékelt véleményében ismertette elírásait kérte, hogy az egyes beruházásokhoz elzáró egyeztetés történjen	nincs
4.	Sz-Sz-B Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság területi vízügyi szerv 36500/897-1/2020.ált.	+			A mellékelt véleményében részletesen ismertette a koncepció elkészítésével kapcsolatos jogszabályi elírásokat, szakmai elvárásokat	nincs
5.	Országos Vízügyi Főigazgatóság			+		
6.	Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság I-0235-005/2020	+			A mellékelt véleményében ismertette elírásait, a jogszabályi rendelkezések betartása mellett a koncepció készítése tárgyában kifogást nem emel.	nincs
7.	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Hatósági Osztály polgári védelem iparbiztonság 36500/897-1/2020/ált.	+			A mellékelt véleményében részletesen ismertette a koncepció elkészítésével kapcsolatos jogszabályi elírásokat, szakmai elvárásokat	nincs
8.	Sz-Sz-B Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi F osztály Népegészségügyi Osztály SZ/NEF/0165-2/2020.	+			A mellékelt véleményében ismertette elírásait.	nincs
9.	Honvédelmi Minisztérium Hatósági F osztály 880-2/2020/h	+			Az Ópályi község külterületén lévő honvédelmi és katonai célokat szolgáló terület miatt kéri a védő területi szabályok figyelembevételét, az eljárás további szakaszában nem kíván részt venni.	nincs

sorszám	A rendelet 9. számú mellékletében el írt államigazgatási, illetve a véleményezési eljárásba bevont érdekelt önkormányzati szervek partnerek	Válasz határidő		Nem válaszolt	Beérkezett vélemény	Képviselő Testületi döntést igénylő észrevétel
		belüli	túli			
10.	Sz-Sz-Bereg MKH Nyíregyházi Járási Hivatala Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály			+		
11.	Sz-Sz-B MKH Élelmiszerlánc-Biztonsági És Földhivatali F osztály Földhivatali Osztály 10012/2/2020	+			A mellékelt véleményében ismertette el írásait, a jogszabályi rendelkezések betartása mellett a koncepció készítéséhez hozzájárul.	nincs
12.	Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala Agrárügyi F osztály (erd felügyelet) HB-03/ERD/02319-2/2020	+			A mellékelt véleményében ismertette el írásait.	nincs
13.	Honvédelmi Minisztérium Állami Légügyi F osztály 848-2/2020/h	+			Adatszolgáltatást nem tartott indokoltnak, az eljárás további szakaszában nem kívánt részt venni.	nincs
14.	Sz-Sz-B Megyei Rendőr-F kapitányság Rendészeti Igazgatóság Közlekedésrendészeti Osztály			+		
15.	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Hatósági F osztály Bányászati Osztály BO/15/240-2/2020	+			Bányászati szakigazgatási szempontból kifogás, észrevétel nem merült fel.	nincs
16.	Nemzeti Média-És Hírközlési Hatóság (Debreceni Hatósági Iroda) CD/1504-2/2020	+			A mellékelt véleményében ismertette el írásait, a jogszabályi rendelkezések betartása mellett a koncepció készítéséhez hozzájárul.	nincs
17.	Országos Atomenergia Hivatal			+		
18.	Budapest F város Kormányhivatala Népegészségügyi F osztály Közegészségügyi Osztály I.			+		
19.	Budapest F város Kormányhivatala Közlekedési F osztály Utügyi Osztály			+		
20.	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Vasúti Hatósági F osztály			+		
21.	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzati Hivatal Megyei F építész ÁLT/105-2/2020	+			A mellékelt véleményében tájékoztatást nyújtott az országos és megyei területrendezési tervek állapotáról	nincs

sorszám	A rendelet 9. számú mellékletében elírt államigazgatási, illetve a véleményezési eljárásba bevont érdekelt önkormányzati szervek partnerek	Válasz határidő		Nem válaszolt	Beérkezett vélemény	Képviselő Testületi döntést igénylő észrevétel
		belüli	túli			
22.	Ópályi Község Önkormányzata	+			A koncepció elzetes tájékoztatási dokumentációjával egyetért az eljárás további szakaszában nem kíván részt venni	nincs
23.	Kocsord Község Önkormányzata			+		
24.	Nyírcsaholy Község Önkormányzata	+			A koncepció elzetes tájékoztatási dokumentációjával egyetért	nincs
25.	Nyírmeggyes Község Önkormányzata			+		
26.	Jármí Község Önkormányzata			+		
27.	Szamosszeg Község Önkormányzata			+		
28.	Tunyogmatolcs Község Önkormányzata			+		
29.	Szalka-Víz KFT			+		
30.	Mátészalkai Város Polgármesteri Hivatal Műszaki Iroda	+			A tervezett Településfejlesztési koncepcióban foglaltakkal egyetért	nincs
31.	Mátészalka Város Önkormányzata Képviselő Testület Gazdasági és Fejlesztési Bizottság	+			A mellékelt határozat alapján fejlesztési tervekkel egyetért	nincs
32.	Református Egyházközség Északi Templom, Kincsház	+			A mellékelt véleményében konkrét fejlesztési elképzelésekre tett javaslatot mely az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmaz	nincs
33.	Mátészalka Városi Közlekedési Polgármesteri Hivatal	+			A fejlesztési dokumentumokban foglaltakat megismerte az abban foglaltakkal egyetért	nincs

Mátészalka, 2021. május 31.

Zsigmond László
Mátészalka Város Főépítésze

Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégia

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközök, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 30. § szerinti véleményezés összegzése, kiértékelése

sorszám	A rendelet 9. számú mellékletében elírt államigazgatási, illetve a véleményezési eljárásba bevont érdekelt önkormányzati szervek partnerek	Válasz határidő		Nem válaszolt	Beérkezett vélemény	Képviselő Testületi döntést igénylő észrevétel
		belüli	túli			
1.	Sz-Sz-B Megyei Kormányhivatal Állami Főépítész Sz/4ÁF/00019-2/2020	+			„Az integrált településfejlesztési stratégia tartalmi felépítése a Korm. rendelet elírásainak teljes mértékben eleget tesz. Javaslom a Megalapozó vizsgálatok „Helyzetfeltáró dokumentum” 53. 144, 271. oldalainak felülvizsgálatát. Javaslom az „okos város” településre vonatkozatható többi kifejtést vagy lehetőségeket megfontolását.	nincs a javaslatok a dokumentumba beépítésre kerültek.
2.	Sz-Sz-B Megyei Kormányhivatal Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály 4985-1/2020	+			A véleménye szerint a készülő stratégiával szemben a hatályos jogszabályokban foglaltakon túlmenő elvárása nincs	nincs
3.	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság			+		
4.	Sz-Sz-B Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság területi vízügyi szerv 36500/5151-1/2020.ált.	+			A véleményében részletesen ismertette a stratégia elkészítésével kapcsolatos jogszabályi elírásokat, szakmai elvárásokat	nincs
5.	Országos Vízügyi Főigazgatóság			+		
6.	Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság			+		
7.	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Hatósági Osztály polgári védelem iparbiztonság 36500/5151-1/2020/ált.	+			A véleményében részletesen ismertette a stratégia elkészítésével kapcsolatos jogszabályi elírásokat, szakmai elvárásokat	nincs
8.	Sz-Sz-B Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Népegészségügyi Osztály SZ/NEF/1233-2/2020.	+			A Településfejlesztési koncepció és az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmi elemeire vonatkozóan a jogszabályban feltüntetett témakörökön, fejezetek túl egyéb elírást nem tesznek.	nincs
9.	Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztály 10531-2/2020/h	+			A dokumentációban foglaltak a honvédelem érdekeit nem érintik, a magyar Honvédség nemzeti és szövetségi védelmi feladatai végrehajtása biztosított, ezért az abban foglaltakkal kapcsolatban külön észrevételt nem tesznek.	nincs

sorszám	A rendelet 9. számú mellékletében el írt államigazgatási, illetve a véleményezési eljárásba bevont érdekelt önkormányzati szervek partnerek	Válasz határidő n		Nem válaszolt	Beérkezett vélemény	Képviselő Testületi döntés igénylő észrevétel
		belü li	túli			
10.	Sz-Sz-Bereg MKH Nyíregyházi Járási Hivatala Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály SZ-10/106/01677-2/2020	+			A véleményében ismertette el írásait, a jogszabályi rendelkezések betartása mellett a stratégia készítéséhez hozzájárul.	nincs
11.	Sz-Sz-B MKH Élelmiszerlánc-Biztonsági És Földhivatali F osztály Földhivatali Osztály 26055/2/2020	+			A véleményében ismertette el írásait, a jogszabályi rendelkezések betartása mellett a stratégia készítéséhez hozzájárul.	nincs
12.	Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala Agrárügyi F osztály (erd felügyelet) HB/15/ERD/09447-2/2020	+			A mellékelt véleményében ismertette el írásait.	nincs
13.	Honvédelmi Minisztérium Állami Légügyi F osztály 848-2/2020/h	+			Adatszolgáltatást nem tartott indokoltnak, az eljárás további szakaszában nem kívánt részt venni.	nincs
14.	Sz-Sz-B Megyei Rend őrs-F kapitányság Rendészeti Igazgatóság Közlekedésrendészeti Osztály			+		
15.	Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Hatósági F osztály Bányászati Osztály BO/15/1807-2/2020	+			A város közigazgatási területén engedélyezett szilárdásvány-kutatás, bejelentett el kutatás nincs, az nem érinti az Állami Ásvány Nyersanyag és Geotermikus Energiavagyonban szereplő megkutatott, ipari készlettel rendelkező ásványi nyersanyag lelőhelyet. A Bányafelügyelet a város közigazgatási területén felszínmozgást nem tart nyilván.	nincs
16.	Nemzeti Média-És Hírközlési Hatóság (Debreceni Hatósági Iroda) CD/20830-2/2020	+			A véleményében ismertette el írásait, a jogszabályi rendelkezések betartása mellett a stratégia készítéséhez hozzájárul.	nincs
17.	Országos Atomenergia Hivatal			+		
18.	Budapest F város Kormányhivatala Népegészségügyi F osztály Közegészségügyi Osztály I. BP/FNEF-TKI/6073-2/2020	+			A település közigazgatási területén természetes gyógytényező érintettsége nem áll fenn	nincs
19.	Budapest F város Kormányhivatala Közlekedési F osztály Útügyi Osztály BP/0801/00669-4/2020	+			A véleményében ismertette el írásait, a jogszabályi rendelkezések betartása mellett a stratégia készítéséhez hozzájárul.	nincs

sorszám	A rendelet 9. számú mellékletében elírt államigazgatási, illetve a véleményezési eljárásba bevont érdekelt önkormányzati szervek partnerek	Válasz határidő		Nem válaszolt	Beérkezett vélemény	Képviselő Testületi döntést igénylő részvétel
		belüli	túli			
20.	Innovációs és Technológiai Léginavigációs és Repülésterületi Hatósági F osztály	+			A készítendő ITS-hez hozzájárul	nincs
21.	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzati Hivatal	+			A megküldött Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégia alapján megállapítható, hogy a dokumentumban foglaltak nem ütköznek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlésének, „Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területrendezési szabályzatáról, térségi szerkezeti tervéről és térségi övezeteiről” szóló 5/2020. (VI. 26.) önkormányzati rendeletével, illetve „Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési Tervéhez kapcsolódó ajánlásokról” szóló 54/2020. (VI. 25.) önkormányzati határozattal, mely az ehhez kapcsolódó településrendezési ajánlásokat tartalmazza.	nincs
22.	Ópályi Község Önkormányzata	+			A koncepció elzáró tájékoztatási dokumentációjával egyetért az eljárás további szakaszában nem kíván részt venni	nincs
23.	Kocsord Község Önkormányzata			+		
24.	Nyírcsaholy Község Önkormányzata	+			A stratégia elzáró tájékoztatási dokumentációjával egyetért	nincs
25.	Nyírmeggyes Község Önkormányzata	+			A stratégia munkaközi dokumentációjával kapcsolatban észrevételem nincs	nincs
26.	Jármí Község Önkormányzata			+		
27.	Szamosszeg Község Önkormányzata			+		
28.	Tunyogmatolcs Község Önkormányzata			+		
29.	Szalka-Víz KFT (Mátészalkai Városgazda Nonprofit Kft)	+			Az ITS-ben foglaltakkal egyetért	nincs
30.	Mátészalkai Város Polgármesteri Hivatal Munkaszaki Iroda	+			A tervezett Településfejlesztési stratégiában foglaltakkal egyetért	nincs
31.	Mátészalka Város Önkormányzata Képviselő Testület Gazdasági és Fejlesztési Bizottság	+			A 42/2020. (XII.02.) számú határozata alapján a stratégiát támogatja	nincs
32.	Református Egyházközség Északi Templom, Kincsesház	+			A mellékelt véleményében konkrét fejlesztési elképzelésekre tett javaslatot mely az elfogadás alatt Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmaz	nincs
33.	Mátészalka Városi Közlekedési Polgárhivatal	+			A fejlesztési dokumentumokban foglaltakat megismerte az abban foglaltakkal egyetért	nincs

Mátészalka, 2021. május 31.

Zsigmond László
Mátészalka Város Főépítésze

1. számú határozat-tervezet
MÁTÉSZALKA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
POLGÁRMESTERÉNEK
..../2021. (.....) határozata

Mátészalka Város Településfejlesztési Konceptió 2021. elfogadásáról

Magyarország Kormánya a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I.29.) számú Kormányrendeletében, 2021. február 8. napjától, Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása és a magyar állampolgárok egészségnek és életének megóvása érdekében. Az Országgyűlés e rendelet hatályát a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény 2021. május 22. napi hatállyal történő módosításával a 2021. évi Országgyűlési ülészakasznak első ülésnapját követő 15. napjáig meghosszabbította.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése szerint veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja. Ennek keretében nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási köreiből, ha a szolgáltatás a települést is érinti.

A polgármester,

1. a Településfejlesztési Konceptióval kapcsolatban beérkezett véleményeket ismertette, azokat elfogadja.
2. Mátészalka Város Településfejlesztési Konceptióját a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.
3. a konceptió elfogadásáról és honlapon való közzétételéről 5 napon belül értesíti az egyeztetésben résztvevőket és az állami főépítési hatáskörében eljáró megyei kormányhivatalt.

Felelős: Dr. Hanusi Péter polgármester

Határidő: azonnali

Mátészalka, 2021. ....

Dr. Hanusi Péter
polgármester

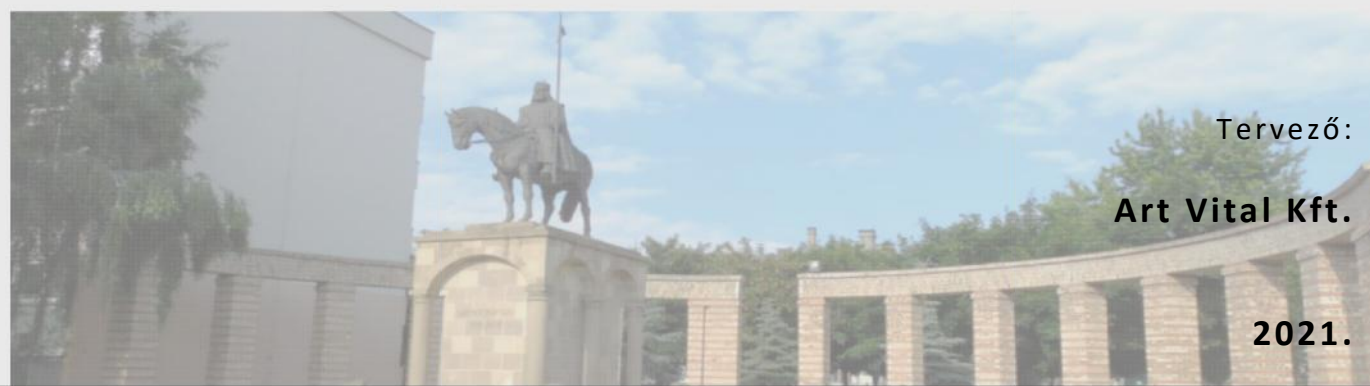

Mátészalka Város Településrendezési Tervének készítéséhez

Településfejlesztési
Koncepció

Véleményezési dokumentáció

Tervező:

Art Vital Kft.

2021.

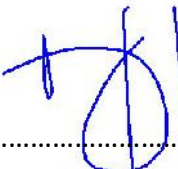
Jelen Településfejlesztési Konceptió a „Mátészalka Város Településrendezési Terv átfogó felülvizsgálatának megindításáról” szóló 61/2018. (V. 08.) Kt. számú Képvisel -testületi határozat alapján került kidolgozásra. Célrendszere a „Mátészalka Város Településfejlesztési Konceptió célrendszerének megállapításáról” szóló 97/2020. (IX. 24.) Kt. számú Képvisel -testületi határozattal került elfogadásra.

2020. év október hó

Külzetlap

Település tervező/ Építész vezető tervező

.....
Végh József
TT-15-0023
É/1-15-0124

Település tervező / projektvezető:

.....
Labbancz András
TT-15-0378

Tervező munkatárs:

.....
Gál Georgina

Társadalompolitikai szakértő:

.....
Papp György
társadalompolitikai
szakértő

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	8
Szakpolitikai háttér.....	12
Megyei területfejlesztési tervezés	12
„Creative Region” - határon túli területek bevonásával megvalósuló fejlesztési terv	14
A hazai célkitűzések a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós forrásokkal kapcsolatban 14	
A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak szakpolitikai célkitűzései	15
A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak területi hangsúlyai.....	17
Online kérdőíves felmérés eredményei (Részvételi (közösségi) tervezés)	18
Mátészalka Város Gazdasági Programja	18
Tervi háttér	19
1. JÖVŐKÉP.....	21
1.1. Mátészalka Város jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan	22
1.2. Mátészalka Város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan	29
Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás	31
1.3. A településfejlesztési elvek	32
1.3.1. Okos város	32
1.3.2. Várostérségi centrum szerep	33
1.3.3. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatok	33
1.3.4. Versenyképes fejlődés	34
2. CÉLOK	36
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok	37
2.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása	39
ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka” (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka)	39
ÁTFOGÓ CÉL 2.: „Szolgáltató Mátészalka” (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)	45
ÁTFOGÓ CÉL 3.: „Fenntartható Mátészalka” (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka)	50
ÁTFOGÓ CÉL 4.: „Lokálpatrióta Mátészalka” (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)	56
2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek és az átfogó célok kapcsolata.....	59
2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	61
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ.....	67
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	68
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	70

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	72
Jelentősebb műemlékek, műemlékegyüttesek.....	78
Református templom.....	78
Zsinagóga.....	79
Volt Megyeháza.....	80
Római katolikus templom.....	80
Csizmadia-palota.....	81
4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE	82
4.1. Településfejlesztési Koncepció (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) helye a településfejlesztési eszközök között.....	83
4.2. A megvalósítás eszközei és azok nyomkövetése.....	83

Ábrajegyzék

1. ábra: Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciójának célrendszere	38
2. ábra: Koncepció és ITS időtávja	83

Térképjegyzék

1. térkép: Mátészalka Város városrészei	62
2. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka északi határában	74
3. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka északkeleti határában	75
4. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka belterületén	76
5. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka déli határában	77

Táblázatjegyzék

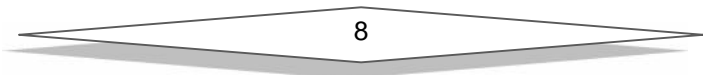
1. táblázat: A Koncepció és az Európai Unió szakpolitikai célkitűzéseinek illeszkedés-vizsgálata	16
2. táblázat: Mátészalka térségi szerepére vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)	29
3. táblázat: Mátészalka térségi szerepére vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)	30
4. táblázat: „Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)	39
5. táblázat: „Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)	40
6. táblázat: „Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)	45
7. táblázat: „Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)	46
8. táblázat: „Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)	50
9. táblázat: „Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)	52
10. táblázat: „Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)	56
11. táblázat: „Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)	56
12. táblázat: Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciójának átfogó céljainak és településfejlesztési elveinek kapcsolata	60
13. táblázat: A településfejlesztési koncepció célrendszerének és Mátészalka városrészeinek kapcsolata	64

---

14. táblázat: Tervezett indikátorok meghatározása.....	68
15. táblázat: Mátészalka közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek.....	72

Képjegyzék

1. kép: Református templom	79
2. kép: Zsinagóga	79
3. kép: Volt megyeháza	80
4. kép: Római katolikus templom.....	80
5. kép: Csizmadia-palota	81

Jelen dokumentum **Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciója**, amely „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** alapján készült. A város településfejlesztési koncepciója egy hosszú távra szóló dokumentum, amely kijelöli a város elérendő jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan.

A „Mátészalka Város Településrendezési Terv átfogó felülvizsgálatának megindításáról” szóló 61/2018. (V. 08.) Kt. számú Képviselő-testületi határozat alapján új településfejlesztési koncepciót (jelen dokumentum), településszerkezeti tervet, szabályozási tervet és építési szabályzat kidolgozását határozta el. A fentiekből következően a Településfejlesztési Koncepció Mátészalka Város teljes közigazgatási területére vonatkozó **új, digitális településrendezési terv**ének elkészítéséhez is készül.

A településrendezési terv elkészítése során az alábbi tervezési feladatok valósulnak meg, a településrendezési tervdokumentáció tartalma az alábbi:

- **Megalapozó vizsgálat**, mely a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet melléklete szerinti tartalommal készül. A Megalapozó vizsgálat minden fejezete teljes körűen és szakági tervezők bevonásával készül el.
- **Településfejlesztési koncepció**, mely tartalmazza Mátészalka Város Képviselő-testületének, a város lakosságának, a fejlesztésben érdekelt gazdasági társaságoknak, civil- és egyéb társadalmi szervezeteknek településfejlesztési elképzeléseinek kidolgozását.
- **Településszerkezeti terv** készítés célja a jóváhagyásra kerülő településfejlesztési koncepcióval összhangban a település fejlesztési irányainak meghatározása; a magasabb szintű rendezési tervekkel való összhang, egyezőség biztosításával, az egyes terülrészek felhasználási módjának optimális meghatározása; továbbá a területfelhasználási változással érintett területek lehatárolása a változó területfelhasználások számszaki kimutatása.
- **Helyi építési szabályzat és szabályozási terv készítése**, az egyes építési övezetekben az építés helyi rendjének, feltételének meghatározása, összhangban a már jóváhagyott (vagy időközben jóváhagyásra kerülő) önkormányzati szabályozásokkal (pl. helyi értékvédelem; környezetvédelmi- vagy a településképi rendelet stb.)

Mátészalka Város településfejlesztési koncepciója a vonatkozó előírásoknak megfelelően három fő fejezetre tagolódik:

- meghatározza a város gazdasági, társadalmi, táji, természeti, épített környezetére, térségi szerepére vonatkozó jövőképet;
- megfogalmazza a jövőkép eléréséhez szükséges átfogó és részcélokat;
- összefoglalja a további tervezési feladatok kiinduló adatait.

A jogszabályi beágyazottság alapján a Településfejlesztési koncepció „az épített környezet alakításáról és védelméről” szóló **1997. évi LXXVIII. törvény** rendelkezései alapján az alábbi:

„2. § 27. pont: Településfejlesztési koncepció: a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum. [...]

9/A. § (1) A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

(2) Az integrált településfejlesztési stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését.

(3) A településfejlesztési koncepciót és az integrált településfejlesztési stratégiát a települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg”

A városvezetés a koncepcionális és stratégiai munka módszerének meghatározásakor **partnerségi tervet** fogadott el, mely mentén került sor a fejlesztésben érdekelt szereplők tervezési folyamatban történő részvételére, bevonására, illetve a szakmai munka és döntéselőkészítés hivatalon belüli koordinációjának megvalósítására. Mindezt a „Mátészalka Város településfejlesztési koncepciójával, integrált településfejlesztési stratégiájával és a településrendezési eszközök, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítésével, módosításával kapcsolatos partnerségi egyeztetési szabályatról” szülő Mátészalka Város Önkormányzata Képviselő-testületének **16/2017. (V.25.) önkormányzati rendelete** tartalmazza.

Mátészalka Város településfejlesztési koncepciójának összeállítását helyzetfeltáró, elemző és értékelő munkafázisok alapozták meg, vagyis a településrendezési terv alátámasztásaként elkészült Mátészalka Város **Megalapozó Vizsgálata**. E fejlesztési dokumentumok elkészítésének alapja a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet illetve a Belügyminisztérium által kiadott „Útmutató a kis- és középvárosok számára az integrált településfejlesztési stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez” című segédlet.

Mátészalka Város jelen tervezési eljárással párhuzamosan aktualizálja Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS) jelen Településfejlesztési Koncepcióra alapozva. Az ITS és a Koncepció közötti összefüggéseket és egymáshoz való viszonyulásukat jelen dokumentum „4.1. Településfejlesztési Koncepció (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) helye a településfejlesztési eszközök között” című fejezet tartalmazza részletesen. A településrendezési eszközök hierarchiájában a Településfejlesztési Koncepció (TK) magasabb rendű és hosszabb távú stratégiai dokumentum, melyhez alárendeltségi viszonyban áll az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS). Így az ITS célrendszere illesztendő a Koncepció célrendszeréhez! Jelen Településfejlesztési Koncepció megalapozó vizsgálati munkarészei alapján a fejlesztési irányainak kidolgozása eredményeként rögzített

---

célrendszer alapján szükséges az ITS célrendszerének kidolgozása, így biztosítandó a településfejlesztési dokumentumok összhangját.

15.6 Szakpolitikai háttér

Mátészalka Város jelen Településfejlesztési Konceptió időtávja alatt megvalósítandó fejlesztési elképzeléseinek megvalósítása érdekében nagyban törekszik támaszkodni külső támogatási források bevonására. A településen élők igényeinek, elvárásainak megfelelő beruházások megvalósítása érdekében, a helyi gazdasági szereplők további megerősítésének érdekében valamint a megyei területfejlesztési program azon részét, amely a település környezetét érinti, a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás ugyanezen időszakára szóló elképzeléseinek megvalósítása érdekében az európai uniós és hazai forrásból származó támogatások aktiválása tervezett.

Jelen Konceptió tervezésének lezárásakor és Mátészalka Város Önkormányzatának Képviselő-testülete általi elfogadásakor az uniós szinten kialakításra kerülő „Közös rendelkezésekről szóló rendelet” és az Alapokat szabályozó ún. „szektorális rendeletek” nem léptek még hatályba. A Kormány 1218/2020. (V. 14.) Korm. határozata rögzíti, hogy a Kormány egyetért azzal, hogy a belügyi szakterület uniós forrásai felhasználásának koordinációjára kialakított jelenlegi intézményrendszer átalakítása nem szükséges. Így a következő fejlesztési időszak kereteit biztosító dokumentumok aktualizálása szükséges csak. Emiatt tagországi szinten a szakpolitikai előkészítés, a területi szereplők – így Mátészalka Város - fejlesztési igényeinek kidolgozása, megvalósítandó fejlesztéseinek meghatározása, és az Európai Unió által a 2021–2027 közötti európai uniós programozási időszakra vonatkozó operatív programrendszer aktualizálása folyamatban van. Ahhoz, hogy Mátészalka Város hatékonyan tudja érdekeit érvényesíteni, és erősödjön abszorpciós képessége, fontos, hogy a folyamatban lévő tervezési munkában a megfelelően alátámasztott fejlesztési igényeit határozottan és sikeresen csatornázhassa be mind a megyei területfejlesztési, mind az országos szakági támogatási rendszerekbe. Ehhez ad értelmezési keretet jelen Településfejlesztési Konceptió, hiszen az egy távlati jövőkép eléréséhez rendszerbe/struktúrába foglaltan rögzíti a célokat, mely a döntéshozatal koherenciáját segíti. A konceptió távlata – az ennél gyakoribb újragondoló visszacsatolások mellett is – távlati célok mögé tudja rendezni az operatív feladatokat, ezzel elősegítve a döntések helyes sorrendjét. A társadalmi, gazdasági, táji-természeti és épített környezeti dimenziók összefüggésében meghatározott jövőkép és a kitűzött célok a szakági döntések egymásra hatásainak tisztázását segíti a döntéshozók számára. Az rövid távú operatív feladatokat a jelen Településfejlesztési Konceptióval párhuzamosan készülő Integrált Településfejlesztési Stratégia taglalja.

15.6.1 Megyei területfejlesztési tervezés

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.) határozza meg részletesen a megyei önkormányzatok területfejlesztéssel kapcsolatos feladat- és hatásköreit. A Tftv. 11. § (1) bekezdése a területfejlesztési feladatok kapcsán írja elő, hogy a megyei önkormányzatnak a területfejlesztési tervezéssel összefüggő feladatok ellátása körében az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban ki kell dolgoznia és el kell fogadnia a megye területfejlesztési koncepcióját és területfejlesztési programját.

Erre tekintettel Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Közgyűlése A széleskörű társadalmasításon keresztülment megyei koncepciót a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés 14/2014. (II.20.) önkormányzati határozatával elfogadta. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés a Megyei Területfejlesztési Program társadalmasított változatát a 49/2014. (VII. 3.) számú önkormányzati határozatával jóváhagyta, ami ezt követően megküldésre került a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter és a nemzeti fejlesztési miniszter részére állásfoglalásuk beszerzése céljából. A miniszterek által jóváhagyott Megyei Területfejlesztési Programot a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés a 67/2014. (IX. 30.) számú határozatával elfogadta. Ezek a dokumentumok a 2014-2020 közötti időszakra készültek. A 2021-2027 közötti közötti Európai Unió programozási időszakra való felkészülés szükségességét és a kötelező közgyűlési feladatokat a „Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló gazdasági programjának elfogadásáról” szóló Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés Elnökének 43/2020. (IV. 30.) önkormányzati határozata is rögzíti. A 2021-2027-es fejlesztési ciklushoz tartozó Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tervezési feladatokról elmondható, hogy a 2014-2020-as megyei területfejlesztési koncepció jogszabály alapján hosszútávra határozza meg horizontális céljait és átfogó célját (14 év), illetve nagytávra és nagytávon túlmutatóra szóló jövőképét (20-25 év). A tervek felülvizsgálata lehetőséget adhat a 2021-2027 közötti időszak uniós forrásainak mielőbbi területi felhasználására.

A 2021-2027 közötti uniós költségvetési ciklus előkészítése érdekében szükséges és folyamatban van a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat által a fenti dokumentumok felülvizsgálata, átdolgozása, hiszen ezek a tervek alapozzák meg többek között az uniós források területi szintű felhasználásának tervezését is.

A Megyei Önkormányzat területi tervezési feladatai az alábbiak:

1. Megyei Területfejlesztési Koncepciót megalapozó helyzetfeltáró-értékelő dokumentum felülvizsgálatának kidolgozása, véleményeztetése és megyei közgyűlés általi elfogadása.
2. Területfejlesztési Koncepció javaslati fázis és a Területfejlesztési Program felülvizsgálata egyeztetési változatának megyei közgyűlés általi elfogadása
3. Területfejlesztési Koncepció egyeztetése a megyei jogú várossal (Nyíregyháza) majd az egyeztetést követően a végleges tervezet megyei közgyűlés általi elfogadása.
4. Koncepció és Területfejlesztési Program kapcsán a területfejlesztési stratégia tervezéséért felelős pénzügyminiszter állásfoglalásának bekérése, melyre legfeljebb 30 nap áll rendelkezésre. A pénzügyminiszter ebbéli illetékességét „a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről” szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 64. § (1) bekezdése rögzíti.
5. A miniszteri állásfoglalás megérkezését követően a Megyei Területfejlesztési Koncepció és Területfejlesztési Program végső változatának kialakítása és közgyűlés általi elfogadása.

A területi tervezés kereteit és részletes tartalmát „a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól” szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet határozza meg.

Mátészalka Városa számára jelen Településfejlesztési Koncepció megfelelő alátámasztást biztosít ahhoz, hogy az uniós források területi szintű felhasználásának megyei szintű tervezése során hatékonyan tudja érdekeit érvényesíteni, és erősödjön abszorpciós képessége.

15.6.2 „Creative Region” - határon túli területek bevonásával megvalósuló fejlesztési terv

A Kormány 1073/2020. (III. 5.) sz. Korm. határozatában elfogadta a „Creative Region” – határtalan fejlődés Északkelet Magyarország – gazdasági együttműködésben érintett, a fejlesztéshez csatlakozó határon túli területek bevonásával megvalósuló – nemzeti, gazdasági és kulturális övezetének fejlesztési tervét. A gazdasági övezet részét képezi Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, így különösen fontos a fejlesztési koncepciók koordinációja, harmonizálása. A kormányhatározat felhívja az érintett minisztereket, hogy az Európai Unió 2021-2027 közötti költségvetési időszakára tervezett operatív programok tervezésekor kezeljék kiemelten a gazdasági övezet komplex fejlesztését, és dolgozzanak ki arra vonatkozó fejlesztéspolitikai intézkedéseket. Döntés született arról is, hogy a gazdasági övezetet érintő valamennyi hazai és európai uniós forrásból finanszírozott fejlesztési programokra is figyelemmel gondoskodjanak a gazdasági övezetre vonatkozó, összehangolt fejlesztési lehetőségeket biztosító, egyedi kormánydöntésen alapuló ernyőprojektek kidolgozásáról a következők szerint:

- Komplex területi felzárkóztató program,
- Komplex területi infrastruktúra fejlesztési program,
- Komplex versenyképességi és foglalkoztatást bővítő fejlesztési program,
- Komplex, a gazdasági övezet határmenti kapcsolatait és megyei jogú városait érintő, 2030-ig tartó fejlesztési program

A Megyei Közgyűlés „a Creative Region – Határtalan fejlődés Északkelet-Magyarország gazdasági együttműködésben érintett nemzeti, gazdasági és kulturális övezetének fejlesztési tervéről” szóló Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlésének 60/2020. (VI. 25.) határozatával degradálta egyetértését a Creative Region fejlesztési tervvel, és nyitott a programban való aktív részvételre. Mátészalka Város aktív nemzetközi kapcsolatrendszerrel bír, és a megye második városaként fontos szerepet tölthet be a nevezett fejlesztési terv megvalósításában. Ennek nyomtatékosítása érdekében jelen Településfejlesztési Koncepció településfejlesztési elvei között rögzítésre került az „Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatok” elv.

15.6.3 A hazai célkitűzések a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós forrásokkal kapcsolatban

Az Európai Unió közösségi forrásainak fogadásához fontos a tagállami (hazai) szabályozási rendszer megfelelő kialakítása ahhoz, hogy az adott tagállam a forrásokat koordinálja és a legmegfelelőbb módon tudja szétosztani. Ehhez szükséges az önkormányzatok szervezeti együttműködésének megteremtése illetve az együttműködés hatékonyságának folyamatos javítása. Egyes ágazati feladatok (például árvíz- védelmi fejlesztések, ivóvíz javító fejlesztések, térségi hulladékkezelés területei) kizárólag közösen valósíthatók meg.

A hazai tervezési munkáról, amely a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós forrásokról szólnak, még túl sok publikus információ nem áll rendelkezésre, de a lentebb kifejtett 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat és egyéb már ismert elvek

(várostérségekben való gondolkodás) nem feltétlenül garantálja a vidéki kis települések abszorpciós képességének erősödését. Emiatt Mátészalka Városa, mint térségének gazdasági, kulturális központja, felelőséggel tartozik az erőterében lévő vidéki kis településekért is. Ennek nyomatékosságát érdekében jelen Településfejlesztési Konceptió településfejlesztési elvei között rögzítésre került a „Várostérségi centrum szerep” elv, továbbá az átfogó célok közül kiemelten, de nem kizárólagosan az „Átfogó cél 2.: Szolgáltató Mátészalka” tömöríti azokat a fejlesztéseket, amelyek alapvetően a Mátészalkai járás településeinek, de nagyobb kitekintéssel a megye keleti rurális térségeinek, településeinek biztosított szolgáltatásokat érinti.

Magyarország Kormánya a következő ciklus kohéziós forrásainak hatékony lehívása érdekében már elkezdte az előkészítő munkát, „a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről” szóló 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat az alábbi főbb alapelveket rögzíti:

- a forrásfelhasználás elsődleges célkitűzése, hogy növekedjen Magyarország gazdasági és társadalmi versenyképessége
- fokozott jelentőséget kell, hogy kapjanak a hosszabb távú hatékonyságnövelési, üzleti környezet javítási, kapacitási és emberi életminőséget javító hatások
- fontos a fejlesztési programok eredményessége és a forrásvesztés kockázatának tompítása
- a forrásokat kevés számú fejlesztési célkitűzésre szükséges összpontosítani

Mátészalka Városáról a 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozatban rögzített főbb alapelvek tekintetében elmondható, hogy olyan meglévő potenciállal és arra épülő, azt minőségében és volumenében növelő, erősítő fejlesztési célokkal bír, amelyek várostérségének gazdasági és társadalmi versenyképességét hatékonyan növeli. Jelen Településfejlesztési Konceptió komplex, de egyes fejlesztési területek tekintetében határozott irányokat és kereteket szabó célkitűzéseket rögzít, amely garantálhatja a megvalósítandó fejlesztési programok eredményességét, azokat magas határfokúvá teszi.

15.6.4 A 2021-2027 közötti Európai Uniós programozási időszak szakpolitikai célkitűzései

A 2021-2027. közötti programozási időszakra vonatkozóan az Európai Bizottság hivatalos javaslata¹ 5 szakpolitikai célkitűzést tartalmaz az alábbiak szerint:

1. Szakpolitikai célkitűzés: *Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén*
2. Szakpolitikai célkitűzés: *Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és – kezelés előmozdításával*
3. Szakpolitikai célkitűzés: *Jobban összekapcsolt Európa a mobilitás és a regionális IKT-konnektivitás fokozása révén*

¹ Európai Bizottság javaslata az alábbihoz: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi és Migrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a Határigazgatási és Vízügyeszközeire vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (Strasbourg, 2018.5.29) https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:26b02a36-6376-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0017.03/DOC_2&format=PDF

4. Szakpolitikai célkitűzés: *Szociálisabb Európa a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával*

5. Szakpolitikai célkitűzés: *A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztésének elősegítése és helyi kezdeményezések révén*
Mátészalka Város Településfejlesztési Konceptiója az alábbiak szerint illeszkedik és hozzájárul a 2021-2027. közötti programozási időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzéseknek:

1. táblázat: A Konceptió és az Európai Unió szakpolitikai célkitűzéseinek illeszkedés-vizsgálata

A 2021-2027. közötti programozási időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzés	Mátészalka Településfejlesztési Konceptiójának illeszkedése
1. Szakpolitikai célkitűzés: <i>Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén</i>	A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parknak, mint a térség meghatározó gazdasági központjának infrastrukturális és tartalmi fejlesztési célkitűzései, szolgáltatási potenciáljának erősítése, a kvaterner szektor (kutatás-fejlesztés-innováció (K+F+I)) segítése valamint az okos város településfejlesztési elv „Okos, fenntartható gazdaság („Smart Economy”)” dimenziója illeszkedik és hozzájárul a „Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén” szakpolitikai célkitűzéshez.
2. Szakpolitikai célkitűzés: <i>Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és – kezelés előmozdításával</i>	Az „Átfogó cél 3.: Fenntartható Mátészalka” által tömörített fejlesztési irányok valamint az okos város településfejlesztési elv „Okos, élhető környezet („Smart Environment”)” dimenziója illeszkedik és hozzájárul a „Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás” szakpolitikai célkitűzéshez.
3. Szakpolitikai célkitűzés: <i>Jobban összekapcsolt Európa a mobilitás és a regionális IKT-konnektivitás fokozása révén</i>	Az „Átfogó cél 3.: Fenntartható Mátészalka” által tömörített fejlesztési irányok valamint az okos város településfejlesztési elv „Okos, élhető környezet („Smart Environment”)” dimenziója illeszkedik és hozzájárul a „Jobban összekapcsolt Európa” szakpolitikai célkitűzéshez.
4. Szakpolitikai célkitűzés: <i>Szociálisabb Európa a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával</i>	Az „Átfogó cél 4.: Lokálpatrióta Mátészalka” által tömörített fejlesztési irányok valamint az okos város településfejlesztési elv „Okos mobilitás („Smart Mobility”)” dimenziója illeszkedik és hozzájárul a „Szociálisabb Európa” szakpolitikai célkitűzéshez.
5. Szakpolitikai célkitűzés: <i>A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztésének elősegítése és helyi kezdeményezések révén</i>	Jelen Településfejlesztési Konceptió településfejlesztési elvei között rögzítésre került a „Várostérségi centrum szerep” elv, továbbá az átfogó célok közül kiemelten, de nem kizárólagosan az „Átfogó cél 2.: Szolgáltató

A 2021-2027. közötti programozási időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzés	Mátészalka Településfejlesztési Kon koncepciójának illeszkedése
	Mátészalka” tömöríti azokat a fejlesztéseket, amelyek alapvetően a Mátészalkai járás településeinek, de nagyobb kitekintéssel a megye keleti rurális térségeinek, településeinek biztosított szolgáltatásokat érinti. Mindezek illeszkednek és hozzájárulnak „A polgárokhoz közelebb álló Európa” szakpolitikai célkitűzéshez.

15.6.5 A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak területi hangsúlyai

Lévé, hogy az unió szakpolitika régiókban kénytelen gondolkodni, elkerülhetetlen, hogy a fejlesztési források elosztásakor nem kellő súllyal jelenik meg a települési szint, hanem magasabb térszervezeti egységek (például Magyarország esetében a régió, azokon belül megyék, és azokon belül járások) szintjén valósul meg a forráselosztási mechanizmus. A vizsgált bizottsági javaslat is az integrált területfejlesztést preferálja, tervezetten továbbra is az adott tagállam területi és helyi fejlesztési stratégiákon keresztül támogatja majd az Európai Unió az integrált területfejlesztést az alábbi formák bármelyike révén: (a) integrált területi beruházások; (b) közösségvezérelt helyi fejlesztés; (c) egyéb, területi eszközt támogató, a tagállam által az ERFA céljára programozott beruházásokhoz tervezett kezdeményezések formájában. A bizottsági javaslat kísérletet tesz a területi végrehajtási mechanizmusnak és a területi hangsúly dimenzióinak meghatározására, és az alábbi területi szinteket nevesíti:

- Városnegyedek
- Nagy-, kis- és külvárosok
- **Városok funkcionális egységei**
- Hegyvidéki térségek
- Szigetek és part menti térségek
- Ritkán lakott térségek
- A célzott területek egyéb típusai

A fenti területi dimenziók helyes értelmezése az alábbi: Speciális területekként kerül nevesítésre a „Hegyvidéki térségek”, a „Szigetek és part menti térségek”, a „Ritkán lakott térségek” és „A célzott területek egyéb típusai”. Az Európai Unió területének jelentős része nem érintett ezekkel a speciális területekkel. Általános osztályozásként a meghatározó nagyvárosok (mint egy-egy régió gazdasági, kulturális központjai) és az azok erőterében lévő nagy-, kis- és külvárosok egységét, illetve a várostérségeket tekinti az Európai Unió szakpolitika alap területi egységeknek, dimenzióknak.

Mátészalka Város Szabolcs-Szatmár-Bereg megye alközpontjaként térsége várostérségi központjaként működik. Jelen Településfejlesztési Koncepció településfejlesztési elvei között rögzítésre került a „Várostérségi centrum szerep” elv, továbbá az átfogó célok közül kiemelten, de nem kizárólagosan az „Átfogó cél 2.: Szolgáltató Mátészalka” tömöríti azokat a

---

fejlesztéseket, amelyek alapvetően a Mátészalkai járás településeinek, de nagyobb kitekintéssel a megye keleti rurális térségeinek, településeinek biztosított szolgáltatásokat érinti. Mindezek jelzik, hogy Mátészalka törekszik arra, hogy megfogalmazott célkitűzéseit, térségi vezető szerepének megerősítését is hatékonyabban tudja megvalósítani egy, a gesztorságával működő önkormányzati szövetségen keresztül is megtámogatva, amely által nagyobb területre is tud hatást gyakorolni, nagyobb volumenű terület – és gazdaságfejlesztési programokat képes megszervezni és végrehajtani.

15.6.6 Online kérdőíves felmérés eredményei (Részvételi (közösségi) tervezés)

A stratégiaileg a Város fejlődését alapvetően meghatározó dokumentum készítésekor Mátészalka Város Önkormányzata a lehető legszélesebb partnerségi bevonásra törekszik, ennek érdekében a „részvételi (közösségi) tervezés” módszertana szerint alkotta meg a Településfejlesztési Konceptiót. A kérdőíves felmérésre online módon tervezési partnerek (az érdekképviseleti, civil és gazdálkodó szervezetek, a vallási közösségek) számára került kiküldésre. A kérdőív az Önkormányzat partnerségi rendelete alapján azoknak a tervezési partnereknek került kiküldésre, amelyek adott területükön Mátészalka Város meghatározó szereplői, akiknek véleménye, javaslatai mértékadóak. A válaszadók által képviselt szervezetet reprezentálják Mátészalka Város társadalmi és gazdasági szereplőit. A válaszadók az általuk képviselt szervezeteknek legmagasabb szintű vezetői/döntéshozói, akik az általuk reprezentált tématerületek valós és legfontosabb problémáit, fejlesztési szükségleteit mélyrehatóan ismerik. A kérdőíves felmérés az alábbi időszakban történt: 2020. május - június.

Főbb megállapítások: A válaszadók több, mint 95%-a büszke a városára. A város nehezebb régmúltja és azokban a korokban a városra ragadt negatív megítélés érezhetően beárnyékolja Mátészalka XIX. századi megítélését, de a válaszok között csak az embert próbáló rosszabb időszak emléke tűnik fel.

Az elmúlt fejlesztési ciklus beavatkozásainak megítélése egyhangú, minden válaszadó érzékelt pozitív változást az elmúlt időszakban. A válaszok jelentős része kiemeli, hogy a városvezetés nyitottabb, a demokratikus kormányzás helyi szinten erősödik, egyre aktívabb a városvezetés és a helyi gazdasági szereplők kapcsolata.

Negatív változásokként, konkrét problémákként a közúthálózat állagromlásával, az oktatási rendszer minőségével és az egészségügyi ellátás (kórház) színvonalával kapcsolatosak merültek fel. Ezen tématerületek fejlesztési szükségleteit jelen Településfejlesztési Konceptió kezeli.

Mátészalka kitörési pontjaiként, fejlesztendő területeként jelen Településfejlesztési Konceptió átfogó céljainak tématerületei fontosságának megítélése egyhangú, azokat jogosultságát a válaszadók visszaigazolták.

A kérdőíves felmérésre érkezett válaszok kiértékelése külön dokumentációban, 2020. június hónapban került publikálásra.

15.6.7 Mátészalka Város Gazdasági Programja

Mátészalka Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 40/2020. (V. 04.) számú határozatával fogadta el „Mátészalka Város Önkormányzata 2020-2025 időszakra vonatkozó Gazdasági Programját”. A Gazdasági programban tematikus célok rendszere került rögzítésre alábbiak szerint:

- Vállalkozásbarát Mátészalka
- Szolgáltató Mátészalka
- Fenntartható és Lokálpatrióta Mátészalka

A Gazdasági Program tematikus céljait jelen Településfejlesztési Konceptió célrendszerének Átfogó céljaiként rögzítjük – a stratégiai dokumentumok közötti összhang biztosítása érdekében – az alábbi módosítással:

- **Vállalkozásbarát Mátészalka átfogó cél** – *megfeleltethető a Gazdasági program azonos elnevezésű tematikus célkitűzésével*
- **Szolgáltató Mátészalka átfogó cél** – *megfeleltethető a Gazdasági program azonos elnevezésű tematikus célkitűzésével*
- **Fenntartható Mátészalka átfogó cél** – *részben megfeleltethető a Gazdasági program „Fenntartható és Lokálpatrióta Mátészalka” tematikus célkitűzésével, tématerületi lehatárolással a Településfejlesztési Konceptióban kettő külön átfogó célként rögzítve*

Lokálpatrióta Mátészalka átfogó cél - *részben megfeleltethető a Gazdasági program „Fenntartható és Lokálpatrióta Mátészalka” tematikus célkitűzésével, tématerületi lehatárolással a Településfejlesztési Konceptióban kettő külön átfogó célként rögzítve*

A fentiek alapján a város Gazdasági Programja és jelen Településfejlesztési Konceptió közötti összhang biztosított.

15.7 Tervi háttér

A „Mátészalka Város Településrendezési Terv átfogó felülvizsgálatának megindításáról” szóló 61/2018. (V. 08.) Kt. számú Képviselő-testületi határozat alapján új településfejlesztési koncepciót (jelen dokumentum), településszerkezeti tervet, szabályozási tervet és építési szabályzat kidolgozását határozta el.

Településfejlesztési és településrendezési eszközök (terv előzmények):

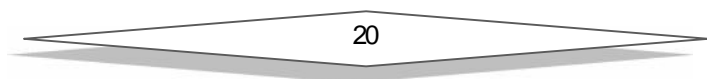
A területre jelenleg a következő koncepció és településrendezési eszközök vannak hatályban

- 188/2011. (XI.30.) KT. számú határozat, Mátészalka Város módosított Településszerkezeti tervének és szerkezeti terv leírásának elfogadásáról
- 26/2005. (IX.30.) számú rendelet, Mátészalka Város módosított Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozás Tervének elfogadásáról

Településképi arculati kézikönyv:

Mátészalka Város Településképi arculati kézikönyve 2017. évben készült el.

Fentieket jelen Településfejlesztési Konceptió előzményként kezeli.

15.8 1.1. Mátészalka Város jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

A jövőkép Mátészalka Város hosszútávon bekövetkező víziója, azt az ideális állapotot határozza meg, amelyet város 2030-2035-re szeretne elérni. Mátészalka Városa egy erősödő, vonzó, versenyképes város, amely gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból is fenntarthatóan és harmonikusan fejlődik. Jelen fejezetben megfogalmazottak jövő időben értendők, a jövőkép szerinti vízió kibontását szolgálják.

TÁRSADALOM

- Tiszta és egészséges, városias környezetet biztosító, minőségi szempontból is élhető várossá fejlődik Mátészalka 2030-2035-re.
- A település hatékonyan kihasználja kedvező földrajzi és közlekedési helyzetét, mely nagyban erősíti Mátészalka társadalmának jólétét. Mátészalka térségének városközpontjaként a térség kulturális központja, aktív térségi és határon átnyúló társadalmi/kulturális kapcsolatrendszerrel bír.
- Mátészalka kiterjedt és folyamatosan bővülő és erősödő nemzetközi kapcsolatainak köszönhetően ismert és elismert várossá válik az országhatárokon kívül is.
- Mátészalka Városa gondoskodó, nyitott és szolidáris helyi közösséggel rendelkező város, ahol erős a belső kohéziója a társadalomnak. A társadalmi polarizáltság megszűnik. Megvalósul a teljes körű integráció, szegregálódás és a szlömösödés elleni harc (a közbiztonság javítása) sikeres volt, a település minden lakosa hasznos és tudatos tagja a Város társadalmának. Mátészalka Város lakosságát erős városi identitástudat és lokálpatriotizmus jellemzi. A helyi közösségek erősek, befogadóak, integrációs erejük nagy, öntudatosak és büszkéek városukra.
- A város demográfiai folyamatai igen kedvezőek. Mátészalka lakosságszáma már gyarapodik, amely egyrészt a természetes szaporulatnak, másrészt a vándorlási nyereségnek köszönhető.
- A város népességmegtartó erejének növelésével a családok, fiatalok számára vonzóvá vált a város, egyrészt a biztos megélhetés, a megfelelően erősödő gazdasági háttér megvalósításával (helyi gazdaság nyújtotta munkalehetőségek), másrészt Mátészalka jó geoföldrajzi elhelyezkedése és könnyű elérhetősége (autópálya és autóutak mind a belföldi, mind határon túli irányba is) révén egyre többen választják lakóhelyül.
- A pozitív migrációs egyenleg mellett a 40 év alatti lakosság számának növelésével kiegyensúlyozottabb korszerkezete van a településnek. Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park kiteljesülésével, és a korábban már jelenlévő, az optika és élelmiszeripar vállalkozásainak erősödésével továbbá újak indításával optimális a város munkaerő piaci helyzete.
- A magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak stabil jelenlétével egyrészt a kvalifikált fiatalabb nemzedéket elvándorlása megszűnik, másrészt a magasan képzett munkavállalók betelepülése folyamatos.
- A kvalifikált fiatalabb nemzedék és a bevonzani kívánt magasan képezett munkavállalói réteg számára megfelelő minőségű társadalmi és épített környezet biztosított, a

-
- szolgáltatás-struktúra (oktatástól a terciér szektorig bezárólag), a lakossági alap- és kiegészítő szolgáltatások spektruma magas minőségben lefed minden elvárható területet.
- A képzett (diplomás és nyelveket beszélő valamint piacképes szakképesítéssel bíró) lakosság arányának növelésével a gazdasági fejlődés humán erőforrás oldala is biztosított.
  - A település népességmegtartó ereje magas a megfelelő oktatási, képzési háttérre, segítő – közvetítő és információnyújtó – szolgáltatásokra építve, mely rendszerek magas színvonalú, a külső környezet változásaiból fakadó igényekre rugalmasan képes válaszolni.
  - A biztos megélhetés, tehát családok, háztartások anyagi biztonsága mellett a legfontosabb célként a lakosság egészségi állapota is javul, a prevenció fontos szemponttá válik. A Városban ehhez szükséges infrastruktúrák és szolgáltatások kiépítettsége magas színvonalú. Az öngondoskodás szintje magas a településen. Városi Strandfürdő és Uszoda területe szabadidős városrészként funkcionál, az új Városi Sportcentrum magas fokkal kihasznált.
  - A mátészalkai lakosok aktívak mind a versenysport, az egyesületi formában végzett sporttevékenység, mind a szabadidős amatőr lehetőségeket illetően.
  - A sportinfrastruktúra fejlesztése megnövelte a lakosság mozgékonyágát, sokan veszik igénybe a különböző futó lehetőségeket, nyári estéken a kerékpárutakon is szívesen mozognak a városlakók. A szabadtéri kondiparkok fokozzák az élményt, és jó kiegészítői lehetnek a kardio mozgásformáknak az erőnlétet érintő saját testsúlyos gyakorlatok. Népszerű és divatos rendszeresen sportolni, nagy a látogatottsága a városi uszodának is.
  - A közigazgatás a helyi közösséggel partnerségben működik, demokratikus önkormányzatiság jellemzi a települést.
  - A szolgáltatási hálózat fejlesztése, illetve bővítése az integráló, gondoskodó és befogadó társadalom megteremtése érdekében a társadalmi szolgáltatásokat nyújtó, - különös tekintettel a rászorulóknak, hátrányt szenvedők különböző problémáit kezelő -, civil szerveződések, helyi egyházak és vállalkozások, valamint azok együttműködésében valósul meg. A Szatmári Egyesített Szociális És Egészségügyi Alapellátási Intézmények szolgáltatásai minőségi és esélyegyenlőség jegyében mindenki számára elérhetőek.
  - Egyre több civil szervezet alakul, a társadalmi felelősségvállalás és az önkéntesség szerepe egyre fontosabb, a helyi közösségek egyre aktívabb részesei a közösségi ügyeknek. A civil szervezetek közösségi szolgáltató szerepe egyre erősebb, ennek hatására a közösségi élet szervezésének katalizátorai.
  - A helyi humán infrastruktúra minősége folyamatosan növekszik, a nevelés-oktatás területén magas minőségben végzik a tehetséggondozást a gyermekek körében.
  - Egyre több és színvonalasabb közösségi rendezvény jellemzi Mátészalkát. A rendezvényekért felelős intézmények, a Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház (működtetője a Mátészalkai Kulturális Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság), a Képes Géza Városi Könyvtár és a Szatmári Múzeum olyan rendezvényeket biztosítanak, amelyek térségi szinten is meghatározóak, sok látogatót is vonzanak: Fényes Napok, Magyar Kultúra Hete, nemzeti ünnepek, Mátészalkai Majális, Udvarias Esték, Karácsony Mátészalkán.
  - Mátészalka a lakosai számára kiemelkedő életminőséget biztosító, fenntartható módon és kiegyensúlyozottan fejlődő település.
  - Mátészalka a térségi migráció célterülete ma is, ugyanakkor nem lehet cél az „elszívóhatás” felerősítése, olyan feltételeket kell teremteni tehát, mely a városkörnyéki

---

falvak egészséges jövőképét sem lehetetleníti el. A környező településektől a népesség-elszívó hatás rövidtávon visszafordíthatatlan folyamat. Az olcsóbb lakhatás mellett úgynevezett „alvó településekként” tudják megakadályozni a népesség csökkenést és később ez eredményezhet hosszabb távon ismét fejlesztést ezeken a területeken. Mátészalka megyei decentrum szerepköréből fakadóan tehát nem csak a közigazgatási határon belül élők biztonságos megélhetésének feltételeit kell megteremtenie, de a városkörnyéki lakosság szempontjából is fontos a gazdaság és a foglalkoztatási háttér megerősítése.

- Mátészalka Szabolcs-Szatmár-Bereg megye erős gazdasági decentruma.
- Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park kiteljesülésével, és a korábban már jelenlévő, az optika és élelmiszeripar vállalkozásainak erősödésével továbbá újak indításával optimális a város munkaerő piaci helyzete. A település kiváló üzleti infrastruktúrájának köszönhetően számos hazai és nemzetközi jelentőségű ipari vállalkozás működik. A jelentkező további telephelyigényeket az ipari terület bővítésével és infrastrukturális kiépítettségével tudta az önkormányzat kezelni, aminek következtében az egyre növekvő bevételt jelent iparűzési adó.
- Mátészalka egyértelműen be tudja tölteni központi funkcióját a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás területén egyaránt.
- Mátészalka gazdasági struktúrája kiegyensúlyozottá válik 2030-2035-re; a város gazdasági életének két meghatározó eleme a megerősödött és az elsődleges feldolgozásába elmozdult mezőgazdaság és a korszerű, magas hozzáadott-értékű ipari termelés.
- Mátészalka a város és vonzáskörzete lakosságának munkát adó gazdasági alközponttá válik.
- Mátészalka is elmozdul Európa tudásalapú gazdaságait fenntartó kisvárosainak felé, kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I szektor megjelenik a településen. Kimondottan erős a kvaterner szektor (kutatás-fejlesztés-innováció (K+F+I)).
- Az erős ipari jelenlét miatti szinergikus hatások újabb vállalatok betelepülését eredményezték.
- Az optikai profilú és az orvosi műszereket gyártó vállalkozások mellett egyéb szektor jelentős képviselői is betelepültek, csökkentve Mátészalka iparának korábban kockázatként értékelhető egy szegmensre épülését.
- A Szatmári Technológiai Inkubátorház kialakításával helyi gazdaságfejlesztéshez szükséges önkormányzati üzleti infrastrukturális háttér és szolgáltatások biztosítottak.
- Magas szaktudást igénylő és magas jövedelmet ígérő fejlesztések valósulnak meg.
- A Meggyesi úton megépült városi nagypiac és a belvárosi piac a helyi és térségi termelők kedvelt helye, a lakosság is elsődlegesen helyi termékeket vásárol.
- Kiemelt figyelmet kap a mezőgazdasági feldolgozóipar. A mezőgazdasági feldolgozóipar (tejipar és aszalvány) termékei nemzetközileg is keresettek lettek.
- Az első számú gazdasági cél – és célállapot – a piacgazdasági értelemben vett teljes foglalkoztatottság elérése. Mátészalka Városában minden aktív korú és munkaképes lakos, aki dolgozni szeretne, munkalehetőséget kap. Ez a cél összhangban van az országos foglalkoztatási politikával, helyi szinten annak leképezését jelenti. Az értékorientált közmunka-programok mellett a település gazdaságát erőssé tevő helyi vállalkozások is nagy foglalkoztatóként vannak jelen. Jelentősen csökkent a munkanélküliek száma, a foglalkoztatottak száma pedig dinamikusan nő, a munkaerő-piaci folyamatok ismét tartósan kedvezővé váltak.
- Megfelelőek és vonzóak az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételei, korszerű és optimális a Tudományos és Technológiai Park befogadó kapacitása, szolgáltatásai (Szatmári Inkubátorház) és a városvezetés ideális, a helyi gazdaság érdekeit szem előtt

---

tartó struktúrát jelent. Az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erős.

- Az Önkormányzat önkormányzati befektetés-ösztönzési, városmarketing tevékenysége intenzív, proaktív.
- Mátészalka határozottan megjelenik a turisztikai térképeken, az idegenforgalom aránya növekszik a helyi gazdaság elemei között.

KÖRNYEZET

- Mátészalka tiszta és egészséges, kisvárosias környezetet biztosító, minőségi szempontból is élhető várossá fejlődik 2030-2035-re, melynek belső zöldfelületi rendszere és külső táji környezete is magas minőségű.
- Mátészalka Város élhető, vonzó város. Zöldterületi ellátottsága, a közterületek minőségének átlagos színvonala magas, az értékőrző hasznosítás, fejlesztés folyamatos, a kulturális, közösségi infrastruktúra kínálata széles. Ennek a színvonalnak a megtartása, növelése a jövőkép fontos része, hiszen ez biztosítja a lakók, munkavállalók aktív, sokszínű életvitelének feltételeit, közvetetten pedig a gazdasági és társadalmi célállapotok elérését támogatja. A vonzó környezet, s benne a városhoz kötődő, aktív közösségi életet élő helyi társadalom együttesen teremti meg azt a miliőt, amely a vendégek számára is vonzóvá, szerethetővé teszi a várost.
- Mátészalka belvárosában a meghatározó a Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház és a Városháza melletti téregyüttes, a Hősök tere, valamint az Esze Tamás Gimnázium előtti Kölcsey park összekapcsolásával és a kapcsolódó terek minőségi fejlesztésével modern és magas biológiai aktivitásértékű közpark rendszerrel bír a település.
- A város meghatározó utcája a történelmi szempontból is fontos, számos műemléki és helyi védelem alatt álló épületnek otthont adó, a forgalom elől korlátozottan elzárt sétáló Kossuth utca közkedvelt találkozási pontja lett Mátészalkának.
- A Városi Strandfürdő és Uszoda környezete átalakult, jelentős idegenforgalmat is kiszolgáló rekreációs területévé vált a városnak.
- Mátészalka területfejlesztési beavatkozásait a kompakt város elveinek érvényesítése hatja át: törekszik a település a horizontális terjeszkedés visszaszorítására, a növekedési igény részben vertikális irányban, részben pedig a ritka beépítettségű területeket hatékonyabb kihasználásával vagy intenzívebb terület-felhasználással (szabadon álló helyett soros beépítés, társasházi struktúra) kielégítésére. Azaz az organikus és intenzív városfejlődés jellemzői szerint a foghíjszerűen kiüresedő telkeken, helyben átépülő lakóházak jelentik a belső városrészek folyamatos és harmonikus megújulását.
- Kompakt településként hatékonyabb az infrastruktúra üzemeltetés is. Az okos modell elemei közül az „Okos, élhető környezet („Smart Environment”)” beavatkozásai a helyi lehetőségekhez mérten és a helyi specifikusságokhoz illeszkedve kerültek Mátészalka városában adoptálásra. Az elérhető fejlett és innovatív információtechnológiák illetve okos modellek közül a reálisan és rentábilisan alkalmazhatók kiválasztása megtörtént. A fenntartható és távlatos erőforrás-gazdálkodás jellemzi a várost.
- Mátészalka kitűzött célja az innovatív, megújuló energiaforrásokra támaszkodó infrastruktúra szerepének erősítése. A városban a geotermikus energia és napenergia is elérhető, ezen energiahordozók szerepének növelésére kínálkozik lehetőség.
- A fenntartható fejlődés szempontját figyelembe véve a város beépítése intenzív, megfelelő sűrűségű, Mátészalka őrzi a természeti környezet arányát az épített környezettel szemben. A környező értékes mezőgazdasági területek hozzájárulnak a város gazdaságának kiegyensúlyozottságához, a megkímélt természeti terület lehetőséget biztosít a város lakói számára a rekreációhoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A

korábban jellemző mennyiségi szemlélet helyett előnyt élvez a minőségi javulást hozó, intenzív terület-felhasználások.

- A közterületek jól karban tartottak, attraktivitásuk magas.
- A városközpont, a történelmi Kossuth utca és a városi közterek a közösségi élet legfontosabb találkozási pontjaivá váltak, ahol számos kulturális és közösségi program, szolgáltatás várja a város polgárait.
- A város ökológiai imázsa sokat javult. A város óvja természeti értékeit és természetvédelmi területeit, amelyek egyre jobb állapotban vannak. Jelentősen növekedtek a városi zöldterületek, különösen a város eddig alulhasznosított zöldfelületeinek biológiai aktivitása növekedett. A belvárosban rekreációs területek segítik a lakosság komfortérzetének növelését. Az iparterületeket gazdag növényállomány, véderdők veszi körbe, amelyek ellensúlyozzák az ipari kibocsátását. Az alulhasznosított zöldfelületek funkciógazdag városi közterületekké váltak.
- A város lakossága rendkívül környezettudatos, ennek rendeli alá a közlekedési és fogyasztási szokásait. Tudatában van, hogy ő is részese a klimatikus változások előidézésének ezért mérsékli a kibocsátását. A helyi lakosság energiafelhasználási szokásai sokat változtak, kifejezetten előnyben részesítik az építkezéseknél a megújuló energiafelhasználást. Az Önkormányzat környezeti politikája igen sikeres, a város közintézményei alacsony kibocsátással és megújuló energiák felhasználásával működnek, amellyel jó példát tudott mutatni a polgároknak is.
- Olyan minőségi lakóterületei vannak Mátészalka Városának, amelyek vonzzák a lakosságot. A lakásállomány energetikai korszerűsítése befejeződött, egyre nagyobb azoknak a lakásoknak a száma akik megújuló energiákat alkalmaznak (az energiatudatos otthontervezés gyakorlata adaptálódott a lakossághoz). Eltűntek a lepusztult, a leamortizálódott lakókörnyezetek.
- A megfelelő átszellőzési viszonyok, az ökológiai kapcsolatok biztosítása, a hősziget-hatás mérséklése érdekében a település törekszik a zöldfelületi rendszer fenntartására, folyamatos fejlesztésére.

Mátészalka Város jövőképe 2030-ig a következő:

Mátészalka Városa 2030-2035.

Mátészalka térségi kereskedelmi és gazdasági centrum szerepe tovább erősödik, gazdaságának, közszolgáltatásainak és vonzó városi környezetének további fenntartható fejlesztéseivel.

1.2. Mátészalka Város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Mátészalka város Szabolcs – Szatmár – Bereg megye meghatározó települése, Nyíregyháza MJV, mint a megye társadalmi-gazdasági központja mellett másodvonalas megyei központ, decentrum. A megye második legnépesebb települése.

Mátészalka a Mátészalkai járás járásszékhelyeként, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik gazdasági decentruma, ahol a kiváló üzleti infrastruktúrának (Ipari Park) köszönhetően számos hazai és nemzetközi jelentőségű ipari vállalkozás működik. A jelentkező további telephelyigényeket az ipari terület bővítésével és infrastrukturális kiépítettségével tudja az önkormányzat kezelni, aminek következtében az egyre növekvő bevételnek számító iparüzési adó növekedését vonhatja maga után. Mátészalka egyértelműen be tudja tölteni központi funkcióját a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás területén egyaránt. A település jelenleg is közlekedési csomópontnak számít mind közúti, mind vasúti szempontból. Az autópálya kiépülésével, a határokig való befejezésével erőteljesebb differenciálódás várható az autópálya csomóponti (első-másodvonal települései) illetve attól távol fekvő települések között. Mátészalka várostól alig pár kilométerre található az autópálya felhajtó, így a város elsővonalas településnek számít az autópályák relációjában. Így Mátészalka esetében is relatív erőteljesebb dinamizálódás lehetőségével kell számolni a közeljövőben, hiszen a települési makrogazdasági környezet nyújtotta feltételek (lásd Tudományos és Technológiai Park jelenléte, magasabb képzettségű lakosság, stb.) megfelelőek.

Mátészalka tekintetében jelentős tényező (lehet) a határon túli kapcsolatok újraépülése, új elemekkel való gazdagodása: jelenlegi tendenciák a román határszakasz menti kapcsolatok élénkülését sejtetik (Szatmárnémeti funkcionális városkörzete). Továbbá jelentős lehetőséget rejt Mátészalka számára Fehérgyarmat térbeli közelsége is. Mátészalka Szabolcs-Szatmár-Bereg megye alközpontja.

A Településfejlesztési Koncepció alátámasztásaként elkészült Megalapozó Vizsgálat főbb, SWOT analízisben rögzített főbb megállapítása Mátészalka térségi szerepére vonatkozóan az alábbiak:

2. táblázat: Mátészalka térségi szerepére vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)

Települési térségi szerepkör, hatósugár (Településhálózatban betöltött szerep)	
Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Élő települési hagyományok, határozott településkarakter megléte: „A fény városa, Hollywood bölcsője”. ▪ Mátészalka Szabolcs – Szatmár – Bereg megyében alközponti szerepet tölt be. ▪ Mátészalka vonzáskörzete a Csengeri és a Fehérgyarmati, sőt a Vásárosnaményi kistérségekre is kiterjed. ▪ Kórháza kb. 150 ezer fős körzetet lát el. ▪ Szabolcs – Szatmár – Bereg megye tekintetében a Nemzeti Fejlesztés 2030 című stratégia által említett egyetlen, a külső gyűrű városai között kiemelt település Mátészalka. ▪ A megyei „Kelet-nyugati növekedési és	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nem kellően kihasznált a határ közelsége, Szatmárnémeti városával az együttműködés nem kellően intenzív. ▪ Nem kellően formalizált gazdasági, turisztikai kapcsolatrendszer a térségi településekkel. ▪ A településen nem található felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata (így az oktatási rendszerben betöltött státusza alacsony). ▪ A megyei alközponti szerepet nem kellően tölti be Mátészalka, funkcionális szempontból középvárosi szerep kialakulása még teljes körűen nem történt meg.

Települési térségi szerepkör, hatóság (Településhálózatban betöltött szerep)	
Erősség	Gyengeség
<p>iparfejlesztési tengely” kiemelten fontos települése Mátészalka.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nemcsak a járás, hanem térsége egészségügyi, szociális, oktatási és kulturális központja Mátészalka. ▪ A város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya, határ közelség) jó. ▪ A hazai kisvárosok funkcióellátottságánál lényegesen jobb ellátottság jellemzi. ▪ Jelentős helyi gazdasága (Innovációs és Technológiai Ipari Park) a települési lakosság mellett a környező települések lakosságának is munkát tud biztosítani. 	

3. táblázat: Mátészalka térségi szerepére vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)

Települési térségi szerepkör, hatóság (Településhálózatban betöltött szerep)	
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szabolcs – Szatmár – Bereg megyei alközponti szerep betöltése megvalósul, funkcióiban megerősödik és teljesebbé válik Mátészalka. ▪ Intenzívebbé válnak a gazdasági kapcsolatok mind a térségben, mind a határon túli (Szatmárnémeti várostérsége) kapcsolatrendszer erősödik. ▪ Fehérgyarmattal erősödik az együttműködés. ▪ Erősödik Mátészalka logisztikai szerepköre. ▪ Településközi, járási együttműködések erősítése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A külső környezeti hatások, belső konfliktusok miatt elmarad, nem folytatódik a város megújulása. ▪ Mátészalka vonzáskörzete csökken, a Csengeri és a Fehérgyarmati, sőt a Vásárosnaményi kistérségekre kiterjedő vonzáskörzetében ereje csökken. ▪ A 2021-2027 közötti időszak területfejlesztési dimenziói várostérségekben kerülnek lefektetésre. Általános osztályozásként a meghatározó nagyvárosok (mint egy-egy régió gazdasági, kulturális központjai) és az azok erőterében lévő nagy-, kis- és külvárosok egységét, illetve a várostérségeket tekinti az Európai Unió szakpolitika alap területi egységeknak, dimenzióknak. Mátészalka nem tudja megfelelő hatékonysággal menedzselni várostérségét. ▪ Szuburbanizációs, agglomerációs folyamatok nem terjednek ki a településre. ▪ A határon átnyúló kapcsolatok nem teljesebben ki.

Mátészalka Város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan:

- Mátészalka nyitott, nemzetközi, interregionális kapcsolatai széleskörűek.
- A város aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenységet folytat.

- Nemzetközi szinten a város jelentősége egyfelől a turisztikai szolgáltatásoknak, másfelől az intenzívebbé váló határon átnyúló együttműködéseknek köszönhetően megnő. Szatmárnémetivel és térségével erős a kapcsolat.
- A nemzetközi együttműködések keretében az Európai Unió regionális politikájához illeszkedően a regionális együttműködésben rejlő kölcsönös előnyök hasznosítása és a hátrányos helyzetű határmenti térségek összehangolt fejlesztésének elősegítése sikeres. Határon átnyúló projektek tervezése és megvalósítása folyamatos.
- Mátészalka Városa együttműködik a funkcionális várostérség szereplőivel. Mind a közigazgatás, önkormányzatok, mind a gazdaság területén működik a kooperáció, egymás érdekeinek kölcsönös figyelembe vétele, a szinergiákból adódó lehetőségek kihasználása.
- A térségi munkamegosztás és együttműködés példaértékűen működik. Kiemelten a járási települések összefogása magas fokú.
- Mátészalka Városa, mint térségének gazdasági, kulturális központja, felelősséggel van az erőterében lévő vidéki kis településekért is. Sikeresek azokat a fejlesztések, amelyek alapvetően a Mátészalkai járás településeinek, de nagyobb kitekintéssel a megye keleti rurális térségeinek, településeinek biztosított szolgáltatásokat érinti.
- A város és mikro-körzete között intenzív együttműködés bontakozott ki a fejlesztési projektek összehangolása érdekében, a térség forrás abszorpciós képessége javult.

15.8.1 Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás

Mátészalka Város a térségének centruma, ennek már meglévő és hatékony formalizált együttműködési kerete a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás. Mátészalka város gesztorságával 2015-ben jött létre a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás a mátészalkai, a csengeri és a baktalórántházi járásokba tartozó 44 térségbeli önkormányzat részvételével. A társulás önkormányzatai a szoros együttműködés segítségével szervezettebben, hatékonyabban és nagyobb területen tudják érdekeiket összehangolni, illetve közösen érvényesíteni.

Mátészalka városa a jelen Településfejlesztési Konceptióban is megfogalmazott célkitűzéseit, térségi vezető szerepének megerősítését is (Várostérségi centrum szerep településfejlesztési elv) hatékonyabban tudja megvalósítani egy, a gesztorságával működő önkormányzati szövetségen keresztül is megtámogatva, amely által nagyobb területre is tud hatást gyakorolni, nagyobb volumenű terület – és gazdaságfejlesztési programokat képes megszervezni és végrehajtani.

A Társulás 44 tagönkormányzat fejlesztési elképzelései összehangolásához és megvalósításához is jelentős segítséget tud nyújtani, így erősítve a térség abszorpciós képességét.

1.3. A településfejlesztési elvek

A településfejlesztési irányok kijelölése során vannak olyan meghatározó alapelvek, amelyek indikátorokkal ugyan nem feltétlenül mérhetőek, ám meghatározóak Mátészalka fejlesztésének egésze, a beavatkozások tervezése, a források allokálása szempontjából. Ezeknek az elveknek minden konkrét beavatkozást át kell, hogy hassanak. Mátészalka Város horizontális településfejlesztési alapelvei az alábbiak:

15.8.2 1.3.1. Okos város

A hosszú távú és erős gazdasági és ökológiai egyensúllyal bíró, ideális életminőséget biztosító, vonzó városi környezet adó és a város életében aktívan résztvevő lakosságú település kialakítása az okos („smart”) városfejlesztési módszerek alkalmazásával lehetséges. Az okos modell elemeit a helyi lehetőségekhez mérten és a helyi specifikusságokhoz illeszkedve szükséges Mátészalka városában adoptálni. Az elérhető fejlett és innovatív információtechnológiák illetve okos modellek közül a reálisan és rentábilisan alkalmazhatók kiválasztása megengedhető, fontos a helyes lépték.

A modern fenntartható városfejlesztés stratégiai tervezése során a horizontális szempontok (jelen Településfejlesztési Koncepciónál a „településfejlesztési elvek” sorában) között kell, hogy megjelenjen az okos város megteremtésére való törekvés elve, hiszen ennek az elvek érvényesülnie szükséges minden városfejlesztési tématerületnél (magas minőség és hatékonyság, környezeti és gazdasági fenntarthatóság, lakosság fokozott bevonása: jelen Településfejlesztési Koncepciónál az „átfogó célok”), a szolgáltatások és az infrastruktúra fejlesztésében egyaránt.

Az okos város dimenziói az alábbiak:

- Okos kormányzás („Smart Governance”)

Az Okos kormányzás témakörbe a közigazgatási szolgáltatások egyszerűsítését és elektronizálását megcélzó fejlesztések sorolhatók, a települési szolgáltatások IKT és infrastruktúra alapú fejlesztései.

- Okos emberek („Smart People”)

A tudásgazdaság elsődleges helyszínei a városok, Mátészalka a térség meghatározó centruma ebből a szempontból is. Az inkluzivitás (a sokszínűségéből fakadó eltérő igényekre pozitívan reagáló) megőrzésével szükséges a lakosság széleskörű bevonására az okos város elemek megvalósításába, a kellő kompetenciák kialakításával a lakosság körében.

- Okos életkörülmények, életminőség („Smart Living”)

A „Smart Living” elem a lakhatással, életmóddal, egészséggel, (szociális) biztonsággal kapcsolatos fejlesztési területeket foglalja magában, IT vetületei a funkcionális szolgáltatások (Software as a Service, SAAS)előtérbe helyezését célozzák.

- Okos, élhető környezet („Smart Environment”)

A fenntartható és távlatos erőforrás-gazdálkodásra törekvés célkitűzéseit tömöríti az okos, élhető környezet („Smart Environment”) elem. A környezet kezelése rendszerszinten (település egészének léptéke) és kis léptékben (konkrét beavatkozások léptéke) egyaránt és integráltan szükséges.

- Okos mobilitás („Smart Mobility”)

Az Okos mobilitás („Smart Mobility”) a környezeti terhelések csökkentése érdekében a nem motorizált, illetve közösségi közlekedési formák preferálását, a multimodális elérés (egyés közlekedési ágak közötti rendszer szintű és konkrét téri kapcsolatok) biztosítását, a városi terek és hálózatok optimális összefűzését, fejlesztését célozza, becsatornázza a fejlesztési keretei közé a „car sharing” kapcsolódó szolgáltatásokat is.

- Okos, fenntartható gazdaság („Smart Economy”)

A vállalkozások innovációs, K+F tevékenységét támogató, versenyképességük növelését elősegítő törekvések – bár inkább áttételesen önkormányzati kompetencia – szintén kiemelt eleme az okos város vízióinak. Az Önkormányzatnak szükséges a helyben működő cégek globális és helyi piaci integrációját segíteni, az inkubációt biztosítani (helyiségek ideiglenes vagy tartós biztosításával). A gazdaság területén a meglévő és jövőbeli szervezeti együttműködés erősítésére, a helyi és nemzetközi kapcsolatok felkutatására és kialakítására, a „smart” megoldások vállalkozásokkal közösen való fejlesztésére kell törekedni.

15.8.3 1.3.2. Várostérségi centrum szerep

Mátészalka a megye három decentrumának egyike. Mátészalka kiemelten az optomechatronika, bútorgyártás és az élelmiszeripar területén tölt be gazdasági centrum szerepkört. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye relációjában Kelet-nyugati növekedési és iparfejlesztési tengely kiemelkedően fontos települése Mátészalka.

Alapvetően Mátészalka funkcióellátottsága a hazai városok viszonylatában kiemelkedőnek tekinthető, hiszen az egészségügyi terület tekintetében kórházzal, nevelés-oktatás tekintetében több középfokú iskolával, kulturális tekintetben jelentős, a térséget kiszolgáló intézményekkel rendelkezik. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye második legnépesebb települése.

Általános osztályozásként a meghatározó nagyvárosok (mint egy-egy régió gazdasági, kulturális központjai) és az azok erőterében lévő nagy-, kis- és külvárosok egységét, illetve a várostérségeket tekinti az Európai Unió szakpolitika alap területi egységeknél, dimenzióknál.

Mátészalka megyei alközpontként nemcsak a járás, hanem a szélesebb körben értelmezett térség központja is, a fejlesztési potenciál kiaknázása során a térség várostérségi központjaként kiemelkedően fontos, hogy koordinálja, gesztorálja a fejlesztéseket.

15.8.4 1.3.3. Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatok

A város jövőjét meghatározza az adottságaira építő aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer működése is. A kapcsolatrendszernek fontos elemét képezik a testvérvárosi és partnervárosi együttműködések, illetve a hazai és határon átnyúló turisztikai együttműködések, kulturális programok, melyek hozzájárulnak a város nyitottságának, nemzetközi, interregionális kapcsolatainak szélesítéséhez. Ehhez meglévő intézményi alapinfrastruktúrájára és közösségi együttműködésére kell támaszkodni, különösen a fiatalok és idős generáció, valamint a kultúra és a sport területén.

A kapcsolatrendszer erősítésének másik vetülete a város aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenysége, mely épít a város meglévő turisztikai és kulturális potenciáljára.

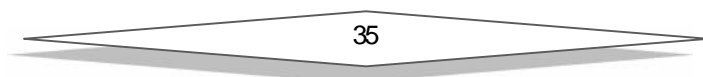

Fontos az egységes városmarketing rendszer kialakítása Mátészalkán a város marketingstratégiájának megfelelően.

15.8.5 1.3.4. Versenyképes fejlődés

Mátészalka fejlesztése során kiemelten kell azokra a területekre fókuszálni, ahol a város komparatív előnyei, vagyis egyedi adottságain alapuló versenyelőnyei vannak. Ezeknek a területeknek a fejlesztésével biztosítható, hogy stabilizálódjanak és kibontakozzanak a település tartós versenyelőnyei. Mátészalka Város esetében komparatív előnyként a jelentős hagyományokkal és jelenleg kiaknázatlan potenciállal rendelkező mezőgazdaság azonosítható be, valamint a jelen lévő optikai cégek. Mátészalka Város Önkormányzata, - a városi ipari parkban telephellyel rendelkező vállalkozásokkal együttműködve, - sikeres pályázatot nyújtott be a 2018. évben az ipari parkok magasabb szintjét jelentő Tudományos és Technológiai Park cím megszerzésére. A Tudományos és Technológiai Park egy további lehetőségként mutatkozik az optomechatronikai profillal működő cégek optikai innovációt segítő, illetve a szintén jelenlévő más irányultságú gazdasági társaságok K+F tevékenységeinek mind jobb kibontakoztatására.

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok

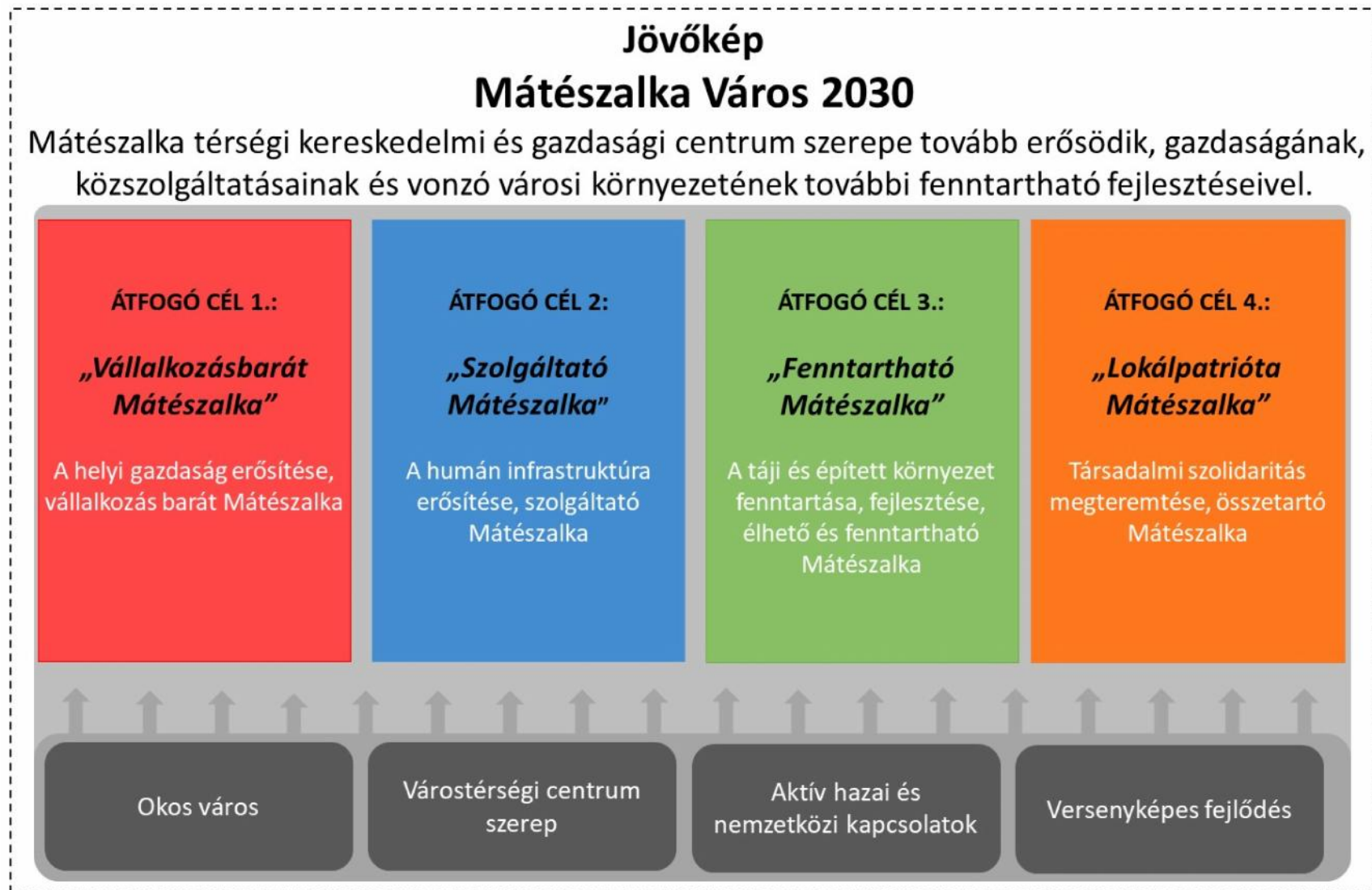
Mátészalka Város településfejlesztési koncepciója átfogó fejlesztési célokat határoz meg, amelyek hozzájárulnak a jövőképben megfogalmazottak realizálódásához. A négy átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti, műszaki kihívásokra adott válaszait, pozicionálja Mátészalka Várost és kijelöli a legfőbb hosszútávon megvalósítandó céljait. A város jövőképeinek legfőbb alkotóelemei, pillérei az átfogó célok, melyekből jelen koncepcióban négy átfogó cél került meghatározásra.

- ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka” (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka)
- ÁTFOGÓ CÉL 2.: „Szolgáltató Mátészalka” (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)
- ÁTFOGÓ CÉL 3.: „Fenntartható Mátészalka” (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka)
- ÁTFOGÓ CÉL 4.: „Lokálpatrióta Mátészalka” (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)

Az átfogó célokat és hozzájuk rendelt beavatkozásokat, fejlesztéseket horizontálisan szükséges, hogy áthassák a településfejlesztési elvek. E célrendszer mentén érhető el Mátészalka Jövőképe, mely 2030-2035-re vonatkozó ideális állapotot határozza meg.

A Településfejlesztési Koncepció célrendszerét a lenti ábra szemlélteti.

1. ábra: Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciójának célrendszere

2.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

15.8.6 ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka” (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka)

A Településfejlesztési Konceptió alátámasztásaként elkészült Megalapozó Vizsgálat főbb, SWOT analízisben rögzített főbb megállapításai az „Átfogó cél 1.: Vállalkozásbarát Mátészalka” cél tekintetében az alábbiak:

4. táblázat: „Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)

„Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> A város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya, határ közelség) jó. Mátészalka Szabolcs – Szatmár – Bereg megye gazdasági decentruma. Aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet folytat az önkormányzat. Szatmári Inkubátorház építése folyamatban. A város Ipari Parkkal rendelkezik, amelyek kihasználtsága magas, bővíthető területtel rendelkezik. A Mátészalkai Ipari Park megkapta a „Tudományos és Technológiai Park” címet 2018. novemberében. A város az optikai termékek gyártásának egyik fontos központja Kelet-Közép-Európában. Mátészalkán az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték a megyei átlagnál magasabb, bár az országos átlagtól jelentősen elmarad. Nagyfoglalkoztatók (Szemüveglencse Gyártó Magyarország Zrt., SZATMÁR OPTIKAI Gyártó és Forgalmazó Kft., CARL ZEISS VISION Hungary Optikai Kft., FrieslandCampina Hungaria Kereskedelmi és Termelő Zrt., MOM Magyar Optikai Művek Zrt., NOBILIS Első Hazai Élelmiszerfeldolgozó és Kereskedelmi Zrt.) jelenléte. Az Önkormányzat vállalkozásbarát városfejlesztési politikája, Városmarketing. Jelentős az iparüzési adóból befolyó bevétel. Munkahelyteremtő és telephely-fejlesztési beruházások valósultak meg. A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet.	<ul style="list-style-type: none"> Befektetők hiánya. Mátészalka ipari szektora kockázatosan egy szegmensre épül (optika). Befektetőket vonzó, szinergikus hatások nem érzékelhetők Mátészalkán. A város az ország keleti, viszonylag periférikus, részén fekszik Csökken a működő vállalkozások száma Viszonylag alacsony vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű Kifejezetten K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban Nincs kiemelkedő táji-természeti védett környezeti érték csak a térséggel együtt jelent potenciális erőforrást A KKV szektor abszorpciós képessége (a nagyfoglalkoztatók kivételével) alacsony. Mátészalka és a Mátészalkai járás turisztikai potenciálja alacsony kihasználtsággal és ismertséggel rendelkezik, hiányoznak a kiegészítő térségi szintű attrakciókkal való kapcsolódási pontok, a közös turisztikai desztináció menedzsment. Hiányosságok tapasztalhatók a tudástranszfert biztosító szereplők között.

„Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szabolcs – Szatmár – Bereg megye alközponti szerepkörét Mátészalka gazdasági értelemben is betölti. ▪ Az M3 autópálya közelsége növeli a térbeli helyzetből adódó előnyöket, javítja a város tőkevonzó képességét. ▪ A határon átnyúló gazdasági kapcsolatok felerősödnek. ▪ Az Ipari Parkba új vállalkozások települnek be. ▪ Az új betelepülő vállalkozások a helyi gazdaság profilját bővítik, csökkentve a jelenlegi egy-profilú, optikai profil túlsúlyát. ▪ A Szatmári Inkubátorház nagyban generálja újabb vállalkozások betelepülését, segíti az eddig nem kellően kiaknázott K+F+I potenciál kiaknázását. ▪ Munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút fejlesztések a szomszédos településekkel együttműködve. ▪ K+F+I tevékenységek ösztönzése (az infokommunikációs technológia, a magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonzása), a Tudományos és Technológiai Park a kutatás-fejlesztés térségi központjává válik. ▪ A partnerségek erősítése, intenzívebbé tétele. ▪ A lakosság képzettségi szerkezetének gazdasági igényekhez igazítása. ▪ A város turisztikai adottságainak a lehető legnagyobb fokú kihasználása, a célirányos összefogás és együttműködés fokozása a szereplőkkel, az attrakciók és a programkínálat bővítésével. ▪ Az önkormányzat számára rendelkezésre álló viszonylag korlátozott eszközök segítségével a foglalkoztatási lehetőségek bővítésének elősegítése (értékteremtő közmunka). ▪ A helyi KKV támogatás lehetősége az önkormányzati Európai Unió források segítségével. ▪ Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek. ▪ A gazdasági együttműködések (integrátor 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szabolcs – Szatmár – Bereg megye alközponti szerepkörét Mátészalka gazdasági értelemben nem tudja betölteni, várostárságának sem lesz gazdasági központja. ▪ A határon túl gazdasági kapcsolatok nem erősödnek meg. ▪ Nem oldódik a helyi gazdaság egy profilúsága, nem települnek be olyan meghatározó vállalkozások, amelyek nem az optikai szektorban tevékenykednek. ▪ Turisztikai fejlesztések a vonzerők összekapcsolása elmaradása. ▪ A külső makrogazdasági feltételek nehézsége, negatív gazdasági klíma akadályozó feltételek. ▪ Megyebeli erős versenytársak és a közeli megyeszékhelyek (Debrecen és Nyíregyháza) jelenléte csökkentik a város iránti befektetői szándékok felerősödését. ▪ Az országos fejlesztési prioritások iránya – tudás, innováció-orientáltság – nem kedvező a városnak. ▪ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható. ▪ A munkaerő alacsony képzettségi szintje miatt nem telepedik meg magas hozzáadott értékű ágazat. ▪ Az ipari területekre nem települnek be újabb vállalkozások. ▪ A helyi vállalkozások nem tudnak külső forrást szerezni. ▪ A helyi foglalkoztatási paktum az adott pályázati forrás felhasználását követően ellaposodik, nem váltja be a hozzá fűzött reményeket.

„Vállalkozásbarát Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Önfoglalkoztatás, önfenntartás ösztönzése, szociális szövetkezetek támogatása. ▪ Magas hozzáadott értéket képviselő vállalkozások megtelepülésének támogatása. 	

Az önkormányzati gazdaságfejlesztés szűkebb értelemben nem más, mint (a) a gazdasági növekedés segítése, (b) a gazdaság átstrukturálódásának segítése és (c) a munkaerő-piaci problémák megoldása, munkahely-teremtés segítése. Tágabb értelemben azonban a település egészének kiegyensúlyozott fejlődése érdekében magában foglalja (a) a helyi önkormányzat összehangoló, partneri szerepét és (b) az önkormányzati döntéshozatalban folyamatos gazdasági szempontú értékelés, visszacsatolás, az önkormányzat közvetett (megrendelői, közhatalmi) eszközeinek működtetését. Főbb kitörési pontokként az alábbiak definiálhatók. A városban jelen lévő optomechatronikai profillal rendelkező vállalatokra, a helyi gyakorlatra és a szakképzett munkaerőre alapozva a szakterületi központi jelleg további erősödése, amely kedvez a további innovációs folyamatoknak, a Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park keretein belül. A város a kedvező földrajzi fekvését és rendelkezésre álló gyógyvizét támogatva, népszerű egészségturisztikai desztinációvá válik.

A mezőgazdasági (primer) szektor:

Az agrártermékek versenyképességének és piaci stabilitásának kiemelkedő tényezője a minél magasabb szintű és minőségű feldolgozottság. A mikro-és kisméretű élelmiszer feldolgozóknak jelentős szerepük van a helyi, járási ellátásban, és a foglalkoztatásban, azonban kiemelkedően fontos, hogy a szoros együttműködés (például szövetkezeti forma, integrátori szerepkör) jellemezze a termelés és értékesítés folyamatát. Az adott iparág munkaerő keresleti igénye az alacsony képzettségű, betanított munkaerő, ezért képes lenne a magas számú képzetlen munkaerő foglalkoztatására.

A helyi erőforrásokból előállított helyi termékek kiemelkedő gazdasági potenciállal bírnak ezért a fejlesztési stratégia fontos elemét képezhetik. A mátészalkai mezőgazdasági feldolgozóipar (tejipar és aszalvány) termékei már nemzetközileg is keresettek lettek, ezek segítése, termékinnovációjuk támogatása kiemelt feladat.

A Meggyesi úton megépült városi nagypiac és a belvárosi piac (hétköznapi nevükön: Nagypiac és Kispiac) a helyi és térségi termelők kedvelt helye, a lakosság is elsődlegesen helyi termékeket vásárol. A helyi termelők segítségével a pénzügyi ciklus is záródik. A helyi gazdaságok elérhetik azt az áttörést, hogy a helyben, magas színvonalon előállított és feldolgozott termékeknek jelentős szerepük legyen a piacon. A megerősödéshez a megfelelő marketingtevékenység elengedhetetlen.

Az ipari (szekunder) szektor:

Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park Mátészalka a térség meghatározó gazdasági központja, jelentős foglalkoztatási lehetőséget nyújt a térség lakossága számára. A Szatmári Inkubátorház tartalommal való feltöltése, az Önkormányzat gazdaságélénkítő feladatvégzése kiemelt fejlesztési terület. Az üzleti környezet infrastrukturális fejlesztésével, az ipari területek bővítésével tudja a város új nagyfoglalkoztatók betelepülésének lehetőségét megteremteni. Lehetőség szerint – mivel a város ipari szektora kockázatosan egy szegmensre épül (optika) – törekedni szükséges egyéb iparágak betelepülését is. A jó közlekedéskapcsolatokra, a nemzetközi gazdasági kapcsolatokra és a térségi potenciálból adódó előnyökre építve a kereskedelem, a raktározástárolás, a logisztika további erősítése elengedhetetlen. Közlekedési oldalról kiemelt jelentősége van ezen szempontból az M49-es autópályát megépülésének, mely a határon átnyúló elérhetőséget nagyságrendekkel javítja.

Az ipari szektorban rejlő innovációs potenciál (kvaterner szektor) kiaknázásában az Önkormányzat (kiemelten a Szatmár Inkubátorház erőforrásaira alapozva és a Tudományos és Technológiai Park lehetőségeit kihasználva) kezdeményező és segítő szerepet kell, hogy vállaljon.

A település számára a diverzifikált gazdasági szerkezet megteremtésének a TTP az ideális fejlesztési eszköze. A belső erőforrásokra épülő, gazdaságélénkítő és foglalkoztatásösztönző térségi és helyi gazdaságfejlesztéshez szükséges helyi feltételek biztosítása az önkormányzati üzleti infrastrukturális háttér bővítésével és szolgáltatások további fejlesztésével történhet. A Technológiai Inkubátorház kialakítása fontos.

A település alapvetően olyan gazdasági vállalkozásokat kíván támogatni, amelyek magas hozzáadott értékű tevékenységet folytatnak, foglalkoztatási hatásuk érvényesül, és környezetbarát technológiákat alkalmaznak. Az európai és makrogazdasági kihívásokra Mátészalka válasza egyrészt a gazdasági övezet fejlesztése, K+F+I tevékenységek ösztönzése (az infokommunikációs technológia, a magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonása), a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok erősítése kell, hogy legyen.

Cél a vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és oktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által.

A szolgáltató (tercier) szektor:

A szolgáltatási szektor alapvetően minden elvárható területet lefed, és térségi hatókörű. Felismerve a helyi foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepüket, meg kell teremteni a fejlődésre képes mikro- és kisvállalkozások piaci versenyképességének stabilizálásához szükséges feltételeket.

Kiemelt potenciál rejlik az ún. silver economy (ezüst gazdaság) szolgáltatási szegmensben tekintettel az idős népesség magas arányára. A speciálisan az idősödő korosztályokat megcélzó szolgáltatások potenciális spektruma széles, felöleli a művelődés, a képzés-tanulás, a foglalkoztatás egyes típusait és módjait, az önkéntesség, a szabadidő eltöltés, a testi-lelki

---

egészség megőrzésének területeit. Mindezek együttesen azt célozzák, hogy a független és aktív időskor minél hosszabb legyen.

A turizmus nem tekinthető jelentős gazdasági szegmensnek a településen, kevés a turisztikai vonzerővel rendelkező természeti, építészeti és kulturális értékek, a turisztikai szolgáltatások kínálata mind mennyiségi, mind minőségi szempontból elmarad a kívánatos mértéktől.

A helyi turizmus fejlesztésének lehetősége kiemelten a meglévő fürdő fejlesztésével, az épülő jóléti tó és rekreációs környezetének kialakításával, valamint a város történelmi főutcájának, a Kossuth utcának a turisztikai szempontú tartalommal való feltöltésével aknázható ki.

A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges a város idegenforgalmi vonzerejének növelése, a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése, a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása, valamint a turizmus helyi szervezeti rendszerének megújítása, idegenforgalmi hálózatok és egymásra épülő programcsomagok létrehozása. Az endogén erőforrásokra épülő, élőkommunikációs idegenforgalom nagymértékben hozzájárul a város versenyképességéhez. Multiplikátor hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. A már meglévő aktív turisztikai kínálatra épülően, azt további elemekkel kiegészítve egyrészt növelhető a településen töltött látogatási idő, másrészt bővíthető az idelátogatók köre. Üdvözlendő az a kezdeményezések, amelyek a fiatalokat és gyermekes családokat szólítanak meg, kaland park, szabadidő park (ügyességre épülő élményelemek, technikai sportokra, gokartra épülő élményelemek, stb.) létrehozását célozzák. A jellemzően magán tőkéből megvalósuló kínálat/attrakció megjelenését az Önkormányzatnak szervezni, segíteni szükséges. A helyi gazdasági szereplők ilyen típusú kezdeményezései pénzügyileg is a település gazdasági erejét növelik, hiszen a költség gyakorlatilag helyben marad. A szélesedő kínálat multiplikátor hatása további kínálati elemek megjelenését generálhatja, melyek idővel nagyon jól felfűzhetők egy vagy több komplex, életképes kínálati csomagba. A látogatószám prognosztizálható növekedése és stabilizálódása révén a turisztikai szuprastruktúra (szállás és ellátás (étterem, kávézó, cukrászdák, gyorskiszolgáló helyek, büfék, stb.)) elemei is erősödhetnek, bővíthetnek.

Az Önkormányzat gazdaságfejlesztési feladatai, lehetőségei:

Mátészalka Város Önkormányzata a település vállalkozásait helyi értéként kezeli, az együttműködés erősítése szükséges. A már meglévő egyeztetési formák (Mátészalka Város Kiváló Vállalkozása díja, vállalkozói reggeli) erősítése mellett továbbiak kialakítása szükséges, támogatandó a helyi vállalkozások hálózatosodása.

Az önkormányzat továbbra inkubációs folyamatokkal kell, hogy segítse a település meglévő és létrejövő mikro- és kisvállalkozásait; a fizikai inkubáció (gazdasági övezet bővítése, minőségi fejlesztése, telephely-szolgáltatás) mellett mentorálási, tanácsadás jellegű inkubációs tevékenységet is továbbra is végeznie kell.

Az önkormányzat saját hatáskörében lévő adó – és egyéb közterhek tekintetében kedvezményekkel kell, hogy segítse a helyi vállalkozásokat, valamint vonzhat jelentősebb befektetőket Mátészalka Városába. Differenciált befektetői kedvezményeket kínáló önkormányzati vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési program megerősítése, az aktuális gazdasági folyamatokhoz igazodni képes, rugalmas rendszer fenntartása a cél. A

---

vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési program nemcsak a potens betelepülő vállalkozások, hanem a helyi mikro-, ki- és közepes vállalkozások segítségét is szolgálja.

A közfoglalkoztatási programoknak köszönhetően sikerült az elmúlt években mérsékelni a munkaerő piaci krízist a városban. A közfoglalkoztatásnak köszönhetően már a település egyik legnagyobb foglalkoztatója az önkormányzat lett. A közfoglalkoztatás mára egy olyan potenciállá változott, amelynek gazdasági erőt is képvisel. A közfoglalkoztatásnak azonban fokozatosan el kell mozdulnia a szociális gazdaság irányába, hogy fenntartható váljon. A szociális gazdaságfejlesztés során egyszerre kell fókuszálni a kínálatfejlesztésre és a keresletélénkítésére.

Mátészalka dinamikusan fejlődik, vállalkozásai folyamatosan erősödnek gazdaságilag – bizonyítja ezt az Önkormányzat iparűzési adóbevétele növekedése is. Az iparűzési adóbevételek úgy növekedtek, hogy a vállalkozások száma, valamint a helyi iparűzési adó mértéke az önkormányzat illetékességi területén nem változott az elmúlt időszakban. Az iparűzési adóbevételek adják a közhatalmi bevételek 90-95 %-át, így jelen Átfogó célban rögzítettek megvalósítása az Önkormányzat hosszú távú stabilitását is szolgálják.

15.87 ÁTFOGÓ CÉL 2.: „Szolgáltató Mátészalka” (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)

A Településfejlesztési Koncepció alátámasztásaként elkészült Megalapozó Vizsgálat főbb, SWOT analízisben rögzített főbb megállapításai az „Átfogó cél 2.: Szolgáltató Mátészalka” cél tekintetében az alábbiak:

6. táblázat: „Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)

„Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
Humán infrastruktúra	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő ▪ Széles körű és magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások állnak a lakosság rendelkezésére ▪ Egyházi intézményfenntartó(k) jelenléte a nevelés-oktatási szektorban. ▪ A szociális alapellátás széleskörű működése biztosított. ▪ Jól működő társulási intézményfenntartások (például Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás). ▪ A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, illetve egyes szolgáltatások esetében a térség lakosai számára is. ▪ A közszolgáltatási intézmények belső és külső együttműködése intenzív. ▪ Működő e-közigazgatás, elektronikus ügyintézés lehetőségei adottak. ▪ Infokommunikációs szolgáltatások elérhetősége és színvonala kedvező. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő. ▪ A településen nem található felsőfokú oktatás és felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata. ▪ Az önkormányzat befolyása egyes közszolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott (pl. köznevelés). ▪ A kieső szakemberek helyébe szakképzettséggel nem rendelkező közmunkások kerülnek.
Önkormányzati gazdálkodás, településfejlesztés	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A településfejlesztés, településüzemeltetés, vállalkozásfejlesztés, közösségfejlesztés feladatai kerülnek előtérbe. ▪ A normatív szabályozás helyébe a feladatalapú finanszírozás került bevezetésre. ▪ Országos és nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkező városvezetés. ▪ Igen magas (milliárd forint feletti iparűzési adóbevétele) megléte. ▪ Önkormányzat és az általa irányított költségvetési szervek működése alapvetően 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az önkormányzat intézmény-fenntartási és hatósági feladatköre jelentősen visszaszorult. ▪ Megszűnt az önkormányzat személyi jövedelemadóból való részesedése, az illetékbevételek elkerültek a várostól, valamint a beszedett gépjárműadó 40%-a marad a városnál. ▪ Relatív szűk humán kapacitás. ▪ Minimális idegenforgalmi adóbevételek. ▪ Az ingatlanállomány zömében felújításra érett. ▪ A helyi oktatási rendszerre a települési

„Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
<p>zavartalan, a pénzügyi egyensúly fennáll, a befolyt önkormányzati bevételek és a rendelkezésre álló pénzkészlet biztosítja a kiadások fedezetét. Likviditási hiánnyal nem jellemezhető az Önkormányzat.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hatékony közmunkaprogram. ▪ Hasznosítható vagyonelemek. ▪ Kiajánlható önkormányzati ipari területek. ▪ Mikrotérségi intézményfenntartó társulásokban való részvétel. ▪ Mátészalka Város Önkormányzata tudatosan és hatékonyan törekszik a város gazdaságának segítésére, fejlesztésére. ▪ Önkormányzat törekvés az aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenységet megvalósítása; például a Szatmári Inkubátorház építése folyamatban. ▪ Önkormányzati törekvésre a város ipari parkja megkapta a „Tudományos és Technológiai Park” címet. 	<p>önkormányzat ráhatása csak áttételes.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A helyi foglalkoztatási paktum („Mátészalka és térsége helyi foglalkoztatási paktuma” (TOP-5.1.2-15-SB1-2016-00004)) valós céljait nehezen éri el. ▪ Az önkormányzati hivatali feladatok nagymértékben átkerültek a kialakított kormányhivatali rendszerbe.

7. táblázat: „Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)

„Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
Humán infrastruktúra	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az alkonygazdaság fejlesztése, szolgáltatásainak bővítése. Egyházak és civil szervezetek további aktív szerepvállalásának erősítése, ösztönzése az alkotgazdaságban. ▪ A megváltozott munkaképességűek ellátása. ▪ Az idősek, betegek átmeneti ellátásának fejlesztése. ▪ A mentálhigiénés segítségnyújtás fejlesztése. ▪ A középületek akadálymentesítése minden rekonstrukciónál. ▪ A gazdaság- és vállalkozásfejlesztési funkciók erősödése, városmarketing. ▪ Megújuló energiahasznosítás iránti igény növekedése (energiafüggőség oldása a rentábilis intézményüzemeltetés érdekében). ▪ Az állami szintű szabályozásnak köszönhetően a városi szinten nyújtott közszolgáltatások köre bővül, finanszírozásuk javul és ezáltal színvonaluk is emelkedik. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A közeli gravitációst központok (megyeszékhelyek: Nyíregyháza és Debrecen) elszívó hatása a humánerőforrásra. ▪ További feladatelvonás az intézményrendszer egyes elemeinek elsorvadását eredményezheti. ▪ A jelenleg térségi szinten (mikrotérségi társulási formában) működő feladatellátás beszűkülése. ▪ A kedvezőtlen demográfiai folyamatok az oktatási intézményekben fölösleges, az egészségügyi és szociális intézményekben hiányzó kapacitásokat generálhatnak. ▪ A helyi adóbevételek csökkenése, egyes adónemek központi elvonása a helyi önkormányzatoktól. ▪ A várostérségi alapú fejlesztési dimenzió (mint a 2021-2027 közötti fejlesztési ciklus területfejlesztési alapegységei) miatt részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járási központ / várostérségi

„Szolgáltató Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A nevelés-oktatási intézmény-rendszerben az egyházak és civil szervezetek további aktív szerepvállalásának erősítése, ösztönzése. ▪ A középfokú szakképzés portfóliójának tisztítása, piacképes szakmák oktatása. 	<p>központ és a járás / várostérség többi települése között</p>
Önkormányzati gazdálkodás, településfejlesztés	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ További sikeres városmarketing tevékenység; Mátészalka még inkább vonzó célponttá válik a befektetők körében. ▪ Az – intézményfenntartóiból gazdaságfejlesztői és területfejlesztési szerepkörrel törvényi szabályozással felruházott – önkormányzat decentralizált gazdaságfejlesztés fontos helyi szereplőjévé válik. ▪ Az értékteremtő közmunkaprogram folytatása, erősítése. ▪ Foglalkoztatási paktum, és annak hathatós folytatása. ▪ A területfejlesztési feladatok a szubszidiaritás és az arányosság elvének megfelelő elvégzése. ▪ Az önkormányzati beavatkozások a magán-erős beruházások számának növekedését eredményezhetik. ▪ Településrendezési szerződésekben rejlő lehetőségek kihasználása. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat. ▪ Az önkormányzatok állami forrásai/ támogatásai csökkennek. Egyes helyi adónemek központi elvonása súlyosan érintheti az önkormányzati költségvetés bevételi oldalát. ▪ Az önkormányzat állami költségvetésből történő finanszírozásának csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani.

A cél elsősorban a város, mint térségi központ szerepének megerősítését tartalmazza. Így szükségszerű az önkormányzati funkciók folyamatos újragondolása és a közszolgáltatások modernizálása. A városban élők életminőségének fontos alapfeltétele a megfelelő színvonalú közszolgáltatások elérhetősége, mely részben Mátészalka járásközponti szerepéhez kapcsolódik.

Mátészalka város (köz) szolgáltatásaival térségi szolgáltató, központi szerepének megerősítése a Szatmári térségben a közigazgatás, a nevelés-oktatás, az egészségügy és gyermekjóléti – szociális ellátás területeinek minőségi fejlesztésével érhető el. Az Önkormányzatnak törekszik arra, hogy demokratikus helyi kormányzást valósítson meg. A demokratikus helyi kormányzás a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatalt, a döntés előkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közönség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti. Szükséges a szolgáltatásihiányos területek felszámolása. Mátészalka Városa, mint térségének gazdasági, kulturális központja, felelőséggel tartozik az erőterében lévő vidéki kis településekért is. Ennek nyomatékosítása érdekében jelen Településfejlesztési Konceptió településfejlesztési elvei között rögzítésre került a „Várostérségi centrum szerep” elv, továbbá az átfogó célok közül kiemelten, de nem kizárólagosan jelen átfogó cél tömöríti azokat a fejlesztéseket, amelyek alapvetően a

---

Mátészalkai járás településeinek, de nagyobb kitekintéssel a megye keleti rurális térségeinek, településeinek biztosított szolgáltatásokat érinti.

A helyi önkormányzat rentábilis fenntartása, kiegyensúlyozott vagyongazdálkodás megvalósítása:

A helyi önkormányzati bevételek hosszú távú biztosítása, mindenkor költségvetésének stabilizálása alapvető fontosságú. Az önkormányzat feladat és hatásköre a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló, 2011. évi CLXXXIX. törvény, valamint a járások kialakításáról és egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény rendelkezéseinek megfelelően megváltozott. Az önkormányzat intézmény-fenntartási és hatósági feladatköre jelentősen visszaszorult.

A közszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrafejlesztés azon szolgáltatások rendszerének minőségi javítását célozza, amelyek meghatározzák az életminőség és a lakossági komfortérzet feltételrendszerét. A lakossági ellátás szempontjából a legfontosabb terület és az önkormányzat ezen a területen rendelkezik a legnagyobb döntési súllyal és direkt beavatkozásokkal.

Az önkormányzati szolgáltatások rentábilis fenntartása a folyamatos és kiegyensúlyozott finanszírozással, másrészt az infrastrukturális feltételek (épülete állaga, eszköz-állomány fejlesztése) javításával segíthető elő. Lehetőség szerint növelni kell az önkormányzati feladatellátáshoz a gazdálkodásba bevonható külső források nagyságát. (társulás, pályázati lehetőségek).

Az Önkormányzat Polgármesteri Hivatala által biztosított hatósági igazgatási feladatok tekintetében kiemelten fontos, hogy azok magas színvonalon, a lakosság megelégedésére működjenek. Cél a közszolgáltató rendszereknek minőségi fejlesztése, ügyfélbaráttá tétele.

Az Önkormányzatnak törekednie kell arra, hogy demokratikus helyi kormányzást valósítson meg. A demokratikus helyi kormányzás a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatalt, a döntés előkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közönség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti.

Kiemelt horizontális célkitűzés e témakörben az, hogy a bizalmatlansági viszony megtörésére, és a bizalmi kör kialakítására az első lépést a közszférának kell megtennie az ügyfél középpontba állításával. Ennek elérése érdekében szükséges az ügyfélbarát kommunikációs intézkedések elindítása, elektronikus ügyintézés széleskörűvé tétele.

Szociális és egészségügyi szolgáltatások:

Mátészalka Városa kiterjedt szociális és egészségügyi ellátórendszer működtetését biztosítja. A rászoruló lakosság számának emelkedése a központi finanszírozás problémái miatt is szükségesek a fejlesztések. Megkerülhetetlen a kapacitás bővítése és a meglévő intézmények folyamatos felújítása. A feladatot egyrészt magasabb szintű elvárások kötelezettségként jelentik meg, másrészt a növekvő igények a lakosság magasabb szintű ellátásának szempontjából teszik fontossá.

Kiemelten fontosak azok a társulások (Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás), melyek segítségével a lakosság számára fontos közszolgáltatások több településre kiterjedően már működtethetők hatékonyan, magasabb

---

szakmai színvonalon, költségtakarékosan, a méretgazdaságossági követelmények szem előtt tartásával.

Az iskolai oktatásra nincs közvetlen kihatása az önkormányzatnak, azonban nem formális eszközökkel, a kulturális intézményei, vagy más együttműködések révén mégis kapcsolódni tud az oktatási feladatokhoz. A fejlesztési irány kapcsán minél közvetlenebb kapcsolatot lenne szükséges kialakítani az önkormányzat és a fiatalok között, hogy a jövőnk generációjának szükségleteire fel tudjunk készülni.

15.8.8 ÁTFOGÓ CÉL 3.: „Fenntartható Mátészalka” (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka)

A Településfejlesztési Koncepció alátámasztásaként elkészült Megalapozó Vizsgálat főbb, SWOT analízisben rögzített főbb megállapításai az „Átfogó cél 3.: Fenntartható Mátészalka” cél tekintetében az alábbiak:

8. táblázat: „Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)

„Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
Táj, környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A külterületen, a település keleti részén áthaladó Kraszna-folyó egy szabályozott, egyenes nyomvonalú mederben folyik. ▪ Mátészalka belterületétől keletre, illetve délre négy ex lege védett láp található. ▪ Mátészalka város két táj, a Nyírség és a Szatmári-síkság találkozásánál, a hajdani Ecsedi-láp szomszédságában helyezkedik el. A két táj számos vonatkozásban eltérő természetföldrajzi viszonyai, adottságai évszázadokon keresztül alapvetően meghatározták az ott élő népesség életfeltételeit. ▪ A település keleti, északkeleti részén találhatóak NATURA 2000 -es területek, a Kraszna menti rétek, melyek a Különleges Természetmegőrzési Terület kategóriába tartoznak. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város külterülete megosztott. Északon a komplex művelésű és átmeneti erdőcserjés területek, valamint a nem-öntözött szántóföldek a jellemzőbbek. A város keleti oldalát rét/legelő területek és szintén a nem-öntözött szántóföldek határolják le. ▪ A külterületen található állattartó telepek, ipari üzemépületek növényzettel való takarása, megfelelő tájbaillesztése nem minden esetben valósul meg, ami vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktus forrását képezi. ▪ Az országos viszonyokhoz hasonlóan problémát okoznak az illegális személerakók, amelyek elsősorban a belterület határában, ill. külterületen jelennek meg. ▪ A természetes, őshonos vegetációt egyre súlyosabban veszélyeztetik az idegenhonos invazív fajok. ▪ Illegális hulladéklerakás.
Zöldfelületi rendszer	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mátészalka zöldfelületi ellátottsága kedvezőnek mondható, minden városrészben találni olyan közparkot, amely bárki számára hozzáférhető. ▪ A városközpont legnagyobb közparkja a Kölcsey téren található. Az elmúlt években valósult meg a tér rekonstrukciója, melynek keretében új térburkolattal, vízi architektúrával, ivókúttal, ülőkövekkel, kondiparkkal, utcabútorokkal gazdagodott. ▪ Kossuth utca rekonstrukciója megvalósult, sétáló övezet került kialakításra. ▪ A város ipari létesítményeit körülvevő zöldfelületek többféle funkciót is betöltenek, egyrészt a telepített fásítással 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A település nyugati részén, az Ipari út mellett található Parkerdő fejlesztésre szorul. ▪ Egyes zöldfelületi elemek felújításra szorulnak (Kegyeleti park). ▪ Elsősorban a külterületi részeken problémát jelent az illegális hulladéklerakás. ▪ Elektromos légvezetékek vizuális problémát jelentenek. ▪ Ipari területek, tájba illesztése nem történt meg teljes körűen.

„Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
<p>megszűrik a káros környezeti hatásokat, másrészt segítenek az épületek tájba/településképpbe illesztését megvalósítani.</p>	
Épített környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mátészalka városi arculatának kialakulását jellegzetesen négy beépítés (családi-, kertés-, társas-, panelházak) jellemzi, melynek zöme az ötvenes években épült. ▪ A történelmi időkből származó épületek a táji adottságokkal kombinálódva jelentős turisztikai vonzó hatást fejtenek ki. ▪ A gazdasági célú területek kedvezően helyezkednek el az uralkodó szélirányhoz viszonyítva, nagyobb részt külterületen, a belterület nyugati-déli oldalán helyezkednek el. Környezetük viszonylag rendezett. ▪ Mátészalka gazdag történelmi múlttal rendelkezik, ennek megfelelően számos műemléki, illetve helyi védelem alatt álló épülete van. (volt vármegyeháza; Csizmadia-palota; Első villamosított lakóház; Református templom; Római katolikus templom; Zsinagóga és rabbilakás; Orvosi rendelő, egykori Városháza; Szatmári múzeum, volt Péchy villa; Napközi otthon, volt Almer-ház) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A külterületnek csupán 20 %-a erdőterület. ▪ A lakóépületek 6 %-a 2. világháborút megelőző évekből származik, a 70-es évek előtti időkből további 22 %. Az épületállomány több mint fele (56 %-a) a 70-es, 80-as évekből származik. A 90-es évektől csupán 1115 db (15 %) épült. ▪ Egyes közfunkciót ellátó épületek építészeti felújításra szorulnak (Polgármesteri Hivatal épülete). ▪ Szegregációval veszélyeztetett területek, szlömösödés megjelenése. ▪ A város települési környezetének minősége inhomogén.
Elérhetőség, közlekedés	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mátészalka közlekedési tekintetben térségi csomópontnak tekinthető. Itt találkozik a 49. sz. út és a várost Debrecennel összekötő 471. sz. út, a Vásárosnamény felé vezető 4117-es sz. út, és a Vállaj (magyar – román országhatár) felé vezető 4918. sz. út. ▪ M3-as autópálya közelsége. ▪ M49-es autótűt leendő közelsége. ▪ A város belső úthálózatának keresztmetszeti, szerkezeti kialakítása a jelenlegi terheltség mellett zömében megfelelő. ▪ Mátészalka a térségi vasúti közlekedésben is csomóponti szerepet tölt be. ▪ A kiépült kerékpárutakkal növekedett a kerékpáros közlekedés biztonsága, a munkavállalási céllal naponta kerékpárral ingázó lakosság számára a biztonságos közlekedési feltételek hozzájárulnak a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város közlekedésében érezteti hatását mind a román, mind pedig az ukrán határ közelsége. Jelentős a tranzit forgalom a csengersimai határátkelő vonatkozásában. A településen áthaladó teherforgalom döntő részét a Románia és más európai országok közötti árufuvarozás adja. ▪ Az átmenő forgalommal terhelt utak szélessége, az áteresztő képességet a nagyszámú lámpás kereszteződés lassítja. Azonban az utak állapota kevés kivétellel nem megfelelő, a kátyúzásokkal csak rövid időre oldódnak meg a burkolati problémák. ▪ A közúti és vasúti közlekedési lehetőségek mellett nem található más közösségi közlekedési lehetőség. ▪ Az egyvágányú, dízel vontatású vonal műszaki állapota rossz, a menetidő kétszerese a valós menetidőnek.

„Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
munkahelyek és közszolgáltatások elérhetőségének javításához.	

9. táblázat: „Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)

„Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
Táj, környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gondosan megtervezett mezővédő erdősávok telepítése a biodiverzitás növelése érdekében. ▪ A mélyben termásvíz található, melynek feltárása még nem történt meg. ▪ Mezőgazdasági tájhasználat során a gazdasági szempontok (szántóföldek hozamának növelése) érdekében történő talajerő-utánpótlás és a kívánatos kemikális környezetterhelés csökkentése. ▪ Védő fasorok telepítése, vizuális konfliktusok csökkentése, megszüntetése a zöldfelületi rendszer bővítésével. ▪ Utcafásítás, zöldfelületi biodiverzitás növelése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Invazív fajok térhódítása. ▪ Ex lege védett területek sérülése, felszámolódása. ▪ Az turisztikai és rekreációs célokat szolgáló tevékenységek és a fészkelőhelyek, és élőhelyek zavartalanságának veszélye, konfliktusa. ▪ Mezőgazdasági művelésből, állattartásból adódó környezeti terhelés. ▪ Idegenhonos növényfajok inváziója, gyomfajok megjelenése, terjedése, valamint a legeltetés és a kaszálás hiánya miatt a legelők cserjésedése, erdősődése. ▪ A természeti erőforrások túlzott igénybevétele. ▪ A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában. ▪ Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba. ▪ A pályázatokhoz szükséges önrész hiánya. ▪ Az időjárási viszonyok egyre szélsőségesebbé válnak. ▪ Helytelen földhasználat.
Zöldfelületi rendszer	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az Alkotmány út mellett található a jelentős zöldfelülettel rendelkező Városi Uszoda és Strand, mint rekreációs központ kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A szükséges erdősítések, fásítások elmaradása. ▪ A közcélú zöldfelületi fejlesztések elmaradása forráshiány, vagy egyéb célra történő igénybevétel miatt.
Épített környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A kevés országosan védett érték mellett a város arculata szempontjából fontos, a környezet minőségére kisugárzó hatással bíró építészeti értékek tudatosítása (az épületállomány minőségi bővítésének ösztönzése). ▪ Lakóterületfejlesztés. ▪ Felhagyott épületállomány felszámolása. ▪ Megújuló energia arányának növelése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A felújítás előtt álló épületek során a legnehezebb feladat a mai XXI. századi funkció megtalálása, amely szinte az egyedüli biztosítéka a régi épületek fennmaradásának. ▪ Megújuló energia arányának stagnálása. ▪ A fejlesztési források önerő hiányában elérhetetlenek maradnak.

„Fenntartható Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
Elérhetőség, közlekedés	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Intermodalitás kialakítása, fejlesztése. ▪ Hivatás forgalmú kerékpárút-hálózat további kiépítése. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Növekszik teher- és személygépkocsi-forgalom a betelepülő ipari vállalkozások hatására.

Mátészalka, mint európai középváros, törekszik a természeti és a városi környezet harmóniájának megteremtésére, a természet védelmére, klímatudatos város. Mátészalka komfortossá tételéhez, a minőségi élettér fejlesztése során számos műszaki infrastrukturális feltétel (energiahatékonyság, hulladékgazdálkodás kiterjesztése, ivóvízhálózat korszerűsítés, közlekedési hálózat, közművek, vonalas infrastruktúrák állapota, kapcsolata, hálózata) megteremtése, a táji környezet védelme, fejlesztése szükséges. Megújuló energiák aránya növelendő, a település zöldfelületi rendszere kiegészítendő, erősítendő. Fenntartható építések megvalósítása.

Klímaváltozás hatásai, fenntarthatóság:

A következő évtizedekben kiemelt figyelmet kell fordítani a klímaváltozás globális és lokális hatásaira, adaptációs és mitigációs stratégiákat kell alkotni. A klímaváltozás és egyéb globális környezeti problémák fokozódó környezettudatosságra kell ösztönözzék a társadalmat. A fenntarthatósági szemléletet ugyanakkor nemcsak környezeti, hanem társadalmi és gazdasági értelemben is érvényre kell juttatni.

A következő évek kihívásai között hangsúlyosan jelenik meg az Európai Unió belüli mobilitás átalakulása, mely – megfelelő intézkedések hiányában – Magyarországról továbbra is jelentős munkaerő elvándorlást eredményezhet. Makrogazdasági szinten erős gazdasági integrálódásra van szükség, s az erős nagytérégi energiafüggőség enyhítésére. Ezen célok mentén a települések is megtalálhatják pozícióikat, az európai elvárásokhoz és folyamatokhoz alakíthatják gazdasági szerkezetüket, s törekedhetnek a helyi energiafüggőség csökkentésére (pl. alternatív energiaforrások alkalmazásával). Mátészalka számára az elkövetkező évek egyik legfontosabb kihívása, hogy miként tudja mérsékelni a fosszilis energiahordozóktól való külső függőségét. Ennek elsődleges eszközei az energiahatékonyság növelése, valamint a megújuló energiaforrások széleskörű használata. A város az alternatív energiák hasznosítása szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik (termálvíz, napenergia, földhő).

Az elmúlt időszak ilyen irányú fejlesztéseit (például a távhőrendszer fejlesztéseként új geotermál kút és vezetékrendszer kiépítése; napelem-parkok telepítése) folytatni és releváns elemekkel kiegészíteni, bővíteni szükséges.

Ezek tudatos és bővülő használatával Mátészalka a megújuló energia hazai és nemzetközi mintavárosává válhat, ami a növekvő hírnév mellett az önkormányzati, lakossági és vállalkozói kiadások csökkentését is eredményezheti. Mátészalka Város Önkormányzata 2019-ben megalkotta a város Fenntartható Energia és Klíma Akciótervét (SECAP), mely meghatározza az elkövetkező években ezen a területen teendő további lépéseket.

Kompakt város:

A fenntarthatóság érdekében elsősorban a meglévő lakóterületi térségek tartalékainak kihasználása feladat a területeket új zöldfelületekkel, forgalomcsillapítással vonzóvá kell tenni, a kisvárosi léptéket megtartva. A lakóterületi fejlesztéseket a kompakt város elveinek érvényesítése hassa át: törekszik a település a horizontális terjeszkedés visszaszorítására, a növekedési igény részben vertikális irányban, részben pedig a ritka beépítettségű területeket hatékonyabb kihasználásával vagy intenzívebb terület-felhasználással (szabadon álló helyett soros beépítés, társasházi struktúra) kielégítésére. Azaz az organikus és intenzív városfejlődés jellemzői szerint a foghíjszerűen kiüresedő telkeken, helyben átépülő lakóházak jelentik a belső városrészek folyamatos és harmonikus megújulását. A tömbfeltárásokra mind a város belső területein, mind a peremeken van lehetőség.

Új lakások építése mellett fontos feladat az üresen álló – elrendezésben, műszakilag vagy funkcionálisan nem megfelelő – lakások bevonása az ingatlanpiacra, ami szorosan összefügg a bérlakásépítéssel és a leromló lakóterületek megújításával.

Kiemelt jelentőségű a jelenleg degredálódó, leszakadással fenyegetett településrészek, szegregált területek integrált programjának megvalósítása, lakókörnyezet fizikai megújításának folytatásával és a felzárkózást, esélyeket növelő beavatkozásokkal, melyek az érintett célcsoportokra szabott speciális tartalommal valósulnak meg. Kapcsolódóan az előbbiekhez, szükséges az önkéntesség népszerűsítése, társadalmi felelősségvállalás erősítése.

Bár jelenleg Mátészalka városában zavaró magasságú építmény nem található, azok esetleges megjelenése a város épített és tájképi értékek látványát egyaránt befolyásolja, ezért továbbra is szükséges a város területén létesíthető magas építmények elhelyezésének szabályozása.

A település közműhálózatának (ivóvíz-rendszer, szennyvíz-rendszer, csapadékvíz-levezetőrendszer, távfűtés; közvilágítás-hálózat) folyamatos karbantartása, plusz források bevonása esetén fejlesztése kiemelt feladat.

Magas biodiverzitású zöldfelületi rendszer:

A városias fogadóövezet, központi zöldfelülettel, szoborparkkal ellátott főtér fejlesztése szükséges. Az élhető városkép megteremtéséhez újabb zöldfelületeket kell kialakítani, egyes városrészekeken belül igény mutatkozik a központi területek fejlesztésére, városiasabb jellegének erősítésére.

A város szélén található összefüggő zöldfelületek, mint pl. a Parkerdő vagy az Alkotmány út és Cine-vég utca közötti zöldfelületek nélkülözhetetlenek egy élhető város megteremtéséhez. A várost körülölelő zöld övezet megőrzése, bővítése kell, hogy cél legyen a jövőben. A megfelelő szélességű útmenti zöldsávokban további utcafásítás tervezhető a helyi környezeti adottságokat figyelembe véve.

A közhasználatú zöldfelületek közül a Zöldfa utca menti Kegyeleti park állapota, ami a legelhanyagoltabb, ennek a területnek az átgondolt rehabilitálására lenne szükség, a sírok helyreállításával, az elvadult növényzet irtásával, új padok, hulladékgyűjtők kihelyezésével. A rongálások, szemetelés elkerülése érdekében indokolt lehet a terület korlátozása a közhasználat elől.

A város bizonyos közterületein telepített bálványfák vannak, ezek természetvédelmi szempontból nemkívánatos, invazív növények, melyek veszélyeztetik a honos fajok fennmaradását a természetben. A közterületeken és magánkertekben lévő példányok kivadulása és elterjedése esetén szükség lehet egy kezelési terv kidolgozására, mely tartalmazza a megfelelő intézkedéseket a növény irtására vonatkozóan.

Táji környezet megőrzése:

A természeti értékek, a biodiverzitás megőrzéséhez szükséges a jelenleg érvényes védelmek megerősítése. A természeti és tájképi értékek megőrzésében, veszélyeztetettségük csökkentésében szerepet kell, hogy kapjon a velük határos lakóterületi fejlesztések koordinálása. Mivel a természeti területek sok esetben a rekreáció színterei is egyben, megőrzésük szempontjából további lényeges feladat azok tehermentesítése.

A város külterületi terület-felhasználás alapelveinek, követelményeinek kiemelt elemei a természet és értékvédelem: a tájkarakter a települési és táji értékek megőrzése, ökológiai folyosók megtartása és bővítése, tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése, termőföld- és talajvédelem, állattartó telepek környezetterhelő hatásainak csökkentése, vízrendezés, vízminőség javítása, zaj- és levegőtisztaság-védelmi megoldások érvényesítése, a gyepek (rétek, legelők) mint értékes növénytakaságoknak megtartása.

Mobilitás növelése, közlekedési kapcsolatok:

Mátészalka Város fejlődésének egyik kulcstényezője a települési közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát mobilitás feltételeinek megteremtése. A megközelíthetőség és elérhetőség fontos alapfeltétele a gazdasági fejlődésnek, a kedvezőtlen demográfiai tendenciák megfordításához közvetlen módon is hozzájárulhatnak az ilyen jellegű beruházások.

A város közlekedési infrastruktúrájában számos szűk keresztmetszet beazonosítható, melyek mind a helyben élők, mind pedig a város vonzáskörzetében lakók életminőségére kedvezőtlen hatással vannak.

Bár nem kizárólagosan a város döntési kompetenciájába tartozó és nem csak Mátészalka Városát érintő (nagy)beruházás, de a településen átmenő állami tulajdonú közutak felújítása szükséges.

A belterületi közúti forgalomban továbbra is vannak problémás keresztmetszetek (közlekedésbiztonsági szempontú fejlesztések), emellett az alacsonyabb rendű felvezető útszakaszok szűk kapacitása is a belterületi úthálózat fejlesztését igénylik.

A városban kiemelt kérdés a tömegközlekedés fejlesztése: az autóbusz megálló helye a rájárási távolságot nézve majdnem mindenhol megfelelő, azonban a leszállóhelyeket előírás szerinti kialakítása illetve átalakítása szükséges. Jelentős beruházást igényel a városi- és térségi hivatásforgalmú kerékpárút hálózat fejlesztése, felújítása, bővítése.

Célkitűzés, hogy Mátészalkán a közlekedési rendszerének felülvizsgálatán alapuló, integrált közlekedésfejlesztés szemléletű városi közlekedési rendszer kerüljön kialakításra.

15.2.9 ÁTFOGÓ CÉL 4.: „Lokálpatrióta Mátészalka” (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)

A Településfejlesztési Koncepció alátámasztásaként elkészült Megalapozó Vizsgálat főbb, SWOT analízisben rögzített főbb megállapításai az „Átfogó cél 4.: Lokálpatrióta Mátészalka” cél tekintetében az alábbiak:

10. táblázat: „Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Erősségek, Gyengeségek)

„Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Erősség	Gyengeség
Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A megye második legnépesebb városa. ▪ A város kiemelkedő ingázási célpont. ▪ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat. ▪ Pezsgő kulturális élet jelenléte. ▪ Sokrétű civil szféra, a civil szervezetek több területen is aktívak. ▪ Intenzív az együttműködés a civil szervezetek, az egyházak és az önkormányzat között. ▪ Jelentős társadalmi konfliktus nem érzékelhető a településen, a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatására számtalan beavatkozás, program valósul meg. ▪ Viszonylag jó közbiztonság. ▪ Javuló foglalkoztatás. ▪ Aktív helyi média van jelen. ▪ Aktív testvérvárosi kapcsolatok fűződnek a településhez. ▪ A megyei átlaghoz képest jobb képzettségi mutatók. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mátészalka lakosságának jelentős hányada megélhetési nehézségekkel küzd, ami nem csak a munkanélküliséggel sújtott családokra jellemző. ▪ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya. ▪ Magas a hátrányos helyzetű lakosság aránya, a szegregált területek jelenléte. ▪ A település lakónépessége tendencia szerűen csökkenő. ▪ Csökkenő népességfejlődés (természetes szaporodás mértéke jelentős) és lassú öregedési folyamat indult el a városban. ▪ Növekszik a szelektív elvándorlás mértéke, erős a nagyvárosok vonzó hatása. ▪ Foglalkoztatottak egy része alacsony jövedelemmel rendelkező és alacsony presztízsű munkát végeznek. ▪ Újonnan épített lakások aránya alacsony.

11. táblázat: „Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások (Lehetőségek, Veszélyek)

„Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A város saját identitásának erősítése. Az élő települési hagyományok, határozott településkarakter („A fény városa, Hollywood bölcsője”) ápolása, sikeres marketizálása. ▪ A nehéz szociális helyzetben lévők célzott támogatása, a szociális gondoskodás fejlesztése. ▪ A társadalmi szolidaritás és kohézió 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A népesség további öregedése. ▪ A természetes fogyás és az elvándorlás folytatódása. ▪ A helyi gazdaság erősödésének hiányában a munkanélküliség problémája fennmarad. ▪ A tartós munkanélküliség és azzal összefüggő szociális bajok erősödnek egyes társadalmi rétegek tekintetében. ▪ A lakosság polarizáltsága nő, jelentős

„Lokálpatrióta Mátészalka” célra vonatkozó SWOT megállapítások	
Lehetőség	Veszély
<p>erősítésének, a kirekesztődés megelőzésének, az esélyek javításának igénye, kényszere nő.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Az életmódváltás, fenntarthatóság elvének erkölcsi normává válása. ▪ Az egészség fontosságának felértékelődése, egészségtudatos magatartás elterjedése. ▪ A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet. ▪ Sikeres településmarketing, város és a gazdasági fejlődése vonzóvá teszi Mátészalkát. ▪ Sportolási lehetőségek további fejlesztése. 	<p>korlátozó tényezővé válik.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szociálisan hátrányos, sok esetben a jogkövető magatartásra képtelen társadalmi réteg növekvő aránya. ▪ Az elmagányosodás, bizalmatlanság fokozódása. ▪ A közeli megyeszékhelyek és régióközpontok (Debrecen és Nyíregyháza) elszívó hatása erősödik. ▪ A civil szervezetek egymás közötti együttműködésének hiánya. ▪ A térségében a verseny és nem a kooperáció válik dominánssá.

Mátészalka városa az elmúlt időszakban határozottan és hatékonyan halad afelé, hogy a város szlogenje, „Mátészalka és Fény városa és Hollywood bölcsője” szlogen a mindennapokban is jellemezze a települést. A közösségi összefogás erős, szolidáris és lokálpatrióta a helyi társadalom. A város a térség kulturális központja.

A népesség megtartása és a társadalmi különbségek csökkentése érdekében vonzó és szolidáris európai kisvárossá kell válnia Mátészalka Városának. A helyi identitás és összetartozás érzésének mindennapos megéléséhez a különböző identitás-elemek, mint például a közösségi terek rendezése, fejlesztése szükséges. A leszakadástól veszélyeztetettek felkarolása elengedhetetlen. Mátészalka a térség kulturális, szellemi központja is, a helyi társadalom belső kohéziója erősítendő. A városi rendezvények, közösségi programok színesítése kiemelt cél, mely például a Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház, a Képes Géza Városi Könyvtár és a Szatmári Múzeum tartalomfejlesztésével érhető el.

Mátészalkai identitástudat erősítése:

A település önmegtartó erejének alapvető pillére – a helyi gazdaság kínálta munkalehetőség mellett – a település belső kohéziójának minősége és ereje, társadalmának helyi identitástudatának összetartó hatása. Cél, hogy Mátészalka lakosságát erős lokális identitástudat és lokálpatriotizmus jellemezze. Ennek megvalósulása alapvető feltétele annak, hogy Mátészalka lakosságszámát megőrizze, adott esetben új betelepülő, fiatal családokkal növelje azt. A közösségi tudat kialakításához, a települési kohézió erősítéséhez a helyi, kisközösségi identitás fejlesztésén keresztül vezet az út. E célok eléréséhez – többek közt – a közösségi, kulturális és sportprogramok megszervezése kínál lehetőséget. A település célja tehát a közösségi, civil és sportélet támogatása a rendezvények, programok számára megfelelő tér biztosítása.

A helyi lakosság identitásának növelése hosszú távon a civil szféra erősödését eredményezheti, amely jótékony hatással lehet a helyi gazdaság versenyképességére. A civil szervezeteknek törekedniük kell a civil társadalom fejlődésére, szerepet kell vállalni a helyi közösségek megerősítésében, az ehhez elengedhetetlenül szükséges emberi kapcsolatok kialakításában; közösségfejlesztéssel, közösségi munkával erősíteni kell a társadalmi

---

kohéziót, a helyi identitást; közre kell működniük a helyi kulturális és természeti örökség közös gondozásában, a hagyományok ápolásában, a helyi tudás megőrzésében és átörökítésében. Ezeken túl aktívan rész kell, hogy vegyenek környezetük fejlesztési elképzeléseinek kialakításában is.

Egy város fejlődése nagymértékben függ annak társadalmától, a társadalom szolidaritásától, az aktív helyi közösségek jelenlététől. Mátészalkán építeni kell és tovább kell erősíteni az alulról jövő közösségi és önkéntes kezdeményezéseket. Ehhez nyújthat segítséget a Közösségvezérelt Helyi Fejlesztések (CLLD) megfelelő módú alkalmazása.

Leszakadásoktól veszélyeztetettek felzárkóztatása

Fontos feladat a derogálódott területek megújítása, a szegregációval veszélyeztetett településrészek épületállományának és közterületeinek megújítása. A társadalom egyes rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket hozott létre a városban, így ezen városrészek, szegregátumok felzárkóztatása szükséges. E probléma megoldása érdekében komplex, integrált (foglalkoztatási, lakhatási, szociális) beavatkozások megvalósítására van a továbbiakban is szükség (folytatva a már megvalósult elemeket, például a kialakított közösségi ház, szolgálati lakással kiegészülve, a szociális bérlakások kialakítása, felújítása).

Közösségi rendezvények közösségépítő ereje

Mátészalka kulturális élete a hasonló nagyságú városok pozícióját tekintve kimagasló. Egyre több és színvonalasabb közösségi rendezvény jellemzi a települést. A rendezvényekért felelős intézmények, a Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház (működtetője a Mátészalkai Kulturális Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság), a Képes Géza Városi Könyvtár és a Szatmári Múzeum olyan rendezvényeket biztosítanak, amelyek térségi szinten is meghatározóak, sok látogatót is vonzanak: Fényes Napok, Magyar Kultúra Hete, nemzeti ünnepek, Mátészalkai Majális, Udvarias Esték, Karácsony Mátészalkán. A város már évek óta rendelkezik a hagyományokra épülő fesztivál programokkal. Ezen események tematikus programcsomaggá történő átalakításával elérhető a társadalmi kohézió erősítése, szélesítése. A térségi együttműködések kialakítása és ösztönzése turisztikai és gazdasági hasznot jelent a település számára.

Fontos a városban a kulturális szolgáltatások minőségének erősítése, azok színesítése. Cél, hogy a kultúra területén működő NGO-kkal még szorosabb legyen a kapcsolat, szükséges az infrastruktúrák nyitottá tétele. A mátészalkai identitás erősítése érdekében erősítendő a hagyományápolás, a szatmári hagyományokra épülő aktivitások növelése. Ennek egyik eszköze például helyi értéktár kialakítása.

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek és az átfogó célok kapcsolata

A városnak rendelkeznie kell egy olyan hosszú távú jövőképpel, amely egy tudatos értékválasztást tükröz, illetve kijelöli azt a célállapotot, amelyet a város 2030-2035-re akar elérni. A város jövőkép egy olyan vízió, amely a helyzet meghatározásból származó megállapításon alapul. Az átfogó célok a város középtávú, vagyis 7-10 éves fejlesztéspolitikai céljait rögzítik. A jövőkép elérése érdekében kerülnek meghatározásra az átfogó célok, vagyis a jövőkép teljesülésének előfeltételei. Azokat a középtávon realizálandó fókuszpontokat rögzítik, amely a városfejlesztés súlypontjai lesznek. Esetünkben a célállapot az átfogó célok esetében 2030. év. A településfejlesztési koncepció feladata továbbá településfejlesztési elvek rögzítése is, melyek horizontálisan kell, hogy áthassák az átfogó célokat. A célrendszer belső koherenciáját az alábbi ábra szemlélteti.

12. táblázat: Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciójának átfogó céljainak és településfejlesztési elveinek kapcsolata

		Átfogó célok			
		ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka” (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka)	ÁTFOGÓ CÉL 2.: „Szolgáltató Mátészalka” (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)	ÁTFOGÓ CÉL 3.: „Fenntartható Mátészalka” (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka)	ÁTFOGÓ CÉL 4.: „Lokálpatrióta Mátészalka” (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)
Településfejlesztési elvek	Okos város				
	Városterégi centrum szerep				
	Aktív hazai és nemzetközi kapcsolatok				
	Versenyképes fejlődés				

	erős kapcsolat
	közepes kapcsolat
	gyenge vagy nincs kapcsolat

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Mátészalka beazonosított városrészei hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város közigazgatási területét. A városrészekre osztás a szerkezeti terven, valamint a városrészek jelenlegi és tervezett funkcióin alapul (városközpont, lakóterületek, ipari területek megléte illetve azok kialakítási szándéka).

Mátészalkán 6 városrész került kijelölésre:

1. Nyugati városrész
2. Városközpont városrész
3. Északi városrész
4. Keleti városrész
5. Déli városrész
6. Ipari park

Nyugati városrész lehatárolása

Jármű út – Vásárosnamény-Csenger vasútvonal nyomvonala – Zöldfa u. – Meggyesi út, kivéve az Ipari Park által határolt területet (Keleten a várost É-D irányban kettészelő vasút nyomvonala, É-on a Jármű út, D-en a Meggyesi út, Ny-on Ipari Park)
(Hodászi út, Nagyszőlő, Újfalussytag külterületek is)

Városközpont városrész lehatárolása

Vásárosnamény-Csenger vasútvonal – Zöldfa u. – Kinizsi u. – 49. sz. főút – 3632/2, 3632/3, 3632/4, 3632/5, 3631/1, 3630, 3629, 3628, 3627/3, 3627/1, 3626/2, 3626/1, 3625, 3624/4, 3624/3, 3624/2, 3624/1, 535 hrsz-ek – Dózsa Gy. u. – Budai N. A. u. – Munkácsi u. – Bajcsy Zs. u. – Váci M. u. – Zrínyi u. – Széchenyi u. – Jármű út

Északi városrész lehatárolása

Jármű út – Széchenyi út – Mátyás király úttól északra fekvő részek

Keleti városrész lehatárolása

Széchenyi u. – Zrínyi u. – Váci M. u. – Bajcsy Zs. u. – Budai Nagy A. u. – Dózsa Gy. u. – 3498 hrsz. árok – 3499 hrsz. - Vágóhid köz – 3632/2, 3632/3, 3632/4, 3632/5, 3631/1, 3630, 3629, 3628, 3627/3, 3627/1, 3626/2, 3626/1, 3625, 3624/4, 3624/3, 3624/2, 3624/1, 535 hrsz-ek – 49. sz főút – Vásárosnamény-Csenger vasútvonal

Déli városrész lehatárolása

Kinizsi út – Meggyesi út – Kocsordi úttól délre – 49. sz. főút

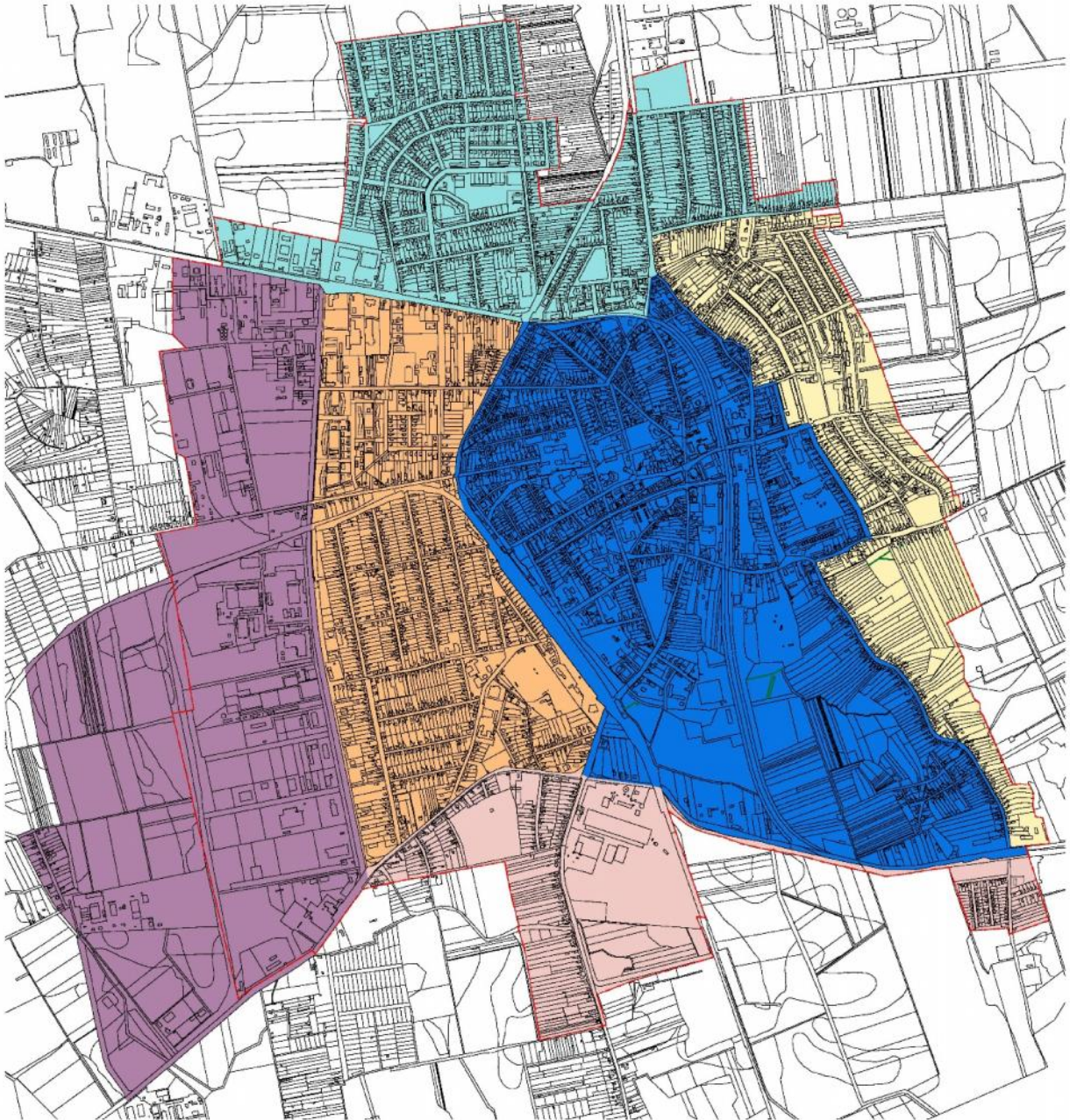
Ipari park lehatárolása

975 hrsz-ú közforgalmú vasút – Ipari út (544/63 hrsz) – Meggyesi út (168/13 hrsz) – 0107 hrsz-ú földút – 0103/5 hrsz-ú ingatlan – 085/11 hrsz-ú ingatlan – 083/27 hrsz-ú ingatlan
(Vágóház tanya külterület is)

Az elsősorban funkcionális alapon történő lehatárolás eredményeként jelentős különbségek rajzolódnak ki a városrészek népességszámát és lakásállományát tekintve. A városrészek

részletes bemutatására a Megalapozó vizsgálat „3.3.1. A településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása” című fejezetben kerül sor.

1. térkép: Mátészalka Város városrészei

Forrás: saját szerkesztés

Az egyes településrészek vonatkozásában a fentebb meghatározott fejlesztési célok eltérő kontextusban értelmezhetőek a településrészekre, melyek az alábbiakban kerülnek bemutatásra.

13. táblázat: A településfejlesztési koncepció célrendszerének és Mátészalka városrészeinek kapcsolata

		Városrészek					
		1. Nyugati városrész	2. Városközpont városrész	3. Északi városrész	4. Keleti városrész	5. Déli városrész	6. Ipari park
Átfogó célok	ÁTFOGÓ CÉL 1: „Vállalkozásbarát Mátészalka” (A helyi gazdaság erősítése, vállalkozás barát Mátészalka)						
	ÁTFOGÓ CÉL 2.: „Szolgáltató Mátészalka” (A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka)						
	ÁTFOGÓ CÉL 3.: „Fenntartható Mátészalka” (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka)						
	ÁTFOGÓ CÉL 4.: „Lokálpatrióta Mátészalka” (Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka)						

erős kapcsolat

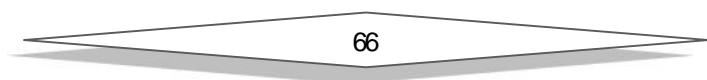

közepes kapcsolat

gyenge vagy nincs kapcsolat

---

4 3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

15.9 3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat a kijelölt átfogó és részcélok mentén lehet kijelölni. Az adatok körének kijelölésekor elsődleges szempont, hogy ezen adatokkal a kívánt változások mérhetőek legyenek.

A társadalmi, gazdasági és környezeti adatokkal kapcsolatosan tervezett indikátor-jellegű vállalásokat, fejlesztésekhez kapcsolódó számszerűsíthető tervezett eredményeket számszerűleg az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza!

Ajánlott indikátorok, mutatók, melyek alkalmazása javasolt a monitoring tevékenység során:

14. táblázat: Tervezett indikátorok meghatározása

Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mérték-egység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
Gazdasági fejlődés indikátorai				
A városi gazdaság teljesítménye	Működő gazdasági szervezetek és egyéni vállalkozók éves nettó árbevétele (cél: növekedés)	millió Ft	NAV	Éves
Vállalkozások száma	Működő vállalkozások száma	db	KSH	Éves
Vállalkozások által aktivált beruházások volumene		millió Ft	NAV	Éves
Vállalkozói szerkezet	A helyi vállalkozások megoszlása a foglalkoztatotti létszám alapján	fő	KSH	Éves
Újonnan betelepült vállalkozások száma	A településre újonnan betelepült vállalkozások száma	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Vállalkozások jövedelmezősége	Iparüzési Adó növekedésének vizsgálata	Ft	Polgármesteri Hivatal	Éves
A város kereskedelmi szolgáltatásai	Kiskereskedelmi egységek száma	db	KSH	Éves
A városban élők munkajövedelme	A foglalkoztatottak éves munkajövedelme	millió Ft	NAV	Éves
Munkanélküliségi ráta	A munkanélküliek aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva	%	KSH	Éves
Foglalkoztatottsági ráta	A foglalkoztatottak aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva	%	TEIR	Éves
Aktivitási ráta	Az aktív korú népesség aránya a teljes lakónépességben belül	%	KSH	évente
Vendégéjszakák száma	Kereskedelmi és magán szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (cél: növekedés)	vendég-éjszaka	KSH	Éves
Társadalom fejlődés indikátorok				
Lakónépesség száma	A településen élők száma	fő	KSH	évente
A város korszerkezete	0-14 éves és a 60 év fölötti korosztály aránya a népességben belül, öregedési index értékelése	%	KSH	évente
Vándorlási egyenleg	A településre el és a településre	%	KSH	évente

Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mértékegység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
	beköltözők arányának vizsgálata			
Születések száma	Élve születések számának vizsgálata a lakónépességen belül	fő	KSH	évente
A városi lakosság jövedelme	Átlagkereset vizsgálata	Ft	NAV	Évente
Aktív kereső nélküli háztartások száma	Az aktív kereső nélküli, aktív korú taggal rendelkező háztartások száma	db	KSH Népszámlálás	10 évenként
A társadalom elszegényedése	segélyezettek száma és megoszlása az egyes segélyezési típus alapján	%	Szociális iroda	Évente
Szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területek népességszáma	A szegregált körülmények között élők száma	fő	Polgármesteri Hivatal	Éves
Társadalmi önszerveződés fejlődése	Civil szervezetek száma	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Települési környezet				
Rehabilitált városi terület nagysága	Városfejlesztési beruházással érintett terület nagysága	m2	Polgármesteri Hivatal	Éves
Barnamezős területek funkcióváltása	Hasznosított funkcióvesztett épületek, barnamezős területek nagysága		Polgármesteri Hivatal	Éves
A város funkcióbővülése	Új közszolgáltatások száma a városban	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Rehabilitált lakásállomány nagysága	A felújítással, energetikai korszerűsítéssel érintett lakások aránya a lakótelepeken	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Megújuló energiák felhasználásának növekedése	Megújuló energiák használatának aránya a város teljes energia felhasználásán belül	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Energia megtakarítás mértéke a közintézmények működtetésében	A városi közintézmények energiafogyasztásának csökkenése	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Kerékpárutak hossza	Bel- és külterületén lévő kerékpárutak hossza	km	Polgármesteri Hivatal	Éves
Zöldfelületek nagyságának növekedése	Zöldfelületek aránya a városi területekhez viszonyítva	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Lakossági elégedettség javulása	Primer felmérés keretében évente kérdőíves felmérés elvégzése a lakosság körében	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Kulturális rendezvények résztvevőinek száma	Színházi előadások látogatóinak száma + kulturális és ismeretterjesztő rendezvények résztvevőinek száma (cél: növekedés)	fő	Polgármesteri Hivatal	Éves

---

15.10 3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Terület-felhasználást érint beavatkozások:

- Az északi lakóövezet körül
  - Általános mez gazdasági területb I kertvárosias lakó terület: 16,58 és 0,94 ha
  - Kertes mez gazdasági területb I kertvárosias lakóterület: 20,89 ha
  - Kertes mez gazdasági területb I egészségügyi erd : 0,09 ha
- Jámi felé a 49. sz. f út északi oldalán
  - Gazdasági erd területb I ipari gazdasági terület:11,96 ha
- Az ipari parktól nyugatra, a 110 sz. vasútvonal és a Nyírbátor felé vezet 471. sz. f út közötti területen
  - Általános mez gazdasági területb I ipari gazdasági terület:40,03 ha, 27,08 ha és 4,74 ha
- A belterület I délre
  - Falusias lakóterületb I temet : 3,72 ha
  - Általános mez gazdasági területb I temet : 6,30 ha
  - Általános mez gazdasági területb I kertvárosias lakóterület: 6,18 ha
  - Általános mez gazdasági területb I közpark: 1,17 ha
  - Általános mez gazdasági területb I falusias lakóterület: 20,29 ha
- A 49. sz. f út Kocsord felé vezet szakaszától déli irányban
  - Általános mez gazdasági területb I védelmi erd : 2,70 ha és 0,94 ha
  - Általános mez gazdasági területb I kertvárosias lakóterület: 1,82 ha
- A belterület déli részén, a Zöldfa utca, Rákóczi u. és a 49-es sz. f út által közrezárt tömbben
  - Kertvárosias lakóterületb I kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület: 2,29 ha
- A belterület I keleti irányban
  - Általános mez gazdasági területb I falusias lakóterület: 2,18 ha
  - Általános mez gazdasági területb I kertvárosias lakóterület: 1,26 ha

Infrastrukturális változások

- Elkerül úthálózat
  - Az M49-as gyorsforgalmi út: 1,00 km
  - A belterület I nyugatra, a 49. számú és 471. számú f utat összeköt út: 3,12 km
- Kerékpárutak
  - A 4117. sz. f út mentén: 1,66 km
  - A 49. sz. f út mentén: 1,87 km
  - A Kinizsi Pál utca mentén: 0,59 km
- Belterületi gy jt utak: 3,73 km

15.11 3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A kulturális örökség védelmét a 2001. évi LXIV. törvény szabályozza. A törvény hatálya a régészeti örökségre, műemléki értékekre, kulturális javakra terjed ki. A művi értékeket is magába foglaló fejlesztések szabályozási kereteinek meghatározásánál, elsődleges szempont kell, legyen az adott érték védelme mellett a hasznosítására irányuló infrastrukturális beruházás szigorú kereteinek rögzítése egyedi jelleggel. Továbbá a közvetlen környezet illeszkedési elvét is, különös tekintettel lakó és gazdasági területek határvonalánál. A helyi építési szabályzatban a feltétel rendszerét ki kell dolgozni, figyelembe véve a fenntarthatóságot.

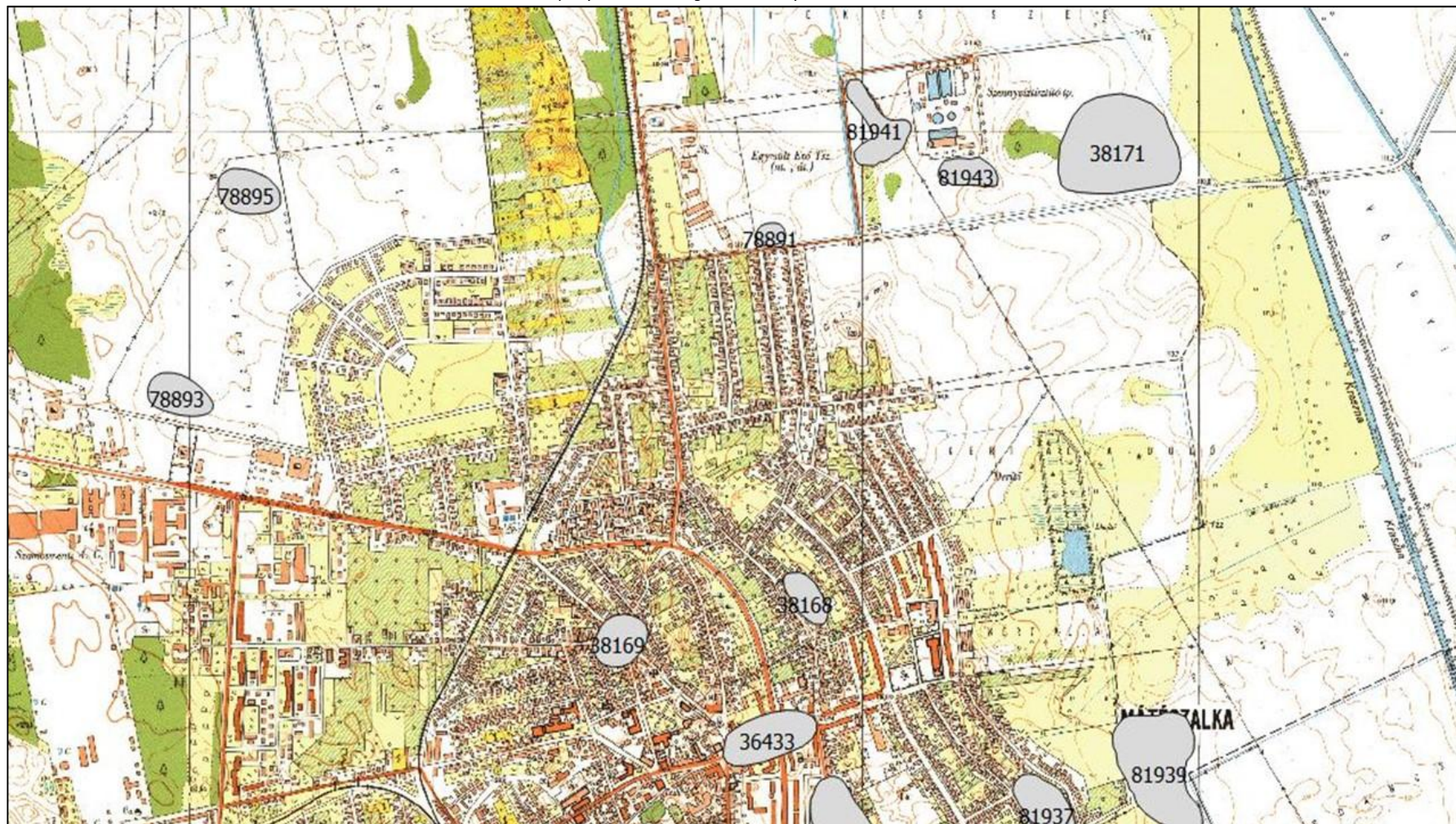
15. táblázat: Mátészalka közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Azonosító	Név	Helyrajzi szám
36270	Református templom	3138, 3136, 3149, 3369, 3368/1, 3364, 3137/2, 3137/1, 3137/3, 3388/2, 3370/3, 3370/2, 3379/1, 3139/2, 3370/1, 3135, 3134, 3133, 3131/1, 3139/1, 3151, 3161, 3162/4, 3163, 3130, 3170/5, 3132, 3155, 3156, 3157, 3170/1, 3159, 3160, 3162/5, 3164, 3165, 3166/1, 3150/2, 3124/3, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3166/2, 3124/4, 3150/1, 3123/1
36433	Bajcsy-Zsilinszky u. 2.	2813/4, 3171/14, 2108/3, 3167/3, 3167/10, 3170/5, 2812/5, 2812/9, 2812/39, 2812/12, 2812/11, 3192/3, 2823/2, 2583/1, 2582, 2817/11, 2813/5, 2812/4, 3171/10, 3171/8, 2815, 2845, 2814/3, 2814/4, 2814/2, 2846/6, 2829/2, 2812/6, 2817/3, 2817/2, 2821, 2817/8, 2817/15, 2817/9, 2817/6, 2817/16, 2817/17, 2817/18, 2817/19, 3192/2, 2812/7
38168	Zalka M. u. 20.	2076, 2077, 2078, 2079, 2080/2, 2081, 2082, 2043/2, 2043/3, 2043/4, 2086, 2087, 2088, 2085, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102/1, 2102/2, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097/3, 2097/2
38169	Móricz Zs. u. 20.	2294, 2295/2, 2296, 2297, 2298, 2216, 2532, 2548, 2547, 2549/1, 2549/2, 2550/2, 2551, 2552, 2546, 2559/1, 2567, 2258/1, 2258/2, 2252, 2259, 2260, 2261, 2243, 2235/2, 2236/2, 2236/1, 2288, 2289/1, 2289/2, 2290, 2291, 2292, 2262/1, 2262/2, 2263, 2293, 2257, 2539, 2568, 2256
38170	Dózsa György u. 80.	3516, 3515, 3514, 3513, 3512, 3511, 3510, 3509, 3508, 3507, 3506, 3505/1, 3505/2, 3505/3, 3498, 3497, 3496/2, 3495/3, 3494/4, 3489, 3465, 3464, 3463/1, 3462/2, 3462/1, 3461, 3460/1, 3459, 3458, 3457, 3456/1, 3450, 3451/3, 3451/4, 3452, 3453/1, 3453/2, 3448/1, 3447/2, 3375, 3451/2, 3455, 3493/4
38171	Fekesszegi oldal	0281/15, 0281/13, 0281/12, 0281/7, 0281/8, 0281/9, 0281/10, 0281/11
53148	Várkert	0232, 0231/10, 0205, 0202/9, 0202/10, 0202/11, 0202/12, 0202/8, 0202/6, 0202/7, 0202/5, 0202/4, 0202/2, 0202/3, 0202/14, 0193/16, 0202/13, 0196/1, 0193/1, 0193/15, 0193/20, 0193/21, 0193/22, 0193/23, 0193/2, 0193/3, 0193/4, 0193/19, 0193/26, 0193/27, 0193/25, 0193/28, 0193/18, 0193/17, 0193/24
59048	Zöldfa utca	5/10, 5/11, 5/12, 5/5, 5/6, 5/7, 5/9
59049	TESCO Áruház	3611/5, 3611/4
72645	Páskom	3606/21, 3606/44, 3606/45, 3606/46
78891	Fekesszegi utcától északra	0292/9

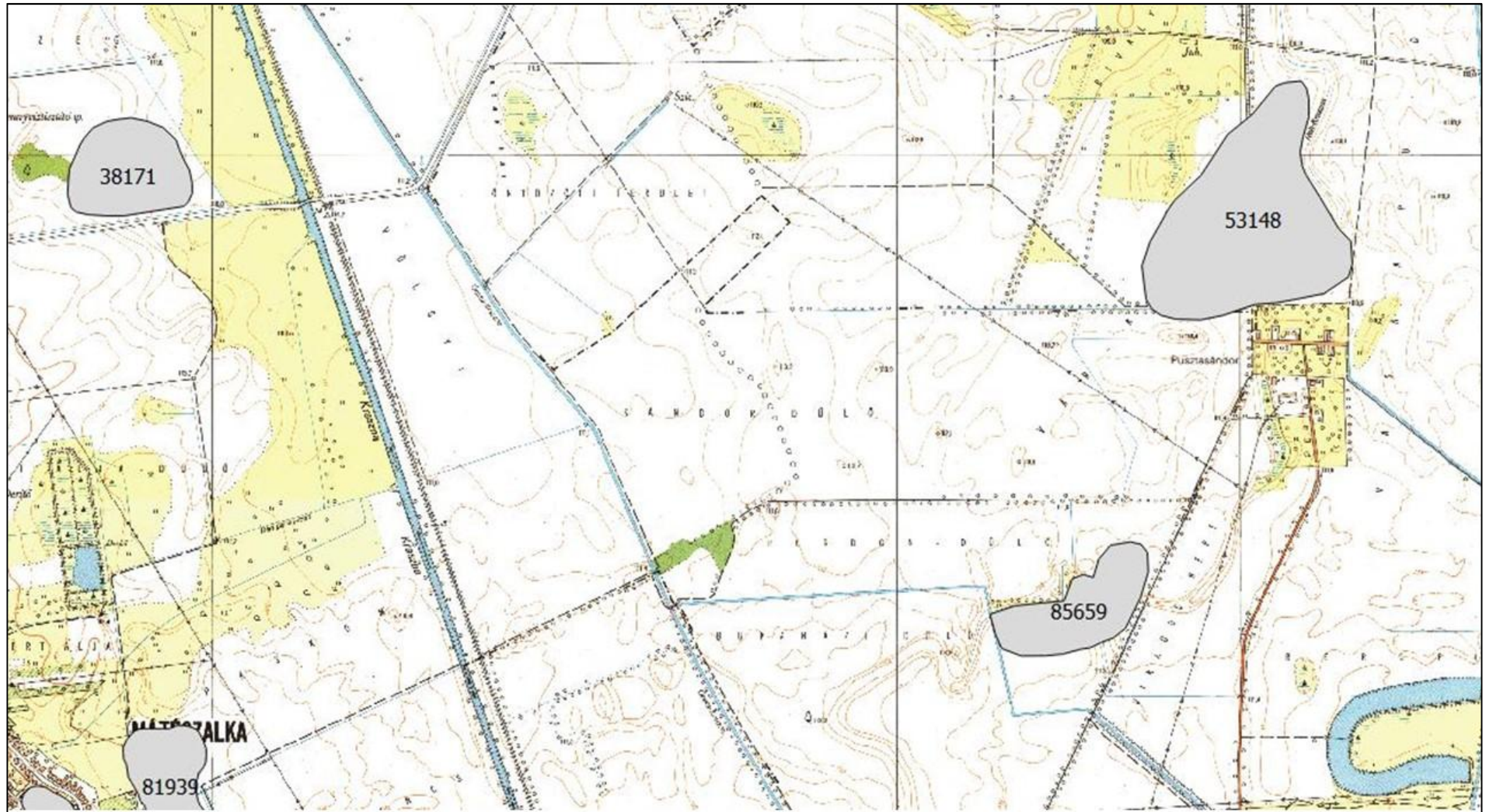
Azonosító	Név	Helyrajzi szám
78893	Második-forduló D-i része	022/9, 022/8
78895	Második-forduló É-i vége	5312/10, 5312/11, 5312/14, 5312/12, 5312/13, 5312/15, 5312/16, 022/81, 022/82
81937	Fellegvár u. Zsidó temető	3390/2, 3391, 3390/1, 3389/1, 3389/2, 2973/2, 3388/2, 2980, 2978, 2977, 2976, 2975, 2974, 3013/2, 2967/1, 2966, 2965, 2963/3, 2963/4, 2981, 2985, 2979, 2967/2, 2986/1, 3392
81939	Páskom DNY	0198/41, 0198/42, 0197, 0184, 0185/5, 0206, 0210/1, 0210/9, 0198/43, 0210/10, 0210/12, 0210/11, 0210/13, 0196, 0185/8, 0185/7, 0185/6, 0185/4
81941	Fekes-szeg, szennyvízteleptől nyugatra	0281/26, 0281/25, 0281/20, 0281/27, 0281/24
81943	Fekes-szeg, szennyvízteleptől délre	0281/2, 0281/18, 0281/3, 0281/19
85659	Herdon-dűlő	0224/6, 0226/1, 0225, 0224/7, 0226/3, 0223, 0229/3, 0229/4, 0229/5, 0229/6, 0229/7, 0229/8, 0229/9, 0229/10, 0229/11, 0229/12, 0229/13, 0229/14, 0229/15, 0229/16, 0228/1, 0224/5
89141	Tesco Áruházról É-re, (49. út mellett)	3349/1, 3351/1, 3350, 3349/2, 3352/2, 3353/6, 3608/3, 3608/2
70743	Besenyő III.	0169/9, 0195/10, 0196/14, 0193, 0194, 0195/4

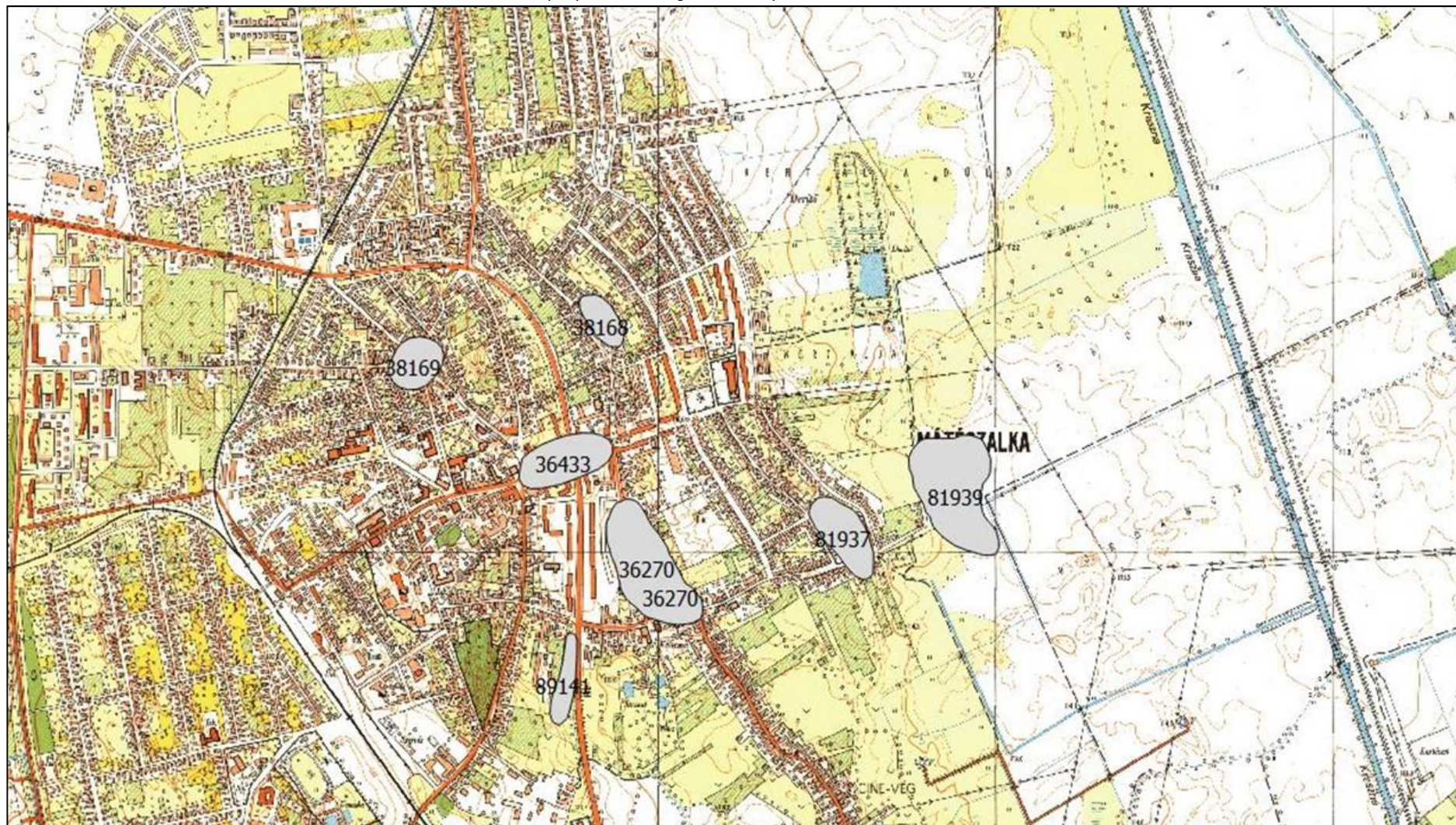
2. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka északi határán

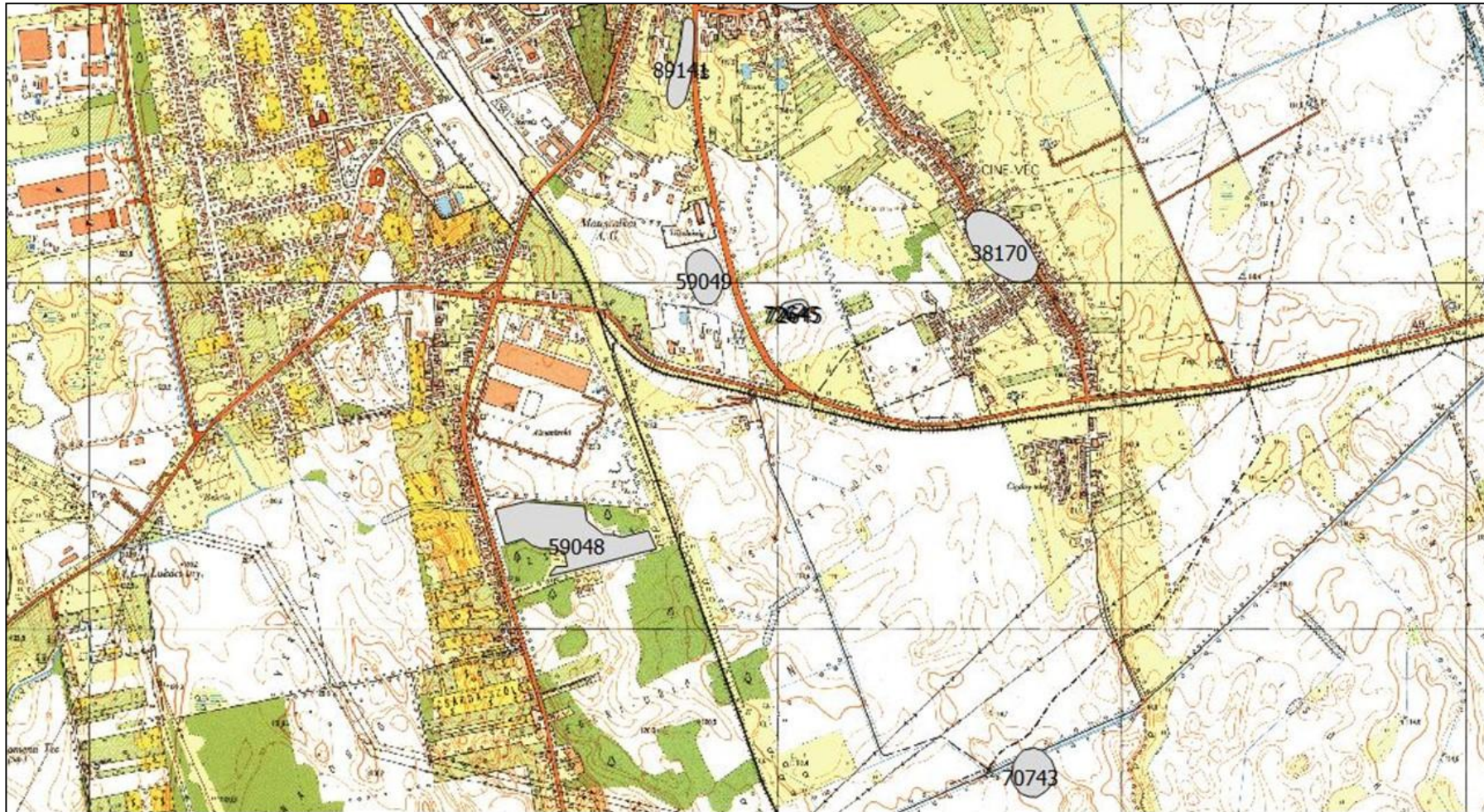
3. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka északeleti határában

4. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka belterületén

5. térkép: Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Mátészalka déli határán

15.11.1 Jelentősebb műemlékek, műemlékegyüttesek

15.11.2 Református templom

(műemléki törzsszám: 6106; hrsz: 3138, Kossuth tér 1.)

Téren álló, egyhajós, gótikus templom, homlokzat előtti toronnyal. A XVIII-XIX. században átépítik.

1332-ben az akkor Máté nevű településnek már egyháza volt. Valószínűleg ennek a helyére emelték a középkori templomot, amelyet azóta többször is átépítettek. Mint református egyházzól 1598-ból származnak írásos emlékek. A meglévő, támpilléres, falazott torony alsó része középkori eredetű, az első emeleti szinten a támpillérek felső lépcsőjének magasságában egy-egy résablak látható. A templomot 1790-ben szinte teljesen átépítik.

A torony alját meghagyták, újabb felépítményét, amelynek átépítése túlságosan költségesnek mutatkozott, csak a múlt század végén fejezik be. Ezt jelzi a sisakon lévő 1890-es évszám. A nyugati homlokzat előtt álló harminchárom méteres, négyszintes torony alaprajza nyújtott fél-nyolcszög. Közepén átalakított, gótikus bejárat.

Az övpárkány fölött egy-egy kis, kosáríves ablak van. Közvetlenül ezek fölött egy-egy régi órahely, amit egy utólagos emeletráépítés követ. Keleten, a torony hátoldalán egy csúcsíves fülkébe foglalt ablak, legfelül négy óra, majd törtvonalú sisak. A téglalaprajzú hajó sarkainál, mint a toronynál is, támpillérek támasztják az épületet. Érdekesség, hogy a bal oldali pillér nem a sarok metszésében, hanem kissé beljebb áll. Ez is jelzi középkori eredetét.

A hajó homlokzatait faltükrök tagolják. A déli fal közepén áll a négyszögletes alaprajzú, íves oromfalú előcsarnok, egyenes záródású, kőkeretes ajtóval, oldalain egy-egy egyenes záródású ablakkal.

A hajó két hosszoldalán kosáríves, pálcátagos keretelésű, záróköves díszítésű ablakok. Az egyenes záródású, lekerekített sarkú szentélyfalon domborművű epitáfium. A toronyaljban bordák nélküli, gótikus csillagboltozat.

1. kép: Református templom

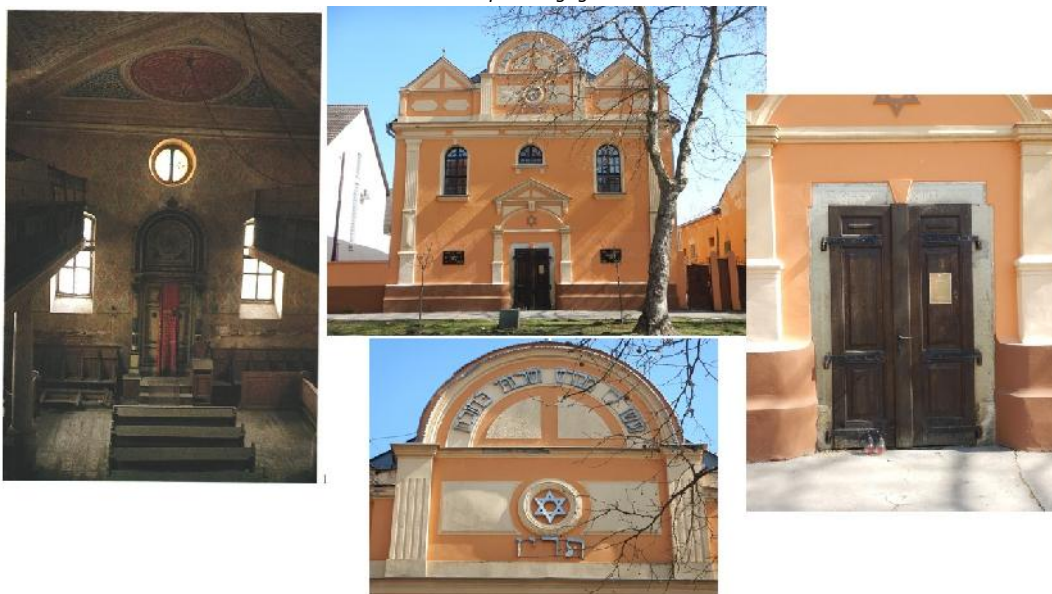

15.11.3 Zsinagóga

(műemléki törzsszám: 10233; hrsz: 3130, Kossuth utca 19.)

A műemléki védelem alatt álló Zsinagóga és rabbilakás, késő klasszicista – romantikus stílusban, 1860 körül épültek. A belső festés romantikus. A zsinagóga épülete fésűs beépítésben áll, a téglalap alaprajzú épület kissé az utca építési vonala elé ugrik. Az épület kontyolt nyeregtetős, bádogfedésű. Főhomlokzatának középtengelyében nyílik az épület főbejárata, egy kőkeretes, héber feliratú ajtó, fa ajtószárnyakkal, felette félköríves vakolattükröben Dávid-csillag, felette timpanonos oromzat. A zsinagóga mögötti épületet már lebontották, a metsző háza volt. Az e mögötti két épület még áll, a fatornácos lakóház rabbilakás volt, mögötte egy teljesen romos épület, a korábbi mészárszék épülete.

2. kép: Zsinagóga

15.11.4 Volt Megyeháza

(műemléki törzsszám: 10234; hrsz: 2594/4, Madách utca)

3. kép: Volt megyeháza

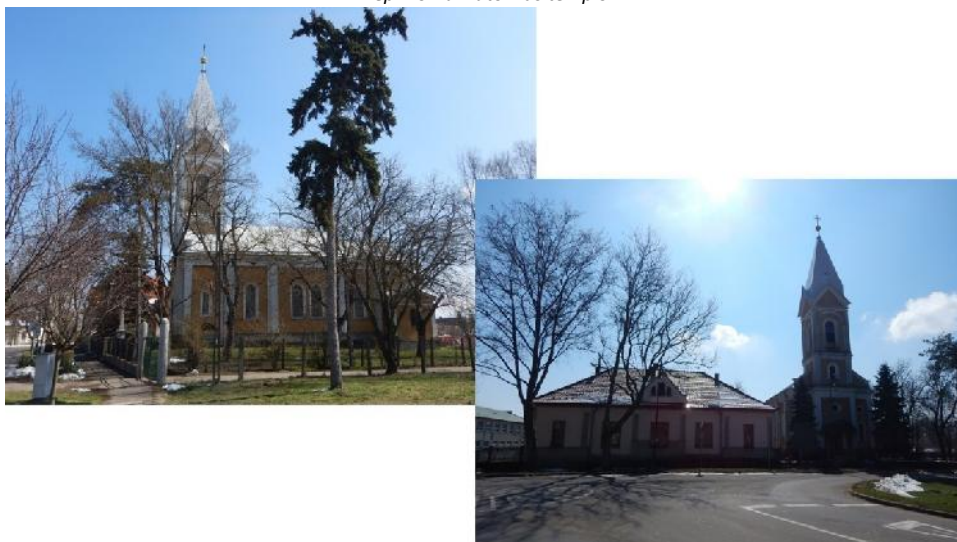
Az egykori vármegyeháza épülete a XX. század elején épült, magyaros szecessziós stílusban Padányi Gulyás Jenő építész-mérnök tervei alapján. A későbbiekben modern elemekkel bővítették. Az épület 1988-tól, miután elkészült a Bán Ferenc, építész által tervezett színházépület, a közművelődés színterévé vált. Mai, felújított formájában az épületben működik a Szentpéterey Zsigmond Kulturális Központ és Színház.

15.11.5 Római katolikus templom

(műemléki törzsszám: 10425; hrsz: 3364, Kossuth tér 2.)

A római katolikus Szent József plébániatemplomot 1893-ban építették, klasszicista stílusban. A templomkertben szabadon áll a délkeleti szentélyű templomépület, homlokzata elé enyhén kilépő északnyugati toronnyal. A szentély sokszögzáródású, egyhajós. A torony földszintjén nyílik a főbejárat, egy egyenes záródású vasajtószárnyas kapu. A kapu felett félköríves vakolattükör és íves szemöldökpárkány.

4. kép: Római katolikus templom

15.11.6 Csizmadia-palota

(műemléki törzsszám: 10426; hrsz: 2813/4, Bajcsy-Zsilinszky utca 22.)

Az egykori Csizmadia-palota épülete gyógyszerértékként és könyvtárként funkcionál jelenleg. Az épület zárt sorú beépítésben álló, L alaprajzú saroképület, nyeregtetős, cserépfedésű. Széchenyi utcai homlokzata 2+3, Bajcsy-Zsilinszky utcai homlokzata 2+14+2 tengelyes, sarok- és oldalrizalitos. A rizalitok lizénákkal keretezettek, a lizénákon stilizált növényi és női fejes stukkódísz látható.

5. kép: Csizmadia-palota

---

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

4.1. Településfejlesztési Konceptió (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) helye a településfejlesztési eszközök között

A településrendezési eszközök hierarchiájában a Településfejlesztési Konceptió (TK) magasabb rendű és hosszabb távú stratégiai dokumentum, melyhez alárendeltségi viszonyban áll az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS). Ezt az alárendeltségi viszonyt a „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet is rögzíti.

2. ábra: Konceptió és ITS időtávja

Konceptió és ITS időtávja

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) kijelöli a középtávon (7-8 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához illeszkedve.

A Településfejlesztési Konceptió (TK) a település hosszú távú, 2030-2035. évig vizionált fejlesztésének elvi kereteit teremti meg, míg az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) rövidebb időtávú, a szükséges és tervezett fejlesztések, beavatkozások megfelelő megvalósításához szükséges rövid távú célrendszert teremti meg.

Szükség szerint az ITS célrendszere – igaz ez jelenlegi tervezési fázisra és az ITS későbbi felülvizsgálata során – illesztendő a Konceptió célrendszeréhez!

4.2. A megvalósítás eszközei és azok nyomonkövetése

A megvalósítás eszközeit (eszköz- és intézményrendszer) és azok nyomon követésének módját Mátészalka Város mindenkori Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) tartalmazza.

2020. év

2. számú határozat-tervezet
MÁTÉSZALKA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
POLGÁRMESTERÉNEK

..../2021. (.....) határozata

Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021. elfogadásáról

Magyarország Kormánya a veszélyhelyzet kihirdetésér l és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépésr l szóló 27/2021. (I.29.) számú Kormányrendeletében, 2021. február 8. napjától, Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki az élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztetet tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása és a magyar állampolgárok egészségnek és életének megóvása érdekében. Az Országgy lés e rendelet hatályát a koronavírus-világjárvány elleni védekezésr l szóló 2021. évi I. törvény 2021. május 22. napi hatállyal történ módosításával a 2021. évi szl országgy lési ülészak els ülésnapját követ 15. napjáig meghosszabbította.

A katasztrófavédelemr l és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése szerint veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képvisel -testületének, a f városi, megyei közgy lésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a f polgármester, a megyei közgy lés elnöke **gyakorolja**. Ennek keretében nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezésér l, megszüntetésér l, ellátási, szolgáltatási körezeir l, ha a szolgáltatás a települést is érinti.

A polgármester,

1. az Integrált Településfejlesztési Stratégiával kapcsolatban beérkezett véleményeket ismertette, azokat elfogadja.
2. Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.
3. a stratégia elfogadásáról és honlapon való közzétételér l 5 napon belül értesíti az egyeztetésben résztvev ket és az állami f építési hatáskörében eljáró megyei kormányhivatalt.

Felel s: Dr. Hanusi Péter polgármester

Határid : azonnali

Mátészalka, 2021. ....

Dr. Hanusi Péter
polgármester

---

2. számú határozat-tervezet melléklete

Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

2021

Készítette:
MEGAKOM Tanácsadó Iroda

Megbízó:
Mátészalka Város Önkormányzata

Dátum: 2020. december 15.

TARTALOM

1	BEVEZETÉS	90
2	ÖSSZEFOGLALÓ HELYZETELEMZÉS	92
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	96
3.1	Jövőkép és átfogó fejlesztési célok.....	96
3.2	A stratégiai fejlesztési célok meghatározása	98
3.2.1	Városi szintű tematikus célok meghatározása	98
3.2.2	Városrészi szintű területi célok meghatározása	100
3.3	A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása	104
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	106
4.1	Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása, az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása.....	106
4.2	Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz.....	109
4.2.1	Kulcsprojektek.....	109
4.2.2	Hálózatos projektek	109
4.3	A fejlesztések ütemezése.....	110
4.4	A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	110
5	ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM	116
5.1	A településen található szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek bemutatása	116
5.2	Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások.....	121
5.3	Antiszegregációs intézkedési terv	123
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések.....	124
5.3.2	A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések	125
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések.....	125
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	127
6.1	Külső összefüggések.....	127
6.1.1	A stratégia illeszkedése nemzetközi szintű fejlesztési programokhoz	127
6.1.2	A stratégia illeszkedése országos és megyei területfejlesztési dokumentumokhoz	128
6.1.3	Helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való összhang bemutatása.....	132
6.2	Belső összefüggések.....	133
6.2.1	A célok logikai összefüggései.....	133
6.2.2	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	134
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	135
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	136

7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	137
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	139
8.1	A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	139
8.2	Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása	139
8.3	Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok	140
8.4	Monitoring rendszer kialakítása	142
8.4.1	Output és eredményindikátorok meghatározása	142
8.4.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása.....	145

ÁBRAJEGYZÉK

---

1. ábra:	Mátészalka ITS-ének főbb tartalmi elmei.....	91
2. ábra:	Mátészalka népességének alakulása.....	92
3. ábra:	Mátészalka népmozgalmi adatai.....	93
4. ábra:	Nyilvántartott álláskeresők száma (fő).....	93
5. ábra:	Iparüzési adóbevételek alakulása Mátészalkán (Ft)	94
6. ábra:	Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciójának célrendszere	96
7. ábra:	Mátészalka városrészei	101
8. ábra:	Mátészalka városfejlesztési célrendszere 2021-2030	105
9. ábra:	Mátészalka akcióterületei	107
10. ábra:	Mátészalka szegregátumai és szegregációval veszélyeztetett területei a 2011-es népszámlálási adatok alapján (35%-os határérték mellett)	117
11. ábra:	Mátészalka – Szegregátum 1. (35%)	118
12. ábra:	Mátészalka – Szegregátum 2. (35%)	118
13. ábra:	Mátészalka – Szegregátum 3. (35%)	119
14. ábra:	Mátészalka – Szegregátum 4. (35%)	120
15. ábra:	Mátészalka – Szegregátum 5. (35%)	120
16. ábra:	Az antiszegregációs intézkedési terv célrendszere	123
17. ábra:	Mátészalka városfejlesztési célrendszerének tematikus és területi céljai	133

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Mátészalka városrészeinek funkciói	101
2. táblázat: A tematikus és a területi célok közötti összefüggések	104
3. táblázat: Az egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések összefoglalása	108
4. táblázat: A tervezett projektek indikatív forrásigénye és ütemezése	112
5. táblázat Mátészalka – Szegregátumok adatai	117
6. táblázat: Mátészalka 2015-ben elfogadott ITS-ében megfogalmazott antiszegregációs intézkedések	121
7. táblázat: A Komplex program Cinevégen program keretében megvalósuló projektek.....	122
8. táblázat: A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések.....	124
9. táblázat: A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	125
10. táblázat: Városfejlesztési célok kapcsolata a városi adottságokkal és problémákkal.....	134
11. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	138
12. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai	142
13. táblázat: Területi célokhoz kapcsolódó indikátorok.....	143
14. táblázat: A tervezett fejlesztések output indikátorai	143

16 Bevezetés

2020-ban – az új évtizedre, az új európai uniós programozási periódusra készülve – Mátészalka Város Önkormányzata elindította a gondolkodást a következő évek városfejlesztési irányairól.

A tervezés részeként elkészült **Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)**, amely kijelöli az elkövetkezendő években elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások, projektek körét és a megvalósítás eszközeit.

Az ITS probléma-orientált, realisan megvalósítható, operatív jellegű városfejlesztési stratégia. A stratégia időtávja illeszkedik az EU 2021-2027-es programozási ciklusához, a **következő 7-10 évben** (2027-et követően a projektek megvalósítására további 3 év áll rendelkezésre) megvalósítani tervezett fejlesztéseket foglalja magában.

Az ITS elkészítését részletes **Megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) és a város **Településfejlesztési koncepciójának** kidolgozása előzte meg. A Megalapozó vizsgálat – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – mutatja be a város gazdasági, társadalmi, környezeti folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. A Településfejlesztési koncepcióban kijelölt fejlesztési irányok a megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a hosszú távon elérendő kívánt állapot közötti utat jelölik ki.

Jelen dokumentum a **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** (a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről) és Mátészalka Város korábbi ITS-ének (2015) figyelembevételével került kidolgozásra. A kormányrendelet értelmében az Önkormányzat a stratégiát rendszeresen felülvizsgálja, áttekinti, szükség szerint módosítja azt.

Az ITS **partnerségi egyeztetése** és elfogadása a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Mátészalka Város Önkormányzata partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történt (Mátészalka Város Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2017. (V.25.) Önkormányzati rendelete Mátészalka Város településfejlesztési koncepciójával, integrált településfejlesztési stratégiájával és a településrendezési eszközök, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítésével, módosításával kapcsolatos partnerségi egyeztetési szabályzatról).

A stratégia az **európai uniós és a hazai fejlesztéspolitikai keretek** figyelembevételével került kidolgozásra. A városfejlesztés irányainak kijelölésekor a hagyományosnak tekinthető szakpolitikai keretek mellett ugyanakkor figyelembe kell venni azokat az **aktuális tendenciákat, kihívásokat** is, amelyek jelentősen befolyásolják, akár meg is változtathatják a városok működését. Különösen igaz ez 2020-ban, amikor a gazdasági, társadalmi és környezeti stresszhelyzetek mellett megjelent a koronavírus okozta világjárvány. A pandémia az egészségügyi kockázat mellett jelentős hatással van a gazdaságra is, a termelés visszaesése hatására munkahelyek szűnnek meg, ami további keresletcsökkenést okoz. A világjárvány időbeli lefutása, hatásai és következményei jelenleg nem ismertek, így más városokhoz hasonlóan Mátészalkának is fel kell készülnie a veszélyhelyzetekre, a válságkezelésre, szükség esetén azonnali beavatkozásokra. Mindezek hatására a következő években szükségessé válhat a fejlesztési célkitűzések felülvizsgálata, módosítása.

A dokumentum az alábbi fő tartalmi elemeket foglalja magában.

1. ábra: Mátészalka ITS-ének főbb tartalmi elemei

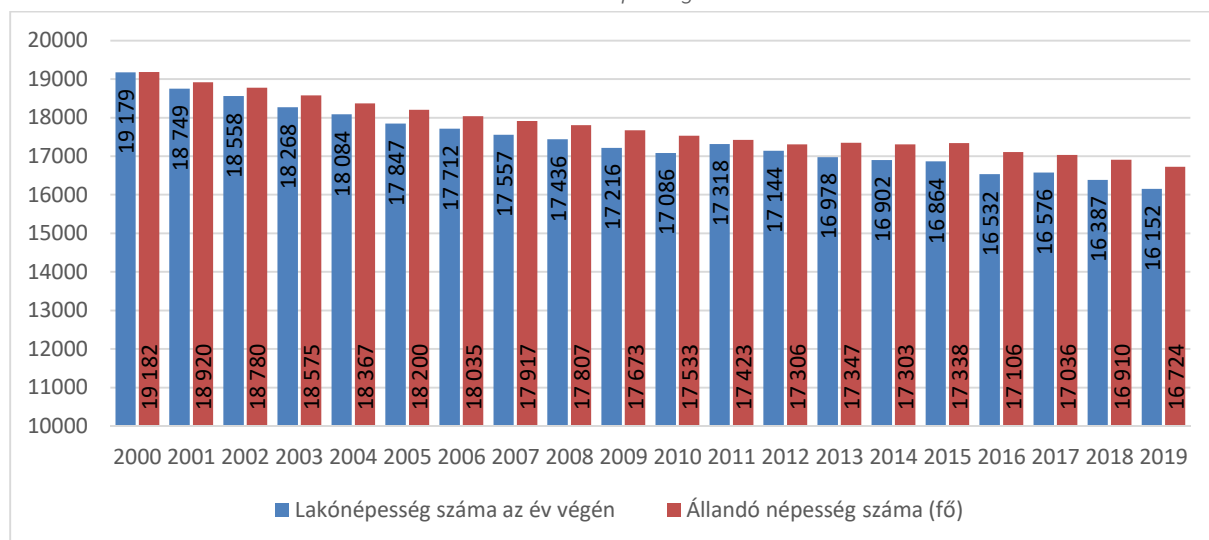
17 Összefoglaló helyzetelemzés

Mátészalka Magyarország észak-keleti részén, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkedik el. A település a megyeszékhely Nyíregyházától 52 km-re keletre található., a f városból való közúti távolsága 276 km. A település 50 kilométeres körzetében 3 határátkel hely található Románia és Ukrajna irányába. A városban két fő út halad keresztül, a Vaját Csengersimával összekötő 49. sz. fő út és a Debrecen-Mátészalkával összekötő 471. sz. fő út. A város elérhetőségében kiemelt szerepe van, hogy az M3-as autópálya 8 km-re található a várostól (részleges elágazás). Mátészalka regionális jelentőségű vasúti csomópont.

Mátészalka Szabolcs-Szatmár-Bereg megye **második legnépesebb városa, járási székhely**. A **Mátészalkai járás** 26 települést foglal magába, a járás települései: Fábánháza, Fülöpösdaróc, Géberjén, Győrtelek, Hodász, Járm, Kántorjánosi, Kocsord, Mátészalka, Mérk, Nagydobos, Nagyecsed, Nyírcsaholy, Nyírkáta, Nyírmeggyes, Nyírparsznya, Ópályi, Ökörítőfülpös, Papos, Rápoly, Szamoskér, Szamosszeg, Tiborszállás, Vaja, Vállaj. A város térségi szerepkörét erősíti, hogy 2015-ben Mátészalka támogatásával és irányításával jött létre a **Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás** a mátészalkai, a csengeri és a baktalórántházai járásokba tartozó 44 térségbeli önkormányzat részvételével.

Mátészalka lakónépessége 16 152 f (2020. jan. 1.), állandó népessége 16 724 f (2019). A város lakónépessége az országos és megyei tendenciákhoz hasonlóan folyamatosan **csökken**, a csökkenés mértéke Mátészalkán 2000 óta 15,8% (3027 f), ami a megyei (6,9%) és az országos (4,2%) mutatóknál is magasabb.

2. ábra: Mátészalka népességének alakulása

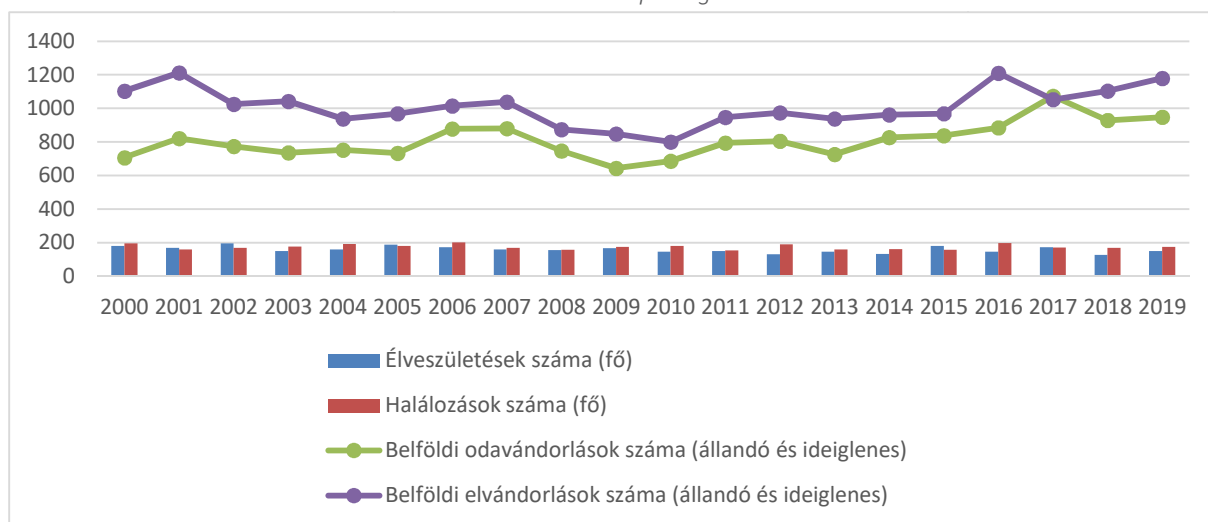

Forrás: KSH

A népesség csökkenésében szerepet játszik mind a **természetes fogyás**, mind az **elvándorlás** – 2000 óta vizsgálva a halálozások száma a legtöbb évben meghaladta a születések számát, emellett minden évben (2017 kivételével) többen vándoroltak el a városból, mint ahányan odaköltöztek. A **szelektív migráció** elsősorban a fiatal, képzettebb munkavállalói rétegekben jellemző. A megyei és az országos demográfiai folyamatokhoz hasonlóan Mátészalkán is jellemző a népesség **előregedése**. Az öregedési index 2019-ben (100 14 év alattiakra jutó 65 év felettiiek száma) Mátészalkán 126,4, ami kedvezőbb az országos értéknél (136,6), ugyanakkor kedvezőtlenebb a megyei mutatónál (107,0).

MÁTÉSZALKA ITS 2021

3. ábra: Mátészalka népmozgalmi adatai

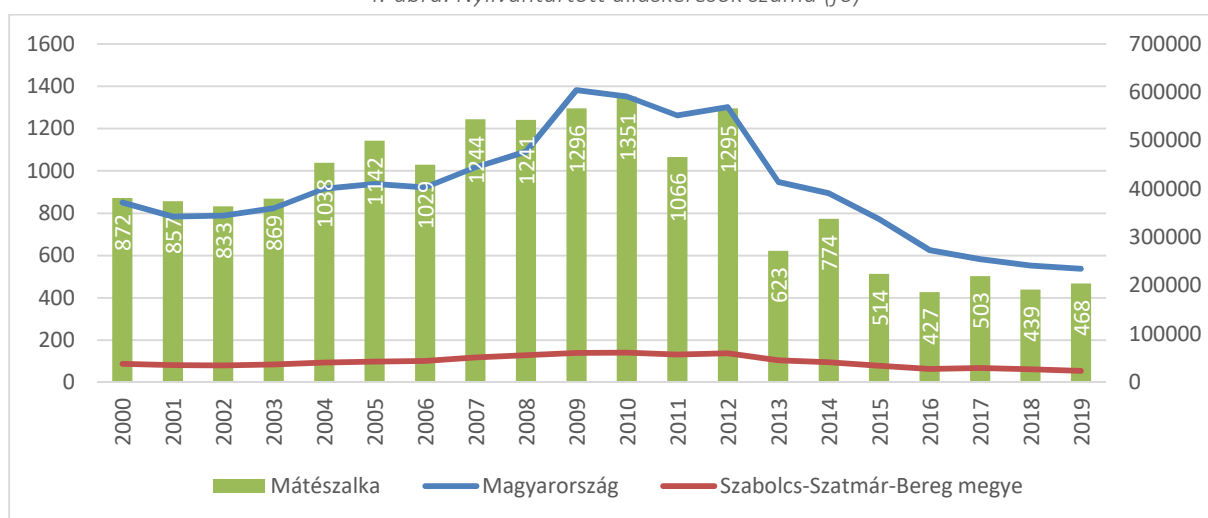
Forrás: KSH

Mátészalka **népességének iskolai végzettsége** mind a 2001-es, mind a 2011-es népszámlálás adatai alapján kedvező képet mutat, a népesség képzettsége magasabb a megyei és az országos átlagnál. A 18 évesnél idősebb népesség körében az érettségivel rendelkezők aránya 2011-ben 57,1% volt, míg a 25 évesnél idősebbek 25,5%-a rendelkezett egyetemi, főiskolai oklevéllel. A tendenciák is kedvezőek, a két népszámlálás között javult a népesség képzettségi szintje, a legnagyobb növekedés az egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők számában következett be.

Mátészalkán a **foglalkoztatottak** aránya a munkaképes korú (15-64 éves) lakosságon belül 55,7% a 2011 évi népszámlálási adatok alapján (a foglalkoztatottak száma 6884 fő), amely a megyei átlagnál (49,0%) kedvezőbb, azonban az országos átlagtól (57,9%) kissé elmarad. A város magas foglalkoztatási potenciálja ellenére is magas a más településre dolgozni járó foglalkoztatottak száma (2011-ben 1290 fő).

A munkanélküliek aránya a megyei átlagnál alacsonyabb. A nyilvántartott **álláskereső** k száma és aránya az elmúlt évtizedben összességében csökkenő tendenciát mutat.

4. ábra: Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)

Forrás: KSH

Mátészalka funkcióellátottsága a hazai városok viszonylatában kiemelkedően tekintendő, hiszen az egészségügyi terület tekintetében kórházzal, nevelés-oktatás tekintetében több középfokú iskolával, kulturális tekintetben jelentős, a térséget kiszolgáló intézményekkel rendelkezik.

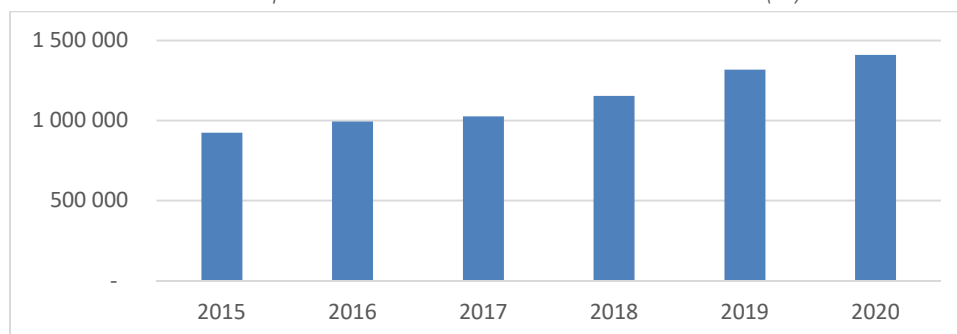
A humán közfeladatok és közszolgáltatások ellátásának alapinfrastruktúrája kiépült. Az önkormányzati fenntartású Négy Évszak Óvoda öt telephelyen, 25 óvodai csoportban működik, emellett egyházi fenntartású óvoda is található a városban. Mátészalkán 5 **általános iskola** működik, 2 iskola fenntartója a Mátészalkai Tankerületi Központ, 3 intézmény egyházi fenntartású. A **középfokú oktatási** paletta széles, a városban gimnázium mellett technikum (korábban szakgimnázium) és szakképző iskola (korábban szakközépiskola) is jelen van. A városban **felsőfokú oktatási** intézmény nem működik, nincs kihelyezett egyetemi oktatás.

Az **egészségügyi**, valamint a **szociális** alap- és szakellátás rendszere jól szervezett, minőségi és mennyiségi mutatói megfelelnek mind az infrastruktúra, mind a szolgáltatások szempontjából. A városban kórház is működik (SZSZBMK Mátészalkai Kórház). A demográfiai tendenciákhoz igazodva szükséges az időseket ellátó intézmények fejlesztése.

A közösségi művelődési, kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve Mátészalka helyzete kedvező. A város **kulturális intézményei** és közösségi terei – Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház, Képes Géza Városi Könyvtár, Szatmári Múzeum – széleskörű programkínálatot nyújtanak a helyi és a térségi lakosság részére, valamint az ide látogató vendégeknek is. A város **sportlétesítmények** széles kínálatával rendelkezik (pl. sportpályák, tornatermek, városi sportcsarnok, városi uszoda), ugyanakkor a rekreációs létesítmények infrastrukturális fejlesztése szükséges.

Mátészalka szerepe a megye gazdaságában kiemelkedően jelentős. A **működő vállalkozások** száma a városban 1307 db (KSH 2018). A város megyén belüli gazdasági súlyát igazolja, hogy a megyei közép-vállalkozások (50-249 fős) 7,5%-a, a nagyvállalatok (250 fős feletti) 9,4%-a Mátészalkán működik, amely a város népességi részesedésénél (2,96%) jóval magasabb arány. Mátészalkán a megyei mutatókhoz képest viszonylag alacsony a mezőgazdasági és magas a szolgáltatási ágban működő vállalkozások aránya. Mátészalka az **optikai termékek** gyártásában évtizedekre visszanyúló hagyományokkal rendelkezik (Magyar Optikai Művek, Zeiss, HOYA), továbbá a térség mezőgazdaságára jelentős **élelmiszeripari feldolgozó** vállalatok települtek. A város nyugati részén elhelyezkedő 78,5 hektár nagyságú **ipari park** alapításától kezdve Mátészalka Város Önkormányzata kezelésében működik. Az önkormányzat 2018-ban – a városi ipari parkban telephellyel rendelkező vállalkozásokkal együttműködve – sikeres pályázatot nyújtott be az ipari parkok magasabb szintjét jelentő **Tudományos és Technológiai Park** cím megszerzésére.

5. ábra: Iparüzési adóbevételek alakulása Mátészalkán (Ft)

Forrás: KSH

A város számára meghatározó az ipari adóbevétel alakulása, amely a helyi adóbevételek 90-95 %-át adja évente. Ebből adódóan az önkormányzat gazdaságfejlesztési intézkedésekkel tudja a leginkább növelni saját bevételeit. Mátészalka ipari adóbevétele évek óta növekvő tendenciát mutat.

Mátészalka **városi arculatát** négy eltérő jellegű karakter (városközponti településrész polgárvárosi karakterrel; városközponti településrész telepszerű beépítéssel; kisvárosias, telepszerű és egyéb lakóterületi településrészek; kisvárosias, falusias lakóterületi településrészek), az ipari, gazdasági területek és a város beépítésre nem szánt területei jellemzik. Az egyes városrészek jellemző beépítése különbözik: míg a városközpontban a többemeletes panel és vasbeton szerkezetű társasházak, polgárházak jellemzőek, a többi városrészben inkább kertvárosi lakókörnyezet alakult ki. A település iparterületei a város nyugati részére koncentrálnak. Mátészalka építészeti értékei (országos és helyi jelentőségű emlékei) a város régi központjában, a Széchenyi és Kossuth utca vonalában, valamint az új városközpontban, a Kölcsey utca és Kölcsey tér környezetében találhatók.

A településszerkezet egyik jellegzetessége, hogy a 49-es számú főút a városon keresztül halad át, két részre vágva azt – problémát a belvároson keresztül áthaladó jelentős átmeneti forgalom (teherforgalom is) okoz. További szerkezeti konfliktust jelent a nagyszámú vasúti átjáró és a várost szétszabdoló vasútvonalak, különösen a vasútállomás elvágó hatása is.

A városban jelentős hagyományai vannak a kerékpározásnak, ugyanakkor jelenleg nincs összefüggő városi kerékpáros hálózat. Mátészalka rendelkezik helyi autóbusz közlekedéssel, jelenleg három útvonallal.

Mátészalkán **lakásállománya** 7 155 db (2018), a városban az épített lakások aránya – hasonlóan az országos tendenciához – jelentősen visszaesett az elmúlt években. Mátészalkán a megyei átlagnál kedvezőbb a lakások komfortossága, mind az ivóvízvezeték-, mind a közcsatorna hálózatba kapcsolt lakások aránya magasabb a megyei átlagnál. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 99,8% (7 138 db), a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 92,6% (6 629 db), míg a lakások közel egynegyede távfűtésbe bekapcsolt (1.702 db). A város bérlakásállományának jelentős része leromlott állapotú.

A város **közüzemi** infrastruktúrával és szolgáltatásokkal való ellátottsága kedvező. Az elmúlt években jelentős nagyságrendű csapadékvíz-hálózati fejlesztés valósult meg, amely tovább folytatódik. A szilárd hulladék elszállítása és kezelése – beleértve a gyűjtőszigetes szelektív hulladékot is – megoldott a település teljes területén.

Mátészalka **zöldfelületi** ellátottságának mennyiségi mutatói kedvezőek, azonban a zöldfelületi rendszer egyes elemeinek (növényállomány, utcabútorok) állapota, minősége nem megfelelő. Bár a városi játszótérek (16 különböző helyen találhatóak játszótéri elemek) megújítása folyamatosan zajlott az elmúlt években, azok állapota sok esetben nem felel meg a mai kor igényeinek.

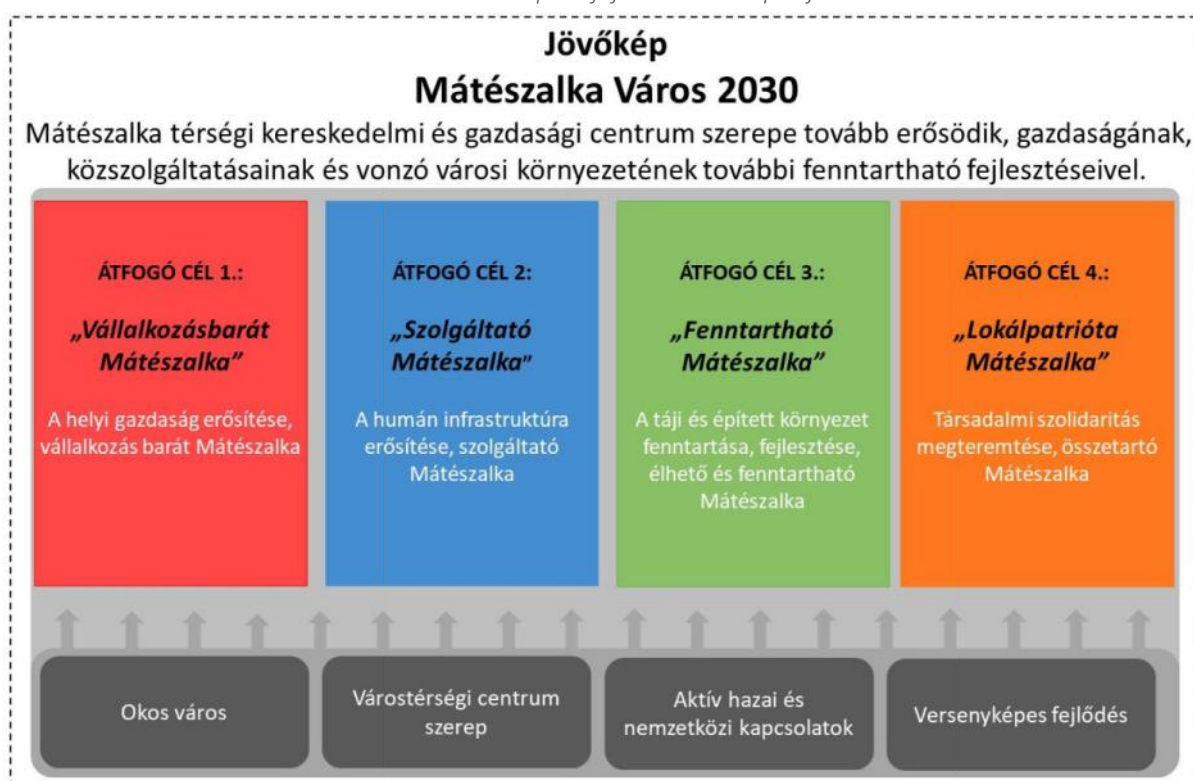
18 Középtávú célok és azok összefüggései

18.1 Jövő kép és átfogó fejlesztési célok

Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciója (2020) kijelöli a város **jövő képét** és **átfogó fejlesztési céljait**.

A jövő kép Mátészalka Város hosszútávon bekövetkező víziója, azt az ideális állapotot határozza meg, amelyet város 2030-2035-re szeretne elérni. Mátészalka Városa egy erősödő, vonzó, versenyképes város, amely gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból is fenntarthatóan és harmonikusan fejlődik.

6. ábra: Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciójának célrendszere

Forrás: Mátészalka Város Településfejlesztési koncepciója 2020

1. Átfogó cél: „Vállalkozásbarát Mátészalka” – A helyi gazdaság erősítése, vállalkozásbarát Mátészalka

Az önkormányzati gazdaságfejlesztés szűkebb értelemben nem más, mint (a) a gazdasági növekedés segítése, (b) a gazdaság átstrukturálódásának segítése és (c) a munkaerő-piaci problémák megoldása, munkahely-teremtés segítése. Tágabb értelemben azonban a település egészének kiegyensúlyozott fejlődése érdekében magában foglalja (a) a helyi önkormányzat összehangoló, partneri szerepét és (b) az önkormányzati döntéshozatalban folyamatos gazdasági szempontú értékelés, visszacsatolás, az önkormányzat közvetett (megrendelési, közhatalmi) eszközeinek megkövetését.

Fontos kitörési pontokként az alábbiak definiálhatók. A városban jelenlévő optomechatronikai profillal rendelkező vállalatokra, a helyi gyakorlatra és a szakképzett munkaerőre alapozva a szakterületi központi jelleg további erősödése, amely kedvez a további innovációs folyamatoknak, a Mátészalkai

Tudományos és Technológiai Park keretein belül. A város a kedvező földrajzi fekvését és rendelkezésre álló gyógyvizét támogatva, népszerű egészségügyi desztinációvá válik.

2. Átfogó cél: „Szolgáltató Mátészalka” – A humán infrastruktúra erősítése, szolgáltató Mátészalka

A cél elsősorban a város, mint térségi központ szerepének erősítését tartalmazza. Így szükségszerű az önkormányzati funkciók folyamatos újragondolása és a közszolgáltatások modernizálása. A városban élők életminőségének fontos alapfeltétele a megfelelő színvonalú közszolgáltatások elérhetősége, mely részben Mátészalka járásközponti szerepéhez kapcsolódik.

Mátészalka város (köz) szolgáltatásaival térségi szolgáltató, központi szerepének erősítése a Szatmári térségben a közigazgatás, a nevelés-oktatás, az egészségügy és gyermekjóléti – szociális ellátás területeinek minőségi fejlesztésével érhető el. Az Önkormányzat törekszik arra, hogy demokratikus helyi kormányzást valósítson meg. A demokratikus helyi kormányzás a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatalt, a döntés-elkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közönség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti. Szükséges a szolgáltatásihiányos területek felszámolása. Mátészalka Városa, mint térségének gazdasági, kulturális központja, felelősséggel tartozik az erőterében lévő vidéki kis településekért is.

3. Átfogó cél: „Fenntartható Mátészalka” – A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése, élhető és fenntartható Mátészalka

Mátészalka, mint európai középváros, törekszik a természeti és a városi környezet harmóniájának megteremtésére, a természet védelmére, klímabudatos város. Mátészalka komfortossá tételéhez, a minőségi életteremtés során számos műszaki infrastrukturális feltétel (energiahatékonyság, hulladékgazdálkodás kiterjesztése, ivóvízhálózat korszerűsítés, közlekedési hálózat, közmezők, vonalas infrastruktúrák állapota, kapcsolata, hálózata) megteremtése, a táji környezet védelme, fejlesztése) szükséges. Megújuló energiák aránya növelendő, a település zöldfelületi rendszere kiegészítendő, erősítendő. Fenntartható építések megvalósítása.

4. Átfogó cél: „Lokálpatrióta Mátészalka” – Társadalmi szolidaritás megteremtése, összetartó Mátészalka

Mátészalka városa az elmúlt időszakban határozottan és hatékonyan halad afelé, hogy a város szlogenje, „Mátészalka és Fény városa és Hollywood bölcsje” szlogen a mindennapokban is jellemezze a települést. A közösségi összefogás erős, szolidáris és lokálpatrióta a helyi társadalom. A város a térség kulturális központja.

A népesség megtartása és a társadalmi különbségek csökkentése érdekében vonzó és szolidáris európai kisvárossá kell válnia Mátészalka Városának. A helyi identitás és összetartozás érzésének mindennapos megéléséhez a különböző identitás-elemek, mint például a közösségi terek rendezése, fejlesztése szükséges. A leszakadástól veszélyeztetettek felkarolása elengedhetetlen. Mátészalka a térség kulturális, szellemi központja is, a helyi társadalom belső kohéziója erősítendő. A városi rendezvények, közösségi programok színesítése kiemelt cél, mely például a Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház, a Képes Géza Városi Könyvtár és a Szatmári Múzeum tartalomfejlesztésével érhető el.

18.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Jelen fejezet célja Mátészalka középtávú városi céljainak meghatározása. A középtávú – 7-8 évre szóló – városfejlesztési célok két csoportba sorolhatóak: meghatározhatóak egyrészt városi szint tematikus célok, másrészt városrészi szint területi célok.

- A **városi szint tematikus célok**, tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok, melyek a város egészére vonatkoznak. A középtávú városi célok integrált jellegű célok, olyanok, melyek eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges. E célok kialakításánál fontos szempont volt, hogy az ITS nem kizárólag Mátészalka Város Önkormányzata, hanem a város egészének tervezési alapküldetése.
- A **városrészi szint területi célok** Mátészalka eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészeire vonatkozóan fogalmazzák meg a legfontosabb fejlesztési célokat.

18.2.1 Városi szint tematikus célok meghatározása

A városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok tematikus bontásban kerülnek megfogalmazásra.

Mátészalka városi szintű tematikus céljai a következők:

- T1. A helyi gazdaság erősítése – vállalkozásbarát Mátészalka
  - T2. A humán infrastruktúra erősítése – szolgáltató Mátészalka
  - T3. A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható Mátészalka
  - T4. Társadalmi szolidaritás megteremtése – összetartó Mátészalka
- + H. Horizontális cél: Reziliencia – a város rugalmas ellenálló- és megújuló-képességének erősítése

T1. A helyi gazdaság erősítése – vállalkozásbarát Mátészalka

Mátészalka jövője és fejlődése szempontjából kiemelten fontos, hogy a város fejlett helyi gazdasággal rendelkezzen, amely nagyszámú, minőségi munkahelyen keresztül magasabb jövedelmi szintet biztosít az itt élőknek.

A gazdaság fejlesztésének egyik fontos eleme a **foglalkoztatás** növelése, másik fontos eleme a **munkahelyek számának** emelése. A gazdaság

versenyképességének növeléséhez a már itt működő iparágak további erősítésére van szükség, mint például a **magasabb hozzáadott értékű** termékek fejlesztésére. Kiemelten fontos a munkahelyek teremtése céljából és a rendelkezésre álló ipari fejlesztésre alkalmas területek kihasználása érdekében **beruházások** idevonzása, ennek feltételeinek megteremtése, mint például a vállalkozások fejlesztését segítő hatékony városi intézményrendszer kialakítása. Erősíteni kell a **helyi vállalkozásokat**, ennek érdekében tovább kell ösztönözni a **helyi termékek és szolgáltatások** fogyasztását.

Mind a gazdaság fejlesztése, mind a város élhetőségének javítása szempontjából fontos a **város külső elérhetőségének** további fejlesztése.

A város fejlesztésének fontos szegmense a **turizmus** fejlesztése, melyhez szükséges a meglévő adottságok fejlesztése, új vonzerők kialakítása, mindezekkel egyidejűleg a vendégfogadás feltételeinek mennyiségi és minőségi bővítése.

T2. A humán infrastruktúra erősítése – szolgáltató Mátészalka

A városban (és a térségében) élők életminőségét nagyban meghatározza a megfelelő színvonalú **humán szolgáltatások** – egészségügy, szociális és gyermekjóléti ellátás, oktatás-nevelés, közigazgatás – rendelkezésre állása. Mátészalkán a szolgáltatások infrastruktúrája nagyrészt kiépült, jelentős infrastrukturális fejlesztések valósultak meg az elmúlt években, így a legfontosabb

feladat a szolgáltatások színvonalának további javítása, szükségletekhez igazodó fejlesztése.

A korszerű **egészségügyi** alap- és szakellátás biztosítása mellett kiemelt szerepet kell kapnia a prevenciónak és az egészségmegőrző programoknak. Fontos feladat egy **fejlett gondozási, ápolási rendszer** fenntartása és lehetséges szerinti fejlesztése, elsősorban a rászorulóknak szükségleteire reagálva. A demográfiai tendenciákhoz igazodva kiemelt figyelmet szükséges fordítani az **idősek ellátó intézmények** fejlesztésére.

A magas színvonalú alap és középfokú **oktatás-nevelés** biztosítása nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is kiemelkedő fontosságú. A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes szakképzési rendszer kialakítása.

A városban élők életminőségét nagyban befolyásolja az elérhető **kulturális és szabadidős szolgáltatások** mennyisége és minősége. Ehhez kapcsolódóan kiemelt fontosságú a szabadidő eltöltését segítő infrastruktúra, különösen a **rekreációs terek, sportlétesítmények** kiépítése, fejlesztése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be.

T3. A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható Mátészalka

Mátészalka vonzerejének, népességmegtartó képességének fontos elemét képezi a városkép: a természeti és épített környezet, a közterek, középületek állapota. Fontos feladat a **leromlott területek** megújítása, a szegregációval veszélyeztetett településrészek épületállományának és közterületeinek megújítása. A fenntartható városi élet fontos elemét képezik a **megfelelő lakhatási feltételek** és közmelegkedelmű rendelkezésre állása is.

A **bérlakás-program** a szociális szerepén túl fontos szerepet játszhat a fiatal szakképzett munkaerő és az egészségügyi dolgozók városba vonzásában is.

Az **épített környezet fejlesztése** során továbbra is kiemelt fontosságú az **energiatakarékosság** növelése, a **megújuló energiaforrások** széleskörű használata, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint az épített örökség védelme, valamint a barnamezős területek intenzívebb hasznosítása. A vonzó településképp erősítése érdekében szükséges a **zöldterületek** megővése, további fejlesztése.

A város fejlesztésének egyik legfontosabb kihívása a **városi közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát mobilitás feltételeinek megteremtése**. A város belső közlekedési hálózatának, a közlekedési formák megoszlásának jelentős gazdasági, társadalmi és környezeti hatásai vannak. Mátészalkán fontos célkitűzés a belvárosi átmeneti forgalom csökkentése, a **belvárosi forgalomcsillapítás**, a **közlekedésbiztonság** növelése, a **gyalogos- és kerékpáros közlekedés** feltételeinek fejlesztése, a **közösségi közlekedés** komplex fejlesztése.

T4. Társadalmi szolidaritás megteremtése – összetartó Mátészalka

Egy város fejlődése nagymértékben függ annak társadalmától, a társadalom **szolidaritásától**, az aktív helyi közösségek jelenlétét. Mátészalkán építeni kell és tovább kell erősíteni az alulról jövő közösségi és önkéntes kezdeményezéseket.

A társadalom egyes rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket hozott létre a városban, ezen városrészek, **szegregátumok felzárkóztatásának** folytatása szükséges. E probléma megoldása érdekében már valósultak meg komplex, integrált (foglalkoztatási, lakhatási, szociális) beavatkozások, ezek további megvalósítása szükséges.

A város fejlődésében fontos szerepe van az **aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszernek**, melynek fontos elemét képezik a testvérvárosi és partnervárosi együttműködések, a hazai és határon átnyúló turisztikai együttműködések, kulturális programok. A nemzetközi tapasztalatok, jó gyakorlatok megismeréséhez kiemelkedő lehetőséget jelentenek a város számára az EU-s, határmenti és egyéb nemzetközi projektek, az ezekben való aktív részvétel folytatása szükséges.

A városi imázs, identitástudat erősítése érdekében fontos az aktív hazai és nemzetközi **városmarketing** tevékenység megvalósítása, hazai és nemzetközi kulturális és közösségi programok, **rendezvények** változatos kínálatának további bővítése.

H. Horizontális cél: Reziliencia – a város rugalmas ellenálló- és megújuló-képességének erősítése

Egy város rugalmas ellenállási képességének fejlesztése kiemelt fontosságú – ez fokozottan igaz 2020-ban. Ez a horizontális cél a **klimaváltozás**, gazdasági és társadalmi **válsághelyzetek**, **járványok** hatásaira való felkészülésben és az arra való reagálásban a **tanulás és alkalmazkodás** képességére fókuszál, amely által a város képessé válik a sokk- és stresszhelyzetekre való megfelelő reagálásra. A célok elérését az alábbi típusú fejlesztési irányok segíthetik el – többek között: a digitális technológiák széleskörű alkalmazása (pl. ügyintézés, oktatás, egészségügy területén), a szociális- és egészségügyi ellátórendszer megfelelő kapacitásainak biztosítása, az önellátás feltételeinek megteremtése (helyi termékek és szolgáltatások).

18.2.2 Városrészi szintű területi célok meghatározása

Mátészalka területének városrészekre osztása a szerkezeti terven, valamint az egyes városi területek sajátosságain és funkcióin alapul. A városrészek hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város belterületét. A városrészek kijelölése a város első ITS-ében (2015) kijelölt városrészek figyelembevételével történt. A **városrészi szintű célok** – a középtávú területi célok – a Megalapozó vizsgálat részletes városrészi szintű helyzetfeltárása és helyzetelemzése, valamint a városrészek jellegzetességei, jelenlegi és tervezett funkciói alapján kerültek megfogalmazásra.

Mátészalka városrészei az alábbiak:

- Városközpont városrész
- Északi városrész
- Keleti városrész
- Déli városrész
- Nyugati városrész
- Ipari park városrész

7. ábra: Mátészalka városrészei

Forrás: Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2015

1. táblázat: Mátészalka városrészeinek funkciói

	Közigazgatási, közszolgáltatási funkció	Humán szolgáltatási funkció	Kereskedelmi, vendéglátási funkció	Ipari, logisztikai funkció	Turisztikai, rekreációs funkció	Zöldfelületi funkció	Közlekedési, távközlési funkció	Lakófunkció	Közösségi funkció
1. Városközpont városrész	↑	↑			↑		↑		↑
2. Északi városrész								↑	
3. Keleti városrész							↑	↑	
4. Déli városrész		↑						↑	↑
5. Nyugati városrész					↑	↑			
6. Ipari park városrész				↑					

↑ meglév domináns funkció
 ↑ fejlesztend funkció

Forrás: Saját szerkesztés

Mátészalka Város területi (városrészi) célkit zései az alábbiak:

- V1: A Városközpont térségközponti funkcióinak er sítése, közlekedési funkcióinak fenntartható fejlesztése, vonzerejének növelése
- V2: Az Északi városrészben a lakófunkció er sítése, a természeti és épített környezet fejlesztése
- V3: A Keleti városrészben a társadalmi integráció er sítése, a természeti és épített környezet fejlesztése
- V4: A Déli városrészben az életmin ség javítása és a társadalmi integráció er sítése a lakóépületek, közösségi terek és szolgáltatások fejlesztésével
- V5: A Nyugati városrészben a közszolgáltatások fejlesztése, a rekreációs és zöldfelületi funkciók er sítése
- V6: Az Ipari Park városrészben a gazdasági funkciók er sítése, a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztése

V1: A Városközpont térségközponti funkcióinak er sítése, közlekedési funkcióinak fenntartható fejlesztése, vonzerejének növelése

A Városközpont városrész Mátészalkán központi szerepet tölt be, mind a népesség száma, mind a funkciókkal való ellátottsága szerint. A városrész a lakófunkció mellett számos közösségi, közigazgatási, kereskedelmi-gazdasági, humánszolgáltatási funkciókat (polgármesteri hivatal, kulturális központ, kórház, bíróság, múzeum, stb.) is helyet ad. Itt található a város történelmi f utcája, a Kossuth utca. A Városközpontban településközponti vegyes területek, kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági területek, különleges intézményi területek, kertvárosias lakóterületek és zöldterületek találhatóak. A városrészben számos középület megújult az elmúlt években, ugyanakkor a városrehabilitáció folytatása indokolt.

A városrész fejlesztésének célja a városközponti területek megújításával egy élhet , egységes arculatú, fejlett közszolgáltatási és kereskedelmi, vendéglátási funkciókkal rendelkező, vonzó belváros megteremtése. A városközpont fejlesztésének eredményeként n a város népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje és térségközponti szerepe.

V2: Az Északi városrészben a lakófunkció er sítése, a természeti és épített környezet fejlesztése

Az Északi városrészben els sorban a kertvárosias lakóterületek dominálnak, emellett kismértékben kisvárosias lakóterületek, központi vegyes területek és zöldterületek is jelen vannak, valamint egy nagyobb ipari gazdasági terület található még itt. Az alapvet en lakófunkciókat betölt városrészben a városközpont után nagy számban találhatóak a lakosság igényeit kiszolgáló gazdasági funkciókat ellátó üzletek, vendéglátó egységek, emellett közlekedési, távközlési funkciók is rendelkezésre állnak, mely oktatási funkcióval egészül ki. Az közszolgáltatási funkciót betölt intézmények közül itt található a Járási Munkaügyi Központ. Az itt él k életmin ségét szolgáló közösségi funkciók terén funkcionális hiányosságok tapasztalhatók. Az Északi városrészben két szegregátum található.

Az Északi városrész fejlesztésének célja a lakóterületek infrastrukturális fejlesztésével az életkörülmények átfogó javítása. A fejlesztések eredményeként javul a városrész települési környezetének állapota, emelkedik az itt él k életmin sége, a lakosság elégedettsége.

V3: A Keleti városrészben a társadalmi integráció erősítése, a természeti és épített környezet fejlesztése

A Keleti városrészt elsősorban a kertvárosias lakóterületek alkotják, de intézményi területek és a város szélén falusias lakóterületek is találhatóak itt. A városrészben található zöldfelületek minősége, állaga jelentősen leromlott. A városrészben a közlekedési infrastruktúra hiányos, elsősorban a gyalogos- és a kerékpáros közlekedés fejlesztésére van szükség. A városrész egyes területein a csapadékvíz-elvezetés fejlesztése indokolt. Ebben a városrészben található Mátészalka egyik szegregátuma.

A Keleti városrész fejlesztésének célja a lakófunkciók erősítése, a városrész természeti és épített környezetének fejlesztése. A fejlesztések eredményeként javul a városrész települési környezetének állapota és az itt élők életminősége.

V4: A Déli városrészben az életminőség javítása és a társadalmi integráció erősítése a lakóépületek, közösségi terek és szolgáltatások fejlesztésével

A Déli városrész kertvárosias és falusias lakóterületeket, kertes és általános mez gazdasági területeket, valamint egy jelentősebb egybefüggő ipari gazdasági területet és védelmi erdőterületet foglal magában. A városrész gazdasági funkcióit a kereskedelmi üzletek, áruházak, élelmiszerüzletek jellemzik, itt található a megújult városi piac. A déli városrészben helyezkedik el a város legkedvezőtlenebb mutatókkal rendelkező szegregátuma, az Ecsedi út mentén.

A városrész fejlesztésének célja a kedvezőtlen adottságú területek komplex (infrastrukturális, szociális és közösségi) megújításával az életkörülmények átfogó javítása, amellyel megállíthatóak a kedvezőtlen társadalmi folyamatok. A fejlesztések eredményeként javul a városrész települési környezetének állapota, megáll a terület leromlásának folyamata, emelkedik az itt élők életminősége.

V5: A Nyugati városrészben a közszolgáltatások fejlesztése, a rekreációs és zöldfelületi funkciók erősítése

A Nyugati városrész Mátészalka legnagyobb kiterjedésű városrésze, ahol kertvárosias és kisvárosias lakóterületek, egy összefüggő nagyobb zöldterület (Parkerd), ipari, kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területek, központi vegyes területek, intézményi területek és kertes mez gazdasági területek találhatóak. Mátészalka ezen részén jelen vannak humán szolgáltatási funkciók, több alap- és középfokú oktatási intézmény, valamint idősok otthona is található itt. Ebben a városrészben egy viszonylag kis lélekszámú szegregátum is található.

A városrész fejlesztésének célja a közszolgáltatások fejlesztése, valamint a rekreációs funkciók erősítése a zöldfelületek, közösségi terek minőségi fejlesztése révén. A fejlesztések eredményeként javul a városrész települési környezetének állapota, és az itt élők életminősége.

V6: Az Ipari Park városrészben a gazdasági funkciók további erősítése, a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztése

Az Ipari Park Mátészalka gazdasági centruma, így ez a városrész adja az ipari termelés döntő részét, valamint a foglalkoztatási potenciálja is kiemelkedő. A városrész lehatárolása szinte kizárólag az Ipari Park területét és környezetét foglalja magában, így értelemszerűen a gazdasági funkció a domináns, más funkció gyakorlatilag nincs jelen a városrészben.

A rendezett, szép környezetben kialakított Ipari Park jelentősen mértékben betelepült. Az Ipari Parki cégeket segítő szolgáltatások megtalálhatóak közvetlenül az Ipari Park területén (benzinkút,

rendezvényház, kereskedelmi egységek, kisebb szolgáltatók stb.). Az itt működő vállalkozások szerkezete heterogén. Az Ipari Park 2018 óta Tudományos és Technológiai Park címmel rendelkezik. A fejlesztés célja az Ipari Park gazdasági funkciójának további erősítése az infrastruktúra fejlesztése, és a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztése révén. A fejlesztések eredményeként a lakosság foglalkoztatási, megélhetési lehetőségei javulnak, amely hozzájárul a városban és térségében élő életminőségének emelkedéséhez.

18.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A kitöltött területi, városrészi célok hozzájárulnak a város középtávú tematikus céljainak teljesüléséhez. A területi és tematikus célok együttesen segítik el a város tervezett jövőképeinek és hosszútávú városfejlesztési céljainak elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

2. táblázat: A tematikus és a területi célok közötti összefüggések

Tematikus / területi célok	T1. A helyi gazdaság erősítése – vállalkozásbarát Mátészalka	T2. A humán infrastruktúra erősítése – szolgáltató Mátészalka	T3. A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható Mátészalka	T4. Társadalmi szolidaritás megteremtése – összetartó Mátészalka
V1: A Városközpont térségközponti funkcióinak erősítése, közlekedési funkcióinak fenntartható fejlesztése, vonzerejének növelése	x	xx	xx	x
V2: Az Északi városrészben a lakófunkció erősítése, a természeti és épített környezet fejlesztése		x	x	x
V3: A Keleti városrészben a társadalmi integráció erősítése, a természeti és épített környezet fejlesztése		x	xx	x
V4: A Déli városrészben az életminőség javítása és a társadalmi integráció erősítése a lakóépületek, közösségi terek és szolgáltatások fejlesztésével	x	x	x	xx
V5: A Nyugati városrészben a közszolgáltatások fejlesztése, a rekreációs és zöldfelületi funkciók erősítése	x	xx	x	x
V6: Az Ipari Park városrészben a gazdasági funkciók erősítése, a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztése	xx		x	

xx erős koherencia

x közepes koherencia

Mátészalka városfejlesztési célrendszerét a következő ábra mutatja be összefoglalóan.

MÁTÉSZALKA ITS 2021

8. ábra: Mátészalka városfejlesztési célrendszere 2021-2030

19 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

Ez a fejezet bemutatja azokat a meghatározó fontosságú fejlesztéseket, projekteket, melyek megvalósítása hozzájárul Mátészalka városfejlesztési céljainak eléréséhez.

Az ITS, mint operatív jellegű stratégia, tartalmazza azon lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (projektek, illetve programok) indikatív listáját, melyek a célok eléréséhez szükségesek. Az ITS-nek, mint stratégiai dokumentumnak, ugyanakkor nem feladata, hogy kidolgozottan és részletekbe menően vagy akár, hogy teljeskörűen tartalmazza a kitűzött célok elérése érdekében megvalósítandó projekteket. Az ITS a tervezett beavatkozások rendszerét mutatja be.

A célok elérése érdekében megvalósítandó projektek az alábbi típusokba sorolhatóak be:

- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek olyan tervezett fejlesztések, melyek kulcsfontosságúak a város fejlődése szempontjából, alapvető feltételét képezik valamely középtávú városi cél elérésének. A kulcsprojektek megvalósulása sok esetben az egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának el feltételét is jelenti.
- **Hálózatos projektek:** A hálózatos projektek több, egymáshoz kapcsolódó, azonos vagy hasonló jellegű projektelemből állnak, és a város egészére vagy annak több területére kiterjednek. A hálózatos projektek sok esetben egymással térben összefüggő fejlesztéseket tartalmaznak (pl. kerékpárhálózat fejlesztése).
- **Akcióterületi projektek:** Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt elemeket tartalmaznak. Az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik egymás megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését, volumenük, így várható hatásuk akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.
- **Egyéb projektek:** az előző kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztési elképzelések, projektjavaslatok.

Az egyes projekt típusok között lehetséges átfedés (pl. egy adott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projektnek egy adott akcióterületen megvalósuló elemei), amely pozitív szinergiákat eredményezhet.

19.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása, az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása

Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt projektek, ahol földrajzilag is koncentráltan valósulhatnak meg fejlesztések és megfelelnek az alábbi elvárásoknak:

- egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését,
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- volumenük, így várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.

Mátészalkán a következő fejlesztési akcióterületek jelölhetők ki a 2021-2027 közötti időszakra:

1. Belvárosi funkcióvív akcióterület
2. Gazdaságfejlesztési akcióterület
3. Keleti szociális városrehabilitációs akcióterület
4. ÉNY-i szociális városrehabilitációs akcióterület
5. Ecsedi úti szociális városrehabilitációs akcióterület
6. Turisztikai akcióterület

Az alábbi térkép bemutatja az akcióterületek elhelyezkedését Mátészalkán.

9. ábra: Mátészalka akcióterületei

Szociális városrehabilitációs akcióterületekként olyan városi területek kerültek kijelölésre, amelyek társadalmi és fizikai állapota rosszabb a városi átlagnál. Az ezeken a területeken megvalósítandó rehabilitáció célja az, hogy az itt él (adott esetben hátrányos helyzet) lakosság életmin sége és foglalkoztatási esélyei javuljanak. A szociális városrehabilitációs beavatkozások magukban foglalják egyrészt az épített környezet (lakhatási, közlekedési, közterületi infrastruktúra) min ségi megújítását, másrészt a foglalkoztatásra, oktatásra, szociális ellátásra, közösségfejlesztésre irányuló komplex programokat. Mindez el segíti az érintett lakosság felzárkóztatását és a társadalmi kohéziót is.

Ezek az akcióterületek az alábbiak:

- Keleti szociális városrehabilitációs akcióterület
- ÉNY-i szociális városrehabilitációs akcióterület
- Ecsedi úti szociális városrehabilitációs akcióterület

Funkciób vít akcióterületekként olyan városi területek kerültek kijelölésre, ahol a tervezett beavatkozások térben koncentrált és egymással összehangolt elemeket tartalmaznak. Ezek az akcióterületek olyan városi területek, amelyek kulcsszerepet töltenek be a város életében és amelyek fejlesztése érzékelhet változást okoz a város egészének fejl désében.

Ezek az akcióterületek az alábbiak:

- Belvárosi funkciób vít akcióterület
- Gazdaságfejlesztési akcióterület
- Turisztikai akcióterület

Az akcióterületi beavatkozások **térben koncentrált** és egymással összehangolt elemeket tartalmaznak. Az **akcióterületi** beavatkozások egyes elemei egyben **kulcsprojektek** is, illetve átfedésben vannak bizonyos **hálózatos** projektekkel, amelyek bizonyos elemei az akcióterületeken valósulnak meg. Az átfedések er sítik a tervezett fejlesztések közötti szinergiát.

Az **egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések összefoglalását** az alábbi táblázat tartalmazza.

3. táblázat: Az egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések összefoglalása

Akcióterületek	Tervezett fejlesztések, projektek
Belvárosi funkciób vít akcióterület	<ul style="list-style-type: none"> Városközpont rehabilitáció: F tér rekonstrukció és új Polgármesteri Hivatal kialakítása Városi sportcsarnok újjáépítése a belvárosban Kegyeleti Park fejlesztése II. ütem (Kálváriadomb)
Gazdaságfejlesztési akcióterület	<ul style="list-style-type: none"> A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park területének b vítése és közm fejlesztése Ipari park területén innovatív rekultivációs eljárás Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park menedzsment szervezet létrehozása A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parkra épül en fels oktatási képzések beindítása, valamint a meglév városi szakképzés munkaadói igényeknek megfelel folyamatos orientálása A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parkban létrehozandó raktárbázis és logisztikai központ kialakítása
Keleti szociális városrehabilitációs akcióterület	<ul style="list-style-type: none"> Oktatási, képzési, felzárkóztató program, foglalkoztathatóság javítása, munkaer piacra való visszatérés ösztönzése a hátrányos helyzet ek számára Közösségi terek fejlesztése, játszóterek Bel- és külterületi utak, csapadékvízhalózat és járdák építése, megújítása
ÉNY-i szociális városrehabilitációs akcióterület	<ul style="list-style-type: none"> Oktatási, képzési, felzárkóztató program, foglalkoztathatóság javítása, munkaer piacra való visszatérés ösztönzése a hátrányos helyzet ek számára Közösségi terek fejlesztése, játszóterek Bel- és külterületi utak, csapadékvízhalózat és járdák építése, megújítása
Ecsedi úti szociális városrehabilitációs akcióterület	<ul style="list-style-type: none"> Hátrányos helyzet ek oktatási, képzési, felzárkóztató programja, munkaer piacra visszatérés ösztönzése Épített környezet fejlesztése (bérházak, közm fejlesztések, pl. gáz, szennyvíz, út)
Turisztikai akcióterület	<ul style="list-style-type: none"> A Kossuth utca turisztikai fejlesztése 2. ütem: Szatmári Múzeum, Zsinagóga A szabadid min ségi eltöltését és a rekreációt szolgáló városrész kialakítása, multifunkciós városi sportkomplexum megépítésével Uszoda és strand fejlesztés, kemping kialakítása Min ségi szálláshelyfejlesztés a meglév gyógyvízre és uszoda-strand infrastruktúrára, illetve ezek továbbfejlesztésére épülve

A tervezett akcióterületi projektek **indikatív forrásigényét és ütemezését** a fejezet végén található összefoglaló táblázat tartalmazza.

19.2 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz

19.2.1 Kulcsprojektek

A kulcsprojektek olyan tervezett fejlesztések, melyek **kulcsfontosságúak** a város fejlődése szempontjából, alapvető feltételét képezik a város tervezett jövőjének megvalósulásának, a középtávú városi célok elérésének.

Tervezett kulcsprojektek:

- Városközpont rehabilitáció: F tér rekonstrukció és új Polgármesteri Hivatal kialakítása
- A Kossuth utca turisztikai fejlesztése 2. ütem: Szatmári Múzeum, Zsinagóga
- A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park területének bővítése és közösen fejlesztése
- A szabadidőminőségi eltöltését és a rekreációt szolgáló városrész kialakítása, multifunkciós városi sportkomplexum megépítésével
- Uszoda és strand fejlesztés, kemping kialakítása
- Minőségi szálláshelyfejlesztés a meglévő gyógyvízre és uszoda-strand infrastruktúrára, illetve ezek továbbfejlesztésére épülve
- Integrált önkormányzati egészségügyi alapellátási központ létrehozása

A projekt típusok között azok jellegéből adódóan lehetséges átfedés (pl. egy kulcsprojekt lehet egyben hálózatos projekt is), amely még inkább hangsúlyozza bizonyos projektek megvalósításának szükségességét.

A tervezett kulcsprojektek **indikatív forrásigényét és ütemezését** a fejezet végén található összefoglaló táblázat tartalmazza.

19.2.2 Hálózatos projektek

A hálózatos projektek olyan tervezett beavatkozások, amelyek **több, hasonló jellegű**, egymáshoz kapcsolódó projektelemből állnak, és megvalósításuk a **város több területén** is tervezett.

Mátészalka megvalósítandó hálózatos projektjei az alábbi típusokba sorolhatóak:

- Közlekedési fejlesztések a város több pontján:
  - Városi Kerékpár program (kerékpárutak, kerékpáros nyom, kerékpártárolók), kerékpáros közlekedéshez kapcsolódó szemléletformálás
  - Elektromos töltőállomások kialakítása
  - Körforgalmak, jelzőlámpás csomópontok kialakítása
  - A 49-es út mátészalkai belterületi szakaszának burkolatmegerősítése és teljes körrekonstrukciója, csomópontok fejlesztése (körforgalmú vagy jelzőlámpás)
  - Bel- és külterületi utak, csapadékvíz-hálózat és járdák építése, megújítása
  - Községi közlekedés komplex fejlesztése (hálózat, menetrendi kínálat, járműállomány)
  - Mobilitási szokások nyomonkövetése, fenntartható mobilitás célzott ösztönzése
  - Smart City fejlesztések – Fenntartható város kialakításához kapcsolódó környezeti, energetikai komplex fejlesztések, közlekedési fejlesztések
- Városi zöldterület fejlesztések, rekreációs, pihenőterületek fejlesztése a város több pontján:
  - Zöldfelületek fejlesztése
  - Községi terek fejlesztése, játszóterek
- Humán szolgáltatások fejlesztése a város több pontján:
  - Oktatási, képzési, felzárkóztató program, foglalkoztathatóság javítása, munkaerőpiacra való visszatérés ösztönzése a hátrányos helyzetűek számára
  - Bölcsődei, óvodai, közoktatási intézményi eszközfejlesztések

- Oktatási intézmények soft projektjei: módszertani fejlesztések, pedagógusok továbbképzése, tehetséggondozás
- Bérlet fejlesztés (építés, megújítás, komfortosítás, vásárlás)
- Hátrányos helyzetű családok egészségügyi és szociális felzárkóztatása, a védőnői és a gyermekjóléti szolgálat, az ifjúságvédelem fejlesztése
- Közösségfejlesztés, helyi kulturális és sport rendezvények ösztönzése
- Városi térfigyelő rendszer további fejlesztése
- Gazdasági, vállalkozási fejlesztések
  - Helyi termék fejlesztés, helyi identitás (Szalka márka, Szatmár kincse)
  - Vállalkozások termékfejlesztése, innovációs tevékenysége
  - Vállalkozások technológia- és telephelyfejlesztése

A hálózatos projektek egy része szorosan kapcsolódik a **kulcsprojektekhez**, illetve részét képezi az **akcióterületi fejlesztéseknek** is. Az átfedések a városfejlesztés integrált jellegéből adódnak, erősítik a tervezett fejlesztések közötti szinergiát.

A tervezett hálózatos projektek **indikatív forrásigényét és ütemezését** a fejezet végén található összefoglaló táblázat tartalmazza.

19.3 A fejlesztések ütemezése

A tervezett fejlesztések 2021 és 2027 között kerülnek megvalósításra. Az ütemezés a fejlesztések **prioritási sorrendje**, az egyes fejlesztések **egymásra épülése** és **fejlesztési források rendelkezésre állásának** figyelembevételével kerül kialakításra.

A tervezett beavatkozások között számos olyan található, amelyek ütemezése több évet is felölel, ilyenek például a város különböző területein megvalósítandó, hasonló jellegű fejlesztéseket tartalmazó hálózatos projektek, valamint a komplex, több ütemben megvalósítható projektek.

A megvalósítandó fejlesztések tervezett ütemezését a következő fejezetben található **összefoglaló táblázat** tartalmazza.

19.4 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Egy város fejlesztési lehetőségeit nagymértékben befolyásolja a rendelkezésre álló **külső források** elérhetősége. Noha kisebb léptékű (elsősorban soft jellegű) beavatkozások megvalósíthatóak akár önkormányzati **saját** forrásból, akár helyi szervezetek, ezek forrásainak mozgósításával, azonban a jelentősebb infrastrukturális beruházások **európai uniós** és **kormányzati** hozzájárulások nélkül nem valósíthatóak meg.

A részletes pénzügyi tervezést azonban az ITS kidolgozásakor több tényező is nehezíti:

- Egyrészt az ITS kidolgozásakor még zajlik az EU 2021-2027 közötti költségvetési időszak szakmai előkészítése mind nemzetközi, mind hazai szinten. A célok és a beavatkozási kategóriák már ismertek, ezek alapvetően kijelölik a lehetséges tevékenységek körét, megszületett a megállapodás az EU 2021-2027 hosszú távú költségvetéséről és helyreállítási tervéről, és elindult a hazai tervezési folyamat is – azonban a hazai operatív programok és szabályozások részletei még nem ismertek. Mindezek következtében jelenleg bizonytalan a tervezett beavatkozások finanszírozhatósága.
- Másrészt a koronavírus járvány az egészségügyi hatások mellett jelentős gazdasági visszaesést is okoz, hosszútávú következményei pedig még nem ismertek – a globális, európai és hazai gazdasági hatások továbbgyűrűznek települési szintre is, azaz csökkenhet a városi fejlesztésekre fordítható pénzeszköz nagysága.

Mindezeket a tényez ket és kockázatokat figyelembe véve Mátészalka ITS-ben tervezett projektek megvalósításának **pénzügyi háttérét az alábbi f források biztosíthatják** az elkövetkez években:

- **Saját források:** Mátészalka Város Önkormányzata saját költségvetéséb l csak minimális mértékben tud fejlesztéseket finanszírozni.
- **Állami források:** Az állami fejlesztési el irányzatok els sorban a különböz európai uniós támogatások hazai társfinanszírozásaként jelennek meg, a kizárólag magyar költségvetésb l finanszírozott támogatási programok száma és összege er teljesen lecsökkent. Bizonyos fejlesztések finanszírozásához egyedi kormánydöntés is biztosíthat hazai forrást, de ezek tervezhet sége bizonytalan.
- **Európai uniós források:** Az EU 2021-2027 hosszú távú költségvetése és helyreállítási terve összesen 1824,3 milliárd eurót foglal magában, amelyben a kohéziós politika továbbra is az egyik legnagyobb tételt jelenti. A 2021-2027-es költségvetés két részbe l áll:
  - 1074,3 milliárd EUR összeg többéves pénzügyi keret (MFF),
  - 750 milliárd EUR összeg Next Generation EU helyreállítási alap.

A 2021-27-es 7 éves keretköltségvetésb l 35,1, a Next Generation EU nevezet új keretb l pedig várhatóan 16,2 milliárd eurónyi forrásra lesz jogosult Magyarország. A felhasználás feltételei várhatóan szigorúbbak lesznek a korábbiaknál, miközben a támogatásintenzitás csökkenhet.

Mátészalkának további forrást jelenthetnek az **egyéb EU források**, a **transznacionális programokban** való részvétel is.

Magyarország 2021-2027-es id szak Partnerségi Megállapodásában kijelölt fejlesztési irányok alapján a következ programozási id szakban **7 operatív program** keretében kerül felhasználásra az Európai Unió által biztosított támogatás, amelyek a következ k:

- Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program (VINOP)
- Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP)
- Mobilitás Operatív Program (MIOP)
- Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program (ZIKOP)
- Digitális Megújulás Operatív Program (DIMOP)
- Humánfejlesztési Operatív Program (HOP)
- Magyar Akvakultúra- fejlesztési Operatív Program (MAKOP)

A Partnerségi Megállapodáshoz kapcsolódó legfontosabb nemzeti programok:

- Modern Városok Program,
- Magyar Falu Program,
- Kisfaludy Program,
- „Felzárkózó települések” program,
- Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkít Programja
- Országos Környezeti és Kármentesítési Program.

A 7 operatív program közül a **Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP)** a 2014-2020 közötti TOP tematikáját és integrált területi programokon keresztül megvalósuló modelljét folytatja. A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának területi alapú, térségi és települési fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevesbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. A program els dlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza, valamint szerepet vállal a kiemelt térségek és gazdasági zónák fejlesztésében és az elmaradott térségek felzárkózásának támogatásában is.

A VMOP új elemei:

- els dlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza, fejlesztési tematikája kiterjed a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére,

- a kiemelt térségekben ezeket a fejlesztéseket térségi alapon összehangolja és ezeken túlmenően térség-specifikus fejlesztéseket is finanszírozhat,
- fenntartható városfejlesztési intézkedése keretében a helyi fejlesztési stratégiájuk alapján kiválasztott városok a fenti fejlesztéseket integrált helyi városfejlesztési programokban valósíthatják meg, illeszkedve a helyi klímastratégiákhoz,
- szerepet vállal a helyi jelentős turizmus fejlesztésében,
- szerepet vállal a komplex programmal fejlesztendő járásokban helyi társadalmi felzárkózási programok támogatásában.

Az alábbi táblázat összefoglalóan mutatja be Mátészalka tervezett projektjeinek **indikatív forrásigényét és tervezett ütemezését**. A projektek konkrét operatív programhoz való illeszkedését az OP-k részletes kidolgozását követően lehet meghatározni.

4. táblázat: A tervezett projektek indikatív forrásigénye és ütemezése

Projekt címe	Leírás	Kapcsolódó tematikus célok*	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Időtáv
Városközpont rehabilitáció: F tér rekonstrukció és új Polgármesteri Hivatal kialakítása	A Polgármesteri Hivatal jelenlegi épületének elbontása, környezetének teljes körű rekonstrukciója, a Hősök tere felújítása. A Polgármesteri Hivatal részbeni átköltözése a Kossuth ill. a Kazinczy utcára, az ottani meglévő épületek felújítása, b vítése	T3	5 000	2021-2025
A Kossuth utca turisztikai fejlesztése 2. ütem: Szatmári Múzeum, Zsinagóga	A város történelmi fő utcája – a Kossuth utca – turisztikai szempontú megújításának folytatása, a Szatmári Múzeum és a Zsinagóga felújítása	T1, T3	1 000	2021-2025
Városi sportcsarnok újjáépítése a belvárosban	A belvárosban található sportcsarnok újjáépítése (Esze Tamás Gimnázium)	T2, T3	1 500	2021-2025
Kegyeleti Park fejlesztése II. ütem (Kálváriadomb)	A Kegyeleti Park fejlesztésének folytatásaként a terület városrehabilitációs és turisztikai célú megújítása, helytörténeti tanösvény kialakítása (szakrális hely, kilátó, várostörténeti sétány kialakítása)	T1, T3, T4	500	2021-2025
A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park területének b vítése és közmelegítési fejlesztése	A városban működő Tudományos és Technológiai Park területének b vítése és közmelegítési fejlesztése, feltáró utak kialakításával, területvédelemmel, vasúti iparvágány áthelyezésével	T1	2 000	2021-2025
Ipari park területén innovatív rekultivációs eljárás	A terület kármentesítése innovatív technológiai eljárással (rendelkezésre áll a támogatás – egyedi kormánydöntés, hazai forrás)	T1	2 280	2020-2022
Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park menedzsment szervezet létrehozása	Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park menedzsment szervezet létrehozása <ul style="list-style-type: none"> • városi befektetésösztönzési program megvalósítása, • beszállítói hálózat erősítése, vállalkozói együttműködések erősítése A projekt keretében 2 fő min. 2 évig tartó foglalkoztatásának támogatása	T1	500	2021-2025
A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parkra építendő felsőoktatási képzések beindítása, valamint a meglévő városi szakképzés munkaadói igényeknek megfelelő folyamatos orientálása	A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parkra építendő felsőoktatási képzések beindítása (pl. optika területén), a már meglévő intézményi megállapodások (Nyíregyházi Egyetem) továbbfejlesztésével, illetve szükség szerint újak kialakításával, valamint a meglévő városi szakképzés munkaadói igényeknek megfelelő folyamatos orientálása	T1	500	2021-2025
A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parkban létrehozandó raktárbaázis és logisztikai központ kialakítása	Raktárbaázis létrehozása és logisztikai központ kialakítása a Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parkban	T1	3 000	2021-2025
Foglalkoztatási megállapodások (paktumok) és szervezetek hosszú távú munkaadói feltételeinek megteremtése	A jelenleg pályázati úton működő foglalkoztatási megállapodások (paktumok) és szervezetek hosszú távú munkaadói feltételeinek megteremtése	T1	600	2021-2025
Helyi termék fejlesztés, helyi identitás (Szalka márka, Szatmár kincse)	Helyi termékek és szolgáltatások kialakítása, fejlesztése, fogyasztásának ösztönzése, helyi identitásnövelő szemléletformáló programok szervezése, helyi értéktár kialakítása	T1	50	2021-2025
Vállalkozások termékfejlesztése, innovációs tevékenysége	Mátészalkán működő vállalkozások termékfejlesztési, innovációs projektjei	T1	1 500	2021-2025
Vállalkozások technológia- és	Mátészalkán működő vállalkozások technológia- és	T1	1 500	2021-2025

MÁTÉSZALKA ITS 2021

Projekt címe	Leírás	Kapcsolódó tematikus célok*	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Id táv
telephelyfejlesztése	telephelyfejlesztési projektjei			
A szabadidő minőségi eltöltését és a rekreációt szolgáló városrész kialakítása, multifunkciós városi sportkomplexum megépítésével	Szabadidő városrész kialakítása, rekreációt szolgáló fejlesztések, kapcsolódva a megvalósítás alatt lévő projektekhez (jóléti tő és futópálya építése) (Konceptióterv rendelkezésre áll)	T1, T3	6 858	2022-2026
Uszoda és strand fejlesztés, kemping kialakítása	Városi Strandfürdő és Uszoda fejlesztése, kemping kialakítása	T1, T3	5 000	2021-2025
Minőségi szálláshelyfejlesztés a meglévő gyógyvízre és uszoda-strand infrastruktúrára, illetve ezek továbbfejlesztésére épülve	Minőségi szálláshely megépítése, közmelegvíz kialakítása a meglévő wellness és gyógyvízi adottságok turisztikai hasznosítása céljából	T1, T3	5 000	2022-2026
Kraszna menti tanösvény kialakítása	Kraszna part megújítása, tanösvény kialakítása a Kraszna mentén	T3, T4	50	2021-2025
Betyárpark kialakítása Mátészalkán turisztikai és oktatási céllal (Parkerd rekonstrukció)	Parkerd megújítása, több funkció hasznosítása – városliget, tematikus park, tornapálya, játszótér kialakítása, turisztikai és oktatási célú hasznosítása	T3, T4	1 000	2021-2025
Térségi Turisztikai Desztináció Menedzsment szervezet (TDM) létrehozása és működésének támogatása	Mátészalka turisztikai szerepének erősítése érdekében TDM szervezet létrehozása, turisztikai együttműködések kialakítása (Szatmár bemutatása, egyháztörténelmi kiállítások, túrák szervezése Szatmárban és határon túl)	T1, T4	500	2021-2025
Városban jelenlévő, meghatározó cégeknek bemutatóközpontok, kiállítások kialakítása, nyitott, látogatható termelési folyamatok bemutatása	A Mátészalkán működő meghatározó cégeknek – amelyek tevékenysége látványosan bemutatható – bemutatóközpontok, bemutatótermek, kiállítások kialakítása, lakosság, turisták, diákok számára nyitott, látogatható termelési folyamatok bemutatása XXI. századi, digitális eszközökkel <ul style="list-style-type: none"> • szemüveg- és lencsegégyártás: szemüveg-történelmi, technikai kiállítás, távcsövek, szemüvegek, lencsék • Túró Rudi gyártás (innen indult) • Nobilis aszalványok, almachips 	T1, T4	1 000	2021-2025
Hátrányos helyzetűek oktatási, képzési, felzárkóztató programja, munkaerőpiacra visszatérés ösztönzése	Szegregátumokban élő hátrányos helyzetű lakosság részére oktatási, képzési, felzárkóztató program, munkaerőpiacra visszatérés ösztönzése (Ecsedi úti szegregátum)	T4	500	2021-2025
Épített környezet fejlesztése (bértelekások, közmelegvíz fejlesztések, pl. gáz, szennyvíz, út)	Épített környezet fejlesztése (bértelekások, közmelegvíz fejlesztések, pl. gáz, szennyvíz, út) a szegregált területeken (Ecsedi úti szegregátum)	T3, T4	1 000	2021-2025
Oktatási, képzési, felzárkóztató programok, foglalkoztathatóság javítása, munkaerőpiacra való visszatérés ösztönzése a hátrányos helyzetűek számára	A város teljes területén oktatási, képzési, felzárkóztató programok, foglalkoztathatóság javítása, munkaerőpiacra való visszatérés ösztönzése a hátrányos helyzetűek számára	T4	1 000	2021-2025
Közösségi terek fejlesztése, játszótérek	A város teljes területén játszótérek, parkok, kis közösségi terek kialakítása, fejlesztése	T3	1 500	2021-2025
Bölcsődei, óvodai, közoktatási intézményi eszközfejlesztések	A városban működő bölcsődei, óvodai, közoktatási intézmények eszközfejlesztései	T2	500	2021-2025
Oktatási intézmények soft projektjei: módszertani fejlesztések, pedagógusok továbbképzése, tehetséggondozás	A városban működő oktatási intézmények soft projektjei: módszertani fejlesztések, pedagógusok továbbképzése, tehetséggondozás	T2	500	2021-2025
Bértelekás fejlesztés (építés, megújítás, komfortosítás, vásárlás)	A jelenlegi bértelekásállomány leromlott állapotú bértelekásainak megújítása, új szociális bértelekások, szociális lakások építése	T3	2 000	2021-2025
Integrált önkormányzati egészségügyi alapellátási központ létrehozása	Új egészségügyi alapellátási központ létrehozása (gyermekorvos, fogorvos, orvosi központi ügyelet)	T2	1 000	2021-2025
Szakápolási központ fejlesztése, időskorúak ellátási rendszerének fejlesztése	Új szociális ellátási formaként egy térségi szakápolási központ létrehozása Mátészalkán az egészségügy tehermentesítése céljából	T2	2 200	2021-2023
Bentlakásos idősotthonok létrehozása	A demográfiai tendenciákra és a helyi szükségletekre reagálva új bentlakásos idősotthonok létrehozása Mátészalkán	T2	2 000	2021-2025
Mátészalkai Kórház további folyamatos rekonstrukciója és eszközbeszerzések	Az elmúlt időszak fejlesztéseinek folytatásaként, a Mátészalkai Kórház átfogó rekonstrukciójának megvalósítása, kiegészülve további eszközbeszerzések megvalósításával	T2	5 000	2021-2025
Mátészalkai Mentőállomás átfogó rekonstrukciója	A mátészalkai Mentőállomás felújítása, átfogó rekonstrukciója	T2, T3	500	2021-2025

MÁTÉSZALKA ITS 2021

Projekt címe	Leírás	Kapcsolódó tematikus célok*	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Id táv
T zoltóság épületének rekonstrukciója	A Mátészalka Hivatásos T zoltóság épületének felújítása	T2, T3	A szükséges forrás biztosított	2021-2022
Hátrányos helyzet családok egészségügyi és szociális felzárkóztatása, a véd n i és a gyermekjóléti szolgálat, az ifjúságvédelem fejlesztése	Hátrányos helyzet családok egészségügyi és szociális felzárkóztatása, a véd n i és a gyermekjóléti szolgálat, az ifjúságvédelem fejlesztése	T2, T4	1 000	2021-2025
Városi Sporttelep fejlesztése	Városi Sporttelep felújítása, fejlesztése (rekortán pálya, kiszolgáló létesítmények, lelátó)	T2, T3	1 000	2021-2025
Honvédelmi Sportközpont létrehozása	Térségi Honvédelmi Sportközpont létrehozása Mátészalkán (sportlövészet, küzd sport)	T2, T3	2 000	2021-2027
Temet infrastrukturális fejlesztése	Temet infrastrukturális fejlesztése, járda, parkoló kialakítás	T3	500	2021-2025
Közösségfejlesztés, helyi kulturális és sport rendezvények ösztönzése	Közösségfejlesztés, helyi kulturális és sport rendezvények szervezésének ösztönzése	T4	200	2021-2025
Városi térfigyel rendszer további fejlesztése	Városi térfigyel rendszer további fejlesztése	T3	20	2021-2025
M49-es gyorsforgalmi út megépítése	Az M49-es gyorsforgalmi út els , 25 km-es, 2x2 sávós szakaszának megépítése az M3-as autópályától Ökörítőfőpösig	T1, T3	62 500	2021-2026
Városi Kerékpár program (kerékpárutak, kerékpáros nyom, kerékpártárolók), kerékpáros közlekedéshez kapcsolódó szemléletformálás	Kerékpáros fejlesztések Mátészalkán: kerékpárutak, kerékpáros nyom, kerékpártárolók kialakítása, fejlesztése, kerékpáros közlekedéshez kapcsolódó szemléletformálás	T3	500	2021-2025
Mátészalka-Ópályi kerékpárút megépítése	A Mátészalka - Ópályi kerékpárút megépítése a kerékpáros f hálózat teljessé válása céljából. Mátészalkáról indulva Ópályi kivételével bármely irányba biztosított a szomszédos települések biztonságos kerékpáros elérhet sége.	T3	500	2021-2025
Elektromos tölt állomások kialakítása	Elektromos tölt állomások kialakítása a környezetbarát mobilitás feltételeinek fejlesztése céljából	T3	50	2021-2025
Körforgalmak, jelz lámpás csomópontok kialakítása	Közlekedési csomópontok fejlesztése a város teljes területén (a 49-es, 471-es úton kívüli szakaszokon)	T3	1 500	2021-2025
A 49-es út mátészalkai belterületi szakaszának burkolatmeger sítése és teljes kör rekonstrukciója, csomópontok fejlesztése	A 49-es út mátészalkai belterületi szakaszának burkolatmeger sítése és teljes kör rekonstrukciója, körforgalmú vagy jelz lámpás csomópontok fejlesztése	T3	6 000	2026-2027
A 471-es út felújítása a 49-es úti kezd szelvényét l, a Mátészalka Nyírmeggyes fel li belterületi határáig, benne további 2 db körforgalom megépítésével	A 471-es út felújítása a 49-es úti kezd szelvényét l, a Mátészalka Nyírmeggyes fel li belterületi határáig, benne további 2 db körforgalom megépítésével (a két körforgalom a Magyar Közút Nonprofit Zrt. beruházásában megépül 2022-ig)	T3	4 000	2021-2025
Bel- és külterületi utak, csapadékvíz-hálózat és járdák építése, megújítása	Bel- és külterületi utak és járdák építése, megújítása, csapadékvíz-hálózati fejlesztések folytatása	T3	5 000	2021-2025
A Debrecen-Mátészalka vasútvonal villamosítása és felújítása, továbbá a mátészalkai vasútállomás áruforgalmi szempontú fejlesztése	A Debrecen-Mátészalka vasútvonal villamosítása és felújítása, továbbá a mátészalkai vasútállomás áruforgalmi szempontú fejlesztése (MÁV Zrt.)	T1, T3	150 000	2021-2027
A Zöldfa utcai sokvágányos közúti-vasúti szintbeli keresztes és átépítése, nem szintbeli keresztes déssé (alul- vagy felüljáró) kialakítása	A Zöldfa utcai sokvágányos közúti-vasúti szintbeli keresztes és átépítése, nem szintbeli keresztes déssé (alul- vagy felüljáró) kialakítása	T3	5 000	2021-2027
A 471-es és 49-es utak összekötése a Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park fejlesztési területét metszve	A 471-es és 49-es utak összekötése a Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park fejlesztési területét metszve, annak jobb feltárását biztosítva, a hatályos településrendezési dokumentumokban foglaltak szerint	T1, T3	5 000	2021-2025
Közösségi közlekedés komplex fejlesztése (hálózat, menetrendi kínálat, járm állomány)	A mátészalkai közösségi közlekedés komplex fejlesztése, a hálózat, menetrendi kínálat, járm állomány fejlesztésével	T3	600	2021-2027
Mobilitási szokások nyomonkövetése, fenntartható mobilitás célzott ösztönzése	Mérési rendszer létrehozása a közlekedési szokások változásának követésére, mobilitás menedzsment (iskola, munkahely, id sek)	T3	200	2021-2027
Smart City fejlesztések – Fenntartható város kialakításához kapcsolódó környezeti, energetikai komplex fejlesztések, közlekedési fejlesztések	Smart City fejlesztések (többek között applikációk fejlesztése, okos zebra (led), buszjáratok menetrendi kijelz i, vasúti pályaudvar, buszpályaudvar okos fejlesztései, parkolóhelyek kijelzése, digitális érint kijelz s tábla)	T3	250	2021-2025
Zöldfelületek fejlesztése	Zöldfelületi fejlesztések megvalósítása a város teljes	T2, T3	500	2021-2025

MÁTÉSZALKA ITS 2021

Projekt címe	Leírás	Kapcsolódó tematikus célok*	Indikatív forrásigény (millió Ft)	Idő táv
	területén, parkosítás, meglévő zöldfelületek folyamatos megújítása, védőerdők telepítése			
Hulladékudvar, komposztáló telep kialakítása, illegális szeméttlerakók felszámolása	Hulladékudvar, komposztáló telep kialakítása, illegális szeméttlerakók felszámolása	T3	300	2021-2025
A mátészalkai szennyvíztelep átfogó rekonstrukciója és a keletkezett szennyvíziszap kezelésének megoldása	A mátészalkai szennyvíztelep – mely több önkormányzat szennyvizének is befogadója – átfogó rekonstrukciója és a keletkezett szennyvíziszap kezelésének megoldása	T3	4 000	2021-2025
TÁVH hálózat 2. ütem fejlesztése	A megvalósulóban lévő geotermális projekt folytatásaként a TÁVH hálózat 2. ütem fejlesztése (vezeték-hálózatok, hőcserélő berendezések felújítása, cseréje)	T3	1 500	2021-2025
Városüzemeltetési feladatok ellátásához eszközbeszerzés	A közterületfenntartás eszközparkjának bővítése, a szociális és intézményi étkeztetéshez szükséges eszközbeszerzés	T2, T3	500	2021-2025

* Tematikus célok:

T1. A helyi gazdaság erősítése – vállalkozásbarát Mátészalka

T2. A humán infrastruktúra erősítése – szolgáltató Mátészalka

T3. A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható Mátészalka

T4. Társadalmi szolidaritás megteremtése – összetartó Mátészalka

20 Antiszegregációs program

20.1 A településen található szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek bemutatása

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet értelmében „**szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület:** szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is”.

Szegregációs mutató: legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül – a legutolsó népszámlálási adatok alapján a Központi Statisztikai Hivatal által számított mutató, amely a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolásának alapja.

A szegregációs mutató határértékei Mátészalka esetében:

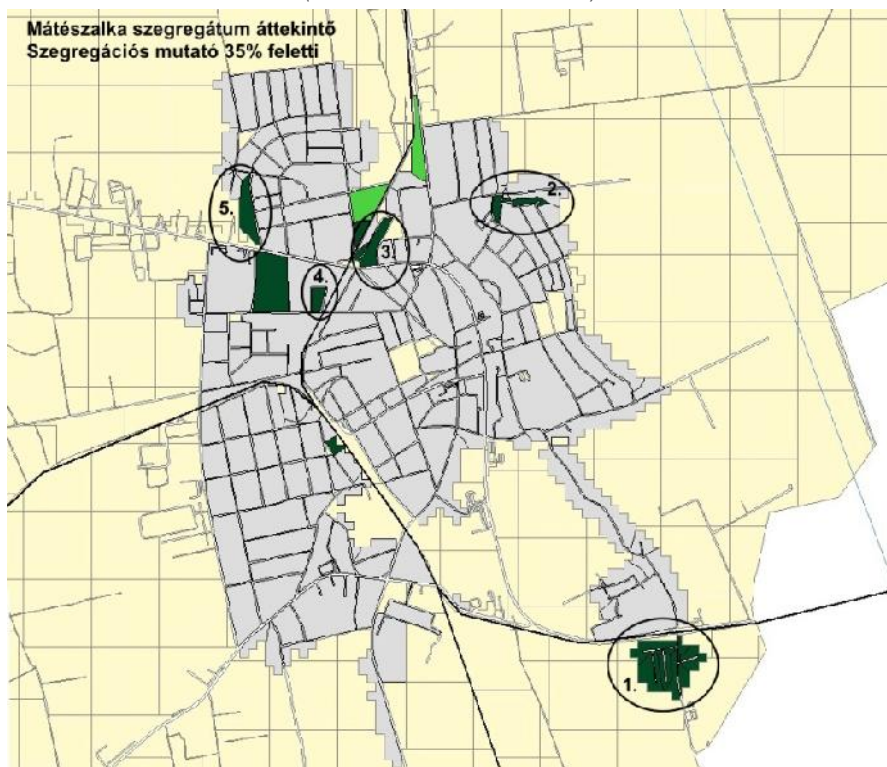
- Szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlőre, mint 35%;
- Szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke nagyobb egyenlőre mint 30%, de kisebb mint 35%;
- Szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt.

Tekintettel arra, hogy a 2015-ben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégia is a 2011-es népszámlálást követően került kidolgozásra, a szegregált területek lehatárolásában változás nem történt. Ennek megfelelően Mátészalkán továbbra is a korábban meghatározott 5 szegregátum került kijelölésre, melyeket az alábbi ábra mutat be. A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik. (A kartogram olyan területeket is megjelöl, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valósi szegregátumnak.)

- 1. szegregátum (Dankó P. u., Ecsedi köz, Szegfű u., Viola u. mindkét oldala - Ecsedi u. vasúttól belterületi határig)
- 2. szegregátum (Csokonai u. - Mátyás király u. - Csokonai u. - Bencsi köz északi oldala - Csokonai u. - Csokonai köz)
- 3. szegregátum (Szél köz páros oldala - Ifjúság tér - Jármű u.)
- 4. szegregátum (Deák F. köz - Deák F. u. - Móricz Zs. u. - Irinyi u.)
- 5. szegregátum (Északi körút nyugati oldala Tavasz utcától Jármű utcáig)

MÁTÉSZALKA ITS 2021

10. ábra: Mátészalka szegregátumai és szegregációval veszélyeztetett területei a 2011-es népszámlálási adatok alapján (35%-os határérték mellett)

Forrás: KSH

5. táblázat Mátészalka – Szegregátumok adatai

Mutató megnevezése	Mátészalka összesen	1. 2. 3. 4. 5. szegregátum				
		Lakónépesség száma	17 195	551	64	120
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,7	32,7	37,5	17,5	27,0	26,0
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,5	62,8	54,7	67,5	65,1	62,3
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	19,7	4,5	7,8	15,0	7,9	11,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	14,6	83,2	71,4	60,5	39,0	54,2
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebb népesség arányában	21,5	0,0	6,5	4,3	4,9	0,0
Lakásállomány (db)	7 095	116	17	40	22	20
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	5,9	44,8	47,1	55,0	27,3	35,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	40,3	78,0	68,6	74,1	58,5	62,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	10,2	64,2	51,4	53,1	36,6	35,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	55,0	21,1	31,6	26,1	40,5	35,3
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	35,7	50,0	66,7	58,5	60,9	42,9
Alacsony presztízs foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	29,9	98,7	75,0	43,5	35,3	77,8
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	53,1	64,1	68,8	67,5	44,4	64,9
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	14,7	61,6	40,0	41,0	51,4	33,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	8,3	26,8	20,0	15,4	31,4	22,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	5,4	43,4	53,3	54,1	30,0	36,8
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,1	31,9	53,3	32,4	20,0	10,5

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

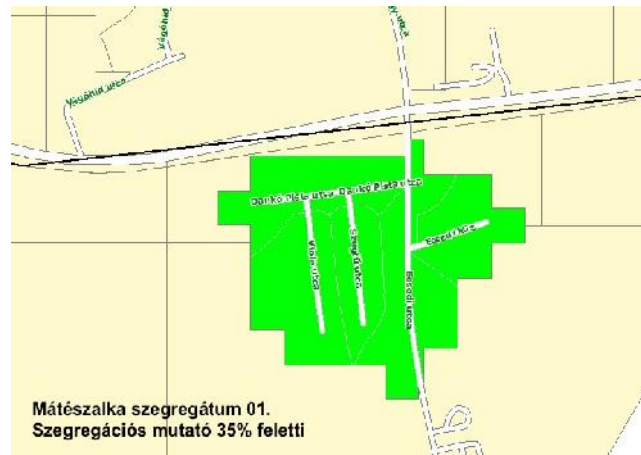
A szegregátumok főbb jellemzői az alábbiak.

1. szegregátum

Szegregátum lehatárolása: Dankó P. u., Ecsedi köz, Szegfű u., Viola u. mindkét oldala - Ecsedi u. vasúttól belterületi határig.

Érintett városrész: Déli városrész

11. ábra: Mátészalka – Szegregátum 1. (35%)

Forrás: KSH, 2015

A szegregátum főbb jellemzői:

- a szegregátum a Cinevég nevű lakóterületen került kijelölésre, ahol egy erősen leromlott állapotú területről van szó. Az itt élők száma a város lakosságának mintegy 3,2%-a alkotja. A kor megoszlás szerint elmondható, hogy a területen egy fiatal, nagyrészt iskoláskorú társadalmat találunk.
- Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskola végzettséggel rendelkezők aránya 83,2 %-ot mutat.
- A szegregátumban a házak többsége szoba-konyhás, ahol a WC-k a csatornázás hiánya miatt az udvaron találhatóak. Magas az egy lakásra jutó lakosok száma.
- Az aktív korúakon belül a lakosság 3/4-e nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A területen élők 15-64 éves korosztályba tartozók közül csak 1/5-e foglalkoztatott.
- A munkanélküliségi ráta 61,6%, a tartós munkanélküliek aránya 26,8 %.
- Infrastrukturális ellátottsága szerint a víz és az elektromos hálózaton kívül nincs kiépített közmv. A szemétszállítás kapcsán az önkormányzat térítésmentes konténeres szállítást biztosít.
- A lakóingatlanok elterült területek elhanyagoltak, a vízvezeték árkok elterültek, a csapadék elvezetése szikkasztása nem megoldott. Funkcionális ellátottsága kedvezőtlen.

2. szegregátum

Szegregátum lehatárolása: Csokonai u. - Mátyás király u. - Csokonai u. - Bencsi köz északi oldala - Csokonai u. - Csokonai köz

Érintett városrész: Keleti városrész

12. ábra: Mátészalka – Szegregátum 2. (35%)

Forrás: KSH, 2015

A szegregátum f jellemz i:

- A területen él k száma 64 f . kormegoszlás szerint elmondható, hogy a területen is egy fiatal, nagyrészt iskoláskorú társadalmat találunk.
- Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskola végzettséggel rendelkezők aránya 71,4 %, az itt élők 6,5 %-a rendelkezik felső fokú végzettséggel.
- Az azonosított lakásállomány közel fele alacsony komfort fokozat besorolású, rossz min szaki állapotú.
- Az aktív korúakon belül a lakosság 68,6 %-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel.
- A közmű szolgáltatások gerinchálózata közel teljesen kiépített, a Csokonai közt burkolatlan út jellemzi. A területet beépült lakóterületek veszik körül, így új beépítésekre nem lehet számítani, ami nem zárja ki a már beépült területek elszegregálódását.

3. szegregátum

Szegregátum lehatárolása: Szél köz páros oldala - Ifjúság tér - Jármű u.

Érintett városrész: Északi városrész

13. ábra: Mátészalka – Szegregátum 3. (35%)

Forrás: KSH, 2015

A szegregátum f jellemz i:

- Szegregált területek közül a második legnagyobb számú lakónépessége 120 f . A kormegoszlás szerint elmondható, hogy ez a terület áll legközelebb a városi értékekhez, az aktív korúak és az idősebbek dominálnak.
- Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskola végzettséggel rendelkezők aránya 60,5 %, ami a városi átlag 4-szerese.
- A területen lévő lakások alacsony komfort fokozat besorolásúak, a lakott lakások közel 1/3-a egyszobás lakás.
- Az aktív korúakon belül a lakosság 3/4-e nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A munkanélküliségi ráta 41%.
- Közmű szolgáltatások szempontjából az első szegregátumhoz hasonló értékeket mutat.

4. szegregátum

Szegregátum lehatárolása: Deák F. köz - Deák F. u. - Móricz Zs. u. - Irinyi u.

Érintett városrész: Nyugati városrész

13. ábra: Mátészalka – Szegregátum 4. (35%)

Forrás: KSH, 2015

A szegregátum f jellemz i:

- Lakónépességében a 0-14 évesek aránya 27 %-os. A hatvan év feletti korosztályba az itt él k 7,9 %-a tartozik.
- Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskola végzettséggel rendelkezők aránya 39 %-ot mutat, a többi területhez képest ez az érték a legalacsonyabb, minden harmadik 25 éves és id sebb lakos rendelkezik fels fokú végzettséggel.
- Kis telkes, s r beépítés családí házas terület. Az azonosított lakásállomány kicsivel több, mint 1/4-e alacsony komfort fokozatú.
- Az aktív korúakon belül a lakosság 58 %-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A munkanélküliségi ráta 51,4, a tartós munkanélüliek aránya 31,4 %
- A szegregátum nagy részét a Deák Ferenc utcát, a Deák Ferenc közt, az Irinyi utcát burkolatlan út borítja.

5. szegregátum

Szegregátum lehatárolása: Északi körút nyugati oldala Tavasz utcától Jármű utcáig

Érintett városrész: Északi városrész

14. ábra: Mátészalka – Szegregátum 5. (35%)

Forrás: KSH, 2015

A szegregátum f jellemz i:

- Az itt él k száma 77 f , amely az Északi városrész 2,3 %-át alkotja. A kor megoszlás szerint a városi átlaghoz igazítva a fiatalok aránya dominánsabb.

- Az aktív korúakon belül a legfejlebb általános iskola végzettséggel rendelkezők aránya 54,2 %-ot mutat, a városi átlag 3-4 szerese, ezzel szemben felsőfokú végzettséggel rendelkező személyt nem azonosítottak a területen.
- Az megtalálható lakásállomány kevesebb, mint egyharmada alacsony komfort fokozat besorolású.
- Az aktív korúakon belül a lakosság 62,5 %-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A munkanélküliségi ráta 33,3%, a tartós munkanélültek aránya 22.2 %

20.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Mátészalka Város Önkormányzata az előző, 2015-ben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Antiszegregációs programjában számos szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó – a fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott –, és a szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedést határozott meg, melyek teljesülését az alábbi táblázat részletezi.

6. táblázat: Mátészalka 2015-ben elfogadott ITS-ében megfogalmazott antiszegregációs intézkedések

Intézkedés	Intézkedés megvalósulása
A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	
Roma oktatási, felzárkóztató program	Nem valósult meg
Átfogó képzési rendszer	Megvalósítása folyamatban van
Foglalkoztathatóság javítása	Megvalósítása folyamatban van
Munkaerőpiacra való visszatérés ösztönzése a hátrányos helyzetűek számára	Megvalósítása folyamatban van
Telepi szolgáltatóház a Cinevégen	Megvalósult
Közösségi terek kialakítása és fejlesztése	Megvalósítása folyamatban van
Zöldfelület fejlesztése	Nem valósult meg
A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	
Civil és ifjúsági ház megvalósítása	Megvalósult
Alap- és középfokú oktatási intézmények rekonstrukciója	Megvalósult a következő intézmények esetében: <ul style="list-style-type: none"> • Négy Évszak Óvoda; • Móricz Zsigmond Magyar-Angol Kéttannyelvű Általános Iskola; • Szatmár Alapfokú Művészeti Iskola; • Négy Évszak Óvoda Kertvárosi Tagóvoda; • Széchenyi István Katolikus és Német Nemzetiségi Általános Iskola (infrastruktúra megújítása és tornaterem építése); • A Mátészalkai Szakképzési Centrum mátészalkai és nyírbátori kollégiumának energetikai korszerűsítése; • Baross László Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium épületenergetikai fejlesztése. A megvalósítás folyamatban van a következő intézmények esetében: <ul style="list-style-type: none"> • Óvodai feladatellátási hely létrehozása a mátészalkai Széchenyi István Katolikus és Német Nemzetiségi Általános Iskolában • Kálvin János Református Általános Iskola • Református óvoda építése
Gyakorlati mezőgazdasági oktatás fejlesztése	Nem valósult meg
Óvodai ellátás fejlesztése Mátészalkán	Megvalósult: <ul style="list-style-type: none"> • Egyéni fejlesztő, csoportszobai eszközök kerültek a feladatellátási helyekre • 1 fő gyógypedagógus kiképzése
Bölcsődei ellátás fejlesztése Mátészalkán	Megvalósítás folyamatban van a következők esetében: <ul style="list-style-type: none"> • Új, önkormányzat által fenntartott bölcsőde építése; • Nyíregyházi Egyházmegye Gyermekjóléti szolgáltatásának

Intézkedés	Intézkedés megvalósulása
	fejlesztése új görögkatolikus Bölcsőde létrehozásával.
Egészségügyi alapellátási központ létrehozása	Nem valósult meg
Pályaorientáció és kapcsolatrendszer kialakítása a középfokú intézményekkel	Megvalósítása folyamatban van
Mentorprogram	Megvalósítása folyamatban van
A lakóterületen élők egészségi állapotának, életminőségének javítása	Megvalósítása folyamatban van
Városi szabadidős létesítmények kialakítása	Megvalósult: <ul style="list-style-type: none"> • Megépült 2 darab 200 m hosszú futókör; • kondiparkok létesültek. Megvalósítása folyamatban van: <ul style="list-style-type: none"> • Jóléti tó, rendezvénytér kialakítása, valamint a sportfunkciók fejlesztése
Városi Sporttelep fejlesztése	Megvalósult
Mobilizációs program a hátrányos helyzetű családoknál	Nem valósult meg
Rajtkő akció	Nem valósult meg
Biztos Kezdet gyerekház	Jogsabályi előírás alapján nem megvalósítható
Keleti lakótelep sportpálya és sportöltöző	Megvalósult
Közösségfejlesztés CLLD-hez kapcsolódóan	Megvalósítása folyamatban van
Időskorúak ellátásnak színvonalát fejlesztő beruházások és soft tevékenységek	Részben megvalósult
A védőnői és a gyermekjóléti szolgálat, az ifjúságvédelem fejlesztése	Megvalósult
Bűnmegelőzés támogatása-polgárőrség támogatása	Megvalósult
Ifjúsági programok, nem iskolarendszerű foglalkozások szervezése	Megvalósult
Városi Kerékerdő program	Részben megvalósult
Külterületi kerékpárutak létesítése	Részben megvalósult
Járdák megújítása	Megvalósult (8708 m ²)
Zöldfelület fejlesztése	Megvalósult
Illegális személtarakók felszámolása	Megvalósítása folyamatos
Panelprogram folytatása	Nem valósult meg.
Védőerdők telepítése	Nem valósult meg.

Forrás: Mátészalka Város Önkormányzatának adatszolgáltatása alapján saját szerkesztés

A város antiszegregációs Intézkedési tervének teljesítéséhez kapcsolódóan érdemes kiemelni a „Komplex telep program a Cinevégen” című program megvalósítását, mely két támogatott támogatási kérelmet foglal magában:

7. táblázat: A Komplex program Cinevégen program keretében megvalósuló projektek

Projekt azonosító száma	Projekt címe	Megítelt támogatás	Megvalósítás időszaka
TOP-5.2.1-15-SB1-2016-00009	Komplex program a Cinevégen	110 000 000 Ft	2018.11.01 – 2021.10.31.
TOP-4.3.1-15-SB1-2016-00004	Komplex telep program a Cinevégen – infrastrukturális fejlesztések	210 000 000 Ft	2019.04.01 – 2020.12.29.

Forrás: palyazat.gov.hu

A TOP-5.2.1-15-SB1-2016-00009 azonosító számú projekt keretében megvalósuló tevékenységek a következők:

- Együttműködés a közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció feltételeinek megteremtése céljából:

- közösségfejlesztést célzó programok (beleértve hitéleti vonatkozású programokat is);
- az érintett lakosság bevonását, a beilleszkedést segítő programok, akciók;
- az akcióterület lakosságának társadalmi integrációját segítő programok;
- a tervezett fejlesztéseket elfogadtató programok.
- Folyamatos szociális munka megteremtése:
  - pénzügyi, családszervezési - és életvezetési tanácsadások;
  - adósságkezelési tanácsadás szolgáltatás;
  - problémák feltérképezése, egyéni fejlesztési tervek készítése, megvalósítása, és folyamatos felülvizsgálata;
  - szociális munkások a Felhívás céljaihoz illeszkedő segítő tevékenysége.
- Törekvés a foglalkoztatás elérésének segítésére:
  - munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok;
  - önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása, fejlesztése.
- Törekvés a kora-gyermekkori, gyermekkori és formális oktatáson kívüli fejlesztésre és oktatásfejlesztésre:
  - családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás kiterjesztése, bővítése;
  - a kötelező önkormányzati feladatellátáson túli szociális, gyermekjóléti szolgáltatások kialakítása;
  - a gyerekek iskolai felzárkózását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok.
- Törekvés az egészségfejlesztésre:
  - egészségügyi programok (beleértve a prevenció, mentálhigiénés programokat)
- Szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása:
  - adósságkezelési tanácsadás;
  - önkormányzatokkal bérlet-kijelölési jogról történő megállapodások elérésének segítése, abban történő segítségnyújtás.

A TOP-4.3.1-15-SB1-2016-00004 azonosító számú projekt keretében megvalósuló tevékenységek a következők:

- három darab szociális bérlakás felújítása, komfortosítása;
- közösségi ház kialakítása;
- szolgálati lakás kialakítása a közösségi házon belül.

20.3 Antiszegregációs intézkedési terv

Az antiszegregációs program keretében megvalósítandó intézkedések meghatározásának kereteit Mátészalka Város Önkormányzata **Helyi Esélyegyenlőségi Programja** (2018-2023) jelölte ki, amely külön fejezetet szentel a mélyszegénységben élők és a romák (ezen belül kiemelten foglalkozva a szegregátumban élőkkel) helyzetének, problémáinak bemutatására.

Az intézkedések azonosításához felhasználásra kerültek a 2015-ben elfogadott Antiszegregációs Program végrehajtása során szerzett tapasztalatok is.

A fentieket figyelembe véve az Antiszegregációs Program **átfogó célja** az alacsony státuszú, hátrányos helyzetű lakosság társadalmi és térbeli integrációjának elősegítése, életminőségének javítása.

Ezen cél teljesítését a következő **specifikus célok** teljesítése szolgálja:

- A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása
- A lakosság foglalkoztathatóságának javítása a képzettségi szint növelésével és a munkatapasztalat hiányából fakadó hátrányok mérséklésével
- A minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása
- A hátrányos és nem hátrányos helyzetű lakosság közötti közösségi kohézió erősítése.

15. ábra: Az antiszegregációs intézkedési terv célrendszere

Az alacsony státuszú, hátrányos helyzetű lakosság társadalmi és térbeli integrációjának elősegítése, életminőségének javítása

A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása

A lakosság foglalkoztathatóságának javítása a képzettségi szint növelésével és a munkatapasztalat hiányából fakadó hátrányok mérséklésével

A minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása

A hátrányos és nem hátrányos helyzetű lakosság közötti közösségi kohézió erősítése

Forrás: Saját szerkesztés

20.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések a következők.

8. táblázat: A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

Tevékenység	Kapcsolódó cél	Felkészítés	Megvalósítási időszak
Közfoglalkoztatási programok folytatása	A lakosság foglalkoztathatóságának javítása a képzettségi szint növelésével és a munkatapasztalat hiányából fakadó hátrányok mérséklésével	Mátészalka Város Önkormányzata	Folyamatos
Szociális bérlakásállomány bővítése, felújítása, komfortfokozatának emelése	A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2021-2025
Bölcsésdei, óvodai ellátás és az oktatási intézmények fejlesztése	A minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata Mátészalkai Szakképzési Centrum Mátészalkai Tankerületi Központ	2021-2025
Tehetséggondozó programok folytatása	A lakosság foglalkoztathatóságának javítása a képzettségi szint növelésével és a munkatapasztalat hiányából fakadó hátrányok mérséklésével	Mátészalka Város Önkormányzata	Folyamatos
Ösztöndíjprogramok folytatása a hátrányos helyzetű, tehetséges fiatalok támogatása érdekében	A lakosság foglalkoztathatóságának javítása a képzettségi szint növelésével és a munkatapasztalat hiányából fakadó hátrányok mérséklésével	Mátészalka Város Önkormányzata	Folyamatos
Iskolai felzárkóztató- és az oktatási rendszerben történő lemorzsolódást megelőző programok folytatása	A lakosság foglalkoztathatóságának javítása a képzettségi szint növelésével és a munkatapasztalat hiányából fakadó hátrányok mérséklésével	Mátészalka Város Önkormányzata Mátészalkai Szakképzési Centrum Mátészalkai Tankerületi Központ	Folyamatos
Pályaorientációs- és az oktatást népszerűsítő programok megvalósítása	A lakosság foglalkoztathatóságának javítása a képzettségi szint növelésével és a munkatapasztalat hiányából fakadó hátrányok mérséklésével	Mátészalka Város Önkormányzata Mátészalkai Szakképzési Centrum Mátészalkai Tankerületi Központ	Folyamatos

Tevékenység	Kapcsolódó cél	Felelős	Megvalósítási időszak
Felnőttképzési programok folytatása (hiányzó alapfokú képzettség pótlását, piacképes szakmák, érettségi bizonyítvány megszerzését támogató programok)	A lakosság foglalkoztathatóságának javítása a képzettségi szint növelésével és a munkatapasztalat hiányából fakadó hátrányok mérséklésével	Mátészalka Város Önkormányzata Mátészalkai Szakképzési Centrum Mátészalkai Tankerületi Központ	Folyamatos
Munkaerőpiaci mentorprogramok indítása	A lakosság foglalkoztathatóságának javítása a képzettségi szint növelésével és a munkatapasztalat hiányából fakadó hátrányok mérséklésével	Mátészalka Város Önkormányzata	Folyamatos
Közösségi, kulturális- és sportrendezvények szervezése	A hátrányos és nem hátrányos helyzetű lakosság közötti közösségi kohézió erősítése	Mátészalka Város Önkormányzata	Folyamatos

Forrás: Saját szerkesztés

20.3.2 A fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során figyelembe kell venni, hogy a tervezett beavatkozások ne eredményezzenek esélyegyenlétlenséget, diszkriminációt, ne járuljanak hozzá a szegregációs folyamatok erősödéséhez. Ennek érdekében már a tervezési szakaszban vizsgálni szükséges a fejlesztések esetleges szegregációs hatásait. Törekedni kell a tervezett beavatkozások társadalmi elfogadottságának növelésére, melyet a rendszeres társadalmi párbeszéddel, az adott területen jelentős tapasztalattal rendelkező szakértők bevonásával lehet elérni. Jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia alacsony státuszú lakosság térbeli koncentrációjának emelkedését eredményez, vagy a szegregációt fokozó intézkedést nem tartalmaz.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában tervezett beruházások hozzájárulhatnak az antiszegregációs programban meghatározott célkitűzések teljesítéséhez azáltal, ha azokban törekednek a szegregátumokban élő hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatására. Ennek eszközei lehetnek a közfoglalkoztatottak bevonása, vagy a hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának előírása közbeszerzési feltételként.

20.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések a következők.

9. táblázat: A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

Tevékenység	Kapcsolódó cél	Felelős	Megvalósítási időszak
Lakóingatlanok megújítását, komfortfokozatának emelését és energetikai korszerűsítését támogató programok	A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2021-2025
Együttműködés fenntartása nem állami szervezetekkel és fenntartókkal különös tekintettel a szociális és egészségügyi szolgáltatásokra (Támogatócsoportok projektzárását követő fenntartása)	A hátrányos és nem hátrányos helyzetű lakosság közötti közösségi kohézió erősítése	A „Komplex program a Cinevégen” című projekt keretében létrehozott támogató csoport tagjai	Folyamatos
Burkolatlan utak aszfaltozása	A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2022-2026
Járdahálózat megújítása, bővítése	A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2022-2027
Kerékpárúthálózat fejlesztése, bővítése	A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2022-2027

MÁTÉSZALKA ITS 2021

Tevékenység	Kapcsolódó cél	Felelős	Megvalósítási időszak
Hiányzó közművek kiépítése	A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2022-2027
Egészségügyi szemléletformáló- és szórakoztató programok folytatása	A minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata	Folyamatos
Közösségi- és játszótérek kialakítása, fejlesztése	A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2021-2025
Zöldterület fejlesztés	A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata	2021-2025
Illegális szeméttelrakók felszámolása	A lakhatási körülmények javítása és az élhető lakókörnyezet biztosítása	Mátészalka Város Önkormányzata	Folyamatos

Forrás: Saját szerkesztés

21 A stratégia küls és bels összefüggései

21.1 Küls összefüggések

Mátészalka településfejlesztési stratégiájának kidolgozása során kulcsfontosságú figyelembe venni a helyi, megyei, illetve országos dokumentumokat, valamint a regionális és nemzetközi trendeket, irányvonalakat is. Ezen stratégiák, programok célkit zéseinek fényében válnak nyilvánvalóvá olyan összefüggések, amelyek nagy mértékben el segíthetik a város dinamikus fejl dését.

Az alábbiakban a releváns nemzetközi és hazai programok és dokumentumok célrendszerével való kapcsolódási pontok vizsgálatára kerül sor.

21.1.1 A stratégia illeszkedése nemzetközi szint fejlesztési programokhoz

21.1.1.1 Illeszkedés az EU tematikus célkit zéseire

Az Európai Unió egy új évtized, illetve új hosszú távú költségvetési id szak küszöbén új stratégiai célokat és prioritásokat határozott meg, amelyek hozzájárulnak egy gazdaságilag és társadalmilag er sebb Európa létrejöttéhez. Az **EU 2021-2027**-es id szakra vonatkozó kohéziós politikájának öt f célkit zése van:

- **Intelligensebb Európa:** fókuszában az innováció, a digitalizálás, a gazdasági átalakulás, valamint a kis- és középvállalkozások támogatása áll. Ez a terület kiterjed a kutatási és innovációs kapacitások növelésére, a fejlett technológiák elterjesztésére és a versenyképesség fokozására is.
- **Zöldebb, karbonszegény Európa:** többek között a tiszta energiaforrásokba való beruházásra, az energiahatékonyság növelésére, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra, a körforgásos gazdaságra való átállás el mozdítására, illetve a Párizsi Megállapodásban foglalt kötelezettségek teljesítésére összpontosít.
- **Jobban összekapcsolódó Európa:** keretében egy fenntartható, transzeurópai közlekedési rendszer kialakítása, illetve stratégiai szállítási és digitális hálózatok üzemeltetése, a fenntartható városi mobilitás megteremtése a cél.
- **Szociálisabb Európa:** a célkit zés megvalósítja a szociális jogok európai pillérét. Kiemelt területe az oktatás min ségének, illetve elérhet ségének javítása, a kirekesztett csoportok integrációja. Emellett fontos részét képezi az intézkedéseknek a foglalkoztatás (különös tekintettel a n k munkaer piaci részvételére), az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés, és a társadalmi befogadás támogatása.
- **Polgáraihoz közelebb álló Európa:** célja a helyileg irányított fejlesztési stratégiák és fenntartható városi fejl dés támogatása, az integrált társadalmi, gazdasági, kulturális, és környezeti fejlesztések el mozdítása a városokban és vidéken is.

Az alábbi táblázat összefoglalja, hogy Mátészalka integrált településfejlesztési stratégiája mely Európai Uniók célokkal van harmóniában, hogyan illeszkedik azokhoz.

Európai Unió 2021-2027 f célkit zései	Mátészalka ITS tematikus céljai
Intelligensebb Európa	T1. A helyi gazdaság er sítése
Zöldebb, karbonszegény Európa	T3. A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése
Jobban összekapcsolódó Európa	T1. A helyi gazdaság er sítése T2. A humán infrastruktúra er sítése
Szociálisabb Európa	T2. A humán infrastruktúra er sítése T4. Társadalmi szolidaritás megteremtése
Polgáraihoz közelebb álló Európa	T2. A humán infrastruktúra er sítése

21.1.1.2 Illeszkedés a Duna Régió Stratégiához

A **Duna Régió Stratégia** a kelet-közép-európai régió kiemelt fejlesztési dokumentuma, amely 4 pillérrel és 11 prioritási területtel rendelkezik. A 4 pillér, illetve a hozzájuk kapcsolódó prioritások a következők:

- A. A Duna régió összekapcsolása a többi régióval
  - PA 1/a A mobilitás és a multimodalitás fejlesztése - belvízi hajóutak
  - PA 1/b A mobilitás és az intermodalitás fejlesztése - vasúti közúti és légi közlekedés
  - PA 2 A fenntartható energia használatának ösztönzése
  - PA 3 A kultúra és az idegenforgalom, valamint az emberek egymással való kapcsolatteremtésének előmozdítása
- B. Környezetvédelem a Duna régióban
  - PA 4 A vizek minőségének helyreállítása és megőrzése
  - PA 5 Környezeti kockázatok kezelése
  - PA 6 A biodiverzitás, a táj, valamint a levegő- és talajminőség megőrzése
- C. A jólét megteremtése a Duna régióban
  - PA 7 Tudásalapú társadalom kialakítása a kutatás, az oktatás és az információs technológiák segítségével
  - PA 8 A vállalkozások versenyképességének, beleértve a vállalkozások közötti regionális együttműködések (klaszterek) fejlesztésének támogatása
  - PA 9 Az emberi erőforrásba és képességekbe való befektetés
- D. A Duna régió megerősítése
  - PA 10 Az intézményrendszer kibővítése és az intézményi együttműködés megerősítése
  - PA 11 Együttműködés a biztonság javítása és a szervezett és súlyos bűncselekmények elleni küzdelem érdekében

Mátészalka ITS-ének minden tematikus célkitűzése illeszkedik a Duna Régió Stratégia pilléreihez és prioritásaihoz, azok megvalósulásához teljes mértékben hozzájárul.

21.1.2 A stratégia illeszkedése országos és megyei területfejlesztési dokumentumokhoz

21.1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK) való illeszkedés

Az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)** komplex fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg a felmerülő társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési igények alapján, amelyek hosszú távú alapot adnak egy nemzeti és szakpolitikai célokat magába foglaló jövőképek kialakításához, egészen 2030-ig. A 2014 januárjában elfogadott Konceptió több fő célt is vázol Magyarország számára, amelyekkel az ország nemzetközi szinten elfoglalt helyzetét és Közép-Európában való vezető szerepét igyekszik javítani és erősíteni, saját erőforrásaink megfelelő kihasználásával és fejlesztésével egyetemben.

A nemzeti jövőképek elérése érdekében a Konceptió négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelöl ki:

1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

Az OFTK specifikus célokat is azonosít, amelyek nemzeti jelentőség ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel.

Szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

- Versenyképes, innovatív gazdaság;
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság;
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése;
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I;
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom;
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság;
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.

Területi specifikus célok:

- Az ország makro-regionális szerepének erősítése;
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat;
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése;
- Kiemelkedő táji érték térségek fejlesztése;
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése;
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

E célok közül Mátészalka ITS céljai elsősorban az alábbiakhoz kapcsolódnak szorosan: Versenyképes, innovatív gazdaság; Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése; Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme; Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése; Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése.

21.1.2.2 Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiához való illeszkedés

A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia olyan átfogó és specifikus célokat foglal magába, melyek illeszkednek a nemzetközi szintű erőfeszítésekhez és célokhoz egy fenntartható, környezettudatos és élhető jövőért. A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, de 2050-ig tartó időszakra is kihatással lévő dokumentum több szinten határozza meg azokat a célokat, amelyek elérésére Magyarország törekszik.

A Stratégia átfogó céljai a következők:

- **Fennmaradás és tartamos fejlődés egy változó világban:** A klímaváltozás több szempontból jelent kihívást, természeti, humán és gazdasági erőforrásainkat veszélyezteti. Cél Magyarország természeti értékeinek, erőforrásainak (termőföld, ivóvíz, biológiai sokféleség), és kulturális kincseinek megőrzése, valamint az emberi egészség kiemelt védelme. Továbbá cél a fenntartható, tartós fejlődés elérése, amely az erőforrások takarékos és hatékony használatát feltételezi gazdasági fordulatra és életmódváltásra épül, elősegítve a területi különbségek mérséklését.
- **Adottságaink, lehetőségeink és korlátaink megismerése:** Az éghajlatváltozás jelenségének, természeti hatásainak, területi jellemzőinek és társadalmi gazdasági következményeinek feltárása tudományos megalapozottságú elemzéseket igényel. A tervezési bizonytalanságok csökkentése és az intézkedések hatékonyságának nyomon követése érdekében, továbbá a döntéshozatal támogatására komplex monitoring rendszer, valamint térinformatikai támogatottságú alkalmazkodási és mérséklési elemzési értékelési mechanizmusok fejlesztése szükséges, amely az intézkedések hatékonyságának ellenőrzéséhez is alapul szolgál. A kibocsátás csökkentés és az alkalmazkodás költséghatékony lehetőségeinek feltárásához célirányos kutatási fejlesztési, innovációs tevékenységekre kell támaszkodni.

A Stratégiához kapcsolódó specifikus célkitűzések a következők:

- Dekarbonizáció
- Az éghajlati sérülékenységi területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása

- Alkalmazkodás és felkészülés
- Éghajlati partnerség biztosítása

Mátészalka ITS-e hozzájárul a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiában foglalt célok megvalósításához, a T3 tematikus cél révén: A város táji és épített környezetének fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható Mátészalka megteremtése. Ezen cél keretében Mátészalka az alábbi fejlesztési irányokat fogalmazta meg:

- energiahatékonyság növelése, a megújuló energiaforrások széleskörű használata,
- klímaváltozáshoz való alkalmazkodás,
- zöldterületek megóvása, további fejlesztése,
- városi közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát mobilitás feltételeinek megteremtése

21.1.2.3 Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei fejlesztési dokumentumokhoz való illeszkedés

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye **Területfejlesztési Koncepciója és Integrált Területi Programja** (ITP) a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan fogalmazza meg a megye fejlesztési célrendszerét, a következő időszakra vonatkozó megyei szintű fejlesztési dokumentumok kidolgozása 2021-ben várható.

A megyei fejlesztési dokumentumok megfogalmazott jövőképe: "2030-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egy olyan hely, ahol jó élni."

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Klímastratégiája (2018) megfogalmazza a megye klímavédelmi jövőképet: "2030-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye a klímaváltozás hatásaihoz alkalmazkodni tudó, természeti értékekben gazdag terület, ahol biztonságosan élni és gazdálkodni."

A megye klímastratégiájának célkitűzései az alábbiak:

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Klímastratégiája	
Mitigációs célkitűzések (M)	Horizontális klímatudatossági és szemléletformálási célkitűzések (Szh)
M-1: Energiafelhasználás hatékonyságának növelése, a kibocsátás csökkentésével	Szh-1: A klímatudatos fogyasztói magatartás erősítése
M-2: A közlekedésből származó CO ₂ kibocsátás csökkentése	Szh-2: A helyi alkalmazkodási ismeretek bővítése
M-3: Megújuló energiaforrások arányának növelése a megyei energiaszerkezetben	Szh-3: Az ÜHG kibocsátás csökkentését célzó szemléletformálás
M-4: Erdősültség arányának növelése (CO ₂ nyelés fokozása)	Szh-4: A Megyei Önkormányzat klímatudatos szakmai és lakossági kommunikációjának erősítése
Átfogó és felkészülési célkitűzések (Aá)	Speciális adaptációs és felkészülési célkitűzések (As)
Aá-1: Aszályal szemben védett területek arányának növelése	As-1: A természeti és táji értékek sérülékenységének vizsgálata
Aá-2: Helyi vízkárok elleni sérülékenység csökkentése	As-2: A megye agráriumának alapját képező értékek megóvása
Aá-3: H hullámokkal szembeni védekezés erősítése	As-3: A kultúrtáj legfontosabb elemeinek megóvása (kisebb közösségek kultúrtörténeti értékei)
Aá-4: Épített környezet sérülékenységének csökkentése	As-4: A védett, épített értékek sérülékenységének vizsgálata
Aá-5: Ár- és belvízvédelmi rendszer fenntartása és fejlesztése	As-5: A klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás feltételeinek megteremtése a mezőgazdasági termelésben
Aá-6: Települések zöldfelületeinek növelése	As-6: A mezőgazdasági termelés biztonságát fokozó öntözési rendszerek komplex kiépítése
	As-7: Helyi turizmus és ökoturizmus erősítése

E célok közül Mátészalka ITS céljai első sorban az alábbiakhoz kapcsolódnak szorosan: M-1: Energiafelhasználás hatékonyságának növelése, a kibocsátás csökkentésével, M-3: Megújuló energiaforrások arányának növelése a megyei energiaszerkezetben, Szh-1: A klímatudatos fogyasztói magatartás erősítése, Szh-2: A helyi alkalmazkodási ismeretek bővítése, Aá-6: Települések zöldfelületeinek növelése, As-4: A védett, épített értékek

sérülékenységeinek vizsgálata, As-5: A klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás feltételeinek megteremtése a mezőgazdasági termelésben.

21.1.3 Helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való összhang bemutatása

21.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

Mátészalkán folyamatban van a város Településrendezési Tervének felülvizsgálata.

A tervezés jelenlegi szakaszában az ITS-ben szereplő elzeter fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával. Az ITS megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítésekor szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

21.1.3.2 Az önkormányzat gazdasági programjához való illeszkedés

Mátészalka Város Önkormányzata 2020-ban fogadta el a **2020-2025 közötti id szakra vonatkozó Gazdasági Programját**. A város Képviselő-testülete a jövő iránti felelősség tudatában alapvető feladatának tartja a település fejlesztésének fontosságát. A program figyelembe veszi a településen élők igényeit, elvárásait, a megyei területfejlesztési program azon részét, amely a település környezetét érinti és a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás ugyanezen id szakára szóló elképzeléseit.

A 2020-2025 id szakra vonatkozó gazdasági program helyi szinten határozza meg mindazokat a célkitzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

Au ITS célrendszere teljes mértékben illeszkedik a Gazdasági Program célrendszeréhez, ahogyan azt az alábbi táblázat is bemutatja.

Gazdasági program 2020-2025 tematikus céljai	Gazdasági program 2020-2025 fejlesztési irányai	ITS városi szint tematikus célkitzései
Vállalkozásbarát Mátészalka A város adottságaira építő megyei gazdasági centrum szerep erősítése, valamint a vállalkozóbarát gazdasági környezet fejlesztése.	<ul style="list-style-type: none"> Mátészalka, mint kereskedelmi és agrárcentrum Mátészalka az Optika városa Mátészalka, ahol feltöltődés 	T1. A helyi gazdaság erősítése – vállalkozásbarát Mátészalka
Szolgáltató Mátészalka A központi szerep megerősítése a járásban és a Szatmári térségben a közigazgatás, a nevelés-oktatás, az egészségügy, a gyermekjóléti-szociális ellátás a kultúra területén.	<ul style="list-style-type: none"> Mátészalka, a kultúra fellelővára Mátészalka, ahol minden érted van 	T2. A humán infrastruktúra erősítése – szolgáltató Mátészalka
Fenntartható és lokálpatrióta Mátészalka Az épített és a természeti környezet folyamatos, fenntartható megújításán, valamint a közösségi kohézió erősítésén alapuló, vonzó és szolidáris európai város szerep erősítése.	<ul style="list-style-type: none"> Mátészalka, a megújuló, zöld város Mátészalka, ahol otthon vagy Fiatalok Mátészalkájá 	T3. A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható Mátészalka T4. Társadalmi szolidaritás megerősítése – összetartó Mátészalka

21.1.3.3 Helyi esélyegyenlőségi programhoz való illeszkedés

Mátészalka Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP) rögzíti a 2018-2023 közötti id szakra kitűzött célokat és az elérésük érdekében megvalósítandó feladatokat. Az intézkedések célja, hogy a város biztosítsa minden ember egyenlőségét, senkit ne érjen faji, etnikai, nemzetiségi, vallási, nemi; életkor, családi állapot, fogyatékoság vagy más okból fakadó diszkrimináció.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó céljai a következőképp határozhatók meg:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása;
- egyenlő hozzáférés a közszolgáltatásokhoz;
- diszkriminációmentesség;

- szegregációmentesség;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések;
- a köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködés a köznevelési fenntartó szervekkel.

A fenti célok elérése érdekében Mátészalka Önkormányzatának célja olyan intézkedések és módszerek kialakítása, melyek:

- segítik a hátrányok csökkentését, vagy annak teljes megszüntetését eredményezik;
- részben vagy teljes szegregációmentességet nyújtanak;
- általánosan a településen élő hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlősége növekszik;
- egyenlő eséllyel rendelkező társadalom megalakulását szolgálják;
- támogatják a meglévő intézkedések meglétét, illetve igényfelmérés alapján új programok, intézkedések bevezetését segítik az esélyegyenlőség nevében.

A felsorolt célokhoz és irányelvekhez illeszkednek az ITS T2. és T4. tematikus céljai, amelyek szerint a város célkitűzései között szerepel egyrészt a humán infrastruktúra erősítése, másrészt a társadalmi szolidaritás megteremtése.

21.1.3.4 Illeszkedés Mátészalka Fenntartható Energia és Klíma Akciótervéhez (SECAP)

Mátészalka az éghajlatvédelem és a fenntartható energiagazdálkodás érdekében határozott arról, hogy csatlakozik a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségéhez. A Szövetséghez való csatlakozás eredményeként készült el **Mátészalka Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP)** 2019 szeptemberében.

A SECAP célja feltárni a városhoz kötődő CO₂-kibocsátás mértékét és forrásait, majd a helyi adottságok figyelembevételével olyan energiahatékonysági beruházásokat és megújuló energiaforrásokat hasznosító megoldásokat bemutatni, amelyekkel az önkormányzat elérheti a kitűzött célt. Az energia akcióterv elemzi a különböző szektorok energiahatékonyságát, a kapcsolódó üvegházgázkibocsátást, valamint megfogalmazza az önkormányzat célkitűzéseit a fenntartható energiagazdálkodás területén. A klímaakcióterv felméri a települést veszélyeztető éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatokat, és ajánlásokat fogalmaz meg ezek megelőzésére, mérséklésére.

Az ITS céljai szinergikus kapcsolatban állnak a SECAP-ban megfogalmazott célokkal és feladatokkal, az ITS T3. tematikus célja (A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható Mátészalka) keretében megfogalmazott fejlesztési irányok a város fenntartható fejlesztését célozzák (energiahatékonyság növelése, a megújuló energiaforrások széleskörű használata, klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, zöldterületek megővése, további fejlesztése, városi közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát mobilitás feltételeinek megteremtése).

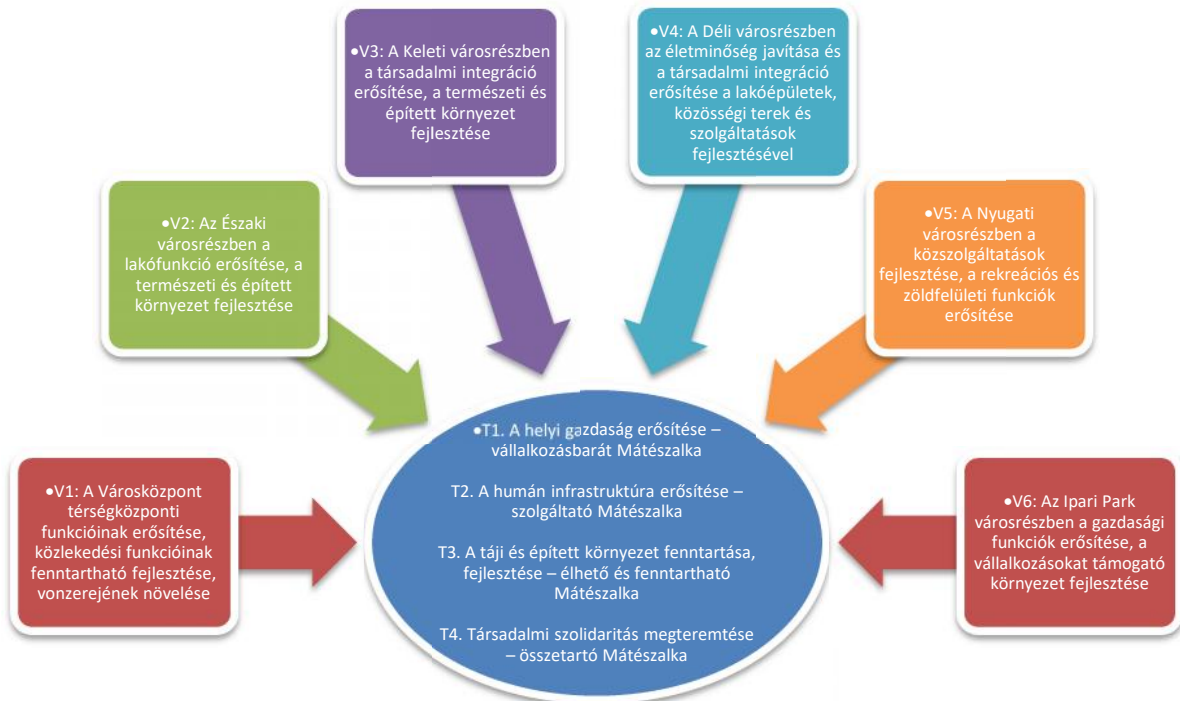
21.2 Belső összefüggések

21.2.1 A célok logikai összefüggései

Mátészalka Integrált településfejlesztési stratégiája a településfejlesztési koncepcióban felvázolt jövőképe és átfogó célok elérése érdekében 4 városi szintű tematikus és 6 városrészi (területi) célt jelöl ki a következő 7 éves időszakra.

16. ábra: Mátészalka városfejlesztési célrendszerének tematikus és területi céljai

MÁTÉSZALKA ITS 2021

A **tematikus célok** lefedik a városfejlesztés legfontosabb tématerületeit, és együttesen hozzájárulnak az a város jövő képének megvalósításához.

- T1. A helyi gazdaság erősítése – vállalkozásbarát Mátészalka
- T2. A humán infrastruktúra erősítése – szolgáltató Mátészalka
- T3. A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható Mátészalka
- T4. Társadalmi szolidaritás megteremtése – összetartó Mátészalka

A **területi célok** egy-egy városrész fejlesztésének irányait jelölik ki, és együttesen hozzájárulnak a tematikus célok eléréséhez.

- V1: A Városcsopont térségközponti funkcióinak erősítése, közlekedési funkcióinak fenntartható fejlesztése, vonzerejének növelése
- V2: Az Északi városrészben a lakófunkció erősítése, a természeti és épített környezet fejlesztése
- V3: A Keleti városrészben a társadalmi integráció erősítése, a természeti és épített környezet fejlesztése
- V4: A Déli városrészben az életminőség javítása és a társadalmi integráció erősítése a lakóépületek, közösségi terek és szolgáltatások fejlesztésével
- V5: A Nyugati városrészben a közszolgáltatások fejlesztése, a rekreációs és zöldfelületi funkciók erősítése
- V6: Az Ipari Park városrészben a gazdasági funkciók erősítése, a vállalkozásokat támogató környezet fejlesztése

A tematikus és területi célok összefüggéseit, kapcsolatuk erősségének mértékét a 3.3. fejezet mutatja be részletesen.

21.2.2 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Mátészalka ITS-ének célkitűzései a helyzetértékelésben azonosított legfőbb városi problémákra reagálnak, a célok megvalósulása a város legfőbb erősségeire építve segíti el a főbb gyengeségek mérséklését. Az alábbi táblázat összefoglalóan mutatja be a célok és a helyzetértékelésben azonosított adottságok és problémák egymással való kapcsolatát.

10. táblázat: Városfejlesztési célok kapcsolata a városi adottságokkal és problémákkal

Középtávú városi célok	Helyzetértékelésben azonosított problémák	Helyzetértékelésben azonosított adottságok
------------------------	---	--

Középtávú városi célok	Helyzetértékelésben azonosított problémák	Helyzetértékelésben azonosított adottságok
T1. A helyi gazdaság erősítése – vállalkozásbarát Mátészalka	<ul style="list-style-type: none"> Befektetést vonzó, szinergikus hatások nem érzékelhetők Mátészalkán A városban nem működik gazdasági (befektetésösztönzési, vállalkozásfejlesztési) menedzsment szervezet Mátészalka és a Mátészalkai járás turisztikai potenciálja alacsony kihasználtsággal és ismertséggel rendelkezik A foglalkoztatottak egy része alacsony jövedelemmel rendelkezik és alacsony presztízs munkát végez A településen nem található felsőfokú oktatás Magas a más településre dolgozni járó foglalkoztatottak száma 	<ul style="list-style-type: none"> Mátészalka Szabolcs – Szatmár – Bereg megye gazdasági decenteruma A város Ipari Parkkal rendelkezik, amely kihasználtsága magas és bővíthető területtel rendelkezik A Mátészalkai Ipari Park „Tudományos és Technológiai Park” címmel rendelkezik (2018) A város az optikai termékek gyártásának egyik fontos központja Kelet-Közép-Európában Jelentős nagyfoglalkoztatók vannak jelen a városban Az ezer lakosra jutó adózók száma kedvező Jelentős az ipari zónai adóból befolyó bevétel Önkormányzati törekvés az aktív helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenység megvalósítására
T2. A humán infrastruktúra erősítése – szolgáltató Mátészalka	<ul style="list-style-type: none"> A város lakónépessége folyamatosan csökken Mátészalkán is jellemző a népesség elöregedése Növekszik a szelektív elvándorlás mértéke, erős a nagyvárosok vonzó hatása Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő 	<ul style="list-style-type: none"> Térségközponti funkciók, gazdasági-foglalkoztatási, oktatási, kulturális, közszolgáltatási, közigazgatási vonzáskörzet A humán közfeladatok és közszolgáltatások ellátásának alapinfrastrukturája kiépült Széles körű és magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások állnak a lakosság rendelkezésére A lakosság képzettségi mutatói javultak az elmúlt évtizedben
T3. A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható Mátészalka	<ul style="list-style-type: none"> Több középület felújításra szorul energetikai / városképi szempontból Az újonnan épített lakások aránya alacsony Egyes közterületek, zöldterületek leromlott állapotúak A városközponton jelentős tranzitforgalom halad keresztül A kerékpárúthálózat a város egyes területein hiányos A belterületi csapadékvíz elvezetés a város egyes területein hiányos Több közlekedési csomópont forgalomirányítása nem megoldott Problémát jelentenek az illegális hulladéklerakók 	<ul style="list-style-type: none"> Az elmúlt években jelentős épület- és közterület fejlesztések valósultak meg Mátészalka zöldfelületi ellátottsága kedvező Jó állapotú műemléki védetség, illetve helyi védelem alatt álló épületállomány található a városban A városban népszerű közlekedési forma a kerékpározás A városban működik közösségi közlekedés
T4. Társadalmi szolidaritás megteremtése – összetartó Mátészalka	<ul style="list-style-type: none"> Szegregált, leromlott területek jelenléte Magas a hátrányos helyzetű lakosság aránya Országos vagy nemzetközi jelentőségű rendezvények száma alacsony 	<ul style="list-style-type: none"> Erős lokálpatriotizmus és városi identitás jellemzi Mátészalkát A város aktív testvérvárosi kapcsolatokkal, nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezik Sokrétű civil szféra, a civil szervezetek több területen is aktívak Az elmúlt években történtek fejlesztések a szegregációval veszélyeztetett területek felzárkóztatása érdekében Népszerű kulturális és sport rendezvények (Fényes Napok)

21.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

Mátészalka Integrált Településfejlesztési Stratégiája a tervezés keretében készült Megalapozó Vizsgálatban feltárt adottságok és problémák, fejlesztési szükségletek alapján, a város készülő Településfejlesztési

Koncepciójával összhangban jelöli ki Mátészalka következő 7-10 éves időszakára szóló városfejlesztési célrendszerét és a célok elérését szolgáló beavatkozásokat.

A stratégia a város valamennyi jelentős tervezett fejlesztését magában foglalja, függetlenül attól, hogy azokat az Önkormányzat, vagy állami szervezetek (pl. Magyar Közút Nonprofit Zrt, MÁV Zrt), vagy a város egyéb szervezetei, intézményei, vállalkozásai kívánják megvalósítani.

Fontos megjegyezni, hogy bár az ITS a város fejlődése szempontjából fontos valamennyi jelentősebb fejlesztést tartalmazza, a következő években megvalósítható projektek száma az elérhető – a fejlesztések nagyságrendje miatt első sorban külső – finanszírozási források rendelkezésre állásától függ. Mindezek figyelembevételével a tervezett fejlesztések között prioritási sorrend kialakítása indokolt (ennek egyik lépését jelenti a kulcsprojektek kijelölése).

A stratégia megvalósíthatóságát szolgálja a fejlesztések **pénzügyi tervének** összeállítása (4.4 fejezet), a megvalósíthatóság **kockázatainak** felmérése és a kockázatkezelési módok meghatározása (7. fejezet), valamint a **monitoring** rendszer működési mechanizmusának, a célok és projektek indikátorainak kidolgozása (8.4. fejezet).

A stratégia sikeres megvalósítását biztosítja továbbá, hogy a megfelelő **szervezeti keretek** rendelkezésre állnak Mátészalka Város Önkormányzatánál (8.2. fejezet). Az Önkormányzat megfelelő szervezettel és szakemberekkel rendelkezik, és jelentős **tapasztalatokat** szerzett az elmúlt időszakban megvalósult fejlesztések révén.

A tervezés folyamán elindult, majd a megvalósítás és fenntartás időszakára is kiterjedő széleskörű **partnerség** elősegíti a reális, valós szükségleteken alapuló beavatkozások megvalósulását (8.3. fejezet).

21.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Mátészalka városfejlesztési céljainak elérése érdekében tervezett fejlesztések sok esetben közvetlenül vagy közvetve kapcsolódnak egymáshoz, a projektek úgy kerültek meghatározásra, hogy **egymásra gyakorolt hatásuk pozitív** legyen. Ellentétes hatásokat eredményez, egymás eredményeit kioltó hatású fejlesztések nem szerepelnek a megvalósítást szolgáló tervezett beavatkozások között.

A projektípusok közötti átfedés (pl. egy meghatározott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projekt akcióterületen megvalósuló elemei) kifejezetten pozitív szinergiákat eredményezhet.

Mátészalka tudatosan tervezi a funkciók városon belüli megoszlását. Az egyes városrészekre meghatározott célok illeszkednek egymáshoz és a szomszédos városrészekre gyakorolt hatásaik figyelembevételével kerültek kijelölésre.

A városrészi célok kölcsönhatása egyértelműen pozitív mérleget mutat, a városrészek funkcióinak tervezett területi megoszlása illeszkedik az ott mutatkozó szükségletekhez:

- A városrészközponti területek megújításával és a közlekedés fenntartható átalakításával bizonyos funkciók ellátása alól mentesül a belváros, így ott nagyobb hangsúlyt lehet fektetni a valódi városközponti fejlesztésekre és funkciókra.
- A lakóterületek fejlesztésével megelőzhető azok leromlása, az ott élő lakosság elvándorlása.
- Az ipari területek fejlesztésének kedvező hatását a város (és a térség) lakossága és vállalkozásai is érzékelik.

Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását, a szegregáció erősödését.

22 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Mátészalka Integrált Településfejlesztési Stratégiájának sikeres megvalósítása érdekében fontos, hogy azonosításra kerüljenek azok a **kockázatok**, amelyek esetleges bekövetkezése veszélyeztetheti a kitűzött stratégiai célok elérését. Azokat a kockázatokat, melyek az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztetik, az egyes fejlesztések előkészítése során szükséges részletesen felmérni. A közszéféra és a magánszéféra tervezett fejlesztéseire jelentős hatással van az aktuális gazdasági helyzet, a jogszabályi háttér, a beruházásokra fordítható saját források mértéke. Mindezek következtében felértékelődik az elérhető pályázati források rendelkezésre állása.

Az ITS megvalósíthatóságának kockázatai az alábbi fő csoportokba sorolhatóak:

- Előkészítéshez kapcsolódó kockázatok: a legfontosabb előkészítéshez kapcsolódó kockázatot az a tervezési környezet változása jelenti: az EU 2021-27-es tervezési periódus költségvetésének részletei és a hazai operatív programok a stratégia kidolgozásakor még nem ismertek. A kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések valósultak meg már az előkészítés fázisában. A városi fejlesztési projektek körének kialakítása a helyi igények és szükségletek és a tervezési keretek figyelembevételével történt.
- Megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok: a megvalósítás legfőbb kockázatait a tervezett beavatkozások megvalósításával kapcsolatos műszaki és pénzügyi nehézségek jelenthetik, amelyek megfelelő előkészítési, tervezési tevékenységgel jelentősen csökkenthetők.
- Fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok: a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartására, a lehetséges fenntartási kockázatok minimalizálására.

A kockázatok típusa szerint az alábbi csoportok különböztethetők meg: pénzügyi-gazdasági kockázatok (elégtelen finanszírozásból, bizonytalan vagy kedvezőtlen makrogazdasági tényezőkkel adódó kockázati tényezők), jogi-intézményi kockázatok, műszaki kockázatok vagy társadalmi kockázatok.

A kockázatok két szempont alapján értékelhetők:

- bekövetkezési **valószínűség** szerint megkülönböztethetők magas, közepes és alacsony valószínűségű kockázatok,
- a kockázatok **hatása** a stratégia megvalósíthatóságára lehet jelentős, közepes vagy alacsony.

Az egyes kockázatok csökkenthetők a megfelelő kockázatkezelési beavatkozások megtervezésével.

A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatait, az bekövetkezési valószínűségét és hatását, valamint a kockázatkezelés módját a következő táblázat foglalja össze.

11. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség	Hatás	Kockázatkezelés módja
Változó tervezési környezet (EU 2021-27-es költségvetés, hazai operatív programok tartalma, forráskeretek, szervezeti keretek)	magas	jelentős	<ul style="list-style-type: none"> A változások folyamatos nyomon követése A stratégia illeszkedésének biztosítása a végső változat elfogadásakor ismert tervezési környezethez
A megnövekvő menedzsment feladatok akadályozzák a hatékony megvalósítást (új tervezési keretrendszer, nagyszámú projektek egyidejű kezelése)	közepes	közepes	<ul style="list-style-type: none"> A stratégiai és operatív menedzsment kapacitások megerősítése (az önkormányzaton belül) a hazai tervezési intézményrendszer végleges kereteinek kialakulását követően
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba változása	alacsony	jelentős	<ul style="list-style-type: none"> A jogi, szabályozási követelményeket meghatározó intézményekkel való folyamatos együttműködés A vonatkozó jogszabályok és eljárásrendek módosításainak figyelemmel kísérése
Projektek elkészítésének időbeli elhúzódása	közepes	közepes	<ul style="list-style-type: none"> Projekttervek elkészítése (megvalósíthatósági tanulmányok, engedélyes tervek, stb.) Megfelel ütemezés tervezése
Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok, időbeli elhúzódás	közepes	közepes	<ul style="list-style-type: none"> Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai elkészíthetőségének biztosítása
A kivitelezés során előre nem látható műszaki problémák jelentkezése	közepes	közepes	<ul style="list-style-type: none"> Részletes tanulmánytervek készítése az érintett épületek és közterületek állapotának alapos felméréssel
A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	<ul style="list-style-type: none"> Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, tervezési költségvetések készítése Tartalékkeret tervezése
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	<ul style="list-style-type: none"> Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása
Alacsony szintű lakossági elégedettség	alacsony	közepes	<ul style="list-style-type: none"> Lakosság bevonása és folyamatos tájékoztatása az elkészítés és megvalósítási folyamat valamennyi szakaszában
Fenntartási költségek jelentős növekedése	közepes	közepes	<ul style="list-style-type: none"> Korszerű, energetikailag hatékony technológiák alkalmazása Környezettudatos energiaszükségletre való ösztönzés, szemléletformálás
A projektek megvalósításához szükséges pályázati forrás nem áll rendelkezésre	közepes	jelentős	<ul style="list-style-type: none"> Folyamatos egyeztetés a forrást biztosító szervezetekkel, intézményekkel. Szükség esetén további finanszírozási lehetőségek felkutatása
Likviditásprobléma a fejlesztési források kifizetésének csúszása miatt	közepes	jelentős	<ul style="list-style-type: none"> A forrás lehívás esetleges késedelmére való felkészülés

Forrás: Saját szerkesztés

23 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

23.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jelleg önkormányzati tevékenységek

Mátészalka tervezett jövőjének elérését, fejlesztési céljainak megvalósulását több, az önkormányzat által végzett **fejlesztési és nem beruházási jelleg tevékenység** is el segítheti, támogathatja. Ilyenek lehetnek többek között a szabályozási tevékenységek, a városmarketing tevékenységek, a befektetésösztönzési tevékenységek és a rendszeres egyeztetési mechanizmusok.

A városfejlesztési célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jelleg , lehetséges önkormányzati tevékenységek az alábbiak:

- **Szabályozási környezet, helyi szabályozás:** a városfejlesztési célok elérését nagyban segítheti az átlátható, fejlesztéseket támogató szabályozási környezet biztosítása, többek között az alábbi területeken:
  - A város **szabályozási tervének és helyi építési szabályzatának** rendszeres felülvizsgálata és szükség szerint a városfejlesztési célok megvalósulását el segít módosítása.
  - A városközpont **autós, kerékpáros és gyalogosforgalmának szabályozása** fejlesztési és nem beruházási tevékenységek révén: sétálóövezek kijelölése, sétányhálózat kiterjesztése a belvárosban, gépjárm forgalom szabályozása, korlátozása, parkolás feltételeinek szabályozása.
- **Városmarketing tevékenység, városi image er sítése:** A tudatos városmarketing tevékenység ezért nagyban támogathatja a stratégia céljainak elérését, hiszen a városhoz kapcsolódó emocionális tényez k hatással vannak mind a városban él lakosságra, mind a városba látogató turistákra, a befektet i döntéseket meghozó üzletemberekre, a városba való visszatérést fontolgató fiatal szakemberekre is. A város pozitív image-ét er sítheti a vonzó városkép is, ezért fontos az egységes városi arculatra törekvés (pl. épületek homlokzata, egységes utcabútorok).
- **Befektetésösztönzési, vállalkozásfejlesztési tevékenység:** a város fejlesztési céljai között szerepel a gazdaságfejlesztés – ennek el segítése érdekében szükséges a befektetésösztönzési tevékenység er sítése, a vállalkozói együttm ködések ösztönzése. Ennek egyik legfontosabb eleme egy menedzsment szervezet létrehozása. A befektetésösztönzés eszközei közé tartozhatnak a nem pénzzelleg támogatások (pl. adó- és illetékkedvezmények, mentességek), az adminisztratív és engedélyezési eljárások egyszer sítése, gyorsított ügyintézés, könnyített eljárás.
- **Rendszeres egyeztetési mechanizmusok kialakítása:** a városfejlesztés egyik kiemelt fontosságú területe a rendszeres kommunikáció biztosítása az önkormányzat és a helyi intézmények, illetve az önkormányzat és a városban m köd vállalkozások között. A rendszeres egyeztetések lehet séget nyújtanak arra, hogy az érintett szerepl k megismerjék egymás fejlesztési igényeit, elképzeléseit, ami el segíti a szinergikus hatások érvényesülését. Az egyeztetések mechanizmusának kialakítása nem beruházási jelleg tevékenység, nem jelent s pénzeszközöket, hanem els sorban szervezési tevékenységet igényel.

23.2 Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása

Mátészalka városfejlesztési intézményrendszerét Mátészalka Város Önkormányzata, Mátészalka Polgármesteri Hivatal adott osztályai, valamint a város intézményeinek szoros együttm ködése alkotja.

A városfejlesztéssel kapcsolatos stratégiai döntéseket Mátészalka **képvisel -testülete** hozza. A képvisel testület bizottságai:

- Pénzügyi Bizottság
- Társadalmi Kapcsolatok és Ügyrendi Bizottság

- Gazdasági és Fejlesztési Bizottság
- Oktatási, Közművelődési és Sport Bizottság
- Egészségügyi, Szociális és Lakásügyi Bizottság

A bizottságok saját szakterületükön közreműködnek a településfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében, valamint megvalósításának figyelemmel kísérésében. A bizottságok közül fontos szerepe van a városfejlesztéshez kapcsolódóan a **Gazdasági és Fejlesztési Bizottságnak**, amely testület figyelemmel kíséri a városfejlesztés városrendezési tervnek megfelelő irányainak érvényesülését.

A településfejlesztési döntések szakmai előkészítésében jelentős szerepe van a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységeinek. A Polgármesteri Hivatal belső tagozódása:

- Polgármesteri Kabinet
  - Önkormányzati főtanácsadó
  - Önkormányzati tanácsadó
  - Városfejlesztési Csoport
- Jegyzői Iroda
  - Jegyzői Törzskar
  - Igazgatási Csoport
- Műszaki Iroda
  - Városüzemeltetési Csoport
- Pénzügyi Iroda
  - Adó Csoport
  - Költségvetési Csoport
  - Pénzügyi Csoport

A Polgármesteri Kabinetben belül az **önkormányzati főtanácsadó** felelős az önkormányzati fejlesztési koncepciók és projektek döntésl előkészítéséért, szervezéséért, továbbá a térségi fejlesztések koordinálásáért². A projektek előkészítésében és irányításában, valamint az operatív munkáztatásban első sorban a Polgármesteri Kabinetben belül működő **Városfejlesztési Csoport** szerepe meghatározó.

Az önkormányzat jelenlegi településfejlesztési intézményrendszere, stratégiai és operatív menedzsmentje alkalmas az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítására.

A stratégia végrehajtásáról szóló beszámolórol az önkormányzat képviselő-testülete **évente** dönt. Az önkormányzat az integrált településfejlesztési stratégiát legalább **négyévente** áttekinti, ellenőrzi, és dönt arról, hogy

- továbbra is változatlan tartalommal alkalmazza,
- módosítja, vagy
- újat készít.

23.3 Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

A településközi koordinációban fontos szerepet tölt be megyei szinten Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzata, mivel a 2021-2027-es **EU-s programozási periódus stratégiai és projektszint előkészítése** a szervezet hatáskörébe tartozik.

Mátészalka **járásai székhely**, a járáshoz 26 település (ebből 3 város) tartozik: Mátészalka, Nagyecsed, Vaja, Fábánháza, Fülöpödaróc, Géberjén, Győrtelek, Hodász, Járm, Kántorjánosi, Kocsord, Mérk, Nagydobos,

² MÁTÉSZALKA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 19/2019.(XI.05.) önkormányzati rendelete a Szervezeti és Működési Szabályzatról

Nyírcsaholy, Nyírkáta, Nyírmeggyes, Nyírparasznya, Ópályi, Ökörítőfülpös, r, Papos, Rápol, Szamoskér, Szamosszeg, Tiborszállás, Vállaj.

Mátészalka központi szerepet tölt be a térség társadalmi-gazdasági életében, jelentős munkaerőpiaci vonzókörzettel rendelkezik, oktatási, humán szolgáltatási, kulturális központ. Kapcsolata valamennyi m ködési területen szoros a vonzókörzetébe tartozó településekkel, a város fejlődése húzóerőt jelent környező települések számára is, amelyek egyúttal Mátészalka számára stabil bázist jelentenek (például munkaerőpiaci és fogyasztási szempontból).

A város térségi szerepkörét erősíti, hogy 2015-ben Mátészalka támogatásával és irányításával jött létre a **Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás** a mátészalkai, a csengeri és a baktalórántházai járásokba tartozó **44 térségbeli önkormányzat** részvételével. A Társulás önkormányzatai a szoros együttműködés révén szervezettebben, hatékonyabban és nagyobb területen tudják érdekeiket összehangolni, illetve közösen érvényesíteni – ezáltal a településközi koordináció ideális formája. A Társulás célja közös területfejlesztési célok kidolgozása és megvalósítása, ezen belül többek között az alábbiak:

- a szociális piacgazdaság kiépítésének elősegítése, a fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése, a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak megfelelő területi szerkezet kialakítása;
- a területi és társadalmi szinten megmutatkozó egyenlőtlenségek mérséklése;
- a terület- és településfejlesztési kezdeményezések elősegítése és összehangolása térségi és országos szinten;
- fejlesztési koncepciók, programok, tervek kidolgozása és megvalósítása;
- nemzetközi, határon átnyúló együttműködések elősegítése, projektek megvalósítása;
- a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése, a munkanélküliség mérséklése;
- az innováció feltételeinek javítása és az innovációk térségi terjedésének elősegítése;
- a befektetők számára vonzó vállalkozói környezet kialakítása;
- közfoglalkoztatási mintaprogramok kidolgozása és megvalósítása;
- infrastrukturális, környezetvédelmi, gazdaságfejlesztési, energiakorszerűsítési, esélyegyenlőségi és egyéb projektek tervezése és megvalósítása

A Társulás továbbá létrehozta a kizárólagos tulajdonában lévő Szabolcs 05. Gazdaságfejlesztési Nonprofit Kft-t., amely az elmúlt években jelentős számú önkormányzati projektet menedzsel sikeresen a Társulás tagönkormányzatai számára.

A településközi koordináció a tervezésen túl **az ITS megvalósítási szakaszában is megvalósul**, egyeztetésre kerülnek a települések közötti együttműködések lehetséges területei.

Összességében megállapítható, hogy a környező települések fejlesztései Mátészalka tervezett városfejlesztési elképzeléseivel és az ITS-sel összhangban valósulnak majd meg, a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg.

Mátészalka Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a **partnerség** biztosítására az ITS készítése és megvalósítása során egyaránt. Az ITS készítése során a partnerség megvalósítása az alábbi előírások figyelembevételével történt:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről³,
- Mátészalka Város Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2017. (V.25.) Önkormányzati rendelete Mátészalka Város településfejlesztési koncepciójával, integrált településfejlesztési stratégiájával és a településrendezési eszközök, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítésével, módosításával kapcsolatos partnerségi egyeztetési szabályzatról.

³ A partnerségi egyeztetést érintő további vonatkozó jogszabály: 2020. évi LVIII. törvény a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről, 165. §

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is fontos szerepe van a tervezési folyamatban: egyrészt lehet séget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van mind a településfejlesztési koncepció, mind az ITS társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak. A partnerségi együttm ködés folyamata a városfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

A stratégia készítése során megvalósult egyeztetés el zetes tájékoztatási és munkaközi tájékoztatási, véleményezési szakaszból állt.

A partnerségi egyeztetés fontos részét képezte a lakosság bevonása, tájékoztatása. A tervezés során 2020. október 1. és 30. között városfejlesztési kérd íves felmérés lebonyolítására került sor.

23.4 Monitoring rendszer kialakítása

23.4.1 Output és eredményindikátorok meghatározása

A monitoring és értékelés rendszere csak akkor állítható össze minden részletében, amikor az alábbi feltételek teljesülnek:

- már egyértelm en ismert az európai uniós és hazai tervezési dokumentumokból levezethet , kötelez indikátorok rendszere, elfogadásra kerülnek a végleges Operatív Programok;
- megjelennek a pályázati rendszerben kötelez en elvart indikátorrendszer mérésével, módszertanával kapcsolatos szakmai útmutatók és végrehajtási dokumentumok;
- az ITS-ben szerepl projektek tartalmi és m szaki el készítettsége eljut arra a szintre, hogy a kapcsolódó hatások, eredmények és outputok pontosan azonosíthatók és számszer síthet k (elkészülnek a szükséges tervdokumentumok, pénzügyi tervek stb.).

Amíg ezek a keretfeltételek nem álltak fel, addig els sorban a f bb monitoring-mutatók meghatározására kerülhet sor. Az indikátorok meghatározása a korábbi EU-s, hazai és városi tervezési és megvalósítási tapasztalatok figyelembevételével történt.

A monitoringrendszer hatékony m ködésének egyik alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet meghatározása. Az ITS indikátorai úgy kerültek meghatározásra, hogy azok egyértelm és hozzáférhet adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelm változásához lehessen kötni.

Az alább táblázat bemutatja a stratégia **tematikus céljainak** eredményindikátorait.

12. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1. A helyi gazdaság erősítése – vállalkozásbarát Mátészalka	M köd mátészalkai vállalkozások száma (növekedés)	db	KSH	évente
	A mátészalkai székhellyel rendelkező vállalkozások által fizetett ipar zési adó nagysága (növekedés)	eFt	Önkormányzat	évente
	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (növekedés)	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	Kereskedelmi és egyéb szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (növekedés)	db	KSH	évente
T2. A humán infrastruktúra erősítése – szolgáltató Mátészalka	Szociális szolgáltatásokba bevont lakosság száma (szinten tartás)	f	Önkormányzat	évente
	Megújított és újonnan épített rekreációs terek, sportlétesítmények területe (növekedés)	m ²	Önkormányzat	évente
T3. A táji és épített környezet fenntartása, fejlesztése – élhető és fenntartható	Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonysági beruházási intézkedések által érintett épületek száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente
	Megújított és újonnan épített bérlakások száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente
	Megújított és újonnan kiépített utak, kerékpárutak,	m	Önkormányzat	évente

Mátészalka	járdák hossza (növekedés)			
	Megújított közterületek mérete (növekedés)	m ²	Önkormányzat	évente
T4. Társadalmi szolidaritás megteremtése – összetartó Mátészalka	Testvérvárosi és egyéb nemzetközi kapcsolatok száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente
	A szegregált körülmények között élők száma (csökkenés)	f	KSH Népszámlálás	tízévente
	A városban megrendezésre kerülő megyei, országos vagy nemzetközi jelentőségű rendezvények száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente

Forrás: Saját szerkesztés

A **területi célokhoz** kapcsolódó indikátorok esetében elsősorban a KSH Népszámlálási adatai jelenthetik az indikátorok forrását. A városrészi célok (V1-V6) megvalósítása mellett ugyanakkor területi szinten fontos a városrészek közötti diszparitás csökkentése: azaz nem elegendő az, hogy az **egyes városrészekben javulás** történjen az indikátorok értékében, ezzel egy időben a **városon belüli különbségeknek** is csökkennie kell.

13. táblázat: Területi célokhoz kapcsolódó indikátorok

Cél	Javasolt indikátorok	Mértékegység	Indikátor forrása, mérés módja	Mérés gyakorisága
V1-V6 városrészi célok	Az egyes városrészek lakosainak száma	fő	KSH Népszámlálás	tízévente
	Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	A gazdaságilag nem aktív népesség aránya	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú népességen belül	%	KSH Népszámlálás	tízévente
	Az egyes városrészekben működő kiskereskedelmi üzletek száma	db	Önkormányzat	ötévente
	Lakossági elégedettség a települési környezet minőségével	%	Önkormányzat	ötévente
	Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	fő	Önkormányzat	ötévente

Forrás: Saját szerkesztés

A stratégia megvalósítását szolgáló beavatkozások, fejlesztések tervezett **output indikátorait** a következő táblázat foglalja össze. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a projektszintű output indikátorok a projektek részletes kidolgozását követően – a projekt-kiválasztási kritériumok, illetve a hazai operatív programok szakmai követelményrendszere ismeretében – határozhatóak meg pontosan.

14. táblázat: A tervezett fejlesztések output indikátorai

Projekt címe	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Városközpont rehabilitáció: F tér rekonstrukció és új Polgármesteri Hivatal kialakítása	fejlesztéssel érintett épületek alapterülete fejlesztéssel érintett közterület nagysága	m ² m ²	projekt jelentés	éves
A Kossuth utca turisztikai fejlesztése 2. ütem: Szatmári Múzeum, Zsinagóga	fejlesztéssel érintett épületek alapterülete	m ²	projekt jelentés	éves
Városi sportcsarnok újjáépítése a belvárosban	fejlesztéssel érintett épület alapterülete	m ²	projekt jelentés	éves
Kegyeleti Park fejlesztése II. ütem (Kálváriaudomb)	fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park területének bővítése és közterület fejlesztése	fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
Ipari park területén innovatív rekultivációs eljárás	fejlesztéssel érintett terület	m ²	projekt jelentés	éves

Projekt címe	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
	nagysága			
Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park menedzsment szervezet létrehozása	menedzsment szervezet dolgozóinak létszáma kialakított programok száma	f db	projekt jelentés	éves
A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parkra épülő en fels oktatási képzések beindítása, valamint a meglév városi szakképzés munkaadói igényeknek megfelelő folyamatos orientálása	új képzések száma új képzésekbe bevontak száma	db f	projekt jelentés	éves
A Mátészalkai Tudományos és Technológiai Parkban létrehozandó raktárbázis és logisztikai központ kialakítása	fejlesztéssel érintett épület alapterülete	m ²	projekt jelentés	éves
Foglalkoztatási megállapodások (paktumok) és szervezetek hosszú távú m ködési feltételeinek megteremtése	kialakított programok száma programban részt vev k száma	db f	projekt jelentés	éves
Helyi termék fejlesztés, helyi identitás (Szalka márka, Szatmár kincse)	kialakított programok száma	db	projekt jelentés	éves
Vállalkozások termékfejlesztése, innovációs tevékenysége	érintett vállalkozások száma	db	projekt jelentés	éves
Vállalkozások technológia- és telephelyfejlesztése	érintett vállalkozások száma	db	projekt jelentés	éves
A szabadid min ségi eltöltését és a rekreációt szolgáló városrész kialakítása, multifunkciós városi sportkomplexum megépítésével	fejlesztéssel érintett épület alapterülete fejlesztéssel érintett közterület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
Uszoda és strand fejlesztés, kemping kialakítása	fejlesztéssel érintett területek nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
Min ségi szálláshelyfejlesztés a meglév gyógyvízre és uszoda-strand infrastruktúrára, illetve ezek továbbfejlesztésére épülve	létrehozott épület alapterülete létrehozott szállodai fér helyek száma	m ² db	projekt jelentés	éves
Kraszna menti tanösvény kialakítása	fejlesztéssel érintett terület nagysága látogatók száma	m ² f	projekt jelentés	éves
Betyárpark kialakítása Mátészalkán turisztikai és oktatási céllal (Parkerd rekonstrukció)	fejlesztéssel érintett terület nagysága látogatók száma	m ² f	projekt jelentés	éves
Térségi Turisztikai Desztináció Menedzsment szervezet (TDM) létrehozása és m ködtetése	szervezet dolgozóinak létszáma kialakított programok száma	f db	projekt jelentés	éves
Városban jelenlév , meghatározó cégeknél bemutatóközpontok, bemutatótermek, kiállítások kialakítása, nyitott, látogatható termelési folyamatok bemutatása	létrehozott bemutatóhelyek száma látogatók száma	db f	projekt jelentés	éves
Hátrányos helyzet ek oktatási, képzési, felzárkóztató programja, munkaer piacra visszatérés ösztönzése	programokba bevont hátrányos helyzet személyek száma	f	projekt jelentés	éves
Épített környezet fejlesztése (bér lakások, közm fejlesztések, pl. gáz, szennyvíz, út)	fejlesztéssel érintett épületek alapterülete fejlesztéssel érintett közterület nagysága	m ² m ²	projekt jelentés	éves
Oktatási, képzési, felzárkóztató programok, foglalkoztathatóság javítása, munkaer piacra való visszatérés ösztönzése a hátrányos helyzet ek számára	programokba bevont hátrányos helyzet személyek száma	f	projekt jelentés	éves
Közösségi terek fejlesztése, játszóterek	megújított területek nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
Bölcs dei, óvodai, közoktatási intézményi eszközfejlesztések	eszközfejlesztéssel érintett intézmények száma	db	projekt jelentés	éves
Oktatási intézmények soft projektjei: módszertani fejlesztések, pedagógusok továbbképzése, tehetség gondozás	fejlesztéssel érintett intézmények száma	db	projekt jelentés	éves
Bér lakás fejlesztés (építés, megújítás, komfortosítás, vásárlás)	fejlesztéssel érintett bér lakások száma	db	projekt jelentés	éves
Integrált önkormányzati egészségügyi alapellátási központ létrehozása	létrehozott épület alapterülete	m ²	projekt jelentés	éves
Szakápolási központ fejlesztése, id skorúak ellátási rendszerének fejlesztése	fejlesztéssel érintett épület alapterülete	m ²	projekt jelentés	éves
Bentlakásos id sek otthona létrehozása	létrehozott épület alapterülete	m ²	projekt jelentés	éves
Mátészalkai Kórház további folyamatos rekonstrukciója és eszközbeszerzések	fejlesztéssel érintett épület alapterülete	m ²	projekt jelentés	éves
Mátészalkai Ment állomás átfogó rekonstrukciója	fejlesztéssel érintett épület alapterülete	m ²	projekt jelentés	éves
T zoltóság épületének rekonstrukciója	fejlesztéssel érintett épület alapterülete	m ²	projekt jelentés	éves

Projekt címe	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Hátrányos helyzetű családok egészségügyi és szociális felzárkóztatása, a védőnői és a gyermekjóléti szolgálat, az ifjúságvédelem fejlesztése	érintett hátrányos helyzetű személyek száma	f	projekt jelentés	éves
Városi Sporttelep fejlesztése	fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
Honvédelmi Sportközpont létrehozása	fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
Temető infrastrukturális fejlesztése	fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
Közösségfejlesztés, helyi kulturális és sport rendezvények ösztönzése	új rendezvények száma	db	projekt jelentés	éves
Városi térfigyelő rendszer további fejlesztése	felszerelt kamerák száma	db	projekt jelentés	éves
M49-es gyorsforgalmi út megépítése	megépített út hossza	km	projekt jelentés	éves
Városi Kerékpárút program (kerékpárutak, kerékpáros nyom, kerékpártárolók), kerékpáros közlekedéshez kapcsolódó szemléletformálás	új kerékpárgalimi létesítmények hossza szemléletformáló programok száma	km db	projekt jelentés	éves
Mátészalka-Ópályi kerékpárút megépítése	megépített kerékpárút hossza	km	projekt jelentés	éves
Elektromos töltő állomások kialakítása	új elektromos töltő állomások száma	db	projekt jelentés	éves
Körforgalmak, jelzőlámpás csomópontok kialakítása	fejlesztéssel érintett csomópontok száma	db	projekt jelentés	éves
A 49-es út mátészalkai belterületi szakaszának burkolatmegerősítése és teljes körű rekonstrukciója, csomópontok fejlesztése	megújított utak hossza fejlesztéssel érintett csomópontok száma	km db	projekt jelentés	éves
A 471-es út felújítása a 49-es úti kezdő szelvényétől, a Mátészalka Nyírmeggyes felületi határáig, benne 2 db körforgalom megépítésével	megújított utak hossza fejlesztéssel érintett csomópontok száma	km db	projekt jelentés	éves
Bel- és külterületi utak, csapadékvíz-hálózat és járdák építése, megújítása	megújított utak, járdák hossza fejlesztéssel érintett csapadékvíz-hálózat hossza	km km	projekt jelentés	éves
A Debrecen-Mátészalka vasútvonal villamosítása és felújítása, továbbá a mátészalkai vasútállomás áruforgalmi szempontú fejlesztése	fejlesztéssel érintett vasútvonal hossza	km	projekt jelentés	éves
A Zöldfa utcai sokvágányos közúti-vasúti szintbeli keresztezés átépítése, nem szintbeli (alul vagy felüljáró) keresztezéssé	megújított keresztezés nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
A 471-es és 49-es utak összekötése a Mátészalkai Tudományos és Technológiai Park fejlesztési területét metszve	megépített út hossza	km	projekt jelentés	éves
Közösségi közlekedés komplex fejlesztése (hálózat, menetrendi kínálat, jármű állomány)	közösségi közlekedést igénybevevők száma	f	projekt jelentés	éves
Mobilitási szokások nyomonkövetése, fenntartható mobilitás célzott ösztönzése	kialakított programok száma	db	projekt jelentés	éves
Smart City fejlesztések – Fenntartható város kialakításához kapcsolódó környezeti, energetikai komplex fejlesztések, közlekedési fejlesztések	megvalósított fejlesztések száma	db	projekt jelentés	éves
Zöldfelületek fejlesztése	fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
Hulladékudvar, komposztáló telep kialakítása, illegális szeméttelrakók felszámolása	fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
A mátészalkai szennyvíztelep átfogó rekonstrukciója és a keletkezett szennyvíziszap kezelésének megoldása	fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	projekt jelentés	éves
TÁVH hálózat 2. ütem fejlesztése	energihatékonysági fejlesztések által elért energiafelhasználás csökkenése	kWh/év	projekt jelentés	éves
Városüzemeltetési feladatok ellátásához eszközbeszerzés	fejlesztéssel érintett szolgáltatások száma	db	projekt jelentés	éves

Forrás: Saját szerkesztés

23.4.2 A monitoring rendszer működési mechanizmusának meghatározása

A monitoring a programalkotást követő nyomonkövetési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és lehetővé teszi a visszacsatolást a végrehajtás folyamatába. A monitoring folyamata az alábbi lépésekből áll:

- Egyértelmű célkitűzéseket megfogalmazó városfejlesztési stratégia kialakítása,
- Konkrét beavatkozások és projektek meghatározása,
- A monitoring és értékelési tevékenység alapját jelentő indikátorkészlet összeállítása – az elzárás alfejezet összefoglalja a tematikus és területi célokhoz kapcsolódó javasolt monitoringmutatókat, és projektszintű output indikátorokat,
- A monitoring és értékelési tevékenység megalapozásához és eredményes végrehajtásához szükséges információk összegyűjtése,
- Az indikátorok teljesülésének nyomonkövetése a megvalósítás során.

A monitoring tevékenység alapvetően **belső feladat**, azaz a településfejlesztési koncepció és az ITS **végrehajtásáért felelős szervezet** felelősségi körébe tartozik. Ezen belül célszerű kijelölni **egy személyt, aki felelős a monitoring és értékelési tevékenység koordinációjáért és végrehajtásáért.**

A monitoringhoz kapcsolódó legfontosabb feladatok a következők:

- az ITS-ben szereplő monitoring és értékelési terv alapján részletes munkaterv és éves feladattervek kialakítása;
- a monitoringrendszer kereteinek kialakítása előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis megalkotásával;
- az indikátorok aktuális értékének – a terv szerinti gyakorisággal történő – összegyűjtése, rögzítése a monitoring rendszerben;
- rendszeres kapcsolattartás a nagyobb volumenű projektek megvalósításáért felelős személyekkel az indikátorok elérését nagymértékben befolyásoló kulcs-, hálózatos és akcióterületi projektek nyomonkövetése érdekében;
- éves monitoring jelentés készítése, amely tartalmazza a programszintű és projektszintű indikátorok értékének alakulását, az ennek alapján megfogalmazható következtetéseket és az esetlegesen szükségesnek tartott beavatkozásokat a program végrehajtásába (a jelentést a menedzsmentért felelős döntéshozó testületnek kell jóváhagynia).

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Éves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyeztetni a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést az érintett testületi bizottságok, valamint a város képviselő-testülete minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
  - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, projektek előrehaladása,
  - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása, a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
  - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok, elért előrehaladás,
  - a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási információi (projekt költségvetése, források összetétele),
  - a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- Adatbázis: az előre összeállított és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesülésének nyomonkövetését, valamint az esetlegesen felmerülő problémák megfelelő kezelését. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Az **éves áttekintés** kizárólag kisebb korrekciók végrehajtására szolgál. A korrekciókat, beleértve a korrekció kiváltó okokat, megfontolásokat rögzíteni és nyilvánossá kell tenni. Részletesebb, a helyzetelemzést, a stratégiai

célokat és beavatkozásokat érint aktualizálásra, felülvizsgálatra – ha lényeges változás nem történik a külső környezetben – **négyévente** van szükség. Ezen alkalmakkor célszerű az ITS indikátorai értékének alakulását megvizsgálni és az elért eredményeket ezek alapján értékelni.